

ADDIKO BANK A.D., BEOGRAD

**Finansijski izveštaji
31. decembar 2018. godine i
Izveštaj nezavisnog revizora**

SADRŽAJ	Strana
Izveštaj nezavisnog revizora	1
Finansijski izveštaji:	
Bilans stanja	2
Bilans uspeha	3
Izveštaj o ostalom rezultatu	4
Izveštaj o promenama na kapitalu	5
Izveštaj o tokovima gotovine	6
Napomene uz finansijske izveštaje	7 – 120
Prilog: Godišnji izveštaj o poslovanju	

ИЗВЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Акционарима Addiko Bank A.D., Beograd

Извршили смо ревизију финансијских извештаја Addiko Bank A.D., Beograd (у даљем тексту "Банка") приложених на странама 2 до 120, који обухватају биланс стања на дан 31. децембра 2018. године и одговарајући биланс успеха, извештај о осталом резултату, извештај о променама на капиталу и извештај о токовима готовине за годину која се завршила на тај дан, као и преглед значајних рачуноводствених политика и друге напомене уз финансијске извештаје.

Одговорност руководства за финансијске извештаје

Руководство је одговорно за састављање и фер презентацију ових финансијских извештаја у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања, као и за интерне контроле које руководство сматра неопходним за састављање финансијских извештаја који не садрже погрешне информације од материјалног значаја, настале услед криминалне радње или грешке.

Одговорност ревизора

Наша одговорност је да изразимо мишљење о приложеним финансијским извештајима на основу обављене ревизије. Ревизију смо обавили у складу са Законом о ревизији и стандардима ревизије применљивим у Републици Србији. Ови стандарди налажу усаглашеност са етичким принципима као и да ревизију планирамо и обавимо на начин који омогућава да се, у разумној мери, уверимо да финансијски извештаји не садрже погрешне информације од материјалног значаја.

Ревизија укључује спровођење поступака у циљу прибављања ревизорских доказа о износима и обелодањивањима у финансијским извештајима. Избор поступака зависи од просуђивања ревизора, укључујући процену ризика материјално значајних грешака садржаних у финансијским извештајима, насталих услед криминалне радње или грешке. Приликом процене ових ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за састављање и фер презентацију финансијских извештаја, у циљу осмишљавања најбољих могућих ревизорских процедура, али не у циљу изражавања мишљења о ефикасности система интерних контрола правног лица. Ревизија, такође, укључује оцену примењених рачуноводствених политика и вредновање значајних процена које је извршило руководство, као и оцену опште презентације финансијских извештаја.

Сматрамо да су ревизорски докази које смо прибавили довољни и одговарајући и да обезбеђују солидну основу за изражавање нашег мишљења.

Мишљење

Према нашем мишљењу, финансијски извештаји приказују истинито и објективно, по свим материјално значајним питањима, финансијски положај Addiko Bank A.D., Beograd на дан 31. децембра 2018. године, као и резултате њеног пословања и токове готовине за годину која се завршила на тај дан, у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања.

Извештај о другим законским и регулаторним условима

Руководство Банке је одговорно за састављање годишњег извештаја о пословању у складу са захтевима Закона о рачуноводству Републике Србије. У складу са Законом о ревизији Републике Србије и Одлуком о изменама и допунама одлуке о спољној ревизији банака, наша одговорност је да изразимо мишљење о усклађености приложеног годишњег извештаја о пословању за 2018. годину са финансијским извештајима за ту пословну годину. Према нашем мишљењу, финансијске информације обелодањене у годишњем извештају о пословању за 2018. годину усаглашене су са ревидираним финансијским извештајима за годину која се завршила 31. децембра 2018. године

Београд, 25. март 2019. године

Нада Стужић
Овлашћени ревизор

BILANS STANJA
Na dan 31. decembra 2018. godine
(U hiljadama dinara)

	Napomena	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Aktiva			
Gotovina i sredstva kod centralne banke	3.6, 16	11,174,771	10,575,958
Potraživanja po osnovu derivata	3.6, 17	25,656	157,022
Hartije od vrednosti	3.6, 18	11,108,524	16,880,855
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	3.6, 19	2,442,156	2,828,041
Kredit i potraživanja od komitenata	3.6, 20	73,001,855	61,639,577
Nematerijalna ulaganja	3.9, 21	946,053	680,945
Nekretnine, postrojenja i oprema	3.9, 22	629,876	615,354
Odložena poreska sredstva	3.16, 15	158,974	-
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	3.12, 23	72,446	119,826
Ostala sredstva	24	558,209	618,232
UKUPNO AKTIVA		100,118,520	94,115,810
Pasiva			
Obaveze po osnovu derivata	3.6, 17	24,942	32,347
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	3.6, 25	7,589,826	5,382,756
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema ostalim komitentima	3.6, 26	65,789,053	61,919,011
Subordinirane obaveze	27	3,911,759	3,774,141
Rezervisanja	3.13, 3.14, 28	369,533	283,395
Tekuće poreske obaveze	3.16, 15	1,025	1,156
Odložene poreske obaveze	3.16, 15	33,785	32,100
Ostale obaveze	29	1,000,664	745,461
UKUPNO OBAVEZE		78,720,587	72,170,367
Akcijski kapital	3.15, 30	20,545,294	20,545,294
Dobitak	30	1,299,958	1,218,248
Gubitak	30	(1,126,066)	-
Rezerve	3.15, 30	678,747	181,901
UKUPNO KAPITAL		21,397,933	21,945,443
UKUPNO PASIVA		100,118,520	94,115,810

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Ovi finansijski izveštaji su odobreni od strane Izvršnog odbora Addiko Bank A.D., Beograd na dan 25. marta 2019. godine.

Potpisano u ime Addiko Bank A.D., Beograd:

 Gordana Ivanković
 Direktor odeljenja računovodstva i izveštavanja

 Vladimir Stanisljević
 Član Izvršnog odbora

 Vojislav Lazarević
 Predsednik Izvršnog odbora

BILANS USPEHA

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2018. godine

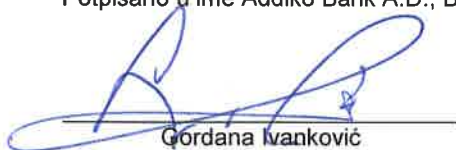
(U hiljadama dinara)

	Napomena	2018.	2017.
Prihodi od kamata	3.2, 5	4,152,679	4,161,983
Rashodi od kamata	3.2, 5	(983,514)	(952,923)
Neto prihod po osnovu kamata		3,169,165	3,209,060
Prihodi od naknada i provizija	3.3, 6	1,401,414	1,265,885
Rashodi naknada i provizija	3.3, 6	(132,431)	(125,196)
Neto prihod po osnovu naknada i provizija		1,268,983	1,140,689
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	3.6, 7	241,398	487,784
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	3.6, 7	170,624	183,428
Neto rashod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne kaluzule	3.5, 8	(8,845)	(92,039)
Neto prihod/(rashod) po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	3.6, 11	284,523	(83,573)
Ostali poslovni prihodi	9	244,699	499,496
UKUPAN NETO POSLOVNI PRIHOD		5,370,547	5,344,845
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	12	(1,450,282)	(1,458,199)
Troškovi amortizacije	13	(187,935)	(207,233)
Ostali prihodi	10	110,714	382,910
Ostali rashodi	14	(2,502,318)	(2,842,919)
DOBITAK PRE OPOREZIVANJA		1,340,726	1,219,404
Porez na dobitak	3.16, 15	(1,025)	(1,156)
Gubitak po osnovu odloženih poreza	3.16, 15	(39,743)	-
DOBITAK NAKON OPOREZIVANJA		1,299,958	1,218,248

Napomene na narednim stranama čine sastavni
deo ovih finansijskih izveštaja.

Ovi finansijski izveštaji su odobreni od strane Izvršnog odbora Addiko Bank A.D., Beograd na dan 25. marta 2019. godine.

Potpisano u ime Addiko Bank A.D., Beograd:

Gordana Ivanković
Direktor odeljenja računovodstva i
izveštavanja

Vladimir Stanislavljević
Član Izvršnog odbora

Vojislav Lazarević
Predsednik Izvršnog odbora

IZVEŠTAJ O OSTALOM REZULTATU

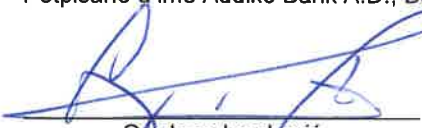
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2018. godine
(U hiljadama dinara)

	<u>2018.</u>	<u>2017.</u>
Dobitak perioda	1,299,958	1,218,248
Ostali rezultat perioda		
<i>Komponente ostalog rezultata koje mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:</i>		
Pozitivni efekti promene vrednosti dužničkih hartija od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	11,231	16,264
(Gubitak) po osnovu poreza koji se odnosi na ostali rezultat perioda	(1,684)	(2,440)
Ukupan pozitivan ostali rezultat	9,547	13,824
Ukupan pozitivan rezultat perioda	1,309,505	1,232,072

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Ovi finansijski izveštaji su odobreni od strane Izvršnog odbora Addiko Bank A.D., Beograd na dan 25. marta 2019. godine.

Potpisano u ime Addiko Bank A.D., Beograd:

Gordana Ivanković
Direktor odeljenja računovodstva i izveštavanja

Vladimir Stanisavljević Vojislav Lazarević
Član Izvršnog odbora Predsednik Izvršnog odbora

IZVEŠTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2018. godine
(U hiljadama dinara)

	Akcijski kapital	Emisiona premija	Rezerve iz dobiti	Revalorizacione rezerve	Dobitak/ (Gubitak)	Ukupno
Početno stanje na dan 1. januara 2017. godine	17,517,484	4,306,318	-	168,077	(1,278,508)	20,713,371
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	1,218,248	1,218,248
Pozitivni efekti promene fer vrednosti po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	-	-	-	13,824	-	13,824
Raspodela dobiti, odnosno pokriće gubitka - smanjenje	-	(1,278,508)	-	-	1,278,508	-
Stanje na dan 31. decembra 2017. godine	17,517,484	3,027,810	-	181,901	1,218,248	21,945,443
Početno stanje na dan 1. januara 2018. godine	17,517,484	3,027,810	-	181,901	1,218,248	21,945,443
Gubitak po osnovu prve primene IFRS 9	-	-	-	-	(1,324,783)	(1,324,783)
Korigovano početno stanje na dan 1. januara 2018.	17,517,484	3,027,810	-	181,901	(106,535)	20,620,660
Smanjenje gubitka po osnovu poreskog razgraničenja	-	-	-	-	198,717	198,717
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	1,299,958	1,299,958
Pozitivni efekti promene fer vrednosti po osnovu finansijskih sredstava	-	-	-	9,547	-	9,547
Isplata dividend	-	-	-	-	(730,949)	(730,949)
Raspodela dobiti - povećanje	-	-	487,299	-	(487,299)	-
Stanje na dan 31. decembra 2018. godine	17,517,484	3,027,810	487,299	191,448	173,892	21,397,933

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Ovi finansijski izveštaji su odobreni od strane Izvršnog odbora Addiko Bank A.D., Beograd na dan 25. marta 2019. godine.

Potpisano u ime Addiko Bank A.D., Beograd:

Gordana Ivanković
Direktor odelenja računovodstva i izveštavanja

Vladimir Stanisavljević
Član Izvršnog odbora

Vojislav Lazarević
Predsednik Izvršnog odbora

IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2018. godine

(U hiljadama dinara)

	2018.	2017.
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	6,681,201	6,481,529
Prilivi od kamata	4,830,209	4,760,866
Prilivi od naknada	1,414,867	1,073,589
Prilivi po osnovu ostalih poslovnih aktivnosti	436,125	647,074
Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	(4,543,393)	(5,312,620)
Odlivi po osnovu kamata	(848,225)	(1,023,358)
Odlivi po osnovu naknada	(132,289)	(125,069)
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i drugih ličnih rashoda	(1,429,407)	(1,429,226)
Odlivi po osnovu poreza, doprinosa i drugih dažbina na teret prihoda	(469,789)	(171,820)
Odlivi po osnovu drugih troškova poslovanja	(1,663,683)	(2,563,147)
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre povećanja ili smanjenja u plasmanima i depozitima	2,137,808	1,168,909
Smanjenje plasmana i povećanje uzetih depozita i ostalih obaveza	10,275,605	830,809
Smanjenje finansijskih sredstava koje se inicijalno priznaju po fer vrednosti, finansijskih sredstava namenjenih trgovanju i ostalih hartija od vrednosti koje nisu namenjene investiranju	4,742,857	324,171
Smanjenje potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika i promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	236,351	506,638
Povećanje depozita i ostalih obaveza prema bankama, finansijskim organizacijama, centralnoj banci i komitentima	5,296,397	-
Povećanje plasmana i smanjenje uzetih depozita i ostalih obaveza	(11,768,374)	(5,980,037)
Povećanje kredita i potraživanja od banaka, drugih finansijskih organizacija, centralne banke i komitenata	(11,768,374)	(1,884,468)
Smanjenje depozita i ostalih obaveza prema bankama, drugim finansijskim organizacijama, centralnoj banci i komitentima	-	(4,095,569)
Neto (odliv)/priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre poreza na dobit	645,039	(3,980,319)
Plaćen porez na dobit	-	-
Isplaćene dividende	(730,949)	-
Neto (odliv)/priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	(85,910)	(3,980,319)
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
Prilivi od prodaje nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	21,714	113,217
Odlivi za kupovinu nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	(479,579)	(309,488)
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	(457,865)	(196,271)
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
Prilivi po osnovu uzetih kredita	250,889	2,481,242
Neto priliv/(odliv) gotovine iz aktivnosti finansiranja	250,889	2,481,242
SVEGA PRILIVI GOTOVINE	17,229,409	9,906,797
SVEGA ODLIVI GOTOVINE	(17,522,295)	(11,602,145)
NETO SMANJENJE GOTOVINE	(292,886)	(1,695,348)
GOTOVINA I GOTOVINSKI EKIVALENTI NA POČETKU GODINE	5,889,922	6,413,163
POZITIVNE KURSNE RAZLIKE	656,330	1,416,644
NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE	(369,687)	(244,537)
GOTOVINA I GOTOVINSKI EKIVALENTI NA KRAJU GODINE	5,883,679	5,889,922

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Ovi finansijski izveštaji su odobreni od strane Izvršnog odbora Addiko Bank A.D., Beograd na dan 25. marta 2019. godine.

Potpisano u ime Addiko Bank A.D., Beograd:

 Gordana Ivanković
 Direktor odeljenja računovodstva i izveštavanja

 Vladimir Stanislavljević
 Član Izvršnog odbora

 Vojislav Lazarević
 Predsednik Izvršnog odbora

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

1. OPŠTE INFORMACIJE O BANCI

Depozitno-kreditna banka a.d. Beograd, Novi Beograd, Goce Delčeva 44, na osnovu dozvole Narodne banke Jugoslavije O.br.38 od 27.2.1991. godine i Odluke o osnivanju Depozitno-kreditne banke d.d. Beograd br. 1/5 od 14. maja 1991. godine, Rešenje Fi-5709/91 od 22. maja 1991. godine, upisana je u registarski uložak br.1-18332-00 Okružnog privrednog suda u Beogradu.

Osnivači Depozitno-kreditne banke a.d. Beograd, radi usaglašavanja akata Banke sa Zakonom o bankama i drugim finansijskim organizacijama ("Sl.list SRJ",br.32/93), zaključili su Ugovor o osnivanju Depozitno- kreditne banke a.d. Beograd br. 563 od 20. aprila 1995. godine

Rešenjem Trgovinskog suda u Beogradu XII-Fi br. 10865/02 od 27. septembra 2002. godine, na osnovu izvršene kupoprodaje akcija od postojećih akcionara Depozitno-kreditne banke a.d. Beograd, upisano je većinsko vlasništvo Hypo Alpe-Adria-Bank AG Klagenfurt, a rešenjem Trgovinskog suda u Beogradu IX Fi br.12210/02 od 28. oktobra 2002. godine upisana je promena naziva banke u Hypo Alpe-Adria-Bank a.d. Beograd.

Po sprovedenom postupku preuzimanja akcija Hypo Alpe-Adria-Bank a.d. Beograd od strane Hypo Alpe-Adria-Bank International AG Klagenfurt odobrenom rešenjem Komisije za hartije od vrednosti br. 4/0-32-3303/4-10 od 14. jula 2010. godine i sprovedenom postupku prinudne prodaje akcija u svemu u skladu sa Zakonom, Hypo Alpe-Adria-Bank a.d. Beograd imala je dva akcionara i to: Hypo Alpe-Adria-Bank International AG Klagenfurt i Industrija kotrljajućih ležaja a.d. Beograd (kasnije: Industrija kotrljajućih ležaja a.d. Beograd – u stečajju).

Skupština Hypo Alpe-Adria-Bank a.d. Beograd na sednici održanoj dana 24. marta 2011. godine donela je Odluku o izmenama i dopunama Ugovora o osnivanju Hypo Alpe-Adria-Bank ad Beograd br. 08461/11 kojom je Banka promenila način organizovanja i postala zatvoreno akcionarsko društvo, a Rešenjem Agencije za privredne registre BD 39396/11 od 05. aprila 2011. godine usvojen je zahtev Banke pa je Hypo Alpe-Adria-Bank a.d. Beograd promenila pravnu formu i upisana u APR-u kao zatvoreno akcionarsko društvo.

Na osnovu Rešenja Narodne banke Srbije G.br.10407 od 22. novembra 2013. godine o davanju prethodne saglasnosti sticaocu Hypo SEE Holding AG za sticanje direktnog vlasništva, koje mu omogućava 99.999% glasačkih prava u Hypo Alpe-Adria-Bank a.d. Beograd, dana 27. marta 2014. godine u Centralnom registru depoa i kliringa hartija od vrednosti izvršen je prenos akcija izdavaoca Hypo Alpe-Adria-Bank a.d. Beograd sa računa društva Hypo Alpe-Adria-Bank International AG Klagenfurt na račun sticaoca Hypo SEE Holding AG Klagenfurt, matični broj FN 350921, Alpen-Adria-Platz 1, Klagenfurt.

Dana 30. oktobra 2014. godine Hypo SEE Holding AG promenio je naziv u Hypo Group Alpe Adria AG. Vlasnik Hypo Group Alpe Adria AG Klagenfurt (100%) je "Al Lake" Luksemburg S.A.R.L. registrovan u Privrednom registru u Luksemburgu pod registarskim brojem B191802, na adresi 47 Grand Rue, L-1661 Luksemburg.

"Al Lake" Luksemburg S.A.R.L je u vlasništvu društva "Al Lake" Management S.A.R.L., Luksemburg. Vlasništvo nad "Al Lake" Management S.A.R.L., Luksemburg imaju fondovi kojima upravlja društvo Advent International Corporation sa sedištem u Sjedinjenim Američkim Državama-Boston i Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD).

Dana 08. jula 2016. godine rešenjem Trgovinskog suda u Beču br FN 350921k izvršena je promena poslovnog imena Hypo Group Alpe Adria AG (HGAA) u Addiko Bank AG (ABH), sa sedištem u Wipplingerstrasse 34/4 Beč, Austrija.

Dana 08. jula 2016. godine Rešenjem Agencije za privredne registre broj BD 55080/2016 izvršena je promena poslovnog imena Hypo Alpe-Adria-Bank a.d., Beograd u Addiko Bank a.d., Beograd (Banka).

Addiko Bank AG objavljuje svoje konsolidovane izveštaje na internet stranici www.addiko.com

Tokom 2018. godine Banka je svoje poslovanje obavljala u centrali Banke i 38 ekspozitura Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

1. OPŠTE INFORMACIJE O BANCI (nastavak)

Banka obavlja sledeće poslove:

1. Depozitni poslovi,
2. Kreditni poslovi,
3. Devizni i menjački poslovi,
4. Pružanje platnih usluga,
5. Izdavanje platnih kartica,
6. Poslovanje sa HOV u skladu sa zakonskim propisima,
7. Izdavanje garancija, avala i drugih oblika jemstva (garancijski poslovi),
8. Kupovina, prodaja i naplata potraživanja (faktoring i forfeiting),
9. Poslove zastupanja u osiguranju uz prethodnu saglasnost Narodne banke Srbije,
10. Tehničko i finansijsko praćenje i kontrola izgradnje i rekonstrukcije građevinskih objekata vezano za projektno finansiranje,
11. Procena vrednosti nekretnina od strane ovlašćenih procenjivača za potrebe Banke, kao i njenih klijenata, vezano za njihovo kreditiranje od strane Banke,
12. Pružanje usluga drugim članicama Grupe i drugim pravnim licima iz oblasti koje su u vezi sa poslovanjem Banke.

Organizacioni delovi Banke nemaju svojstvo pravnog lica, nemaju samostalni račun već posluju preko računa Banke, imaju pravo da zaključuju ugovore u okviru svog predmeta poslovanja i u okviru ovlašćenja koja su im data aktima Banke.

Na dan 31. decembra 2018. godine Banka je imala 585 zaposlenih (31. decembra 2017. godine: 595).

Šifra delatnosti banke je 6419 – ostalo monetarno posredovanje.

Matični broj Banke je 07726716.

Poreski identifikacioni broj Banke je 100228215.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD

2.1 Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izveštaja

Ovi pojedinačni finansijski izveštaji (u daljem tekstu: finansijski izveštaji) Banke za 2018. godinu sastavljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja (u daljem tekstu: MSFI ili IFRS).

Pravna lica i preduzetnici u Republici Srbiji su u obavezi da vođenje poslovnih knjiga, priznavanje i procenjivanje imovine i obaveza, prihoda i rashoda, sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i obelodanjivanje finansijskih izveštaja vrše u skladu sa Zakonom o računovodstvu (u daljem tekstu "Zakon", "Sl. glasnik RS", br. 62/2013). Banka, kao veliko pravno lice, u skladu sa Zakonom o računovodstvu, u obavezi je da primenjuje Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja ("MSFI"), koji u smislu navedenog zakona, obuhvataju: Okvir za pripremanje i prikazivanje finansijskih izveštaja ("Okvir"), Međunarodne računovodstvene standarde ("MRS"), Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja ("MSFI") i sa njima povezana tumačenja, izdata od Komiteta za tumačenje računovodstvenih standarda ("IFRIC"), naknadne izmene tih standarda i sa njima povezana tumačenja, odobrene od Odbora za međunarodne računovodstvene standarde ("Odbor"), čiji je prevod utvrdilo i objavilo ministarstvo nadležno za poslove finansija. Dodatno, u skladu sa Izmenama i dopunama Zakona o bankama ("Sl. glasnik RS", br. 14/2015), banke u Republici Srbiji su dužne da prilikom sastavljanja godišnjih finansijskih izveštaja primenjuju Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja, kao i naknadne izmene standarda i sa njima povezana tumačenja, od dana njihovog izdavanja od strane nadležnih tela.

Priloženi finansijski izveštaji su prikazani u formatu propisanom Odlukom o obrascima i sadržini pozicija u obrascima finansijskih izveštaja za banke ("Službeni glasnik RS" br. 101/2017, 38/2018 i 103/2018).

MSFI 9 Finansijski instrumenti stupio je na snagu za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine, i zamenio je prethodno važeći računovodstveni standard MRS 39.

Značajni efekti koji proističu iz implementacije MSFI 9 obelodanjeni su u Napomeni 2.6. Efekti prve primene MSFI 9, kao i u napomeni 4.1.1. Kreditni rizik.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.1 Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izveštaja (nastavak)

Finansijski izveštaji su sastavljeni na osnovu načela prvobitne (istorijske) vrednosti osim vrednovanja sledećih značajnih stavki bilansa stanja:

- Finansijskih sredstava vrednovana po fer vrednosti kroz ostali rezultat – dužničke hartije od vrednosti,
- Finansijskih sredstava vrednovanih po fer vrednosti kroz bilans uspeha - derivativni finansijski instrumenti.

Istorijski trošak je zasnovan na fer vrednosti naknade inicijalno plaćene u zamenu za dobra i usluge.

Fer vrednost je cena koja se može primiti za prodaju nekog sredstva ili platiti za prenos neke obaveze u uobičajenoj transakciji između učesnika na tržištu na datum odmeravanja, bez obzira na to da li je cena direktno utvrđiva ili procenjena korišćenjem neke druge tehnike vrednovanja. Prilikom procenjivanja fer vrednosti sredstva ili obaveze, Banka uzima u obzir karakteristike datog sredstva ili obaveze ukoliko bi i ostali učesnici na tržištu uzeli navedene karakteristike u obzir prilikom utvrđivanja cene navedenog sredstva ili obaveze na datum odmeravanja. U priloženim finansijskim izveštajima, za svrhe vrednovanja i/ili obelodanjivanja, fer vrednost je utvrđena na prethodno opisani način, osim za transakcije lizinga, koje su u delokrugu MRS 17 i vrednovanja koja imaju neke sličnosti sa fer vrednošću ali nisu fer vrednost, kao što su neto prodajna vrednost u MRS 2 ili vrednost u upotrebi u MRS 36.

Takođe, za potrebe finansijskog izveštavanja, odmeravanja fer vrednosti kategorisana su u nivoe 1, 2 ili 3 na osnovu stepena utvrdivosti parametara za utvrđivanje fer vrednosti i značaja navedenih parametara za odmeravanje fer vrednosti u celini, kako sledi:

- Nivo 1 – parametri nivoa 1 su cene za identična sredstva ili obaveze kotirane (nekorigovane) na aktivnim tržištima koje su subjektu dostupne na datum odmeravanja;
- Nivo 2 – parametri nivoa 2 su parametri koji nisu kotirane cene svrstane u nivo 1, a koji su uočljivi za dato sredstvo ili obavezu, direktno ili indirektno; i
- Nivo 3 – parametri nivoa 3 su neuočljivi za dato sredstvo ili obavezu.

Banka je u sastavljanju ovih finansijskih izveštaja primenjivala računovodstvene politike obrazložene u napomeni 3.

Finansijski izveštaji Banke su iskazani u hiljadama dinara. Dinar predstavlja zvaničnu izveštajnu valutu u Republici Srbiji.

Načelo stalnosti poslovanja

Finansijski izveštaji Banke sastavljeni su u skladu sa načelom stalnosti poslovanja, koje podrazumeva da će Banka nastaviti da posluje u duglednoj budućnosti.

2.2. Objavljeni standardi i tumačenja koji su stupili na snagu u tekućem periodu

Sledeće nove izmene postojećih standarda izdate od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde su stupile na snagu tokom tekućeg izveštajnog perioda:

- MSFI 9 "Finansijski instrumenti" na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine).

MSFI 9 je zamenio prethodno važeći računovodstveni standard MRS 39. Značajni efekti koji proističu iz implementacije MSFI 9 obelodanjeni su u Napomeni 2.6. Efekti prve primene MSFI 9, kao i u napomeni 4.1.1. Kreditni rizik.

Primena sledećih standarda, tumačenja standarda (IFRIC) i izmena i dopuna postojećih standarda, koji se obavezno primenjuju prvi put za finansijsku godinu koja počinje 1. januara 2018. nije imala za rezultat značajnije promene računovodstvenih politika Banke, niti materijalno značajan efekat na priložene finansijske izveštaje Banke:

- MSFI 15 „Prihodi po osnovu ugovora sa kupcima” i dalje izmene (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine).

Ovim standardom se zamenjuju postojeće smernice u vezi sa priznavanjem prihoda, uključujući MRS 18 „Prihodi” i MRS 11 „Ugovori o izgradnji” i povezana tumačenja standarda. MSFI 15 obezbeđuje sveobuhvatni model za priznavanje prihoda na bazi principa pet koraka koji se primenjuje na sve ugovore sa klijentima. Banka je sprovedla analizu prihoda sa aspekta novih zahteva standard MSFI 15, sa posebnim fokusom na prihode od naknada i provizije. Na osnovu analize, zaključeno je da primena zahteva MSFI 15 ne zahteva promenu vremenskog momenta priznavanja prihoda i odgovarajućih iznosa.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.2. Objavljeni standardi i tumačenja koji su stupili na snagu u tekućem periodu (nastavak)

- Izmjena MSFI 2 „Plaćanje akcijama“ – Klasifikacija i merenje transakcija plaćanja akcijama (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. Januara 2018. godine).
- Izmene MSFI 4 „Ugovori o osiguranju“ - Primenom MSFI 9 „Finansijski instrumenti“ sa MSFI 4 „Ugovori o osiguranju“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine ili na datum prve primene MSFI 9 „Finansijski instrumenti“),
- Izmene MRS 40 „Investicione nekretnine“ – Prenos investicionih nekretnina (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. Januara 2018. godine)
- Izmene MSFI 1 i MRS 28 na osnovu „Unapređenja MSFI (za period od 2014. do 2016. godine)“ koja su rezultat godišnjeg unapređenja MSFI (MSFI 1, MSFI 12 i MRS 28) sa ciljem otklanjanja neusaglašenosti i pojašnjenja teksta (izmene i dopune MSFI 1 i MRS 28 primenjuju se za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine),
- IFRIC 22 „Razmatranje transakcija I avansa u stranim valutama“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. Januara 2018. Godine).

2.3. Novi standardi i izmene postojećih standarda koji su izdati, a nisu još uvek u primeni

Na dan odobravanja ovih finansijskih izveštaja, bili su izdati sledeći standardi, izmene postojećih standarda i nova tumačenja ali nisu još uvek stupili na snagu:

- MSFI 16 „Lizing“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. Januara 2019. godine),

MSFI 16 definiše priznavanje, merenje, prezentaciju i obelodanjivanje lizinga. Standard definiše pojedinačni računovodstveni model, zahtevajući od zakupaca priznavanje sredstava i obaveza za sve lizinge, osim ukoliko lizing ima dospeće kraće od 12 meseci ili ukoliko je sredstvo male vrednosti. Zakupodavac nastavlja da klasifikuje zakup kao operativni ili finansijski u skladu sa smernicama za računovodstveno obuhvatanje lizinga iz MSFI 16 koji zamenjuje postojeće smernice za MRS 17 „Lizing“,

MSFI 17 „Ugovori o osiguranju“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2021. godine).
- Izmene MSFI 3 „Poslovne kombinacije“ - Definicija poslovanja (na snazi za poslovne kombinacije za koje datum sticanja pada na dan ili nakon početka prvog godišnjeg perioda izveštavanja, koji počinje na dan ili nakon 1. januara 2020. Godine, kao i za sticanje imovine na dan ili nakon početka tog perioda).
- Izmene MSFI 9 „Finansijski instrumenti“ – Karakteristike plaćanja unapred sa negativnim kompenzacijama (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Izmene MSFI 10 „Konsolidovani finansijski izveštaji“ i MRS 28 „Investicije u pridružene entitete i zajedničke poduhvate“ - Prodaja ili prenos sredstava između investitora i pridruženog entiteta ili zajedničkog poduhvata i naknadne izmene (datum stupanja na snagu odložen na neodređeno vreme, dok ne bude završen istraživački projekat o metodi udela),
- Izmene MRS 1 „Prezentacija finansijskih izveštaja“ i MRS 8 „Računovodstvene politike, promene računovodstvenih procena i greške“ - Definicija materijalnog značaja (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2020. godine),
- Izmene MRS 19 „Primanja zaposlenih“ – izmene, smanjenje ili izmirenje planova naknada (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine)

Izmene MRS 28 „Investicije u pridružene entitete i zajedničke poduhvate“ – Dugoročni interesi u pridruženim entitetima i zajedničkim poduhvatima (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.3. Novi standardi i izmene postojećih standarda koji su izdati, a nisu još uvek u primeni

- Izmene raznih standarda na osnovu „Unapređenja MSFI (za period od 2015. do 2017. godine)“ koja su rezultat godišnjeg unapređenja MSFI (MSFI 3, MSFI 11, MRS 12 i MRS 23) sa ciljem otklanjanja neusaglašenosti i pojašnjenja teksta (izmene bi trebalo da budu na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Izmene Upućivanja na Konceptualni okvir u Međunarodnim Standardima Finansijskog Izveštavanja (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2020. godine),
- IFRIC 23 „Neizvesnost u vezi sa tretmanom poreza na dobitak“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine).

Rukovodstvo Banke trenutno razmatra uticaj navedenih standarda i tumačenja na finansijske izveštaje Banke, kao i datum njihovog stupanja na snagu.

Rukovodstvo Banke smatra da će najznačajniji uticaj na finansijske izveštaje u narednom izveštajnom periodu imati MSFI 16 „Lizing“, koji stupa na snagu za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine (uz dozvoljenu raniju primenu) i koji će Banka primeniti od 1. januara 2019. godine.

Uticaj primene MSFI 16 na finansijski izveštaj banke

MSFI 16 „Zakupi“ je objavljen od strane IASB u januaru 2016. godine. MSFI 16 će biti na snazi od 1. januara 2019. godine, zamenjujući prethodne standarde MRS 17 „Zakup“, IFRIC 4 „Utvrdivanje da li aranžman sadrži zakup“, SIC-15 Operativni lizing - Podsticaji i SIC-27 Procena supstanci transakcija koje uključuju pravni oblik zakupa.

Opšte Informacije

Standardom se utvrđuju osnovni principi u vezi sa priznavanjem, predstavljanjem i objavljivanjem ugovora o zakupu za obe ugovorne strane, tj. zakupca i zakupodavca. Centralna ideja ovog novog standarda je da zakupac generalno priznaje sve ugovore o zakupu i odgovarajuća prava i obaveze u bilansu stanja. Osnovni cilj MSFI 16 je da se izbegne prezentacija zakupa van izveštaja o finansijskoj poziciji. Prema MSFI 16, ugovori o zakupu se više ne klasifikuju kao „operativni“ ili „finansijski“. Umesto toga, imovina sa pravom korišćenja i obaveza zakupa se priznaju za sve zakupnine od sada. Imovina sa pravom korišćenja se inicijalno meri po nabavnoj vrednosti, koja obuhvata početni iznos obaveze po osnovu lizinga prilagođenu za bilo koje plaćanje lizinga izvršenu pre datuma početka, plus sve početne direktne troškove i procenu troškova demontaže, uklanjanja ili obnavljanja osnovnog sredstva, umanjene za bilo koje primljene podsticaje za zakup. Imovina sa pravom korišćenja se naknadno amortizuje korišćenjem linearne metode. Obaveza za lizing se početno meri po sadašnjoj vrednosti plaćanja zakupnine koja se plaća tokom trajanja lizinga, diskontovana korišćenjem kamatne stope implicitne u zakupu ili, ako se ta stopa ne može na taj način utvrditi, obračunava se korišćenjem inkrementalne stope zaduživanja Banke. Prema tome, sve obaveze po lizingu se generalno priznaju u skladu sa pristupom "prava korišćenja" u bilansu stanja. Jedini izuzetak su zakupi sa ukupnim trajanjem zakupa od 12 meseci ili manje, kao i za zakup niskih vrednosti, sa IASB-om koji smatra da je zakup male vrednosti ako je 5.000 USD ili manje. U takvim slučajevima će biti moguće nastaviti priznavanje u okviru administrativnih troškova (zakupa). Što se tiče zakupodavaca, odredbe MRS 17 su u velikoj meri usvojene u novom MSFI 16. Računovodstvo zakupodavca (davaoca lizinga) stoga i dalje zavisi od toga koja strana ima materijalne mogućnosti i rizike u imovini lizinga.

Priznavanje "prava korišćenja" imovine na strani aktive i odgovarajućih obaveza po osnovu lizinga na strani pasive, dovodi do povećanja ukupne aktive / pasive. Pošto se na strani pasive povećavaju samo obaveze, a sve ostale stavke ostaju iste, odnos kapitala se smanjuje. Bilans uspeha će takođe biti pogođen. Ukupan iznos troškova koji se naplaćuju tokom trajanja zakupa ostaje isti, ali vremenska raspodela i raspodela na različite delove bilansa uspeha se menja. Shodno MRS 17, troškovi u vezi sa operativnim lizingom se generalno priznaju linearnom metodom u stvarnom iznosu izvršenih plaćanja u operativnim troškovima. U skladu sa MSFI 16 - kao što je već bio na snazi za finansijski lizing - troškovi se dele između troškova kamate i amortizacije. Kako se troškovi kamata obračunavaju na osnovu metode efektivne kamatne stope i umanjuju tokom perioda trajanja lizinga, ali se amortizacija generalno sprovodi na linearnoj osnovi, što za posledicu ima digresivan razvoj troškova uz pomeranje troškova u ranije periode. Troškovi kamata se iskazuju u okviru "neto prihoda od kamata". Pored toga, budući da je godišnja amortizacija imovine po osnovu prava korišćenja u skladu sa MSFI 16 manja od stope lizinga i sve ostale stavke ostaju iste, poslovni rezultat pre promene rashoda za kreditne gubitke se povećava. Izveštaj o tokovima gotovine će se pomeriti sa novčanih tokova iz poslovnih aktivnosti na novčane tokove od finansijskih aktivnosti. Iako još uvek postoji mogućnost da se nastavi sa iskazivanjem plaćanja kamata u okviru novčanih tokova iz poslovnih aktivnosti, obavezno je prikazati otkup obaveza po osnovu lizinga po novčanim tokovima iz aktivnosti finansiranja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.3. Novi standardi i izmene postojećih standarda koji su izdati, a nisu još uvek u primeni

Zakupi kod kojih je Banka zakupodavac

Zbog strateške odluke Banke da se fokusira na osnovno bankarsko poslovanje, lizing portfolio je smanjen i zbog toga IFRS 16 neće imati materijalni uticaj na računovodstvo za Banku kao zakupodavca. Iste odredbe kao i prema IAS 17 i dalje će se primenjivati kako bi se utvrdilo da li je zakup operativni lizing ili finansijski lizing. Ako je zakup operativni lizing, sredstvo ostaje u bilansu stanja Banke, a prihod ostvaren od lizinga se iskazuje u bilansu uspeha. Ako je zakup finansijski lizing, priznaje se zakupnina po neto vrednosti ulaganja.

Zakupi u kojima je Banka zakupac

Banka je završila početnu procenu potencijalnog uticaja na njene finansijske izveštaje, uključujući procenu da li će koristiti bilo koje opcije za obnavljanje lizinga i do koje mere Banka bira praktična sredstva i izuzeća od priznavanja. Uglavnom se radi o zemljištu i zgradama koje se iznajmljuju od strane Banke. Generalno, Banka koristi svoju inkrementalnu stopu zaduživanja kao diskontnu stopu.

Prelaz

Banka će primeniti IFRS 16 od 1. januara 2019. godine, koristeći modifikovani retrospektivni pristup. Stoga će kumulativni efekat usvajanja IFRS 16 biti priznat kao usklađenje početnog stanja zadržane dobiti na dan 1. januara 2019. godine, bez prepravljavanja uporednih informacija. Za ugovore po kojima se Banka javlja kao zakupac, imovina koju koristi odnosno pravo korišćenja u iznosu jednakom obavezi lizinga priznaje se u bilansu stanja (naknadno imovina s pravom korišćenja će biti prilagođena za obračune i avanse). Banka će primeniti IFRS 16 na sve ugovore sklopljene pre 1. januara 2019. godine i identifikovane kao zakupi u skladu sa IAS 17 i IFRIC 4. Banka neće primenjivati IFRS 16 ugovore o nematerijalnim sredstvima. Banka će koristiti izuzetke za kratkotrajne zakupnine i zakupnine male vrednosti, pri čemu se pravo na korišćenje imovine ne priznaje. Za ugovore o zakupu koji su ranije klasifikovani kao operativni lizing prema IAS 17, primenjiva diskontna stopa će biti inkrementalna stopa zaduživanja zakupca određena na dan prve primene.

U nastavku su prikazani efekti prve primene IFRS 16 na osnovu sprovedenih preliminarnih kalkulacija:

(000RSD)	1. januar 2019.	31. decembar 2019.
Sredstva uzeta u lizing	493,470	-
Obaveze za lizing	493,470	-
Očekivani efekti kroz bilans uspeha		
Porast troškova amortizacije	-	186,590
Porast rashoda od kamata	-	392
Očekivani efekti kroz tokove gotovine		
Neto prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	-	-
Neto odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	-	16,904

2.4. Uporedni podaci

Uporedne podatke čine godišnji finansijski izveštaji Banke za 2017. godinu koji su bili predmet revizije od strane revizorske kuće Deloitte.

Banka nije izmenila početno stanje neraspoređene dobiti za 2017. godinu, jer nije bilo korekcije po osnovu Izveštaja revizora za 2017. godinu.

Računovodstvene politike i procene koje se tiču priznavanja i vrednovanja sredstava i obaveza, korišćene prilikom sastavljanja ovih finansijskih izveštaja su konzistentne sa računovodstvenim politikama i procenama primenjenim u sastavljanju godišnjih finansijskih izveštaja Banke za 2017. godinu izuzev promena u računovodstvenim politikama koje proizilaze iz primene MSFI 9. Banka je iskoristila priliku izuzeća kojom se dozvoljava da ne koriguje uporedne podatke za prethodne godine po osnovu promena koje se odnose na klasifikaciju i vrednovanje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza, kao i obezvređenje po tom osnovu. Razlike u knjigovodstvenim vrednostima finansijskih sredstava i finansijskih obaveza koje proističu iz primene MSFI 9 u odnosu na period pre primene, priznate su u okviru kapitala odnosno pozicije neraspoređene dobiti, na dan 1. januara 2018. godine i to kao korekcija početnog stanja. Posledično, uporedni podaci prikazani za 2017. godinu ne odražavaju zahteve MSFI 9 i nisu uporedive sa podacima prikazanim za 2018. godinu (Napomena 2.6 I napomena 4.1.1).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.5. Izjava o usklađenosti

Finansijski izveštaji Banke sastavljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja (MSFI) izdatim od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde.

2.6. MSFI 9

U julu 2014. godine, Odbor za Međunarodne računovodstvene standarde je objavio konačnu verziju MFSI 9 „Finansijski instrumenti“, čija je primena obavezna za izveštajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine. Zahtevi MSFI 9 predstavljaju značajnu promenu u odnosu na MRS 39 „Finansijski instrumenti: Priznavanje i merenje“. Novi standard uvodi značajne promene u računovodstvenom obuhvatanju finansijskih sredstava i u određenim aspektima računovodstvenog obuhvatanja finansijskih obaveza.

Klasifikacija i merenje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza

Na osnovu poslovnog modela entiteta i karakteristika novčanih tokova, MSFI 9 definiše tri osnovne kategorije za klasifikaciju finansijskih sredstava na dan inicijalnog priznavanja:

- Finansijsko sredstvo se vrednuje po amortizovanoj vrednosti samo ako je cilj poslovnog modela da se sredstvo drži radi naplate ugovorenih novčanih tokova, a ugovoreni novčani tokovi su isključivo naplata glavnice i kamate na neotplaćeno stanje glavnice na određene datume („SPPI kriterijum“);
- Finansijsko sredstvo se vrednuje po fer vrednosti kroz ostali ukupni rezultat (eng. FVOCI) ako se sredstvo drži u poslovnom modelu u kojem se finansijsko sredstvo drži radi naplate ugovorenih novčanih tokova i da bi se finansijska sredstva prodala, a ugovoreni novčani tokovi su isključivo naplata glavnice i kamate na neotplaćeni iznos glavnice na određene datume (jednostavna karakteristika zajma);
- Finansijska sredstva koja ne ispunjavaju ove kriterijume se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha (eng. FVTPL). Pored toga, ugrađeni derivati više neće biti odvojeni od osnovnog ugovora o finansijskom sredstvu. Takav finansijski instrument se procenjuje u celosti i meri se po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

Finansijski instrumenti se inicijalno priznaju po fer vrednosti uvećanoj za troškove transakcije koji se mogu direktno pripisati tim sredstvima (MSFI 9.5.1.). Krediti i pozajmice priznaju se kada se sredstva prenesu korisniku. Fer vrednost finansijskog instrumenta pri inicijalnom priznavanju je obično cena transakcije, to jest fer vrednost date ili dobijene nadoknade (MSFI 9.B5.1.2A i MSFI 13). Međutim, ukoliko je deo dobijene ili date nadoknade različit od onoga priznatog kao finansijski instrument, Banka će računovodstveno odmeravati taj instrument po fer vrednosti. Na primer, fer vrednost dugoročnog zajma ili potraživanja koje ne nosi kamatu može da se odmeri po sadašnjoj vrednosti svih budućih dobitaka u gotovini diskontovanih korišćenjem preovladavajućih tržišnih kamatnih stopa za slične instrumente sa sličnom kreditnom sposobnošću. Svaki dodatni pozajmljeni iznos je rashod ili smanjenje prihoda osim ukoliko se ne kvalifikuje za priznavanje kao neka druga vrsta sredstva.

Za ulaganja u vlasničke instrumente koji se ne drže za trgovanje, Banka može pri početnom priznavanju neopozivo odabrati da klasifikuje instrumente po fer vrednosti kroz ostali ukupni rezultat (eng. FVOCI), pri čemu se sve naknadne promene u fer vrednosti priznaju u okviru ostalog ukupnog rezultata (eng. OCI). Ova klasifikacija se može primeniti na svako pojedinačno ulaganje. Banka u svom portfoliju u toku 2018. Godine nije imala ovakve instrumente.

Zahtevi u vezi sa klasifikacijom i merenjem finansijskih obaveza samo su neznatno izmenjeni u odnosu na MRS 39. Promene fer vrednosti obaveza koje proizilaze iz promena sopstvenog kreditnog rizika obaveze priznaju se kroz ostali ukupni rezultat, dok se preostali iznos promene fer vrednosti prikazuje kroz bilans uspeha.

Utvrđivanje poslovnog modela

Sva finansijska sredstva trebaju biti raspoređena u jedan od poslovnih modela opisanih ispod. Takođe, pri inicijalnom priznavanju, za svako sredstvo treba da se utvrdi da li su ugovoreni novčani tokovi samo plaćanja glavnice i kamate (eng. SPPI test). Nakon toga finansijsko sredstvo treba da se svrsta u jednu od kategorija poslovnih modela

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.6. MSFI 9 (nastavak)

Utvrđivanje poslovnog modela (nastavak)

- Držanje imovine radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova
- Držanje imovine radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova i radi prodaje
- Ostali poslovni modeli – finansijska aktiva koja se drži sa namerom trgovine ili koja ne ispunjava kriterijume kategorija iznad

U retkom slučaju da entitet promeni svoj model upravljanja određenim finansijskim sredstvima, reklasifikacija svih sredstava na koje utiče promena bi bila potrebna.

Karakteristike ugovorenih novčanih tokova

Za potrebe procene da li ugovoreni novčani tokovi predstavljaju samo plaćanja glavnice i kamate, „glavnica” se definiše kao fer vrednost finansijskog sredstva prilikom početnog priznavanja. „Kamata” se definiše kao naknada za vremensku vrednost novca, za kreditni rizik povezan sa neotplaćenim iznosom glavnice tokom određenog perioda, kao i za druge osnovne kreditne rizike i troškove kreditnog posla (npr. rizik likvidnosti i administrativni troškovi), i profitnu maržu.

Prilikom procene da li su ugovoreni gotovinski tokovi isključivo plaćanja glavnice i kamate (*eng. „SPPI”*), Banka je razmatrala ugovorene uslove instrumenta i analizirala postojeći portfolio na osnovu kontrolne liste za kriterijume isključivog plaćanja glavnice i kamata. To podrazumeva procenu da li finansijsko sredstvo sadrži ugovornu odredbu koja može promeniti vremenski period ili iznos ugovorenih novčanih tokova tako da ne ispunjava ovaj uslov imajući u vidu sledeće: potencijalne događaje koji bi promenili iznos ili vremenski okvir novčanih tokova, karakteristike zaduženosti, uslove prevremene otplate ili produžetka perioda otplate, uslove koji ograničavaju potraživanja Banke za novčanim tokovima navedenih sredstava i karakteristika koje menjaju naknadu za vremensku vrednost novca.

Posebna pažnja pri analizi se odnosila na jednostrane promene marži i kamatnih stopa, klauzule o plaćanju unapred, ostala potencijalna plaćanja, projektno finansiranje i benchmark testove. Usklađenost sa SPPI testom se ocenjuje na sledeći način:

- Procenom jednostranih promena marži i kamatnih stopa, Banka je zaključila da prenos troškova vezanih za osnovni ugovor o pozajmici, klauzule napravljene da bi se održala stabilna profitna margina, i promene kamatne stope odražavaju pogoršavanje kreditnog rejtinga, ali nisu štetni sa stanovišta SPPI testa.
- Klauzule o plaćanju unapred, nisu štetni ukoliko iznos plaćen unapred odražava neplaćenu glavnice, kamatu i naknadu povezanom sa prevremenim vraćanjem kredita. Takva naknada mora biti manja od gubitka nastalog od kamatne margine i gubitka nastalog od kamate
- Ostala potencijalna plaćanja su tipično klauzule o ostalim poslovnim transakcijama. Naknada za neispunjenje predstavlja povećani trošak za praćanje rizika ili nadoknadu za izgubljeni profit koji je povezan sa uzročnim događajem.
- Projektno finansiranje je procenjeno u skladu sa činjenicom da li postoji povezanost sa učinkovitošću predmetnog poslovnog projekta. Ukoliko nema takve povezanosti i zajmoprimac ima dovoljno kapitala za projekat da apsorbuje gubitke pre nego što isti počnu da utiču na sposobnost plaćanja kredita, mogu proći SPPI test.
- Krediti sa varijabilnom kamatnom stopom mogu sadržati karakteristike kamatne neusklađenosti. Da bi se procenilo da li je element vremenske vrednosti novca značajno modifikovan, kvantitativni benchmark test treba da se uradi.

Kada se radi benchmark test, pri inicijalnom priznavanju, ugovorni nediskontovani tokovi gotovine finansijskog instrumenta su upoređeni sa tokom gotovine po benchmarku koji bi nastali da vremenska vrednost novca nije modifikovana. Efekat modifikovane vremenske vrednosti novca je razmatran u svakom izveštajnom periodu i kumulativno tokom životnog veka finansijskog instrumenta. Benchmark test je baziran u rasponu razumnih scenarija. Prihvatljivi uporedni finansijski instrument je onaj sa jednakim kreditnim kvalitetom i sa istim ugovornim uslovima osim za modifikacije.

Ukoliko entitet zaključi da bi ugovorni (nediskontovani) tokovi gotovine mogli biti značajno drugačiji (prag od 10%) od (nediskontovanih) tokova gotovine po benchmark testu, finansijsko sredstvo ne ispunjava kriterijume definisane po MSFI 9, član 4.1.2 (b) i 4.1.2A(b) i shodno tome ne može biti odmeravan po amortizovanom trošku ili po fer vrednosti kroz ostali ukupni rezultat.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.6. MSFI 9 (nastavak)

Karakteristike ugovorenih novčanih tokova (nastavak)

Nakon prelaska na MSFI 9, nije bilo finansijskih instrumenata kod kojih je identifikovana kamatna neusklađenost što bi dovelo do odmeravanja tih finansijskih instrumenata po fer vrednosti kroz bilans uspeha. S obzirom na činjenicu da je u internim politikama Banke za odobravanje novih proizvoda definisana obaveza uskladjenosti sa SPPI testom, značajan broj finansijskih instrumenata sa gore pomenutim karakteristikama nije očekivan.

Klasifikacija i odmeravanje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza

Umanjenje vrednosti i obračun očekivanih kreditnih gubitaka

MSFI 9 zamenjuje MRS 39 model „nastalih gubitaka” novim modelom „očekivanih kreditnih gubitaka” (eng. ECL).

Prilikom primene ECL modela koji uzima u obzir i informacije o budućim događajima, Addiko banka priznaje očekivani gubitak za svaki izveštajni datum kako bi reflektovala promene u kreditnom riziku datog finansijskog sredstva. Umanjenje vrednosti kroz model očekivanog gubitka bazira se na istorijskim, sadašnjim i prognoze o budućim događajima, samim tim uzima u obzir različita scenarija o događajima koji mogu da prouzrokuju kreditni gubitak u budućnosti.

Prema MSFI 9, očekivani kreditni gubici tokom perioda trajanja finansijskog instrumenta, se računaju kao očekivana sadašnja vrednost gubitaka koji nastaju ako dužnici ne ispune svoje obveze u određeno vreme tokom čitavog veka trajanja finansijskog instrumenta uz istovremeno razmatranje verovatnoće neispunjavanja obaveza kao i kreditnih gubitaka (gubitak zbog neispunjavanja obaveza).

Detalji u vezi sa načinom obezvređenja primenom MSFI 9 mogu se naći u Napomeni 4.1.1 Kreditni rizik.

Prestanak priznavanja i modifikacija ugovora

MSFI 9 obuhvata uslove MRS 39 za prestanak priznavanja finansijske imovine i finansijskih obaveza bez suštinskih izmena. Ovaj zahtev nije imao materijalnog uticaja na Banku.

Finansijsko sredstvo prestaje se priznavati kada su:

Ugovorna prava na primanje novčanih tokova od imovine istekla; ili kada je Banka prenela svoja prava na primanje novčanih tokova od imovine ili preuzela obavezu plaćanja primljenog novčanog toka u celosti bez značajnog kašnjenja trećoj strani u okviru "pass-through" ugovora; i/ili

- (i) je prenela gotovo sve rizike i nagrade povezane sa vlasništvom nad imovinom,
- (ii) nije prenela niti zadržala gotovo sve rizike i nagrade povezane sa vlasništvom nad imovinom, ali je prenela kontrolu nad imovinom.

Ugovorna usklađivanja koja proizlaze iz pregovora s dužnicima mogu dovesti do dve vrste izmena početnih ugovornih novčanih tokova.

Značajne modifikacije koje vode do prestanka priznavanja finansijskog sredstva

Ukoliko se ugovorni novčani tokovi finansijskog sredstva bitno modifikuju, to rezultira prestankom priznavanja (zbog isteka ugovornih prava na novčane tokove) tog finansijskog sredstva u skladu sa MSFI 9. Novo finansijsko sredstvo s izmenjenim uslovima priznaje se a razlika između amortiziranog troška finansijskog sredstva koji se prestao priznavati i fer vrednosti novog finansijskog sredstva iskazuje se u Bilansu uspeha. Ako dužnik nije u statusu neizvršenja ili ako značajna modifikacija ne dovodi do statusa neizvršenja, tada će novo sredstvo biti klasifikovano u Fazu 1. Ako je dužnik u statusu neizvršenja ili ako značajna modifikacija dovodi do statusa neizvršenja, tada će se novo sredstvo tretirati kao kupljena ili nastala kreditno obezvređena sredstva (eng. POCI). Za POCI finansijska sredstva se ne priznaju ispravke vrednosti, a očekivani kreditni gubici tokom životnog veka trajanja finansijskog instrumenta su uključeni u kreditno usklađenoj efektivnoj kamatnoj stopi pri početnom priznavanju. Nakon toga, iznos promene očekivanih kreditnih gubitaka tokom životnog veka finansijskog instrumenta od početnog priznavanja POCI finansijskog sredstva se treba priznati kao dobit ili gubitak od umanjenja vrednosti u Bilansu uspeha.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.6. MSFI 9 (nastavak)

Klasifikacija i odmeravanje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza (nastavak)

Umanjenje vrednosti i obračun očekivanih kreditnih gubitaka (nastavak)

Značajne modifikacije koje vode do prestanka priznavanja finansijskog sredstva (nastavak)

Ako se kriterijumi za prestanak priznavanja primenjuju na dužnike koji se suočavaju sa finansijskim poteškoćama klasifikovanim u Fazi 3, tada se procena promena očekivanih novčanih tokova vrši umesto procene ugovornih novčanih tokova. Revidirani uslovi ugovora mogu odražavati sposobnost dužnika da otplati inicijalne novčane tokove, kao što je već izraženo u proceni umanjenja vrednosti.

Sledeći glavni kriterijumi su prepoznati kao značajne modifikacije:

Kvantitativni - značajna promena ugovornih novčanih tokova kada se sadašnja vrednost novčanih tokova prema novim uslovima diskontuje koristeći originalnu efektivnu kamatnu stopu i razlikuje se od diskontovane sadašnje vrednosti izvornog finansijskog instrumenta za najmanje 10%.

Kvalitativna:

- promena dužnika,
- promena valute
- promena svrhe finansiranja
- SPPI kritične karakteristike su uklonjene ili uključene u novi ugovor o zajmu.

Neznačajne modifikacije koje ne vode do prestanka priznavanja finansijskog sredstva

Ukoliko se ugovoreni novčani tokovi finansijskog sredstva modifikuju na način koji ne rezultira prestankom priznavanja tog finansijskog sredstva u skladu s MSFI 9 Finansijski instrumenti, potrebno je ponovo izračunati bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva na osnovu modifikovanih ugovoreni novčanih tokova primenom originalne efektivne kamatne stope za diskontovanje. Dobitak ili gubitak od modifikacije priznaje se u bilansu uspeha.

Uticaji prve primene MSFI 9

Novi standard utiče na klasifikaciju i merenje finansijskih instrumenata počev od 1. januara 2018. godine i to:

- na osnovu dosadašnjih procena, najveći deo kreditnog portfolija klasifikovanog kao krediti i potraživanja prema MRS 39 Banka i dalje meri po amortizovanoj vrednosti u skladu sa MSFI 9;
- finansijska sredstva vrednovana kao namenjena trgovanju u skladu sa MRS 39 su vrednovana po fer vrednosti kroz bilans uspeha u skladu sa MSFI 9;
- finansijska sredstva vrednovana kao raspoloživa za prodaju u skladu sa MRS 39 su vrednovana po fer vrednosti kroz ostali rezultat u skladu sa MSFI 9.

Investicione hartije koje su se prema IAS 39 vrednovale kao finansijska sredstva raspoloživa za prodaju, čija je fer vrednost bila evidentirana kroz ostali rezultat, u iznosu od 589,429 hiljada dinara, reklasifikovane su u kategoriju merenu preko bilansa uspeha prema IFRS 9.

Što se tiče klasifikacije i merenja finansijskih obaveza, nije bilo značajnijih uticaja na finansijske izveštaje Banke po osnovu novih propisa MSFI 9. Prema MSFI 9.7.2.15, nudi se odabir računovodstvene politike da se prethodni periodi izmene ili da se priznaju uticaji od početne primene MSFI 9 u početnom kapitalu sa 01. januarom 2018. godine.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.6. MSFI 9 (nastavak)

Prelazak

Promene u računovodstvenim politikama koje rezultiraju primenom MSFI 9 su primenjene Tako da je Banka iskoristila izuzetak koji joj dozvoljava da ne priznaje uticaj tokom prethodnih perioda vezanih za promene u klasifikaciji i odmeravanju (uključujući i obezvređenje). Promene izloženosti finansijskih sredstava i obaveza koje su rezultat primene MSFI 9 su priznate u neraspoređenoj dobiti na dan 01. januara 2018. godine.

Obelodanjivanje finansijskog uticaja MSFI 9

Promene između kategorija odmeravanja i izloženostima finansijskih sredstava po MRS 39 i MSFI 9 na 01. januar 2018. godine su:

Finansijska sredstva (u hiljadama RSD)	MRS 39	MSFI 9
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	10,575,958	10,575,958
Kreditni i potraživanja od banaka	2,828,041	2,831,405
Kreditni i potraživanja od klijenata	61,639,577	60,377,565
Hartije od vrednosti	16,880,855	16,880,855
Ostala sredstva	476,834	475,824

Kreditni portfolio klasifikovan kao krediti i potraživanja prema MRS 39 standardu klasifikuju se u poslovni model držanje imovine radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova što dovodi do nepostojanja uticaja budući da su ovi krediti mereni po amortizovanom trošku prema MSFI 9 standardu.

Nije bilo promena u klasifikaciji i odmeravanju finansijskih obaveza usled primene MSFI 9 standarda.

Primena novog pristupa vrednovanja su za rezultat imala značajne promene. Efekat prve primene IFRS 9 standarda na 01.01.2018. godine za rezultat ima smanjenje kapitala u iznosu 1,324,783 hiljada RSD. Efekat na pokazatelj CET1 se smanjio za 1.56%. Iznos obezvređenja potraživanja po amortizovanom trošku je porastao za 1,259,658 hiljada RSD u bilansu, a u kapitalu na ime vrednovanja hartija od vrednosti kroz FVTOCI 55.895 hiljada RSD. Efekat prebacivanja suspendovane kamate iz vanbilansne evidencije u bilans stanju u iznosu 1,715,195 hiljada RSD, nije imao uticaj na povećanje bilansne izloženosti, jer je ovaj deo potraživanja 100% obezvređen.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.6. MSFI 9 (nastavak)

(000 RSD)

POZICIJA	MRS39		Nova klasifikacija po MSFI 9	Neto vrednost MRS 39 završeno stanje na dan 31.12.2017.	Neto vrednost MSFI 9 početno stanje na dan 01.01.2018.	Efekat		
	Portfolio	Metod merenja				Prebacivanje evidencione kamate na bilnas		Vrednovanje potraživanja po amortizovanom trošku
						Bruto izloženost	Ispravka vrednosti	Ispravka vrednosti
AKTIVA			Amortizovana vrednost					
Gotovina i sredstva kod centralne banke	Kredit i potraživanja	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	10,575,958	10,575,958	-	-	-
Potraživanja po osnovu derivata	Sredstva namenjena trgovanju	FVTPL	FVTPL	157,022	157,022	-	-	-
Hartije od vrednosti vrednovane kroz bilans uspeha	FVTPL	FVTPL	FVTPL	101,474	101,474	-	-	-
Hartije od vrednosti vrednovane kroz ostali kapital	AFS	Fer vrednost kroz kapital	FVOCI	16,189,952	16,134,057	-	-	(55,895)
Investicione jedinice vrednovane kroz ostali kapital	AFS	Fer vrednost kroz kapital	FVTPL	589,429	589,429	-	-	-
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	Kredit i potraživanja	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	2,828,041	2,831,405	-	-	3,364
Kredit i potraživanja od komitenata			Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	61,639,577	60,377,565	1,715,195	(1,715,195)
Ostala sredstva		Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	476,834	475,824	-	-	(1,010)
UKUPNA FINANSIJSKA SREDSTVA				92,558,287	91,242,734	1,715,195	(1,715,195)	(1,315,553)
Vanbilansne stavke koje se klasifikuje, neto	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	14,295,294	14,286,064	-	-	(9,230)
UKUPNO IZLOŽENOST				106,853,581	105,528,798	1,715,195	(1,715,195)	(1,324,783)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.8. Korišćenje procenjivanja

Sastavljanje finansijskih izveštaja u skladu sa MSFI zahteva od rukovodstva korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na primenu računovodstvenih politika i na prikazane iznose sredstava i obaveza, kao i prihoda i rashoda. Stvarna vrednost sredstava i obaveza može da odstupa od vrednosti koja je procenjena na ovaj način.

Umanjenje vrednosti finansijskih sredstava

Politika u primeni od 1. januara 2018. godine

Banka na svaki izveštajni datum procenjuje i priznaje rezervisanja za očekivane kreditne gubitke za finansijska sredstva koja se mere po amortizovanoj vrednosti ili za dužnička finansijska sredstva koja se evidentiraju po fer vrednosti kroz ostali rezultat za kreditne obaveze i izdate garancije. Knjigovodstvena vrednost finansijskih instrumenata koji se mere po amortizovanoj vrednosti, umanjuje se za iznos rezervisanja za očekivane kreditne gubitke, dok se obračunati očekivani kreditni gubici za finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat evidentira u kapitalu.

Pretpostavke i procene koje Banka koristi kao input u modelu vrednovanja očekivanih kreditnih gubitaka, kao i ocena o značajnom povećanju kreditnog rizika, obelodanjene su u Napomeni 4.1.1. Kreditni rizik.

Politike u primeni do 1. januara 2018. godine

Banka procenjuje, na svaki izveštajni datum, da li postoji objektivni dokaz da je vrednost finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava umanjena (obezvređena). Finansijsko sredstvo ili grupa finansijskih sredstava je obezvređena i gubici po osnovu obezvređenja se priznaju samo ako postoji objektivni dokaz o obezvređenju kao rezultat jednog ili više događaja koji su nastali nakon početnog priznavanja sredstva (slučaj gubitka) i kada slučaj gubitka utiče na procenjene buduće novčane tokove finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koja mogu biti pouzdano procenjena. Kada je reč o proceni gubitaka zbog obezvređenja kredita, Banka vrši pregled kreditnog portfolija najmanje kvartalno u cilju procene umanjenja njihove vrednosti.

U procesu utvrđivanja da li u bilans uspeha treba uneti gubitak zbog umanjenja vrednosti, Banka prosuđuje da li postoje pouzdani dokazi koji pokazuju merljivo smanjenje u procenjenim budućim novčanim tokovima od kreditnog portfolija pre smanjenja koji se može identifikovati na pojedinačnim kreditima u portfoliju.

Ovi dokazi mogu uključivati raspoložive podatke koji ukazuju na nepovoljne promene u pogledu mogućnosti i sposobnosti dužnika da uredno izvršava svoje obaveze prema Banci.

Rukovodstvo Banke vrši procene na bazi iskustva o ostvarenim gubicima po kreditima iz prethodnih perioda za sva sredstva sa karakteristikama kreditnog rizika i objektivnim dokazima o umanjenju vrednosti sličnom onom kreditnom portfoliju koji je postojao u vreme planiranja budućih novčanih tokova. Metodologija i pretpostavke koje se koriste za procenu iznosa i vremena budućih novčanih tokova su predmet redovnog pregleda s ciljem da se smanje razlike između procenjenih i ostvarenih gubitaka.

Metodologija i pretpostavke koje se koriste za procenu iznosa i vremena budućih novčanih tokova su predmet redovne analize s ciljem da se smanje razlike između procenjenih i ostvarenih gubitaka.

Koristan vek trajanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme

Određivanje korisnog veka trajanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme ("osnovna sredstva") se zasniva na prethodnom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i na anticipiranom tehničkom razvoju i promenama na koje utiče veliki broj ekonomskih ili industrijskih faktora. Adekvatnost određenog korisnog veka trajanja se preispituje na godišnjem nivou ili kada god postoji indikacija da je došlo do značajne promene faktora koji su predstavljali osnov za određivanje korisnog veka trajanja.

Zbog značaja osnovnih sredstava u ukupnoj aktivi Banke, uticaj svake promene u navedenim pretpostavkama može imati materijalno značajan uticaj na finansijski položaj Banke, kao i na rezultate njenog poslovanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.8. Korišćenje procenjivanja (nastavak)

Umanjenje vrednosti finansijskih sredstava (nastavak)

Odložena poreska sredstva

Odloženi porezi se obračunavaju po metodi obaveza prema bilansu stanja na sve privremene razlike na dan bilansa stanja između sadašnje vrednosti sredstava i obaveza u finansijskim izveštajima i njihove vrednosti za svrhe oporezivanja. Trenutno važeća poreska stopa na dan bilansa stanja je 15% (2017. godine: 15%).

Tekući porez

Banka je obveznik poreza na dobit u Republici Srbiji. Banka je obavezna da tokom godine porez na dobit plaća u vidu mesečnih akontacija, čiju visinu utvrđuje na osnovu poreske prijave za prethodnu godinu. Konačna poreska osnovica, na koju se primenjuje propisana stopa poreza na dobit pravnih lica od 15% (2017. godine: 15%), utvrđuje se Poreskim bilansom Banke. U situaciji kada je finalna poreska obaveza različita od inicijalno priznate poreske obaveze, navedena razlika utiče na poresku obavezu perioda u kome je razlika utvrđena.

Otpremnine prilikom odlaska u penziju i ostale naknade zaposlenima nakon prekida radnog odnosa

Troškovi utvrđenih naknada zaposlenima nakon prekida radnog odnosa, odnosno odlaska u penziju nakon ispunjenih zakonskih uslova, utvrđuju se primenom aktuarske procene. Aktuarska procena uključuje procenu diskontne stope, budućih kretanja zarada, stope mortaliteta i fluktuacije zaposlenih. Zbog dugoročne prirode ovih planova, značajne neizvesnosti utiče na ishod procene. Dodatne informacije obelodanjene su u Napomeni 28 uz finansijske izveštaje.

Fer vrednost finansijskih sredstava i obaveza

Fer vrednost finansijskih instrumenata kotiranih na aktivnim tržištima zasniva se na tekućim cenama ponude (finansijska sredstva) ili tražnje (finansijske obaveze). Ukoliko tržište nekog finansijskog sredstva nije aktivno, Banka utvrđuje fer vrednost tehnikama procene. To uključuje primenu poslednjih raspoloživih transakcija između nezavisnih strana, analizu diskontovanih novčanih tokova i druge tehnike procene koje koriste učesnici na tržištu. Modeli procene oslikavaju trenutno stanje na tržištu na datum vrednovanja i ne moraju predstavljati uslove na tržištu pre ili posle datuma vrednovanja. Na datum bilansa stanja, rukovodstvo Banke je revidiralo modele kako bi se postaralo da na odgovarajući način oslikavaju tekuće tržišne uslove, uključujući relativnu likvidnost tržišta i kamatne marže.

Dodatne informacije obelodanjene su u Napomeni 4.3. uz finansijske izveštaje.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Priznavanje prihoda i rashoda

Banka priznaje prihod kada se iznos prihoda može pouzdano izmeriti, kada je verovatno da će u budućnosti Banka imati ekonomske koristi i kada su ispunjeni posebni kriterijumi za svaku od aktivnosti Banke kao što je u daljem tekstu opisano.

3.2. Prihodi i rashodi od kamata

Politike u primeni od 01. januara 2018. godine

Banka ostvaruje prihode i rashode od kamata iz poslovanja sa Narodnom bankom Srbije, domaćim i stranim bankama i pravnim i fizičkim licima.

Prihodi i rashodi od kamata, uključujući zateznu kamatu i ostale prihode i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivnu, odnosno kamatonosnu pasivu, obračunati su po načelu uzročnosti prihoda i rashoda (obračunska osnova) i uslovima iz obligacionog odnosa, koji su definisani ugovorom između Banke i komitentata. Prihodi i rashodi po osnovu kamata priznaju se po načelu uzročnosti prihoda uz primenu efektivne kamatne stope koja se utvrđuje u trenutku početnog priznavanja finansijskog sredstva/obaveze.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.2. Prihodi i rashodi od kamata (nastavak)

Za celokupnu finansijsku imovinu koja se vrednuje po amortizovanoj vrednosti, finansijsku imovinu koja se vrednuje po fer vrednosti kroz ostali ukupni rezultat, kao i finansijsku imovinu kojom se ne trguje i vrednuje se po fer vrednosti kroz bilans uspeha, prihodi od kamata i troškovi kamata se evidentiraju na osnovu efektivne kamatne stope.

Amortizovani trošak je iznos po kojem se finansijska imovina ili finansijska obaveza meri po početnom priznavanju, umanjen za otplate glavnice, plus ili minus kumulativna amortizacija koristeći metod efektivne kamatne stope bilo koje razlike između tog početnog iznosa i iznosa dospeća. Za finansijsku imovinu, iznos se usklađuje za bilo koji gubitak. Bruto knjigovodstvena vrednost finansijske imovine je amortizovana vrednost finansijske imovine pre prilagođavanja za bilo koji gubitak. Za kupljenu ili inicijalno obezvređenu finansijsku imovinu, efektivna kamatna stopa je prilagođena kreditnom riziku tako što se smanjuju procenjeni budući novčani tokovi, uključujući očekivane kreditne gubitke, na amortizovani trošak dužničkog instrumenta prilikom početnog priznavanja.

Metoda efektivne kamatne stope je stopa obračuna koja se koristi za tačno smanjivanje procenjenih budućih priliva i odliva gotovine tokom očekivanog veka trajanja finansijske imovine, ili kraćeg perioda ako je primenljivo, na bruto knjigovodstvenu vrednost finansijske imovine, osim kupljene ili inicijalno obezvređene finansijske imovine ili amortizovanog troška finansijske obaveze. Obračun uključuje transakcione troškove i plaćene naknade koje su sastavni deo efektivne kamatne stope (osim finansijske imovine koja se meri po fer vrednosti kroz bilans uspeha), premija i rabata. Očekivani kreditni gubici se zanemaruju.

Za finansijsku imovinu koja je kasnije postala kreditno obezvređena, prihodi od kamata se priznaju primenom efektivne kamatne stope na amortiziranu vrednost sredstva (neto knjigovodstvena vrednost). Ako se, u narednim izveštajnim periodima, kreditni rizik za obezvređenu finansijsku imovinu poboljša tako da finansijska imovina nije više kreditno obezvređena, prihod od kamata se priznaje primenom efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrednost finansijske imovine (osim za kupljenu ili inicijalno obezvređenu finansijsku imovinu, pri čemu se obračun prihoda od kamata ne vraća na bruto osnovu, čak i ako se kreditni rizik imovine poboljša).

Prihodi od kamata na imovinu koja se drže radi trgovanja, kao i kamatne komponente derivata iskazuju se u okviru pozicije "Prihodi od kamata". Promene u čistoj fer vrednosti koje proizlaze iz imovine i obaveza za trgovanje iskazuju se u okviru pozicije "Neto dodatak/gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata".

Negativne kamate iz finansijskih sredstava i finansijskih obaveza prikazane su u okviru pozicije "Neto prihodi po osnovu kamata". Banka je na uzete depozite prihodovala negativnu kamatu od 0,7% do -2.4%. Banka je na date depozite plaćala negativnu kamatu od 0% do -2.03%

Banka ostvaruje prihode/rashode i od naknada po osnovu održavanja odobrenih (primljenih) kredita.

Prihodi po osnovu ovih naknada se razgraničavaju primenom efektivne kamatne stope u toku perioda trajanja kredita i priznaju se u okviru pozicije "Prihodi od kamata".

Politike u primeni do 1.januara 2018. godine

Banka ostvaruje prihode i rashode od kamata iz poslovanja sa Narodnom bankom Srbije, domaćim i stranim bankama i pravnim i fizičkim licima.

Prihodi i rashodi od kamata, uključujući zateznu kamatu i ostale prihode i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu, odnosno kamatonosnu pasivu, obračunati su po načelu uzročnosti prihoda i rashoda (obračunska osnova) i uslovima iz obligacionog odnosa, koji su definisani ugovorom između Banke i komitenta. Prihodi i rashodi po osnovu kamata priznaju se po načelu uzročnosti prihoda uz primenu efektivne kamatne stope koja se utvrđuje u trenutku početnog priznavanja finansijskog sredstva/obaveze.

Za sve finansijske instrumente koji nose kamatu, osim onih koji se klasifikuju kao raspoloživi za prodaju, ili su određeni po fer vrednosti kroz bilans uspeha, prihodi ili rashodi po osnovu kamata se priznaju u okviru prihoda od kamata i rashoda kamata u bilansu uspeha koristeći metod efektivne kamatne stope, koja predstavlja stopu koja precizno diskontuje procenjena buduća plaćanja ili primanja kroz očekivani životni vek finansijskog instrumenta ili kada je to prikladno, u kraćem vremenskom periodu, na neto knjigovodstvenu vrednost finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.2. Prihodi i rashodi od kamata (nastavak)

Kada se računa efektivna kamatna stopa, Banka procenjuje tokove gotovine uzimajući u obzir sve ugovorene uslove finansijskog instrumenta (na primer, mogućnost plaćanja unapred) ali ne uzima u obzir buduće kreditne gubitke. Kalkulacija uključuje sve naknade i iznose plaćene ili primljene između dve ugovorne strane koje su sastavni deo efektivne kamatne stope, troškove transakcija i sve druge premije ili diskonte. Kamate se priznaju na vremenskoj osnovi tako da visina kamate zavisi od protoka vremena.

U slučaju umanjenja vrednosti potraživanja, Banka umanjuje knjigovodstvenu vrednost potraživanja do nadoknadivog iznosa, koji predstavlja procenjeni budući novčani tok diskontovan po prvobitnoj efektivnoj kamatnoj stopi finansijskog instrumenta i nastavlja da prikazuje promene diskonta kao prihod od kamate.

Od trenutka obezvređenja plasmana, ugovorena kamata se ne priznaje u Bilansu stanja i Bilansu uspeha. Prihod od kamate na kredite i potraživanja čija je vrednost umanjena utvrđuje se primenom metode efektivne kamatne stope na amortizovanu vrednost finansijskog sredstva. Na taj način jedini prihod od kamate koji se priznaje za sve klijente koji su obezvređeni jeste efekat po osnovu diskontovanja budućih novčanih tokova – takozvani unwinding efekat.

Zakonski okvir dozvoljava da banke mogu da se odluče o načinu evidencije ugovorene bruto kamate na obezvređene plasmane, tako da je dozvoljeno da se ova evidencija može vršiti kroz ostalu vanbilansnu evidenciju ili u pomoćnim knjigama za interne potrebe i potrebe statističkog praćenja navedenih iznosa. Banka se, svojom računovodstvenom politikom opredelila da za obezvređene plasmane vrši evidenciju ugovorene bruto kamate obračunate prema planu otplate u ostaloj vanbilansnoj evidenciji.

Banka ostvaruje prihode/rashode i od naknada po osnovu servisiranja odobrenih (primljenih) kredita.

Prihodi po osnovu ovih naknada se razgraničavaju primenom efektivne kamatne stope u toku perioda trajanja kredita i priznaju se u okviru prihoda od kamata.

3.3. Prihodi i rashodi od naknada i provizija

Prihodi i rashodi od naknada i provizija (osim onih koji su sastavni deo efektivne kamatne stope koja se odnosi na finansijsku imovinu ili finansijsku obavezu) uključeni su u efektivnu kamatnu stopu, te se obračunavaju u skladu sa MSFI 15 – „Prihodi od ugovora sa kupcem“ i iskazuju se u „Neto prihod od naknada i provizija“.

Naknade za pružanje usluga u određenom vremenskom periodu se obračunavaju u tom periodu. Ove naknade uključuju naknade za pozajmice koje nisu sastavni deo efektivne kamatne stope finansijskog instrumenta, naknade za garancije, provizije od upravljanja imovinom, custody i druge naknade za upravljanje i konsultacije, kao i naknade od posredovanja u osiguranju iz deviznih transakcija. Nasuprot tome, prihod od naknada ostvaren od pružanja transakcijskih usluga trećim stranama, kao što je organizovanje sticanja akcija ili drugih hartija od vrednosti ili kupovina/prodaja preduzeća, priznaje se po završetku predmetne transakcije.

3.4. Prihodi po osnovu dividendi

Prihod od dividendi se priznaje kada se ustanovi pravo da se dividenda primi.

Dividende se priznaju u bilansu uspeha samo u sledećim slučajevima:

- ako je utvrđeno pravo subjekta na isplatu dividende,
- ako je verovatno da će subjekt ostvariti ekonomske koristi povezane s dividendom i
- ako se iznos dividende može pouzdano izmeriti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.5. Preračunavanje stranih valuta

Stavke uključene u finansijske izveštaje Banke odmeravaju se korišćenjem valute primarnog privrednog okruženja u kome Banka posluje (funkcionalna valuta). Kao što je izneto u Napomeni 2.1., finansijski izveštaji prikazani su u hiljadama dinara (RSD), koji predstavlja funkcionalnu i izveštajnu valutu Banke.

Poslovne promene nastale u stranoj valuti su preračunate u dinare po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promene ili na dan procene vrednosti ako su stavke ponovo vrednovane.

Sredstva i obaveze iskazani u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u dinare po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan (Napomena 36).

Pozitivne i negativne kursne razlike nastale iz izmirenja takvih transakcija i iz preračuna monetarnih sredstava i obaveza izraženih u stranim valutama na kraju godine, evidentirane su u korist ili na teret bilansa uspeha kao prihodi i rashodi od kursnih razlika (Napomena 8).

Dobici i gubici koji nastaju prilikom preračuna finansijskih sredstava i obaveza sa valutnom klauzulom evidentiraju se u bilansu uspeha u okviru prihoda, odnosno rashoda od efekata valutne klauzule (Napomena 8).

3.6. Finansijski instrumenti

3.6.1 Računovodstvene politike od 1. januara 2018. godine

3.6.1.1 Priznavanje

Finansijski instrument je svaki ugovor koji ima za rezultat finansijsku imovinu jedne ugovorne strane i finansijsku obvezu ili vlasnički instrument druge ugovorne strane.

3.6.1.2 Klasifikacija

Na dan inicijalnog priznavanja, finansijsko sredstvo se klasifikuje u skladu sa jednim od sledećih načina vrednovanja:

- 1) po amortizovanoj vrednosti,
- 2) fer vrednosti kroz ostali rezultat (FVOCI) ili
- 3) po fer vrednosti kroz bilans uspeha (FVTPL).

Finansijsko sredstvo se vrednuje po amortizovanoj vrednosti ukoliko nije naznačeno kao FVTPL i ispunjava sledeće kriterijume:

- cilj poslovnog modela sredstva je držanje sredstva radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova i
- ugovorni uslovi finansijskog sredstva dovode do novčanih tokova koji predstavljaju samo plaćanja glavnice i kamate na stanje glavnice na određene datume.

Dužnički instrument se vrednuje kao FVOCI samo ukoliko ispunjava oba sledeća kriterijuma i nije naznačen kao FVTPL:

- cilj poslovnog modela sredstva je držanje sredstva radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova i prodaja i
- ugovoreni uslovi finansijskog sredstva dovode do novčanih tokova koji predstavljaju samo plaćanja glavnice i kamate na stanje glavnice na određene datume.

Dužnički instrumenti koji se drže radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova i prodaje sastoje se od državnih zapisa i obveznica Republike Srbije.

Na dan inicijalnog priznavanja instrumenta kapitala koji se ne drži u portfoliju radi trgovanja, Banka može neopozivo da izabere prezentovanje naknadnih promena u fer vrednosti kroz ostali rezultat (OCI), na nivou konkretnog instrumenta kapitala.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6. Finansijski instrumenti (nastavak)

3.6.1 Računovodstvene politike od 1. januara 2018. godine (nastavak)

3.6.1.2 Klasifikacija (nastavak)

Imovina koja se vrednuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha predstavlja finansijsko sredstvo koje se ne vrednuje po amortizovanom trošku ili dužnički instrument koji se ne vrednuje kroz FVOCI, odnosno tu spadaju:

- ostali poslovni modeli
- finansijska sredstva za koja ugovoreni uslovi ne zadovoljavaju uslove koji dovode do novčanih tokova koji predstavljaju samo plaćanja glavnice i kamate na stanje glavnice na određene datume
- finansijska sredstva koja se pri početnom priznavanju mere po fer vrednosti kroz bilans uspeha
- vlasnički instrumenti
- derivati

Finansijska imovina koja se meri po fer vrednosti kroz bilans uspeha uključuje sledeće podgrupe:

- finansijska imovina koja se drži radi trgovanja
- finansijska imovina koja se pri početnom priznavanju vrednuje kroz bilans uspeha
- finansijska imovina koja se obavezno meri po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

Finansijsku imovinu koja se drži radi trgovanja čine sledeće stavke:

- stečena ili nastala uglavnom radi prodaje ili ponovne kupovine u kratkom roku
- pri početnom priznavanju, deo je portfelj utvrđenih finansijskih instrumenata kojima se upravlja zajedno i za koje postoji dokaz o nedavnom stvarnom kratkoročno ostvarenoj dobiti ili
- reč je o derivatnom instrumentu (osim derivatnog instrumenta koji je ugovor o finansijskom jemstvu, ili određeni/stvarni instrument zaštite od rizika)

Pri početnom priznavanju može se neopozivo odlučiti da se finansijska imovina meri po fer vrednosti kroz bilans uspeha (fer vrednost opcija) ako se time otklanja ili znatno umanjuje nedoslednost pri merenju ili priznavanju (tzv. „računovodstvena neusklađenost“) koja bi u protivnome nastala zbog merenja imovine ili priznavanja dobiti i gubitaka povezanih s tom imovinom na različitim osnovama.

Finansijsku imovinu koja se obavezno meri po fer vrednosti kroz bilans uspeha čini finansijska imovina koja ne ispunjava uslov da pripadajući novčani tokovi čine samo plaćanje glavnice i kamata na nepodmireni iznos.

Dobit ili gubitak po finansijskoj imovini merenoj po fer vrednosti se priznaje u bilansu uspeha, osim u sledećim slučajevima:

- ako je reč o ulaganju u vlasnički instrument i ako je odabrana opcija prezentovanja dobiti i gubitaka od tog ulaganja u ostalom rezultatu
- ako je finansijska imovina merena po fer vrednosti kroz ostali rezultat

U slučaju promene poslovnog modela upravljana finansijskom imovinom sprovodi se reklasifikacija finansijske imovine u drugu kategoriju. Reklasifikacija se provodi prospektivno, od datuma reklasifikacije, odnosno od prvog dana sledećeg obračunskog perioda, bez korekcije prethodno priznatog dobitka/gubitka ili kamate.

Prestanak priznavanja i modifikacije

MSFI 9 uključuje zahteve MRS-a 39 za prestanak priznavanja finansijske imovine i finansijskih obaveza bez značajnih izmena. Uticaj implementacije ovih promena na Banku je nematerijalan.

Ako se ugovorni novčani tokovi finansijske imovine ponovno dogovaraju ili znatno menjaju, to ima za posledicu prestanak priznavanja (zbog isteka ugovornih prava na novčane tokove) te finansijske imovine u skladu s MSFI 9. Priznaje se nova finansijska imovina sa izmenjenim uslovima, a razlika između amortizovanog troška finansijske imovine koja se prestala priznavati i fer vrednosti nove finansijske imovine iskazuje se u bilansu uspeha kao modifikacija dobitka/gubitka.

Ako modifikacija nije značajna, izmena ugovornih odredbi ne dovodi do prestanka priznavanja te finansijske imovine. U napomeni 2.6 detaljnije su opisne modifikacije.

Analizom ugovora i izmena koje su sastavni deo modifikacija utvrđeno je da Banka nije imala značajne finansijske efekte iz modifikacija, kako značajnih tako i neznačajnih modifikacija

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6. Finansijski instrumenti (nastavak)

3.6.1 Računovodstvene politike od 1. januara 2018. godine (nastavak)

3.6.1.3 Umanjenje vrednosti finansijskih instrumenata

Aktivu Banke izloženu kreditnom riziku, u smislu ove odluke čine krediti, pozajmice, kamate, naknade, depoziti kod banaka i avansi i sve druge stavke bilansne aktive kod kojih je Banka izložena kreditnom riziku, kao i vanbilansne pozicije izloženosti: izdate garancije, ostala jemstva, otvoreni akreditivi i odobreni još neiskorišćeni krediti, kao i druge vanbilansne stavke koje predstavljaju potencijalne obaveze Banke.

Metodologija za praćenje kreditnog rizika je uređena internim procedurama Banke koje se bave kreditnim izikom. Ova interna metodologija za praćenje kreditnog rizika osnova je za identifikaciju, merenje, praćenje i kontrolisanje kreditnog rizika u skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama.

Ispravka vrednosti i rezervisanja po osnovu umanjenja vrednosti za očekivane kreditne gubitke se priznaju za sledeće izloženosti:

- finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti,
- finansijska sredstva koja se mere po fer vrednosti kroz ostali rezultat.

Banka iskazuje ispravku vrednosti izloženosti po amortizovanoj vrednosti u bilansu uspeha na teret perioda za koji se utvrđuje očekivani gubitak, kao i u bilansu stanja u korist ispravke vrednosti bilansne izloženosti. Iznosi priznati za očekivane kreditne gubitke povezane sa vanbilansnim obavezama se priznaju kao rashod za period u kojem je utvrđen gubitak, i u korist rezervisanja u bilansu stanja. Način obračuna umanjenja finansijske imovine je opisan u metodologiji kreditnog rizika (kao i u delu „Kreditni rizik“, tačka 4.1.1.).

Ispravka vrednosti finansijskih sredstava, koja se mere po fer vrednosti kroz ostali rezultat, se sprovodi primenom modela očekivanih kreditnih gubitaka na način kojim se ispravke vrednosti priznaju u bilansu uspeha, kao i u sklopu ostalog rezultata ne umanjujući iznos ove samog sredstva u okviru bilansa stanja.

MSFI 9 zamenjuje MRS 39 model „nastalih gubitaka“ novim modelom „očekivanih kreditnih gubitaka“ (eng. ECL).

Prilikom primene ECL modela koji uzima u obzir i informacije o budućim događajima, Addiko banka priznaje očekivani gubitak za svaki izveštajni datum kako bi refletovala promene u kreditnom riziku datog finansijskog sredstva. Umanjenje vrednosti kroz model očekivanog gubitka bazira se na istorijskim, sadašnjim i prognoze o budućim događajima, samim tim uzima u obzir različita scenarija o događajima koji mogu da prouzrokuju kreditni gubitak u budućnosti.

Prema MSFI 9, očekivani kreditni gubici tokom perioda trajanja finansijskog instrumenta, se računaju kao očekivana sadašnja vrednost gubitaka koji nastaju ako dužnici ne ispune svoje obveze u određeno vreme tokom čitavog veka trajanja finansijskog instrumenta uz istovremeno razmatranje verovatnoće neispunjavanja obaveza kao i kreditnih gubitaka (gubitak zbog neispunjavanja obaveza).

3.6.1.4 Obračun očekivanih kreditnih gubitaka

Očekivani gubitak se definiše kao razlika između tokova gotovine koji Banci pripadaju prema ugovornim uslovima finansijskog instrumenta i tokova gotovine koje Banka očekuje da će primiti (uzimajući u obzir verovatnoću nastanka statusa neizvršenja i očekivanu naplatu). Iako MSFI 9 uvodi ovaj zahtev, isti ne propisuje detaljne metode i tehnike koje treba primeniti.

Prilikom određivanja novčanih tokova koje banka očekuje da će primiti, Banka koristi pristup marginalnih gubitaka, pri čemu se ukupan očekivani gubitak računa kao zbir marginalnih gubitaka koji se pojavljuju u svakom trenutku od datuma izveštavanja. Marginalni gubici proizlaze iz pojedinačnih parametara koji procenjuju izloženosti i gubitke u slučaju neispunjavanja obaveza i uslovne verovatnoće neispunjavanja obaveza za svaki period. Očekivani kreditni gubici tokom perioda trajanja finansijskog instrumenta (eng. Lifetime ECL) računaju se posebno za različite scenarije, uzimajući u obzir sadašnje i prognozirane informacije o budućnosti. Ukupni očekivani kreditni gubici na kraju se ponderišu verovatnoćom pojedinačnih scenarija. Banka razmatra tri scenarija: Osnovni scenario, optimistični scenario i pesimistični scenario, a povremeno se simuliraju i neki nepovoljniji scenariji kako bi se razumela dinamika i potencijalni portfolio rizici.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6. Finansijski instrumenti (nastavak)

3.6.2 Računovodstvene politike do 1. januara 2018. godine

Do 31. Decembra 2017. godine MRS 39 Finansijski instrumenti: priznavanje i merenje bio je standard primenjiv za finansijske instrumente. Dana 1. Januara 2018. godine zamenio gaje MSFI 9 Finansijski instrumenti. Budući da se MSFI 9 ne primenjuje retroaktivno, na uporedni period su primenjene odredbe MRS 39.

U skladu s MRS 39, sva finansijska imovina i obaveze moraju se priznati u izveštaju o finansijskom položaju. Finansijski instrumenti se priznaju po fer vrednosti u trenutku sticanja. Finansijska imovina ili obaveze koje se ne mere po fer vrednosti kroz bilans uspeha uključuju i troškove transakcije koji se mogu pripisati sticanju imovine ili formiranju obaveze. Povećanje i smanjenje derivata i finansijskih instrumenata koji dospevaju u roku koji je uobičajen na tržištu, Banka priznaje na datum trgovanja.

3.6.2.1 Priznavanje

Finansijski instrumenti se inicijalno vrednuju po fer vrednosti, uvećanoj za troškove transakcija (izuzev finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha), koji su direktno pripisivi nabavci ili emitovanju finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se evidentiraju u bilansu stanja Banke, od momenta kada se Banka ugovornim odredbama vezala za instrument. Kupovina ili prodaja finansijskih sredstava na "regularan način" priznaje se primenom obračuna na datum poravnanja, odnosno datum kada je sredstvo isporučeno drugoj strani.

3.6.2.2 Prestanak priznavanja finansijskih sredstava i finansijskih obaveza

Finansijska sredstva

Finansijsko sredstvo (ili deo finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava) prestaje da se priznaje ukoliko je:

- došlo do isteka prava na gotovinske prilive po osnovu tog sredstva; ili
- Banka prenela pravo na gotovinske prilive po osnovu sredstva ili je preuzela obavezu da izvrši isplatu primljene gotovine po osnovu tog sredstva u punom iznosu bez materijalno značajnog odlaganja plaćanja trećem licu po osnovu ugovora o prenosu i
- Banka ili izvršila prenos svih rizika i koristi u vezi sa sredstvom, ili nije ni prenela, ni zadržala sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom, ali je prenela kontrolu nad njim.

Kada je Banka prenela prava na gotovinske prilive po osnovu sredstava ili je zaključila ugovor o prenosu i pri tom nije niti prenela niti zadržala sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom, niti je prenela kontrolu nad sredstvom, sredstvo se priznaje u onoj meri koliko je Banka angažovana u pogledu sredstva. Dalje angažovanje Banke, koje ima formu garancije na preneseno sredstvo, se vrednuje u iznosu originalne knjigovodstvene vrednosti sredstva ili iznosu maksimalnog iznosa naknade koju bi Banka morala da isplati, u zavisnosti koji iznos je niži.

Finansijske obaveze

Finansijska obaveza prestaje da se priznaje ukoliko je ispunjenje te obaveze izvršeno, ukoliko je obaveza ukinuta ili ukoliko je isteklo važenje obaveze. U slučaju gde je postojeća finansijska obaveza zamenjena drugom obavezom prema istom poveriocu, ali pod značajno promenjenim uslovima ili ukoliko su uslovi kod postojeće obaveze značajno izmenjeni, takva zamena ili promena uslova tretira se kao prestanak priznavanja prvobitne obaveze sa istovremenim priznavanjem nove obaveze, dok se razlika između prvobitne i nove vrednosti obaveze priznaje u bilansu uspeha.

3.6.2.3 Klasifikacija finansijskih instrumenata

Rukovodstvo Banke vrši klasifikaciju finansijskih instrumenata pri inicijalnom priznavanju. Klasifikacija finansijskih instrumenata prilikom početnog priznavanja zavisi od svrhe zbog koje su finansijski instrumenti stečeni i njihovih karakteristika.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6 Finansijski instrumenti (nastavak)

3.6.2.3 Klasifikacija finansijskih instrumenata (nastavak)

Banka je klasifikovala finansijska sredstva u sledeće kategorije: finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha, krediti i potraživanja, finansijska sredstva koja se drže do dospeća i finansijska sredstva raspoloživa za prodaju.

Banka je klasifikovala finansijske obaveze u sledeće kategorije: finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha, finansijske obaveze koje se drže do dospeća (depoziti banaka i komitenata, subordinirane obaveze).

Naknadno vrednovanje finansijskih sredstava zavisi od njihove klasifikacije, kao što sledi:

a) Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha

Ova kategorija uključuje dve podkategorije finansijskih sredstava: ona koja se drže radi trgovanja i ona koja se vode po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

Finansijska sredstva se klasifikuju kao sredstva za trgovanje ako su pribavljena radi prodaje ili ponovne kupovine u kratkom roku, radi ostvarivanja dobitaka iz kratkoročnih promena cena istih. Navedena sredstva se evidentiraju po fer vrednosti u bilansu stanja. Finansijska sredstva kojima se trguje obuhvataju finansijske derivate.

Svi realizovani ili nerealizovani dobitci i gubici po osnovu promena tržišne vrednosti ovih finansijskih sredstava, odnosno svođenja na fer vrednost, priznaju se u korist prihoda, odnosno na teret rashoda.

Banka poseduje derivativne finansijske instrumente koji ne ispunjavaju uslov za računovodstvo zaštite. Na kraju godine Banka je imala potraživanja i obaveze po kratkoročnim valutnim svopovima (FX-swap) .

Derivati, uključujući valutne ugovore, valutne svopove i druge izvedene finansijske instrumente, prvobitno se priznaju po fer vrednosti u vanbilansnoj evidenciji na datum potpisivanja ugovora i naknadno se ponovo vrednuju po fer vrednosti.

Početno priznavanje derivata vrši se u momentu kada je izvršeno ugovaranje derivativnog ugovora sa drugom ugovornom stranom (datum dogovora). Iznos nominalne glavnice (notional amount) na koji se ugovara odnosi derivat evidentira se vanbilansno, a bilansno se u aktivni ili pasivni iskazuje inicijalna pozitivna ili negativna fer vrednost derivata. Inicijalno priznavanje fer vrednosti vrši se samo ukoliko postoji tržišna cena istog ili sličnog derivata na organizovanom tržištu, a koja se razlikuje od cene po kojoj je Banka ugovorila derivat.

Informacije o fer vrednostima se pribavljaju na tržištu i uključuju informacije o skorašnjim transakcijama na tržištu ili se utvrđuju metodom diskontovanih novčanih tokova.

Svi derivati se iskazuju kao sredstva kada je fer vrednost pozitivna, tj. kao obaveze kada je negativna. Najbolji izvor procene fer vrednosti derivata prilikom inicijalnog priznavanja je transakciona cena (tj. fer vrednost date ili primljene naknade).

(b) Krediti i potraživanja

Kredit i potraživanja su nederivativna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplata koja nisu kotirana na aktivnom tržištu.

Kredit i plasmani bankama i komitentima odobreni od strane Banke evidentiraju se u bilansu stanja od momenta prenosa sredstava korisniku kredita. Svi kredit i plasmani se inicijalno priznaju po fer vrednosti. Na dan bilansa stanja kredit i su iskazani po amortizovanoj vrednosti korišćenjem ugovorene kamatne stope, umanjenoj za ispravku vrednosti po osnovu obezvređenja i direktan otpis.

Prihodi i potraživanja po osnovu obračunatih kamata na ove instrumente se evidentiraju u okviru prihoda od kamata. Naknade koje su deo efektivnog prinosa na ove instrumente se razgraničavaju i priznaju u korist bilansa uspeha u okviru prihoda od kamata tokom perioda trajanja instrumenta.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6 Finansijski instrumenti (nastavak)

3.6.2.3 Klasifikacija finansijskih instrumenata (nastavak)

(b) Krediti i potraživanja (nastavak)

Finansijski instrumenti (nastavak)

Banka sa svojim komitentima ugovara valutnu klauzulu. Krediti u dinarima, za koje je ugovorena zaštita od rizika vezivanjem za kurs dinara u odnosu na EUR, CHF ili USD, revalorizovani su u skladu sa konkretnim ugovorom za svaki kredit. Razlika između vrednosti neotplaćene glavnice i iznosa obračunatog primenom valutne klauzule iskazana je u okviru kredita i potraživanja. Valutna klauzula predstavlja ugrađeni derivat koji se ne evidentira odvojeno od osnovnog ugovora, s obzirom da su ekonomske karakteristike i rizici ugrađenog derivata usko povezani sa osnovnim ugovorom. Dobici i gubici nastali po osnovu primene valutne klauzule evidentiraju se u bilansu uspeha kao prihodi, odnosno rashodi od efekata ugovorene valutne klauzule.

U bilansu stanja Banke krediti i potraživanja su iskazani na pozicijama „Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija“, „Kredit i potraživanja od komitenata“.

Finansijska sredstva koja se drže do dospeća

Finansijska sredstva koji se drže do dospeća su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili utvrdivim rokovima plaćanja i fiksnim rokovima dospeća, koja rukovodstvo ima nameru i mogućnost da drži do dospeća. U slučaju da Banka odluči da proda značajan deo finansijskih sredstava koja se drže do dospeća, cela kategorija će biti reklasifikovana kao raspoloživa za prodaju.

Nakon inicijalnog priznavanja, finansijska sredstva koja se drže do dospeća evidentiraju se po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamatne stope, umanjenoj za ispravke vrednosti, odnosno gubitak po osnovu obezvređenja. Amortizovana vrednost obračunava se uzimajući u obzir sve diskonte ili premije pri kupovini u toku perioda dospeća. Iznos gubitka usled obezvređenja hartija od vrednosti koje se drže do dospeća obračunava se kao razlika između knjigovodstvene vrednosti ulaganja i sadašnje vrednosti očekivanih tokova gotovine eskontovanih po originalnoj kamatnoj stopi ulaganja.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju

Finansijska sredstva koja su namenjena da se drže na neodređeni vremenski period, a koje mogu biti prodane usled potrebe za obezbeđenjem likvidnosti ili izmena u kamatnim stopama, kursovima stranih valuta ili cena kapitala, klasifikuju se kao „finansijska sredstva raspoloživa za prodaju“.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju se odnose na trezorske zapise Republike Srbije.

Nakon inicijalnog priznavanja, finansijska sredstva raspoloživa za prodaju, se iskazuju po fer vrednosti. Fer vrednost trezorskih zapisa je izračunata na bazi diskontovanja nominalne vrednosti zapisa kamatnom stopom koja se obelodanjuje na sajtu Uprave trezora.

U slučaju finansijskih instrumenata raspoloživih za prodaju, Banka procenjuje na pojedinačnoj osnovi da li postoje objektivni dokazi o obezvređenju, na osnovu istih kriterijuma koji važe za finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj nabavnoj vrednosti. Takođe, proknjiženi iznos ispravke predstavlja kumulativni gubitak vrednovan kao razlika između amortizovane vrednosti i tekuće fer vrednosti, umanjen za eventualne gubitke usled obezvređenja prethodno priznatih u bilansu uspeha.

3.6.2.4 Umanjenje vrednosti finansijskih sredstava i rezervisanja za rizike

U skladu sa internom politikom Banke, na svaki izveštajni datum Banka procenjuje da li postoji objektivni dokaz umanjenja (obezvređenja) vrednosti finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava. Smatra se da su finansijsko sredstvo, ili grupa sredstava, obezvređeni samo ako postoje objektivni dokazi obezvređenja koji proizilaze iz jednog ili više događaja nastalih nakon inicijalnog priznavanja sredstva i taj događaj (ili događaji) utiču na procenjene buduće tokove gotovine finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koji se pouzdano mogu proceniti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6 Finansijski instrumenti (nastavak)

3.6.2.4 Umanjenje vrednosti finansijskih sredstava i rezervisanja za rizike (nastavak)

Dokazi o obezvređenju uključuju indikacije da se jedan dužnik ili grupa dužnika suočava sa značajnim finansijskim poteškoćama, docnju pri servisiranju kamate ili glavnice, verovatnoću da će doći do stečaja ili neke druge finansijske reorganizacije i kada dostupni podaci pokazuju da je došlo do merljivog smanjenja budućih tokova gotovine, kao što su promene u okviru neizmerenih obaveza ili ekonomskih uslova koji su u korelaciji sa odstupanjima od ugovorenih uslova.

Prilikom procene obezvređenja kredita i plasmana bankama i komitentima, Banka prvo vrši individualnu procenu da utvrdi da li postoje objektivni dokazi o obezvređenju za svako finansijsko sredstvo koje je individualno značajno, kao i grupnu procenu za finansijska sredstva koja nisu individualno značajna.

Ukoliko Banka utvrdi da ne postoje objektivni dokazi o obezvređenju za finansijska sredstva za koja je vršena individualna procena, Banka svrstava takva sredstva u grupu finansijskih sredstava sa sličnim karakteristikama kreditnog rizika i vrši grupnu procenu obezvređenja. Sredstva za koja se vrši individualna procena obezvređenja i za koja se priznaje gubitak po osnovu obezvređenja nisu uključena u grupnu procenu obezvređenja.

Ukoliko postoje objektivni dokazi da je došlo do gubitka usled obezvređenja, iznos gubitka se vrednuje kao razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstva i sadašnje vrednosti budućih tokova gotovine (ne uzimajući u obzir očekivane kreditne gubitke koji još uvek nisu nastali). Knjigovodstvena vrednost sredstva se smanjuje korišćenjem računa ispravke vrednosti, a gubici nastali po osnovu umanjenja vrednosti kredita i potraživanja, kao i ostalih finansijskih sredstava, evidentiraju se u bilansu uspeha kao rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki (Napomena 10).

Kreditni i sa njima povezana ispravka vrednosti se u potpunosti isknižavaju kada ne postoje realni izgledi da će sredstva u budućnosti biti nadoknađena i kada su kolaterali realizovani ili je izvršen prenos kolaterala na Banku. Ukoliko, tokom naredne godine, dođe do smanjenja iznosa priznatog gubitka usled obezvređenja, koje nastaje kao posledica nekog događaja koji se desio nakon ranije priznatog obezvređenja, prethodno priznat gubitak po osnovu obezvređenja se smanjuje korigovanjem računa ispravke vrednosti, a iznos korekcije se priznaje u bilansu uspeha kao prihod po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki (Napomena 10).

Sadašnja vrednost očekivanih budućih tokova gotovine se diskontuje korišćenjem originalne efektivne kamatne stope finansijskog sredstva. Ukoliko kredit ima varijabilnu kamatnu stopu, koristi se tekući varijabilni deo kamatne stope. Obračun sadašnje vrednosti procenjenih budućih tokova gotovine finansijskog sredstva obezbeđenog kolateralom reflektuje tokove gotovine koji mogu nastati iz procesa realizacije kolaterala umanjene za troškove realizacije i prodaje kolaterala bez obzira da li je verovatno da će doći do procesa realizacije kolaterala ili ne.

U svrhe grupne procene obezvređenja, finansijska sredstva se grupišu na osnovu internog sistema klasifikacije koji Banka koristi uzimajući u obzir karakteristike kreditnog rizika. Budući tokovi gotovine koji se odnose na grupu finansijskih sredstava koji su predmet grupne procene obezvređenja se procenjuju na osnovu istorijskih iskustava o gubicima po osnovu sredstava sa sličnim karakteristikama kreditnog rizika. Istorijska iskustva se koriguju na osnovu dostupnih tekućih podataka kako bi se odrazili efekti tekućih uslova koji nisu imali uticaja na godinu na kojima se zasniva istorijsko iskustvo, kao i da bi se uklonili efekti uslova koji su postojali tokom istorijskog perioda, a ne postoje na dan bilansa stanja. Metodologija i pretpostavke koji se koriste za procenu budućih tokova gotovine se redovno pregledaju da bi se smanjile razlike između procenjenih iznosa i stvarnog iskustva po osnovu gubitka.

Tokom godine se mogu, delimično ili u celosti, vršiti direktni otpisi dospelih plasmana i potraživanja za koje je nemogućnost njihove naplate izvesna, odnosno za koje je nastalo i dokumentovano umanjenje vrednosti. Direktni otpis nenaplativih potraživanja se vrši na osnovu odluka suda ili ovlašćenog organa Banke.

3.6.2.5 Reprogramirani krediti

Banka na svakom pojedinačnom slučaju odlučuje o strategiji naplate kod klijenata sa finansijskim poteškoćama. Banka prvo uzima u razmatranje reprogram kredita ili restrukturiranje duga klijenata, a samo u slučaju da takvo rešenje nije moguće pristupa se realizaciji sredstava obezbeđenja. Načini reprograma ili restrukturiranja duga obuhvataju izmene uslova kredita i to prolongaciju dospeća, period počeka, obuhvatanje više kredita u jedan novi sa produženim rokom otplate i njihove kombinacije. Nakon izmene uslova ne smatra se da je kredit dospelo. Rukovodstvo kontinuirano kontroliša reprogramirane i restrukturirane kredite kako bi se osiguralo ispunjenje svih kriterijuma, kao i budućih plaćanja. Banka i dalje vrši individualnu ili grupnu procenu obezvređenja, primenom prvobitne efektivne kamatne stope.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6 Finansijski instrumenti (nastavak)

3.6.2.6 Prebijanje finansijskih instrumenata

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se prebijaju, a razlika između njihovih suma se priznaje u bilansu stanja, ako, i samo ako, postoji zakonom omogućeno pravo da se izvrši prebijanje priznatih iznosa i postoji namera da se isplata izvrši po neto osnovu, ili da se istovremeno proda sredstvo i izmiri obaveza.

3.6.3 Gotovina i sredstva kod centralne banke

Pod gotovinom i sredstvima kod centralne banke, iskazuju se gotovina u dinarima i stranoj valuti, odnosno gotovina na žiro i tekućim računima, gotovina u blagajni i ostala novčana sredstva u dinarima i stranoj valuti, zlato i ostali plemeniti metali, deponovani viškovi likvidnih sredstava banke kod Narodne banke Srbije i sredstva obavezne rezerve u stranoj valuti izdvojena na posebnim računima kod Narodne banke Srbije. Gotovina i sredstva kod centralne banke vode se po amortizovanoj vrednosti u bilansu stanja. Sredstva se drže radi izmirivanja kratkoročnih gotovinskih obaveza, a ne radi investiranja ili u druge svrhe.

Struktura gotovine i sredstava kod centralne banke je prikazana u Napomeni 15.

3.6.4 Potraživanja po osnovu derivata i baveze po osnovu derivata (u daljem tekstu: derivati)

Banka u svom portfoliju ima finansijske derivate koji kao osnovnu tržišnu varijablu (underlying) imaju valutni kurs. Derivati koje Banka koristi su valutni swap (FX swap) i valutni forward (FX forward).

Za potrebe računovodstvenog evidentiranja, derivati su klasifikovani kao finansijski instrumenti namenjeni trgovini, odnosno vode se u bilansu stanja po fer vrednosti.

Početno priznavanje derivata vrši se u momentu kada je izvršeno ugovaranje derivativnog ugovora sa drugom ugovornom stranom (datum dogovora). Iznos nominalne glavnice (notional amount) na koji se ugovara odnosno derivat evidentira se vanbilansno, a bilansno se u aktivni ili pasivi iskazuje inicijalna pozitivna ili negativna fer vrednost derivata. Inicijalno priznavanje fer vrednosti vrši se samo za one derivate za koje postoji tržišna cena istog ili sličnog derivata na organizovanom tržištu, a koja se razlikuje od cene po kojoj je Banka ugovorila derivat.

Derivati koje Banka ugovara sa klijentima koji posluju u Srbiji samim tim nemaju inicijalno priznatu fer vrednost, jer u zemlji ne postoji aktivno tržište derivata. Banka će u momentu razvoja aktivnog tržišta derivata, tj. Kada uporedni podaci sa tržišta derivata postanu raspoloživi, preko bilansa stanja (sredstvo ili obaveza) i bilansa uspeha (inicijalno pozitivna ili negativna fer vrednost) evidentirati razliku između tržišne cene transakcije i inicijalne fer vrednosti derivata utvrđene primenom metodologije vrednovanja.

U skladu sa važećom računovodstvenom politikom Banke, fer vrednost finansijskih instrumenata namenjenih trgovanju usklađuje se svakog dana, pri čemu se efekat promene fer vrednosti derivata evidentira u bilansu uspeha kao povećanje fer vrednosti ili smanjenje fer vrednosti. Pozitivna fer vrednost derivata se iskazuje kao potraživanje po osnovu derivata, a negativna fer vrednost derivata kao obaveza po osnovu derivata.

Prestanak priznavanja derivata vrši se u momentu kada ističu ugovorna prava i obaveze (razmena gotovinskih tokova) proistekle iz derivata, odnosno na datum izvršenja. Krajnji efekat usklađivanja fer vrednosti se u tom trenutku za valutne finansijske derivate (kakve Banka trenutno jedino ugovara) evidentira na računu realizovanih kursnih razlika, a sva prethodna knjiženja fer vrednosti i njene promene (mesečno knjižene pozitivne i negativne fer vrednosti) se storniraju.

Usled činjenice da ne postoji aktivno tržište derivata na srpskom finansijskom tržištu i samim tim ne postoji mogućnost da fer vrednost derivata bude objektivno utvrđena (kotirana cena), Banka za obračun fer vrednosti koristi metodologiju diskontovanja budućih gotovinskih tokova koji proističu iz derivata. Navedena metoda obračuna je opšteprihvaćena od strane svih učesnika u transakcijama sa derivatima na tržištima zemalja gde se derivatima organizovano trguje, a izračunata fer vrednost predstavlja pouzdanu procenu cene derivata koja bi bila postignuta u transakcijama na razvijenom tržištu derivata.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6.5 Hartije od vrednosti

3.6.5.1 Hartije od vrednosti koje se vrednuju kroz ostali rezultat

Banka u svom portfoliju ima dužničke hartije od vrednosti koje se vrednuju kroz ostali rezultat. Dobici ili gubici se priznaju kroz ostali rezultat, osim prihoda od kamata, očekivanih kreditnih gubitaka i kursnih razlika koje se priznaju kroz bilans uspeha.

Kada dođe do prestanka priznavanja dužničkih hartija koje se vrednuju kroz ostali rezultat, akumulirani dobitak ili gubitak prethodno priznat kroz ostali rezultat u kapitalu reklasifikuje se iz pozicije kapitala u bilans uspeha.

3.6.5.2 Dužničke hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha

Za dužničke hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha, dobiti i gubici od usklađivanja sa tržišnom vrednošću se priznaju kroz bilans uspeha i nisu predmet obezvređenja.

Prilikom incijalnog priznavanja, hartije od vrednosti vrednovane su po fer vrednosti uvećanoj za transakcione troškove, osim u slučaju hartija kojima se trguje. Naknadno su se hartije od vrednosti računovodstveno priznavale u zavisnosti od njihove klasifikacije, i to kao: finansijska sredstva koja se drže do dospeća, finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

Prihodi od kamata na državne zapise i obveznice se obračunavaju i pripisuju dnevno i priznaju u bilansu uspeha.

3.6.6 Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija i Krediti i potraživanja od komitenat (u daljem tekstu: Krediti i potraživanja)

Pozicija krediti i potraživanja uključuje:

- Krediti i potraživanja koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti. Incijalno priznavanje ovakvih kredita i potraživanja je po fer vrednosti uvećano za direktne transakcione troškove, dok se naknadno vrednuju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metode efektivne kamatne stope.
- Krediti i potraživanja koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha, u skladu sa poslovnim modelom ili karakteristikama novčanih tokova

Na dan 31. decembar 2018. godine Banka nema u kreditnom portfoliju kredite i potraživanja koji ispunjavaju kriterijume vrednovanja po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

Kredit i potraživanja odobreni od strane Banke evidentiraju se u bilansu stanja od momenta prenosa sredstava korisniku kredita. Svi krediti i potraživanja se inicijalno priznaju po fer vrednosti. Na dan bilansa stanja krediti su iskazani po amortizovanoj vrednosti korišćenjem efektivne kamatne stope, umanjenoj za ispravku vrednosti po osnovu obezvređenja i direktan otpis.

MSFI 9 standardom je predviđeno da se potraživanja za koja ne postoji razumno očekivanje naplate isključive iz bilansa banke, otpišu iz bilansne aktive i evidentiraju u vanbilansnoj evidenciji do okončanja postupka naplate, u skladu sa Odlukom o računovodstvenom otpisu, koji je propisala Narodna banka Srbije.

Sami kriterijumi za prestanak priznavanja finansijskog sredstva, su definisani internim aktima Banke.

3.6.7 Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci i Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima

Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci i Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima, se prvobitno priznaju po fer vrednosti, umanjenoj za nastale transakcione troškove, izuzev finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Nakon početnog priznavanja, navedene finansijske obaveze se iskazuju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem efektivne kamatne stope.

U okviru navedene pozicije obaveze po primljenim kreditima se inicijalno priznaju po fer vrednosti umanjenoj za nastale transakcione troškove i naknadno se vrednuju po amortizovanoj vrednosti.

Obaveze po primljenim kreditima se klasifikuju kao tekuće obaveze, osim ukoliko Banka nema bezuslovno pravo da izmiri obavezu za najmanje 12 meseci nakon datuma bilansa stanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7 Ostale obaveze

Obaveze prema dobavljačima i ostale kratkoročne obaveze iskazane su po nominalnoj vrednosti.

3.8. Rezerva za procenjene gubitke po osnovu bilansne aktive i vanbilansnih stavki

Rezerva za procenjene gubitke koji mogu nastati po osnovu bilansne aktive i vanbilansnih stavki se utvrđuje u skladu sa internim aktom i Odlukom Narodne banke Srbije o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke („Službeni glasnik republike Srbije“ 94/2011, 57/2012, 123/2012, 43/2013, 113/2013, 35/2014, 38/2015, 61/2016, 69/2016, 91/2016, 101/2017 i 114/2017).

U proceni kreditnog rizika, Banka saglasno Metodologiji sagledava: finansijski položaj dužnika sa aspekta profitne stabilnosti, ročne usklađenosti određenih elemenata aktive i pasive, adekvatnost tokova, zaduženosti, pokazatelj finansijske zavisnosti, pokazatelj likvidnosti, pokazatelj pokrića kamatnih obaveza i pokazatelj profitabilnosti.

Pored ocene finansijskih pokazatelja bitan element ocene kategorije rizičnosti dužnika je urednost u izmirivanju materijalno značajnih obaveza prema Banci, u prethodnih 12 meseci i urednost na dan izveštavanja. Materijalno značajan iznos obaveze je 1% pojedinačnog potraživanja od dužnika ali ne manje od 10.000 RSD za pravno lice, odnosno ne manje od 1.000 RSD za preduzetnike, poljoprivrednike i fizička lica.

Osnovna klasifikacija dužnika nezavisna je od pribavljenih instrumenata obezbeđenja potraživanja.

Potraživanje od dužnika, zbog ocene kvaliteta instrumenata obezbeđenja, može biti različito klasifikovano od osnovne klasifikacije dužnika. Prema kvalitetu, instrumenti obezbeđenja se dele na prvoklasna sredstva obezbeđenja i adekvatna sredstva obezbeđenja.

Prvoklasnim obezbeđenjem klasifikuje u kategoriju A, a adekvatno obezbeđena potraživanja u kategoriju povoljniju od osnovne kategorije u koju je dužnik klasifikovan.

Banka ukupna potraživanja od dužnika klasifikuje u kategorije A, B, V, G i D na osnovu kriterijuma blagovremenosti, odnosno docnije u izmirivanju obaveza tog dužnika prema banci, kao i na osnovu ocene njegove kreditne sposobnosti i kvaliteta sredstava obezbeđenja.

Na osnovu klasifikacije potraživanja, a u skladu sa Odlukom Narodne banke, rezerva za procenjene gubitke obračunava se primenom sledećih procenata: za kategoriju A 0%, za kategoriju B 2%, za kategoriju V 15%, za kategoriju G 30% i za kategoriju D 100%.

Banka je dužna da utvrdi iznos potrebne rezerve za procenjene gubitke, koji se utvrđuje kao zbir pozitivne razlike između rezerve za procenjene gubitke obračunate u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije i utvrđenog iznosa ispravke vrednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama na nivou dužnika. Potrebna rezerva iz dobiti za procenjene gubitke predstavlja odbitnu stavku u obračunu adekvatnosti kapitala.

3.9. Nematerijalna ulaganja, nekretnine, postrojenja i oprema i investicione nekretnine

a) Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja se sastoje od softvera, licenci i nematerijalnih ulaganja u pripremi. Nematerijalna ulaganja iskazana su po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i ukupnu vrednost eventualnih gubitaka po osnovu umanjenja vrednosti.

Zasebno stečene robne marke i licence iskazuju se po istorijskoj nabavnoj vrednosti. Robne marke i licence imaju ograničen vek trajanja i iskazuju se po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju. Amortizacija se obračunava primenom proporcionalne metode kako bi se troškovi robnih marki i licenci raspodelili u toku njihovog procenjenog veka upotrebe.

Nematerijalna ulaganja se otpisuju redovno u toku godine na teret poslovnih rashoda obračunom amortizacije u skladu sa procenjenim korisnim vekom upotrebe koji iznosi 7 godina za core informacioni sistem banke i 5 godina za ostale softvere. Rezidualna vrednost i korisni vek upotrebe se revidiraju, i po potrebi koriguju, na datum svakog bilansa stanja.

Izdaci vezani za razvoj ili održavanje kompjuterskih softverskih programa priznaju se kao trošak u periodu u kome nastanu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.9. Nematerijalna ulaganja, nekretnine, postrojenja i oprema i investicione nekretnine

Nematerijalna ulaganja uključuju i ulaganja u softvere koja se ne amortizuju budući da nisu još uvek u upotrebi.

Banka je izvršila kapitalizaciju interno razvijenog softvera, u skladu sa MRS38 u iznosu 24.937 hiljada dinara.. Prema MRS38. tački 21. nematerijalnu imovinu treba priznati samo onda ako je verovatno da će buduće ekonomske koristi, koje su pripisive imovini uliti u entitet i ako se nabavna vrednost imovine može pouzdano odmeriti.

Vrste troškova koji se mogu kapitalizovati u skladu sa MRS 38:

- troškovi primanja zaposlenih nastalih direktno u procesu dovođenja imovine u radno stanje
- profesionalne naknade nastale direktno u procesu dovođenja imovine u radno stanje i
- troškovi testiranja pravilnog funkcionisanja imovine

Navedeni troškovi predstavljaju primer uobičajenih troškova koji se mogu kapitalizovati, a u opseg troškova koji se kapitalizuju mogu se uključiti troškovi koji zadovoljavaju sledeće uslove:

- mogu su direktno pripisati toj imovini
- nastaju vezano uz pripremu imovine za nameravanu upotrebu.

Kapitalizacija troškova koji se uključuju u nabavnu vrednost softvera prestaje onda kada je imovina dovedena u stanje da se može koristiti na nameravani način. To znači da nakon što softver postigne dovoljan i nameravani nivo funkcionalnosti i spreman je za upotrebu - dalja kapitalizacija troškova prestaje.

b) Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazani su po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i ukupnu vrednost eventualnih gubitaka po osnovu umanjenja vrednosti. Nabavna vrednost uključuje izdatke direktno pripisive nabavljenom sredstvu.

Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, u zavisnosti od toga šta je primenljivo, samo kada postoji verovatnoća da će Banka u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrednost može pouzdano utvrditi. Knjigovodstvena vrednost zamenjenog sredstva se isknjižava. Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspeha perioda u kome su nastali.

Prestanak priznavanja nekretnina, postrojenja i opreme nastaje prilikom njihove prodaje ili kada se buduće ekonomske koristi ne očekuju od njihove upotrebe. Svi gubici i dobici nastali usled prestanka priznavanja sredstva (izračunati kao razlika između neto prodajne vrednosti i knjigovodstvene vrednosti sredstva) se priznaju u bilansu uspeha u godini kada je došlo do prestanka priznavanja.

Zemljište se ne amortizuje. Amortizacija sredstava se obračunava primenom proporcionalne metode kako bi se rasporedila njihova nabavna vrednost do njihove rezidualne vrednosti tokom njihovog procenjenog veka trajanja, kao što sledi:

Vrsta sredstva	% amortizacija u 2018. godini	% amortizacija u 2017. godini
Građevinski objekti	1.87% - 2.24%	1.87% - 2.24%
Kompjuterska oprema	25.00%	25.00%
Nameštaj	11.00%	11.00%
Motorna vozila	15.50%	15.50%
Ostala oprema	10% - 33.33%	10% - 33.33%

Kod utvrđivanja osnovice za amortizaciju, nabavna odnosno procenjena vrednost se ne umanjuje za iznos preostale (rezidualne) vrednosti zato što se procenjuje da je ona posle korisnog veka trajanja jednog osnovnog sredstva jednaka nuli.

Obračun amortizacije nekretnina, postrojenja i opreme počinje od narednog meseca u odnosu na mesec u kojem je osnovno sredstvo stavljeno u upotrebu. Obračun amortizacije se ne vrši za investicije u toku. Obračunat trošak amortizacije priznaje se kao rashod perioda u kome je nastao.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.9. Nematerijalna ulaganja, nekretnine, postrojenja i oprema i investicione nekretnine (nastavak)

b) Nekretnine, postrojenja i oprema (nastavak)

Rezidualna vrednost i korisni vek upotrebe sredstva se revidiraju i po potrebi koriguju, na datum svakog bilansa stanja. Knjigovodstvena vrednost sredstva svodi se odmah na njegovu nadoknadivu vrednost ukoliko je knjigovodstvena vrednost veća od njegove procenjene nadoknadive vrednosti.

Dobici ili gubici koji se javljaju prilikom rashodovanja ili prodaje nekretnina i opreme, priznaju se na teret ili u korist bilansa uspeha, kao deo ostalih poslovnih prihoda ili operativnih i ostalih rashoda.

Obračun amortizacije za poreske svrhe vrši se u skladu sa Zakonom o porezu na dobit preduzeća Republike Srbije i Pravilnikom o načinu razvrstavanja stalnih sredstava po grupama i načinu utvrđivanja amortizacije za poreske svrhe, što rezultira u odloženim porezima (Napomena 14).

c) Investicione nekretnine

Investiciona nekretnina je nekretnina koja se drži radi zarade od zakupnine ili radi povećanja kapitala, ili radi i jednog i drugog.

Investiciona nekretnina se iskazuje po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju.

Obračun amortizacije investicionih nekretnina počinje od narednog meseca u odnosu na mesec u kojem je stavljena u upotrebu. Obračunat trošak amortizacije priznaje se kao rashod perioda u kome je nastao.

Investicione nekretnine se amortizuju stopom od 2.5% godišnje linearnom metodom amortizacije. Rezidualna vrednost i korisni vek upotrebe sredstva se revidiraju, i po potrebi koriguju, na datum svakog bilansa stanja.

Naknadni izdaci se kapitalizuju samo kada je verovatno da će buduće ekonomske koristi povezane sa tim izdacima pripasti Banci i da se može pouzdano izmeriti. Svi ostali troškovi tekućeg održavanja terete troškove perioda u kome nastanu.

d) Umanjenje vrednosti nefinansijskih sredstava

Sredstva sa neograničenim korisnim vekom upotrebe ne podležu amortizaciji i testiraju se na umanjenje vrednosti jednom godišnje.

Za sredstva koja podležu amortizaciji testiranje na umanjenje njihove vrednosti vrši se kada događaji ili izmenjene okolnosti ukažu da knjigovodstvena vrednost možda neće biti nadoknadiva. Gubitak zbog umanjenja vrednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrednost sredstva veća od njegove nadoknadive vrednosti.

Nadoknadiva vrednost je vrednost veća od fer vrednosti sredstva umanjene za troškove prodaje i vrednosti u upotrebi.

Za svrhu procene umanjenja vrednosti sredstva se grupišu na najnižim nivoima na kojima mogu da se utvrde odvojeni prepoznatljivi novčani tokovi. Nefinansijska sredstva kod kojih je došlo do umanjenja vrednosti se revidiraju na svaki izveštajni period zbog mogućeg ukidanja efekata umanjenja vrednosti.

U toku 2018. godine nisu uočene naznake na osnovu kojih bi Banka bila u obavezi da umanjí vrednost nefinansijskih sredstava.

Odmeravanje fer vrednosti i obezvređenje nematerijalnih ulaganja Banke obelodanjeno je u Napomeni 21.

3.10. Lizing

a) Operativni lizing – Banka kao zakupac

Zakup sredstava kod kojih su sve koristi i rizici u vezi sa vlasništvom zadržani kod zakupodavca, odnosno nisu preneti na zakupca, evidentiran je kao operativni lizing.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10. Lizing (nastavak)

Plaćanja poslovnog zakupa, kao i zakupa voznog praka priznaju se kao rashod perioda u bilansu uspeha po proporcionalnom metodu (u momentu njihovog nastanka) tokom perioda trajanja zakupa.

Banka je u toku 2018. i 2017. godine uzimala u zakup poslovni prostor za obavljanje delatnosti.

b) Finansijski lizing – Banka kao korisnik finansijskog lizinga

Finansijski lizing, kojim se u suštini na Banku prenose svi rizici i koristi koje proizilaze iz vlasništva nad predmetom lizinga, kapitalizuje se na početku lizinga po nabavnoj vrednosti predmeta lizinga i priznaje se u okviru osnovnih sredstava sa odgovarajućom obavezom prema zakupodavcu koja se iskazuje u okviru ostalih obaveza.

Lizing rate se raspoređuju na finansijski rashod i smanjenje obaveze po osnovu lizinga, kako bi se ostvarila konstantna kamatna stopa na preostali iznos obaveza. Finansijski rashodi se priznaju direktno na teret bilansa uspeha u okviru rashoda od kamata.

U 2018. godini Banka nema ugovore za finansijski lizing.

c) Operativni lizing – Banka kao zakupodavac

Zakup je sporazum po kome zakupodavac prenosi na zakupca pravo korišćenja sredstva tokom dogovorenog vremenskog perioda u zamenu za jedno ili više plaćanja. Kada je sredstvo dato u operativni lizing to sredstvo se iskazuje u bilansu stanja zavisno od vrste sredstva. Prihod od zakupnine priznaje se na proporcionalnoj osnovi tokom perioda trajanja zakupa.

Banka daje u zakup delove svog poslovnog prostora i po tom osnovu ostvaruje prihode od zakupnina, kao što je navedeno u Napomeni 9.

3.11. Stečena aktiva

Prema politici Banke, vrši se procena da li je stečeno sredstvo pogodno za interno poslovanje Banke ili ga treba prodati. Sredstva za koja se utvrdi da se mogu upotrebiti za poslovanje Banke se klasifikuju u okviru relevantne pozicije aktive po nižoj od vrednosti stečenog sredstva ili knjigovodstvene vrednosti potraživanja.

3.12. Stalna sredstva namenjena prodaji

Stalna sredstva (ili grupe za otuđenje) namenjena prodaji su klasifikovana kao sredstva koja se drže radi prodaje ako se njihova knjigovodstvena vrednost prvenstveno nadoknađuje kroz transakciju prodaje i ako se prodaja smatra veoma izvesnom. Ova sredstva se iskazuju po nižoj od knjigovodstvene i fer vrednosti umanjene za troškove prodaje, ako se njihova knjigovodstvena vrednost prvenstveno nadoknađuje kroz transakciju prodaje, a ne kroz nastavak korišćenja. Ovaj uslov se smatra ispunjenim samo kada je prodaja veoma izvesna i kada sredstvo (ili grupa sredstava za otuđenje) je raspoloživo za prodaju u postojećem stanju. Rukovodstvo mora da preuzme obavezu da će ga prodati kako bi se ispunio kriterijum za priznavanje, a završetak postupka prodaje se očekuje u periodu od jedne godine od inicijalne klasifikacije.

3.13. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva

Rezervisanje je obaveza koja je neizvesna u pogledu roka i iznosa. Rezervisanje se priznaje:

- Kada Banka ima postojeću zakonsku ili ugovornu obavezu koja je rezultat prošlih događaja;
- Kada je u većoj meri verovatnije nego što to nije da će podmirenje obaveze iziskivati odliv sredstava;
- Kada se može pouzdano proceniti iznos obaveze.

Iznos priznat kao rezervisanje predstavlja najbolju procenu izdataka koji je potreban za izmirenje sadašnje obaveze na dan bilansa stanja.

Rezervisanje se prati po vrstama i može da se koristi samo za izdatke za koje je prvobitno bilo priznato.

Rezervisanje se ne priznaje za buduće poslovne gubitke. Kada postoji određeni broj sličnih obaveza, verovatnoća da će podmirenje obaveza iziskivati odliv sredstava se utvrđuje na nivou tih kategorija kao celine. Rezervisanje se priznaje čak i onda kada je ta verovatnoća, u odnosu na bilo koju od obaveza u istoj kategoriji, mala.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.13. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva (nastavak)

Potencijalne obaveze se ne priznaju u finansijskim izveštajima i obelodanjuju se u napomenama uz finansijske izveštaje (Napomena 35).

Potencijalne obaveze se procenjuju u kontinuitetu da bi se utvrdila mogućnost verovatnoće odliva ekonomskih resursa. Ukoliko će verovatan odliv resursa u budućnosti biti zahtevan za stavke prethodno priznate kao potencijalne obaveze, rezervisanje se priznaje u finansijskim izveštajima za period u kome je nastala promena verovatnoće nastanka događaja.

Rezervisanja za preuzete potencijalne obaveze se odvojeno obračunavaju za:

- Neiskorišćene a odobrene kredite,
- Izdate plative i činidbene garancije,
- Nepokrivene akreditive,
- Druge oblike jemstva po kojima može doći do plaćanja.

Vrednost izloženosti kreditnom riziku (EAD) za potencijalne obaveze je jednaka onom delu izloženosti riziku za koji se očekuje da će biti iskorišćen u vreme neispunjenja obaveze.

Banka ne priznaje potencijalna sredstva u finansijskim izveštajima. Potencijalna sredstva se obelodanjuju u napomenama uz finansijske izveštaje, ukoliko je priliv ekonomskih koristi verovatan.

3.14. Primanja zaposlenih

(a) Porezi i doprinosi za obavezno socijalno osiguranje

U skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, Banka je obavezna da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom zakonom propisanih stopa. Banka ima zakonsku obavezu da izvrši obustavu obračunatih doprinosa iz bruto zarada zaposlenih i da za njihov račun izvrši prenos obustavljenih sredstava u korist odgovarajućih državnih fondova. Banka nije u obavezi da zaposlenima isplaćuje naknade koje predstavljaju obavezu Penzionog fonda Republike Srbije.

(b) Rezervisanja po osnovu ostalih naknada - otpremnina prilikom odlaska u penziju

U skladu sa Zakonom o radu kao i Pravilnikom o radu, Banka je u obavezi da isplati otpremnine prilikom odlaska u penziju u visini od dve prosečne zarade zaposlenog u momentu isplate s tim da tako utvrđena otpremnina ne može biti niža od dve prosečne zarade po zaposlenom kod poslodavca u momentu isplate odnosno ne može biti niža od dve prosečne zarade po zaposlenom isplaćene u Republici prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike, ako je to za zaposlenog povoljnije.

Pravo na ove naknade je obično uslovljeno ostajanjem zaposlenog lica u službi do starosne granice određene za penzionisanje i do ostvarenja minimalnog radnog staža. Očekivani troškovi za pomenute naknade se akumuliraju tokom perioda trajanja zaposlenja.

Rezervisanja za otpremnine formirana su na bazi izveštaja nezavisnog aktuara i ista su iskazana u iznosu sadašnje vrednosti očekivanih budućih isplata. Parametri koji su korišćeni pri obračunu su prikazani u Napomeni 28.

(c) Rezervisanja za otpremnine

Otpremnine se isplaćuju pri raskidu radnog odnosa pre datuma redovnog penzionisanja ili kada zaposleni prihvati sporazumni raskid radnog odnosa kao višak radne snage u zamenu za otpremninu. Banka priznaje otpremninu pri raskidu radnog odnosa kada je evidentno obavezno da: ili raskine radni odnos sa zaposlenim, u skladu sa usvojenim planom, bez mogućnosti odustajanja; ili da obezbedi otpremninu za prestanak radnog odnosa kao rezultat ponude u nameri da se podstakne dobrovoljni raskid radnog odnosa u cilju smanjenja broja zaposlenih.

Otpremnine koje dospevaju u razdoblju dužem od 12 meseci nakon datuma bilansa stanja svode se na sadašnju vrednost.

d) Učešće u dobiti i bonusi

Banka priznaje obavezu i trošak za bonuse i učešće u dobiti na osnovu proračuna kojim se uzima u obzir dobit koja pripada akcionarima nakon određenih korekcija. Banka priznaje rezervisanje u slučaju ugovorene obaveze ili ako je ranija praksa stvorila izvedenu obavezu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.15. Kapital

Kapital se sastoji od akcijskog kapitala (običnih akcija), emisione premije, rezervi i akumuliranog rezultata.

Dividende na akcije evidentiraju se kao obaveze u periodu u kojem je doneta odluka o njihovoj isplati. Dividende odobrene za godinu nakon datuma izveštajnog perioda se obelodanjuju u napomeni o događajima nakon datuma izveštajnog perioda.

3.15.1 Akcijski kapital

Obične akcije se klasifikuju kao kapital.

Ukoliko Banka otkupi sopstvene akcije, plaćena nadoknada, uključujući sve direktno pripisive dodatne troškove (bez poreza na dobit), odbija se od kapitala koji se pripisuje vlasnicima kapitala sve dok se akcije ne ponište ili ne reemituju. Ukoliko se takve akcije kasnije reemituju, sve primljene naknade, bez direktno pripisivih dodatnih troškova transakcije i efekata poreza na dobit, uključuju se u kapital koji se pripisuje vlasnicima kapitala. Banka nije vršila otkup sopstvenih akcija.

3.15.2 Ostali oblici osnovnog kapitala

Emisiona premija predstavlja razliku između nominalne i prodajne vrednosti akcija. Nominalna vrednost akcije predstavlja proizvod nominalne cene pojedinačne akcije i ukupnog broja. Rezerve formirane iz dobiti nastaju izdvajanjem dela dobitka nakon oporezivanja i reč je o delu ukupne dobiti Banke koju ona nije isplatila vlasnicima akcija u obliku dividendi i zaposlenima po osnovu učešća u dobitku.

3.16. Porezi i doprinosi

Odloženi porezi

Odložene poreske obaveze priznaju se na sve oporezive privremene razlike, izuzev ukoliko odložene poreske obaveze proističu iz inicijalnog priznavanja "goodwill-a" ili sredstava i obaveza u transakciji, koja nije poslovna kombinacija i u trenutku nastanka nema uticaja na računovodstvenu dobit, niti na oporezivu dobit ili gubitak, kao i ukoliko se odnose na oporezive privremene razlike u vezi sa učešćem u zavisnim preduzećima, pridruženim preduzećima i zajedničkim ulaganjima, gde se trenutak ukidanja privremene razlike može kontrolisati i izvesno je da privremena razlika neće biti ukinuta u doglednom vremenskom periodu.

Odložena poreska sredstva priznaju se na sve odbitne privremene razlike i neiskorišćene iznose prenosivih poreskih kredita i poreskih gubitaka, do mere do koje je izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se sve oporezive privremene razlike, preneti neiskorišćeni poreski krediti i neiskorišćeni poreski gubici mogu iskoristiti, izuzev ukoliko se odložena poreska sredstva odnose na privremene razlike nastale iz inicijalnog priznavanja sredstava ili obaveza u transakciji koja nije poslovna kombinacija i u trenutku nastanka nema uticaja na računovodstvenu dobit, niti na oporezivu dobit, ili gubitak, ili na odbitne privremene razlike u vezi sa učešćem u zavisnim preduzećima, pridruženim preduzećima i zajedničkim ulaganjima, kada se odložena poreska sredstva priznaju samo do mere do koje je izvesno da će privremene razlike biti ukinute u doglednoj budućnosti i da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se sve privremene razlike mogu iskoristiti.

Knjigovodstvena vrednost odloženih poreskih sredstava preispituje se na dan svakog bilansa stanja i umanjuje do mere do koje više nije izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se ukupna vrednost, ili deo vrednosti, odloženih poreskih sredstava može iskoristiti. Odložena poreska sredstva koja nisu priznata, procenjuju se na dan svakog bilansa stanja i priznaju do mere do koje je postalo izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Odložena poreska sredstva i obaveze, izračunavaju se primenom poreske stope za koju se očekuje da će biti efektivna u godini ostvarenja poreskih olakšica, odnosno, izmirenja odloženih poreskih obaveza, a na bazi zvaničnih poreskih stopa i propisa usvojenih, ili suštinski usvojenih, na dan bilansa stanja.

Tekući i odloženi porezi priznaju se kao prihodi i rashodi i uključeni su u neto rezultat perioda.

Odloženi porez na dobit koji se odnosi na stavke koje se direktno evidentiraju u korist ili na teret kapitala se takođe evidentiraju na teret, odnosno, u korist kapitala.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.16. Porezi i doprinosi (nastavak)

Ostali porezi

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata poslovanja, uključuju poreze na imovinu, porez na dodatu vrednost, doprinose na zarade koji padaju na teret poslodavca, kao i druge poreze i doprinose koji se plaćaju u skladu sa republičkim i lokalnim poreskim propisima. Ovi porezi i doprinosi su prikazani u okviru Ostalih rashoda (Napomena 13).

3.17. Sistem internih kontrola za računovodstvene procedure

Addiko Banka ima sistem interne kontrole (ICS) računovodstvenih postupaka kojima se definišu i realizuju procesi u celoj organizaciji. Organi upravljanja u svakoj jedinici Grupe su odgovorni za primenu pravila i procedura Grupe. Usklađenost sa politikama Grupe se prati u okviru revizije koju izvršavaju interni i eksterni revizori.

ICS, kao deo sistema upravljanja rizicima Banke, ima sledeće opšte ciljeve:

- Zaštita i sprovođenje poslovnih strategija i strategija rizika, kao i politika Grupe;
- Efektivno i efikasno korišćenje svih resursa u cilju postizanja ciljanog komercijalnog uspeha;
- Obezbeđivanje pouzdanog finansijskog izveštavanja;
- Podrška i usklađivanje sa svim relevantnim zakonima, pravilima i propisima;

Posebni ciljevi u vezi sa računovodstvenim procedurama Grupe su da ICS osigura da su sve poslovne transakcije blagovremeno, korektno i na jedinstven način evidentirane za računovodstvene svrhe.

Pored toga, sistem treba da obezbedi da nema grešaka ili namere prevare koje bi uticale na adekvatno iskazivanje finansijske pozicije i performansi kompanije.

To je slučaj kada god su podaci dati u finansijskim izveštajima i napomenama u suštini u suprotnosti sa ispravnim podacima, odnosno kad god, pojedinačno ili zbirno, oni mogu da utiču na odluke od strane korisnika finansijskih izveštaja, pri čemu takva odluka može izazvati ozbiljnu štetu, kao što su finansijski gubici, nametanje sankcija od strane bankarskog supervizora ili reputacione štete.

Sistem interne kontrole sam po sebi nije statičan sistem već se permanentno prilagođava novom okruženju. Implementacija sistema interne kontrole se u osnovi zasniva na integritetu i etičkom ponašanju zaposlenih. Izvršni odbor i menadžment tim aktivno i svesno prihvataju njegovu ulogu svojim primerom ponašanja.

4 UPRAVLJANJE RIZICIMA

4.1. Faktori finansijskog rizika

Sistem upravljanja rizicima u Banci ima za cilj da se putem poštovanja i primene principa i procedura za upravljanje rizicima obezbedi da se rizici kojima je Banka izložena u svom poslovanju minimiziraju u najvećoj mogućoj meri, da svi aspekti poslovanja Banke budu stabilni i što je moguće manje osetljivi na negativne interne i eksterne faktore i da rizični profil Banke u svakom trenutku bude takav da zadovoljava zahteve opreznog bankarskog poslovanja.

Banka svoj rizični profil zasniva na nivou adekvatnosti kapitala kojim se obezbeđuje pokriće rizika koje zahteva zakonska regulativa.

Osim toga Banka prati i izloženosti drugim rizicima iz poslovanja Banke i njenog okruženja, a koji se ne zahtevaju zakonskim propisima o pokazateljima adekvatnosti kapitala.

Politikama za upravljanje rizicima u Banci je regulisano upravljanje svim relevantnim rizicima (koji su navedeni u daljem tekstu), a kojima je Banka izložena. Banka je svoje politike i procedure upravljanja rizicima zasnovala na zahtevima zakonske regulative Narodne banke Srbije, kao i na politikama, procedurama i drugim relevantnim dokumentima Addiko Grupe.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4 UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

Pristup u upravljanju pojedinačnim rizicima Banke određen je pozitivnom regulativom Republike Srbije i internim aktima Banke. Ciljani nivo adekvatnosti kapitala zasniva se na principu da pokazatelj adekvatnosti kapitala Banke treba da bude u skladu sa obimom, vrstom i složenošću poslova koje Banka obavlja i da, pored rizika sadržanih u propisima NBS, obezbedi zonu odstupanja (buffer) za druge rizike iz poslovanja Banke i njenog okruženja kojima je Banka izložena.

Upravljanje rizicima podrazumeva identifikovanje rizika, merenje/procenu rizika, preduzimanje mera za ublažavanje rizika i praćenje rizika. U upravljanju rizicima učestvuju:

1. Organi Banke i drugi odbori propisani Zakonom – Upravni odbor, Izvršni odbor, Odbor za reviziju, Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO) i Kreditni odbor Banke;
2. Radna tela Izvršnog odbora Banke – Savetodavno telo za kontrolu rizika, Savetodavno telo za praćenje korporativnih klijenata kao i Savetodavno telo za upravljanju operativnim rizikom;
3. Organizacioni delovi Banke – Odeljenje kontrole rizika, Sektor za upravljanje rizicima plasmana privredi, Sektor za upravljanje Retail rizikom i naplatom, Odeljenje sredstava i upravljanja bilansom, Odeljenje za kontrolu usklađenosti poslovanja i po potrebi drugi organizacioni delovi Banke.

Upravni odbor Banke utvrđuje strategiju i politike za upravljanje rizicima koje sprovodi Izvršni odbor. Izvršni odbor usvaja procedure za identifikovanje, merenje i procenu rizika, kao i upravljanje rizicima, analizira efikasnost njihove primene i izveštava Upravni odbor u vezi sa tim aktivnostima.

Strategija za rizike Banke proizilazi iz poslovne strategije i opisuje planiranu strukturu poslovanja, strateški razvoj i rast uzimajući u obzir procese, metodologije i organizacionu strukturu relevantnu za upravljanje faktorima rizika. Kao takva, Strategija za rizike, predstavlja sponu između poslovne strategije i pozicioniranja rizika Banke. Ista je alat Menadžmenta za upravljanje rizicima na najvišem nivou i definiše okvir za praćenje, kontrolu, i limitiranje rizika kojima se Banka izlaže u svom poslovanju, dok ujedno osigurava adekvatnost internog kapitala, poziciju likvidnosti i ukupnu profitabilnost. Na ovaj način se postiže siguran i održiv rast, uz očuvanje nivoa sopstvenih sredstava dovoljnih da podrže poslovanje Banke uz dati nivo rizika, u skladu sa regulatornim zahtevima.

Primena sveukupne Strategije za rizike Banke je obezbeđena na sledeći način:

- Definisane sklonosti ka preuzimanju rizika i merenje opšteg nivoa rizika, kao i pojedinačnih vrsta rizika, u skladu sa Poslovnom strategijom Grupe i Banke;
- Adekvatno identifikovanje i kvantifikovanje svakog pojedinačnog rizika, naročito u smislu internog kapitalnog zahteva i likvidnosnih zahteva, definisanja postojećih/ciljanih limita za poslovnu godinu i odgovarajućih mehanizama za upravljanje i koordinaciju;
- Prevođenje strateških ciljeva u detaljnije smernice i pravila za upravljanje rizicima putem sveobuhvatnog internog regulisanja svake pojedinačne vrste rizika čime se postiže efikasnost u ispunjavanju ciljeva na nivou pojedinačnog klijenta/transakcije;
- Uspostavljanje odgovarajućeg organizacionog okvira za upravljanje rizicima sa jasnim nadležnostima za izvršavanje.

Banka je uspostavila okvir za upravljanje rizicima (*eng. Risk Appetite Framework - RAF*) koji određuje sklonost Banke ka rizicima i čini dio procesa razvoja i implementacije poslovne i strategije upravljanja rizicima. Nadalje, određuje nivo preuzetog rizika u odnosu na kapacitet za podnošenje rizika. Okvir za upravljanje rizicima definiše nivo rizika koji je Banka spremna da prihvatiti. Mere kojima je definisan RAF su kalibrisane uzimajući u obzir Budget 2018. Strategiju za rizike i Plan oporavka koji predstavljaju okvir za pravilno unutrašnje upravljanje i nadzor rizika.

Takođe, Banka u sklopu strateškog upravljanja rizicima sprovodi još jedan jedan od ključnih procesa - proces interne procene adekvatnosti kapitala (*eng. ICAAP*) sa ciljem utvrđivanja nivoa kapitala koji je dovoljan za pokriće svih materijalno značajnih rizika kojima je Banka izložena. ICAAP služi kao alat za procenu adekvatnosti internog kapitala u odnosu na rizični profil Banke te provođenje strategije Banke primerene za očuvanje adekvatnog nivoa internog kapitala.

Ključni rizici kojima je Banka izložena proizilaze iz samog poslovanja Banke kao i tržišnih uslova, a Banka se sa njima suočava u vidu:

- kreditnih rizika,
- tržišnih rizika,
- rizika likvidnosti,
- operativnog rizika (koji uključuje pravni rizik)

i drugih rizika kao što su

- rizik usklađenosti poslovanja,
- strateški rizik.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4 UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

U toku 2018. godine nije bilo značajnih promena cilja, načina, procesa i metoda upravljanja navedenim ključnim rizicima Banke.

U nastavku se daje prikaz osnovnih rizika koje Banka prati i njima upravlja na kontinuiranoj osnovi.

4.1.1 Kreditni rizik

Kreditni rizik predstavlja rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled neizvršenja obaveza dužnika prema Banci. Kreditni rizik Banke uslovljen je kreditnom sposobnošću dužnika, njegovom urednošću u izvršavanju obaveza prema Banci, kao i kvalitetom instrumenata obezbeđenja potraživanja Banke.

Kreditni portfolio Banke segmentiran je po vrstama klijenata na "corporate" (koji obuhvata tri pod segmenta - mali, srednji i veliki), mikro, preduzetnike, javni sektor, finansijske institucije i fizička lica.

Kreditni odbor Banke je, u skladu sa odlukom Upravnog odbora Banke, organ odlučivanja i nosilac kreditnih nadležnosti koji odlučuje u okvirima utvrđenim tom odlukom i aktima Banke i obavlja druge poslove utvrđene zakonom i drugim propisima.

Izvršni odbor Addiko Bank a.d. po ovlašćenju Upravnog odbora Addiko Bank a.d. utvrđuje pravila dodele pojedinačnih kreditnih nadležnosti na konkretne nosioce ispod limita nadležnosti Kreditnog odbora Banke. Izvršni odbor Banke ovlašćuje člana Izvršnog odbora nadležnog za upravljanje rizicima da odlučuje o dodeli konkretnih kreditnih nadležnosti zaposlenima u okvirima ispod limita nadležnosti Kreditnog odbora Banke, uzimajući u obzir njihova znanja, iskustva i rezultate rada.

Proces identifikacije, procene, merenja i upravljanja kreditnim rizikom sprovodi se na kontinuiranoj osnovi i obuhvata ukupan portfolio Banke koji podleže kreditnom riziku.

Proces upravljanja kreditnim rizikom u principu ima tri ključne komponente:

- usmeravanje i vršenje akcija u cilju merenja, preuzimanja, izbegavanja i disperzije rizika,
- limitiranje rizika i
- kontrola rizika (merenje, praćenje, izveštavanje).

U domenu aktivnosti merenja, usmeravanja i vršenja akcija u cilju preuzimanja, izbegavanja i disprezije kreditnog rizika, Banka sprovodi četiri pristupa:

- Finansijska analiza klijenta, uvid u klijentovu kreditnu istoriju s Bankom i drugim finansijskim institucijama, analiza tekućeg kreditnog zahteva, analiza klijentovog biznis modela, analiza klijentovih poslovnih planova i projekcija i posledično odobrenje (preuzimanje) kreditnog rizika;
- Redovna prezentacija statusa poslovanja klijenta nadležnom nosiocu preuzetih ovlašćenja za definisani kreditni rizik najmanje jednom godišnje tokom perioda trajanja ugovora između Banke i klijenta;
- Redovan nadzor klijentovih aktivnosti, a naročito u oblasti redovnog plaćanja dospelih obaveza, značajnih promena u finansijskom stanju i internom rejtingu klijenta;
- Eventualno restrukturiranje klijentovih obaveza prema Banci i posledično pristupanje koracima prinudne naplate, u slučaju neuspešnog restrukturiranja.

Odeljenje kontrole rizika (eng. Risk Control Department), sprovodi funkciju strateškog upravljanja rizicima u Banci, te vrši identifikaciju, merenja, procenu, prati i izveštava o kreditnom riziku na nivou portfolija, odnosno Banke kao celine. Služba kontrole kreditnog rizika u okviru ovog Odeljenja prati, meri i izveštava o kreditnom riziku na lokalnom i Grupnom nivou definišući izveštaje u skladu sa potrebama krajnjih korisnika izveštaja. Odeljenje za kontrolu rizika je dužno da na portfolio nivou prati izloženost kreditnom riziku po osnovu utvrđivanje zbira velikih izloženosti, utvrđivanje i praćenje kvaliteta kreditnog portfolija (struktura po kategorijama rizika, po veličini kredita, po privrednim granama), kao i praćenje razvoja/trenda u odnosu na prethodne periode.

Izveštaji o kreditnom riziku za potrebe izveštavanja Izvršnog odbora, Upravnog odbora i Odbora za reviziju sačinjavaju se najmanje kvartalno, dok izveštavanje prema Grupi ima dinamiku koja je usklađena sa potrebama Grupe. Na osnovu ovih izveštaja omogućava se efikasno upravljanje kreditnim rizikom te pravovremeno i efikasno donošenje odluka.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4 UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

4.1.1 Kreditni rizik (nastavak)

U Odeljenju kontrole rizika sprovodi se i proces obračuna rezervisanja shodno regulativi NBS i obračun očekivanih kreditnih gubitaka (*eng. ECL*) u skladu sa MSFI 9 po metodologiji utvrđenoj od strane Banke.

Sektor za upravljanje rizicima plasmana privredi privredi (eng. Corporate Risk Management Division) pokriva aktivnosti procene kreditnog rizika neproblematičnih klijenata, sprečavanja pojave novih problematičnih plasmana i upravljanja postojećim problematičnim plasmanima. Segmenti klijenata za koje je odgovoran sektor jesu "corporate", javni sektor i finansijske institucije.

Odeljenje za odobrenje plasmana privredi u okviru Sektora za upravljanje rizicima plasmana privredi aktivno učestvuje u pripremi kreditnih aplikacija i proceni kreditnog rizika pojedinačnih klijenata koja sadrži stručno mišljenje odnosno „glas“ o konkretnom kreditnom zahtevu (pozitivno, negativno ili pozitivno uz uslov) kao i u kontinuiranom praćenju kreditne sposobnosti klijenata u skladu sa zahtevima NBS i Grupe.

U okviru Odeljenja za prevenciju i upravljanje problematičnim plasmanima privredi, kao sastavnog dela Sektora obavljaju se sledeće aktivnosti:

- 1) Sprečavanje pojave novih problematičnih plasmana kontinuiranom analizom i praćenjem kretanja promena na portfoliju u nadležnosti sektora. Takođe se obavljaju aktivnosti implementacije i sprovođenja sistema za rano upozorenje na povećanje kreditnog rizika, sprovođenja i unapređenja procesa praćenja kreditnog rizika korporativnih klijenata.
- 2) Aktivno učestvovanje u procesu restrukturiranja klijenata u cilju njihovog oporavka, procesu prinudne naplate i ostalim merama koje doprinose naplati problematičnih potraživanja i minimiziranju dodatnih troškova rizika.

Sektor upravljanja Retail rizikom i naplatom (eng. Retail Risk Management and Collection Division) meri i prati kreditni rizik i performanse Retail portfolija (fizička lica, MSP, preduzetnici i poljoprivrednici). Sektor se sastoji od dva odeljenja, jedne službe i dve nezavisne funkcije.

U okviru Odeljenja za naplatu Retail plasmana oformljene su Služba za prinudnu naplatu i Služba za upravljanje potraživanjima u docnji. Služba za prinudnu naplatu procesuirala klijente čiji su ugovori raskinuti kroz pokretanje sudskih/vansudskih postupaka prinudne naplate uz mogućnost ostavljanja klijentima vremena za dobrovoljno izmirenje duga. Služba za upravljanje potraživanjima u docnji tretira sve klijente i izloženosti koje su u skladu sa Grupnom segmentacijom označeni kao Retail segment. Svi klijenti nakon jednog dana kašnjenja joj se prebacuju u nadležnost i aktivnost se svodi na naplatu dospelih potraživanja.

Odeljenje za odobrenje Retail plasmana obavlja aktivnosti izrade finansijske analize i procene kreditnog rizika za neproblematične klijenata iz Mikro segmenta (mala privredna društva, preduzetnici, poljoprivrednici) i iz segmenta fizičkih lica (Private Individuals).

Služba za upravljanje Retail portfoliom upravlja rizikom u portfoliju Retail segmenta na osnovu redovnog praćenja, kvantitativnih i kvalitativnih analiza kreditnog portfolija i ključnih indikatora rizika kroz konstantnu optimizaciju kreditnih politika, proizvoda i procesa u cilju obezbeđenja definisanog apetita rizika.

Ekspertska funkcija za sprečavanje prevara i kontrolu u okviru Sektora za upravljanje Retail rizikom i naplatom pokriva prevenciju, detekciju, istragu i sanaciju kreditnih prevara. Osnovni cilj je sprečavanje prevarnih radnji u procesu odobravanja kreditnih proizvoda kao i kontinuirano praćenje portfolija u cilju otkrivanja prevarnih radnji. Funkcija obuhvata i reviziju kreditnog procesa za segment stanovništva čiji je glavni cilj unapređenje procesa životnog ciklusa kredita putem identifikovanja i procene postojećih i potencijalnih slabosti i nedostataka.

Savetodavno telo za kontrolu rizika prati izloženost Banke kreditnom riziku, riziku izloženosti, riziku zemlje porekla dužnika i predlaže Izvršnom odboru mere za upravljanje ovim rizicima. Sednice Savetodavnog tela za kontrolu rizika održavaju se najmanje jednom kvartalno.

U skladu sa nadležnostima, Savetodavno telo na svojim sednicama u oblasti kreditnog rizika razmatra, između ostalog, strukturu kreditnog portfolija Banke po određenim indikatorima kreditnog rizika na nivou portfolija i podsegmenta portfolija Banke i to po osnovu ukupne kreditne izloženosti, ukupnom nivou ispravki vrednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama u odnosu na ukupni portfolio, stepenu obezbeđenja ukupne izloženosti ukupnim kolateralima i pojedinim vrstama kolaterala, nivo izloženosti Banke riziku zemlje dužnika i sl.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4 UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

4.1.1 Kreditni rizik (nastavak)

Savetodavno telo za praćenje korporativnih klijenata Banke odgovorno je za praćenje portfolija klijenata u nadležnosti sektora poslovanja sa privredom i javnim sektorom. Predmet razmatranja ovog tela su izveštaji o stanju i kretanju portfolija standardnih klijenata, donošenje odluka o WL klasifikacijama (4A-4E rating) za klijente kod kojih je došlo do ispoljavanja ranih faktora upozorenja i donošenje odluka o merama ublažavanja kreditnog rizika kod ovakvih klijenata. Telo se sastaje najmanje jednom mesečno a po potrebi i češće.

4.1.1.1 Merenje kreditnog rizika i politika obezvređenja

Sistem rangiranja klijenata

Banka radi procenu kreditnog rizika u skladu sa jedinstvenim standardima Addiko Grupe i usklađena je kako sa domaćom zakonskom i podzakonskom regulativom tako i sa internim politikama i procedurama rejtingovanja klijenata. Kriterijumi za klasifikaciju klijenata Banke su u potpunosti usaglašeni sa važećom Odlukom o klasifikaciji.

Procena obuhvata kvalitativnu i kvantitativnu procenu rizika, dakle sveobuhvatnu finansijsku analizu, ocenu boniteta i rejtinga klijenta.

Kvantitativna analiza se zasniva na proceni kreditne sposobnosti klijenta što podrazumeva analizu bilansne strukture, pokazatelje likvidnosti, zaduženosti, efikasnosti, profitabilnosti, novčane tokove, limite zaduživanja, te procenu budućeg poslovanja klijenata u narednom periodu (za vreme trajanja plasmana). Kvalitativni pokazatelji se baziraju na oceni razvoja sektora i grane u kojoj klijent posluje, oceni primenjenih računovodstvenih politika, proceni strateških i ekonomskih faktora koji odlikuju klijenta u okviru relevantne industrije.

Rejting klijenta procenjuje se na kraju izvršene finansijske analize, a na osnovu određenih kriterijuma koji se koriste u analizi. Takođe, redovna mesečna rekalkulacija internog rejtinga vrši se na osnovu informacija o:

- danima kašnjenja klijenta,
- eksternih faktora koji mogu uticati na pogoršanje finansijskog stanja klijenata, i
- bilo koje eksterne ili interne informacije koja ukazuje na materijalno uvećanje kreditnog rizika.

Klasifikacija kreditne aktive u kategorije rizika u Banci se vrši na bazi internih rejtinga koji se za potrebe eksternog izveštavanja grupišu i prikazuju kroz sledećih 5 kategorija rizika:

- 1A-1E: klijenti sa veoma niskim rizikom, koji imaju najbolju, odličnu ili vrlo dobru kreditnu sposobnost;
- 2A-2E: klijenti sa dobrom ili umerenom kreditnom sposobnošću;
- 3A-3E: klijenti sa srednjim ili visokim kreditnim rizikom;
- 4A-4E (Watch): klijenti sa veoma visokim kreditnim rizikom ili je izgledno da će biti u status neispunjavanasvoje obaveze. Ova kategorija uključuje dužnike koji imaju dospelu, nenaplaćena potraživanja ili su u proteklom period bili u statusu neispunjavanja obaveza ili su u međuvremenu imali poteškoće u otplati duga;
- 5A-5E (NPE-default): klijenti kod kojih je ispunjen jedan ili više zadatah kriterijuma, između ostalog – dospelu iznos kamate ili glavnice je materijalno značajan i u kašnjenju više od 90 dana, Banka smatra upitnom kreditnu sposobnost klijenta, primenjene su mere rizično uslovljenog restrukturiranja koje mogu dovesti do restrukturirane neprihodujuće izloženosti ("forborn"), ostvareni kreditni gubici ili je pokrenut stečajni postupak.

Faze (nivoi) obezvređenja i značajno povećanje kreditnog rizika

Banka obračunava očekivani kreditni gubitak u tri različite faze kako bi prepoznala pogoršanje kreditnog kvaliteta u skladu sa MSFI 9 standardom. Stoga se, za Fazu 1 (*eng. Stage 1*) obračunava jednogodišnji, odnosno 12-mesečni očekivani kreditni gubitak (*eng. Expected Credit Loss – ECL*), a za Fazu 2 (*eng. Stage 2*) i Fazu 3 (*eng. Stage 3*) se obračunava ukupan životni očekivani kreditni gubitak (*eng. Lifetime ECL*).

Faza 1 započinje u trenutku priznavanja finansijskog sredstva, te se u tom trenutku priznaje i jednogodišnji očekivani kreditni gubitak kao trošak. Za finansijsku imovinu, prihod od kamata se obračunava na bruto izloženost. Ukoliko ne dođe do promene kreditnog kvaliteta finansijskog instrumenta, isti tretman se primenjuje do samog dospeća instrumenta.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4 UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

4.1.1 Kreditni rizik (nastavak)

4.1.1.1 Merenje kreditnog rizika i politika obezvređenja (nastavak)

Faza 2 - Kada se utvrdi da je došlo do značajnog pogoršanja kreditnog kvaliteta, odnosno povećanja kreditnog rizika, finansijsko sredstvo se prenosi u Fazu 2, a na bazi već definisanih kriterijuma (kao što je detaljnije opisano u nastavku). U tom trenutku obračunava se životni očekivani kreditni gubitak, što rezultira značajnim povećanjem ispravki vrednosti.

Detaljno utvrđivanje Faze 2 u regularnom procesu, odnosno utvrđivanje značajnog pogoršanja kreditnog kvaliteta vrši se na osnovu sledećih kriterijuma:

- Stepen povećanja kreditnog rizika meren preko apsolutne i relativne promene PD parametra (odvojeno za pravna i fizička lica),
- Preko 30 dana kašnjenja u materijalno značajnom iznosu,
- *Forborne status*,
- preostala izloženost po kreditu veća od vrednosti predmetnog sredstva obezbeđenja (primenjivo samo za obezbeđene kredite fizičkih lica).

Faza 3 nastaje u trenutku kada se kreditni kvalitet finansijskog sredstva pogorša do tačke u kojoj je prepoznat objektivni dokaz o obezvređenju, odnosno status neispunjenja obaveza ("default"), Uslovi za uključivanje u Fazu 3 su:

- Klijent je u materijalno značajnom kašnjenju preko 90 dana;
- Izražena sumnja u kreditnu sposobnost klijenta;
- Restrukturiranje uslovljeno pogoršanjem finansijske sposobnosti dužnika (*eng. Forbearance*);
- Delimičan ili potpuni otpis potraživanja;
- Prodaja dela ili celokupnog potraživanja usled pogoršanja finansijske sposobnosti dužnika;
- Nesolventnost / Stečaj;

Životni očekivani kreditni gubici se nastavljaju priznavati i u ovoj fazi, dok se prihod od kamata izračunava na bazi neto izloženosti (bruto izloženost umanjena za ispravku vrednosti).

Banka primenjuje pristup procene na nivou klijenta za sve segmente i ima isti pristup i kod segmenta fizičkih lica. Ukoliko su obaveze jedne vrste izloženosti klijenta u status neispunjavanja obaveza onda se i sve ostale izloženosti, odnosno ukupna izloženost klijenta kategorizuju kao default.

Informacije o budućim događajima

U skladu sa MSFI 9, Banka će uvrstiti informacije o budućim događajima u svoju procenu o tome da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika po nekom instrumentu od početnog priznavanja i isto uzeti u obzir prilikom obračuna očekivanog kreditnog gubitka. Banka je identifikovala i dokumentovala ključne pokretače kreditnog rizika za svaki portfolio kreditnih instrumenata oslanjajući se na istorijske veze između makroekonomskih varijabli i kreditnog rizika. Ovi ključni pokretači uključuju uz ostale važne faktore sledeće značajne faktore: stopu nezaposlenosti, stopu rasta BDP, cene nekretnina i industrijsku proizvodnju. Sve varijable su uključene na nivou segmenta gde god je to opravdano i moguće.

Prognoze kretanja makroekonomskih varijabli za naredne godine se dobijaju na redovnoj osnovi od tima za ekonomska istraživanja. Ove prognoze se formiraju na bazi interno i eksterno raspoloživih podataka. Posebna pažnja se posvećuje proveru i prilagođavanju ovih podataka (ako je potrebno) kako bi se osiguralo da ove prognoze reflektuju očekivanja Banke za naredni period. Ovo takođe uključuje definisanje budućih scenarija sa pripadajućim verovatnoćama, a posebno osnovni, optimistični i pesimistični scenario uz odgovarajuće verovatnoće za svaki od njih. Prognozirane vrednosti se konzistentno koriste i za ostale relevantne interne procese.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4 UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

4.1.1 Kreditni rizik (nastavak)

4.1.1.1 Merenje kreditnog rizika i politika obezvređenja (nastavak)

Informacije o budućim događajima (nastavak)

U tabeli u nastavku su prikazane vrednosti za svaki od scenarija za odabrane informacije o budućim događajima koje su korišćene prilikom procene očekivanog kreditnog gubitka na kraju godine.

	Osnovni scenario		Optimistični scenario	Pesimistični scenario
	Narednih 12 meseci (2018)	Preostali 2-godišnji period	3- godišnji period	3- godišnji period
Realna stopa rasta BDP(%)	3,0	3,0	4,0	1,0
Stopa rasta nezaposlenosti (prosečna %)	15,4	14,7	13,9	16,9
Stopa inflacije (prosečna %)	2,6	2,4	2,9	1,6

Optimistični scenario predstavlja uzete parametre na srednjoročni period rasta iznad trenutnog trenda, koji se usporava bliže potencijalu tokom poslednje dve posmatrane godine. Scenario je ustanovljen na istorijskom iskustvu i pretpostavlja adekvatan (monetarno/fiskalni) odgovor koji pomaže ekonomiji da se postepeno uspori prema dugoročnoj održivoj stopi rasta u posmatranom prognoziranom periodu.

Ovaj scenario takođe uključuje inflatorne pritiske pokrenute nešto većom potražnjom, kao i veći pad stope nezaposlenosti prema svom realnom nivou. (Strukturna nezaposlenost)

Osnovni scenario predviđa sledeće; ekonomski rast iznad trenda, zaokretom sa izvoza prema potrošačima i investicijama i labavijom fiskalnom politikom pomaže u smanjenju nezaposlenosti i bržem rastu plata. Povoljni uslovi finansiranja omogućuju održivi oporavak i otpornost na rizike (trgovinski ratovi, (geo) politički problemi). Osnovni slučaj će predstavljati najverovatniji ishod.

Pesimistični scenario predstavlja relativno kontrolisano usporavanje ekonomskog rasta do dve godine, nakon čega sledi nešto sporiji tempo oporavka u narednim godinama. Ovaj scenario temelji se na istorijskom iskustvu i pretpostavlja odgovarajući (monetarni / fiskalni) odgovor politike koja pomaže ekonomiji da se vrati u dugoročnu, održivu, iako nešto slabiju i uravnoteženiju stopu rasta u predviđenom periodu. Osim dole opisanih scenarija, primenjujemo i druge pesimističnije (negativne) scenarije koji nam omogućuju da razmotrimo širi raspon mogućih ishoda za naš kreditni portfolio.

Obračun očekivanih kreditnih gubitaka

Banka za procenu obezvređenja finansijskih sredstava koja se vrednuje po amortizovanoj vrednosti ili po fer vrednosti preko ostalog rezultata primenjuje model očekivanih gubitaka (očekivani kreditni gubitak - ECL).

Očekivani gubitak se definiše kao razlika između tokova gotovine koji Banci pripadaju prema ugovornim uslovima finansijskog instrumenta i tokova gotovine koje Banka očekuje da će primiti (uzimajući u obzir verovatnoću nastanka statusa neizvršenja i očekivanu naplatu). Iako MSFI 9 uvodi ovaj zahtev, isti ne propisuje detaljne metode i tehnike koje treba primeniti.

Prilikom određivanja novčanih tokova koje Banka očekuje da će primiti, koristi se pristup marginalnih gubitaka, pri čemu se ukupan očekivani gubitak računa kao zbir marginalnih gubitaka koji se pojavljuju u svakom trenutku od datuma izveštavanja. Marginalni gubici proizlaze iz pojedinačnih parametara koji procenjuju izloženosti i gubitke u slučaju neispunjavanja obaveza i uslovne verovatnoće neispunjavanja obaveza za svaki period. Očekivani kreditni gubici tokom perioda trajanja finansijskog instrumenta (*eng. Lifetime ECL*) računaju se posebno za različite scenarije, uzimajući u obzir sadašnje i prognozirane informacije o budućnosti. Ukupni očekivani kreditni gubici na kraju se ponderišu verovatnoćom pojedinačnih scenarija. Banka razmatra tri scenarija: Osnovni scenario, optimistični scenario i pesimistični scenario, a povremeno se simuliraju i neki nepovoljniji scenariji kako bi se razumela dinamika i potencijalni portfolio rizici.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4 UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

4.1.1 Kreditni rizik (nastavak)

4.1.1.1 Merenje kreditnog rizika i politika obezvređenja (nastavak)

Obračun očekivanih kreditnih gubitaka (nastavak)

Procena verovatnoće neizvršenja (eng. PD) su procene na određeni datum, koje će se izračunati na osnovu statističkih modela rejtinga. Primenjena segmentacija u daljim postupcima izvodi se iz primenjenog rejting modela po MSFI 9 Metodologiji obezvređivanja Banke - Fizička lica obezbeđena, Fizička lica neobezbeđena, Privredna društva (Veliko, Srednje i Malo), Mikro (segment preduzetnika i agro klijenti), Zemlje, Lokalne samouprave, Projektno finansiranje, Banke, i ostalo. Ovi statistički modeli uzimaju u obzir interne raspoložive kvantitativne i kvalitativne podatke. Tamo gde je dostupno, mogu se koristiti i podaci dobijeni sa tržišta/eksterni podaci (kao npr. za finansijske institucije i zemlje).

Banka je odabrala pristup indirektnog modeliranja. Odnosno, iskorišćena je postojeća Basel II metodologija kao polazna tačka i prilagođena na način da bude u potpunosti usaglašena sa MSFI 9 standardom. To uključuje uklanjanje bilo kakvog konzervativizma iz modela, uvrštavanje informacija o budućim događajima, kao i procenu očekivane verovatnoće neizvršenja tokom životnog veka finansijskog instrumenta (eng. *Lifetime PD*).

Izloženost u trenutku neizvršenja obaveza (eng. exposure at default - EAD) je procena izloženosti, uključujući otplate glavnice i kamate i očekivana povlačenja za okvire i garancije. EAD je bruto knjigovodstvena vrednost u trenutku diskontovan na sadašnju vrednost na datum izveštavanja koristeći efektivnu kamatnu stopu. U slučajevima u kojima nisu definisana ugovorna dospeća, primenjuju se kvantitativni i / ili kvalitativni kriterijumi za određivanje strukture novčanog toka (npr. Okviri). Primenjeni faktor kreditne konverzije (CCF) za sve relevantne vanbilansne izloženosti je 100%, osim za činidbene garancije, opozive i neopozive okvire za koje se primenjuje faktor između 0% i 50%.

Gubitak u trenutku neizvršenja obaveza (eng. LGD) je procena ekonomskog gubitka pod uslovom neizvršenja obaveza. Za parametar LGD odabran je pojednostavljeni pristup. Banka koristi stručno utvrđene ukupne vrednosti LGD-a u okviru MSFI 9 ECL obračuna. Te vrednosti su interno usklađene, a vrše se kvalitativne i / ili kvantitativne provere kako bi se osigurala adekvatnost procene.

Za određivanje PD i LGD parametara, primenjeni su statistički modeli gde god je to moguće i prihvatljivo. Ovi modeli se zasnivaju na istorijskim i/ili eksternim tržišnim dostupnim podacima. Metodologije su zasnovane na internim raspoloživim modelima kreditnog rizika koji su prilagođeni na način da su u potpunosti usklađeni sa zahtevima MFSI 9.

ECL-celoživotni (eng. *Lifetime*) se odvojeno izračunava za različite scenarije, uzimajući u obzir trenutne i prognoziranje informacije. Agregiranje finalnog ECL iznosa sprovodi se na kraju procesa putem ponderisanog proseka svakog pojedinačnog scenarija. Banka obračunava tri scenarija: Osnovni, Optimistični i Pesimistični scenario.

Utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka i obezvređenja po kreditnim izloženostima zahteva podelu svih kreditno rizičnih izloženosti u faze obezvređenja u skladu sa MSFI 9 kao i razdvajanje pojedinačno značajnih od onih koji nisu pojedinačno značajni u slučaju kreditno obezvređenih izloženosti. Najznačajniji kriterijum za utvrđivanje koji će se metod koristiti za procenu pojedinačnih rezervisanja za rizike jeste da li je ukupni iznos izloženosti individualno značajan ili ne.

Pojedinačno značajna izloženost je bruto izloženost grupe povezanih lica na nivou Banke koja prelazi 150.000 EUR bez umanjenja po osnovu vrednosti kolateralala.

Metod kolektivne procene se koristi kod:

- Izloženosti koja su u Fazi 1 ili Fazi 2;
- Pojedinačno značajnih izloženosti koja su u Fazi 3ii, ali je po pojedinačnom obračunu iznos očekivanog gubitka je jednak nuli (npr. očekivani tokovi naplate su veći od potraživanja);
- Za sve izloženosti bez značaja (male vrednosti) koje su u Fazi 3.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4 UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

4.1.1 Kreditni rizik (nastavak)

4.1.1.1 Merenje kreditnog rizika i politika obezvređenja (nastavak)

Obračun očekivanih kreditnih gubitaka (nastavak)

Banka za kolektivnu procenu obezvređenja koristi model zasnovan na tome da se ispravka vrednosti računa kao produkt izloženosti u statusu neispunjavanja obaveza (*eng. Exposure-at-Default - EAD*), verovatnoće neispunjavanja obaveza (*probability of default – PD*) i gubitka usled neispunjenja obaveza (*eng. Loss Given Default - LGD*), pri čemu se LGD zasniva na relevantnim karakteristikama kao što su vreme u statusu neispunjenja obaveza, segment rizika i proizvoda.

Individualno utvrđene ispravke vrednosti su one kod kojih budući očekivani novčani tokovi se procenjuju i priznaju za svaku pojedinačnu izloženost/klijenta. U ovom obračunu se uzimaju u obzir otplate

- iz osnovne delatnosti poslovanja klijenta (primarni novčani tokovi),
- iz realizacije instrumenata obezbeđenja, sporednih sredstava i imovine koja nije povezana sa osnovnom delatnošću dužnika (sekundarni izvori novčanih tokova).

U zavisnosti od pretpostavljenog scenarija nastanka gubitka, očekivani povraćaj se procenjuje pojedinačno u smislu iznosa i vremena povraćaja. Pretpostavke u pozadini svakog od relevantnih scenarija, zajedno sa odgovarajućim verovatnoćama, su dokumentovane i opravdane na bazi pojedinačnih slučajeva. Kod obračuna iz postupka naplate od prodaje nepokretnosti kao sredstva obezbeđenja, Banka zasniva svoje pretpostavke na tržišnoj vrednosti instrumenata obezbeđenja. Faktori umanjenja se mere individualno od slučaja do slučaja i zavise od kvaliteta instrumenata obezbeđenja bazirajući se na različitim faktorima kao što su utrživost, lokacija, vreme potrebno za realizaciju i pravni status nepokretnosti. Pozitivna razlika između izloženosti u statusu neispunjavanja obaveza i sadašnje vrednosti očekivanih novčanih tokova predstavlja iznos obezvređenja za pojedinačno značajne izloženosti u default statusu.

Prema Politici za otkrivanje statusa neizmirenja obaveza i izlazak iz tog statusa Banke, predviđeni su uslovi koji moraju biti ispunjeni kao i vremenski period kada se klijentu može ukinuti status neizmirenja obaveza. U uobičajenim slučajevima minimalni period u kome klijent ne sme kasniti sa plaćanjima je 3 meseca. Po isteku ovog roka, ako je ispunio uslove za povratak, klijent dobija inicijalni rejting (rejting po poslednjim finansijskim izveštajima).

Politikom za izdvajanje rezervisanja za kreditni rizik Banka definiše okvir kojim pokriva ovu oblast dok su proces i odgovornosti pri obračunu obezvređenja definisani Procedurom za obračun rezervisanja po MSFI 9.

Kako bi se osiguralo stalno unapređenje okvira primenjenog modela kreditnog rizika, u 2018. godini, sprovedena su usavršavanja modela za segment neobezbeđenih fizičkih lica, što je rezultiralo između ostalog i ponovnim kalibriranjem. Promene uključene u poboljšanja kvaliteta u modelu posebno se odražavaju na stabilnost migracija kao i na poboljšanu efikasnost. Dodatno, makro modeli su prilagođeni na način da su usklađeni sa rezultatima validacije i novim makroekonomskim predviđanjima koji su primenjeni kako bi se reflektovala poslednja dostupna ekonomska stanja kroz sve segmente.

Validacija

Metodologija i pretpostavke u obračunu očekivanog kreditnog gubitka uključene su u proces interne validacije. To znači da se neprestano sprovodi kontrola kvaliteta modela i metodologije i predlažu poboljšanja. Primenjeni standardi validacije unapred su formalizovani kako bi se osigurala konzistentna procena tokom vremena. Validacija se obično vrši jednom godišnje.

Banka razlikuje početnu i kontinuiranu validaciju:

- Početna validacija se vrši u slučaju razvoja novog modela, većih promena u postojećoj metodologiji / ili značajnih promena u vrednostima
- Kontinuirana validacija predstavljaju redovni pregled postojeće metodologije.

Osim godišnjeg procesa uspostavljeno je i mesečno praćenje kako bi se osiguralo da se promene u razvoju portfolija i modela blagovremeno identifikuju.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4 UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

4.1.1 Kreditni rizik (nastavak)

4.1.1.1 Merenje kreditnog rizika i politika obezvređenja (nastavak)

Otpis potraživanja

Otpis potraživanja vrši se na osnovu Odluke nadležnih instanci u skladu sa ovlašćenjima, ukoliko se utvrdi da potraživanje nije naplativo, kao i u skladu sa Odlukom o računovodstvenom otpisu bilansne aktive banke Narodne banke Srbije („Službeni glasnik RS“, br. 77/2017). Samim činom prebacivanja potraživanja iz bilansa u vanbilans banke, Banka nije odustala od naplate potraživanja od klijenata.

Kada Banka nema razumna očekivanja da će potraživanje naplatiti u celosti ili delimično, nastaje događaj internog otpisa.

Otpis se može izvršiti samo na račun već priznatog očekivanog kreditnog gubitka. Otpisani iznos može biti puni otpis ili delimični otpis.

Osim opštih kriterijuma za prestanak priznavanja (vidi poglavlje "Prestanak priznavanja i modifikacija ugovora") navedeni kriterijumi dovode do prestanka priznavanja finansijske imovine:

- Neosigurano finansijsko sredstvo ako je dužnik već u stečajnom postupku;
- Neosigurano finansijsko sredstvo ako nije bilo uplata po osnovu tog finansijskog sredstva u periodu od jedne godine;
- Osigurano finansijsko sredstvo ako nije bilo uplate u određenom razdoblju, u zavisnosti od vrste kolaterala;
 - A. Nekretnine kao kolateral, ako nije bilo uplate u poslednjih 5 godina
 - B. Pokretna imovina, ako nije bilo uplate u poslednje 2 godine
 - C. Ostalo, ako nije bilo uplate u periodu od jedne godine
- Finansijsko sredstvo koja je bilo restrukturirano tri ili više puta i banka je ocenila da dužnik nije u mogućnosti vratiti svoje obaveze;
- Finansijsko sredstvo za koje je pravo na podmirenje potraživanja od dužnika u sudskom ili drugom postupku prekinuto odobrenjem prisilne nagodbe;

Prema Odluci o računovodstvenom otpisu bilansne aktive banke Narodne banke Srbije („Službeni glasnik RS“, br. 77/2017), u daljem tekstu: Odluka, Banka je dužna da sprovede prenos u vanbilansnu evidenciju svih problematičnih kredita kada je obračunati iznos obezvređenja tog kredita koji je banka evidentirala u korist ispravke vrednosti 100% njegove bruto knjigovodstvene vrednosti. Banka je u toku 2018. godine izvršila prenos neplativih potraživanja koja su 100% obezvređena u vanbilans.

Instrumenti obezbeđenja

Instrumenti obezbeđenja koje Banka koristi u poslovanju i prihvata prilikom sklapanja ugovora o plasmanima u cilju zaštite od kreditnog rizika su između ostalog:

- 1) Hipoteke nad poslovnim i stambenim objektima,
- 2) Jemstva pravnih i fizičkih lica,
- 3) Zaloga nad pokretnom imovinom,
- 4) Zaloga nad hartijama od vrednosti,
- 5) Garancije banaka i korporativne garancije,
- 6) Položeni garantni depoziti.

Faktori koji utiču na procenu vrednosti kolaterala:

- a) Period na koji je kolateral založen,
- b) Vrednost poslednje procene kolaterala (interne ili eksterne),
- c) Neto prodajna cena kolaterala (bez poreza, provizija),

Da bi se procenilo obezvređenje za budući priliv od realizacije kolaterala, Banka procenjuje vrednost kolaterala i vreme do naplate. Koeficijent za koji se koriguje vrednost kolaterala predstavlja korekciju kolaterala do iznosa koji se može povratiti u procesu naplate iz kolaterala.

Procenjena vrednost kolaterala se uzima kao umanjena za haircut (umanjenje koje obuhvata umanjenje procenjene vrednosti do nivoa utržive cene kao I troškove prodaje kolaterala) i do nivoa izloženosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

4.1.1 Kreditni rizik (nastavak)

4.1.1.2 Merenje kreditnog rizika, obezvređenje i politika rezervisanja (nastavak)

Banka nastoji da smanji rizik uzimanjem kolaterala, gde god je to moguće. Vrednost kolaterala se obično utvrđuje prilikom uspostavljanja kao i godišnje na bazi statistike, odnosno jednom u tri godine procenom ovlašćenog procenitelja kada su u pitanju nepokretnosti ili pokretnosti, dok se neki tipovi kolaterala, kao što su na primer, depoziti ili hartije od vrednosti vrednuju i na mesečnoj osnovi.

Banka kroz postupke dobrovoljne prodaje, sudskog i vansudskog izvršenja, kao i kroz postupke stečaja vrši prodaju kolaterala koji služe kao obezbeđenje problematičnih plasmana. Način prodaje zavisi od saradnje klijenata, njihovog pravnog statusa kao i pravnog statusa kolaterala.

Maksimalna izloženost kreditnom riziku bez uzimanja u obzir sredstava obezbeđenja:

(000 RSD)

	<u>31.12.2018</u>	<u>31.12.2017</u>
Ukupna potraživanja		
Gotovina i sredstva kod centralne banke	11,174,771	10,575,958
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha	705,600	101,474
Finansijska sredstva vrednovana kroz OCI	10,402,924	16,189,952
Investicione jedinice	-	589,429
Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	2,445,394	2,833,648
Kreditni i potraživanja od komitenata	80,427,723	70,298,199
Ostala sredstva	434,828	545,336
UKUPNO	<u>105,591,240</u>	<u>101,133,996</u>
Vanbilans	20,040,103	14,340,508
UKUPNA IZLOŽENOST	<u>125,631,343</u>	<u>115,474,504</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

4.1.1 Kreditni rizik (nastavak)

4.1.1.2 Merenje kreditnog rizika, obezvređenje i politika rezervisanja (nastavak)

Pregled neto potraživanja Banke sa stanjem 31.12.2018:

(000 RSD)
31.12.2018.

	Neproblematična potraživanja						Problematična potraživanja			Ukupna potraživanja	Ukupna neto izloženost
	Izloženost - Stage 1	Ispravka vrednosti (Stage1)	Neto izloženost (Stage 1)	Izloženost - Stage 2	Ispravka vrednosti (Stage2)	Neto izloženost (Stage 2)	Izloženost - Stage 3	Ispravka vrednosti (Stage 3)	Neto izloženost (Stage 3)		
Gotovina i sredstva kod centralne banke	11,174,771	-	11,174,771	-	-	-	-	-	-	11,174,771	11,174,771
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha	705,600	-	705,600	-	-	-	-	-	-	705,600	705,600
Finansijska sredstva vrednovana kroz OCI	10,402,924	-	10,402,924	-	-	-	-	-	-	10,402,924	10,402,924
Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	2,445,394	(3,238)	2,442,156	-	-	-	-	-	-	2,445,394	2,442,156
Kreditni i potraživanja od komitenata	60,255,807	(694,312)	59,561,495	14,167,814	(2,653,384)	11,514,430	6,004,102	(4,078,172)	1,925,930	80,427,723	73,001,855
Ostala sredstva	358,426	(3,839)	354,587	2,780	(510)	2,270	73,622	(68,885)	4,737	434,828	361,594
UKUPNO	85,342,922	(701,389)	84,641,533	14,170,594	(2,653,894)	11,516,700	6,077,724	(4,147,057)	1,930,667	105,591,240	98,088,900
Vanbilans	19,731,971	(64,752)	19,667,219	188,117	(2,771)	185,346	120,015	(38,099)	81,916	20,040,103	19,934,481
UKUPNA IZLOŽENOST	105,074,893	(766,141)	104,308,752	14,358,711	(2,656,665)	11,702,046	6,197,739	(4,185,156)	2,012,583	125,631,343	118,023,381

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

4.1.1 Kreditni rizik (nastavak)

4.1.1.2 Merenje kreditnog rizika, obezvređenje i politika rezervisanja (nastavak)

Pregled neto potraživanja Banke sa stanjem 31.12. 2017:

(000 RSD)
31.12.2017.

	Neproblematična potraživanja	Ispravka vrednosti neproblematičnih potraživanja	Neto izloženost	Problematična potraživanja	Ispravka vrednosti problematičnih potraživanja	Neto izloženost	Ukupna potraživanja	Ukupna neto izloženost
Gotovina i sredstva kod centralne banke	10,575,958	-	10,575,958	-	-	-	10,575,958	10,575,958
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha	101,474	-	101,474	-	-	-	101,474	101,474
Finansijska sredstva vrednovana kroz OCI	16,189,952	-	16,189,952	-	-	-	16,189,952	16,189,952
Investicione jedinice	589,429	-	589,429	-	-	-	589,429	589,429
Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	2,833,648	(5,607)	2,828,041	-	-	-	2,833,648	2,828,041
Kreditni i potraživanja od komitenata	58,310,801	(1,059,847)	57,250,954	11,987,398	(7,598,775)	4,388,623	70,298,199	61,639,577
Ostala sredstva	474,956	(3,674)	471,283	70,380	(64,828)	5,551	545,336	476,834
UKUPNO	89,076,218	(1,069,128)	88,007,091	12,057,778	(7,663,603)	4,394,174	101,133,996	92,401,265
Vanbilans	13,676,373	(39,116)	13,637,256	664,135	(6,098)	658,038	14,340,508	14,295,294
UKUPNA IZLOŽENOST	102,752,591	(1,108,244)	101,644,347	12,721,913	(7,669,701)	5,052,212	115,474,504	106,696,559

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

4.1.1 Kreditni rizik (nastavak)

4.1.1.2 Merenje kreditnog rizika, obezvređenje i politika rezervisanja (nastavak)

Struktura plasmana po rejtinzima i status

Sljedeći pregled daje prikaz finansijskih instrumenata po klasama rejtinga sa stanjem na dan 31.12.2018. godine, i to:

Finansijska sredstva vrednovana kroz OCI

(000 RSD)

31. decembar 2018. godine

	1A-1E	2A-2E	3A-3E	Watch lista	Problematični plasmani	Nerejtingovani klijenti	Ukupno
Plasmani ostalim bankama i finansijskim institucijama	400,997	-	-	-	-	110,598	511,595
Plasmani državnim institucijama	-	9,891,329	-	-	-	-	9,891,329
Ukupno	400,997	9,891,329	-	-	-	110,598	10,402,924

Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija

(000 RSD)

31. decembar 2018. godine

	1A-1E	2A-2E	3A-3E	Problematični plasmani	Nerejtingovan i klijenti	Ukupno
Plasmani ostalim bankama i finansijskim institucijama	1,396,059	1,044,595	24	-	4,716	2,445,394
Ukupno	1,396,059	1,044,595	24	-	4,716	2,445,394

Kredit i potraživanja od komitenata

(000 RSD)

31. decembar 2018. godine

	1A-1E	2A-2E	3A-3E	Watch lista	Problematični plasmani	Nerejtingovani klijenti	Ukupno
Plasmani fizičkim licima	1,980,931	18,687,364	7,316,114	4,797,747	3,583,305	408,715	36,774,176
Plasmani malim i srednjim preduzećima	127,683	6,872,449	13,965,678	124,199	134,696	-	21,224,705
Plasmani privredi	1,400,647	6,924,746	9,078,008	1,357,220	2,264,891	-	21,025,512
Plasmani državnim institucijama	-	623,901	701,665	19,898	-	57,866	1,403,330
Ukupno	3,509,261	33,108,460	31,061,465	6,299,064	5,982,892	466,581	80,427,723

Ostala sredstva

(000 RSD)

31. decembar 2018. godine

	1A-1E	2A-2E	3A-3E	Watch lista	Problematični plasmani	Nerejtingovan i klijenti	Ukupno
Plasmani ostalim bankama i finansijskim institucijama	-	191,631	-	-	1,343	92,685	285,659
Plasmani fizičkim licima	17	3,418	3,802	2,188	58,056	3,697	71,178
Plasmani malim i srednjim preduzećima	2,403	2,406	2,787	123	5,485	1,708	14,912
Plasmani privredi	1	1,410	97	48	6,118	54,724	62,398
Plasmani državnim institucijama	-	122	12	5	15	527	681
Ukupno	2,421	198,987	6,698	2,364	71,017	153,341	434,828

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

4.1.1 Kreditni rizik (nastavak)

4.1.1.2 Merenje kreditnog rizika, obezvređenje i politika rezervisanja (nastavak)

Sledeći pregled daje prikaz finansijskih instrumenata po klasama rejtinga sa stanjem na dan 31.12.2017. godine, i to:

Finansijska sredstva vrednovana kroz OCI

(000 RSD)

31. decembar 2017. godine

	1A-1E	Ukupno
Plasmani ostalim bankama i finansijskim institucijama	16,189,952	16,189,952
Ukupno	16,189,952	16,189,952

Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija

(000 RSD)

31. decembar 2017. godine

	1A-1E	2A-2E	3A-3E	Nerejtingovani klijenti	Ukupno
Plasmani ostalim bankama i finansijskim institucijama	223,083	2,605,722	29	4,814	2,833,648
Ukupno	223,083	2,605,722	29	4,814	2,833,648

Kredit i potraživanja od komitenata

(000 RSD)

31. decembar 2017. godine

	1A-1E	2A-2E	3A-3E	Watch lista	Problematični kredit	Nerejtingovani klijenti	Ukupno
Plasmani fizičkim licima	2,044,125	14,765,275	6,191,670	4,898,552	6,363,935	204,969	34,468,526
Plasmani malim i srednjim preduzećima	69,003	4,074,172	9,976,655	271,481	68,360	79,647	14,539,318
Plasmani privredi	-	7,093,311	5,515,392	57,966	5,377,488	-	18,044,157
Plasmani državnim institucijama	-	1,841,054	1,341,234	-	63,910	-	3,246,198
Ukupno	2,113,128	27,773,812	23,024,951	5,227,999	11,873,693	284,616	70,298,199

Ostala sredstva

(000 RSD)

31. decembar 2017. godine

	1A-1E	2A-2E	3A-3E	Watch lista	Problematični plasmani	Nerejtingovani klijenti	Ukupno
Plasmani ostalim bankama i finansijskim institucijama	-	251,346	1	-	2	145,101	396,450
Plasmani fizičkim licima	78	3,637	7,896	3,048	55,166	2,463	72,288
Plasmani malim i srednjim preduzećima	26	1,657	2,890	236	1,588	2,051	8,448
Plasmani privredi	-	1,371	58	35	10,306	55,694	67,464
Plasmani državnim institucijama	1	132	15	8	5	525	686
Ukupno	105	258,143	10,860	3,327	67,067	205,834	545,336

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

4.1.1 Kreditni rizik (nastavak)

4.1.1.2 Merenje kreditnog rizika, obezvređenje i politika rezervisanja (nastavak)

Pregled potraživanja i ispravki vrednosti po rejting klasama na dan 31.12.2018. godine, i to:

Finansijska sredstva vrednovana kroz OCI
 (000 RSD)

31. decembar 2018. godine	STAGE1 Fer vrednost
1A-1E	400,997
2A-2E	9,891,329
Nerejtingovani klijenti	110,598
Ukupno	10,402,924

Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija
 (000 RSD)

31. decembar 2018. godine	STAGE1			Neto izloženost
	Bruto izloženost	Ispravka vrednosti	STAGE1	
1A-1E	1,396,059	(2,228)		1,393,831
2A-2E	1,044,595	(1,010)		1,043,585
3A-3E	24	-		24
Nerejtingovani klijenti	4,716	-		4,716
Ukupno	2,445,394	(3,238)		2,442,156

Kreditni i potraživanja od komitenata
 (000 RSD)

31. decembar 2018. godine	Bruto izloženost	Ispravka vrednosti			Neto izloženost
		STAGE1	STAGE2	STAGE3	
1A-1E	3,509,261	(5,133)	(138,289)	-	3,365,839
2A-2E	33,108,460	(252,922)	(661,860)	-	32,193,678
3A-3E	31,061,465	(376,239)	(616,078)	(7,326)	30,061,822
Watch lista	6,299,064	(44,037)	(1,224,209)	(46,243)	4,984,575
Problematicni plasmani	5,982,892	(89)	(12,949)	(4,024,602)	1,945,252
Nerejtingovani klijenti	466,581	(15,892)	-	-	450,689
Ukupno	80,427,723	(694,312)	(2,653,385)	(4,078,171)	73,001,855

Ostala sredstva
 (000 RSD)

31. decembar 2018. godine	Bruto izloženost	Ispravka vrednosti			Neto izloženost
		STAGE1	STAGE2	STAGE3	
1A-1E	2,421	(43)	-	-	2,378
2A-2E	198,987	(1,202)	(13)	(260)	197,512
3A-3E	6,698	(149)	(148)	(1,020)	5,381
Watch lista	2,364	(33)	(347)	(89)	1,895
Problematicni plasmani	71,017	-	(2)	(65,516)	5,499
Nerejtingovani klijenti	153,341	(2,412)	-	(2,000)	148,929
Ukupno	434,828	(3,839)	(510)	(68,885)	361,594

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

4.1.1 Kreditni rizik (nastavak)

4.1.1.2 Merenje kreditnog rizika, obezvređenje i politika rezervisanja (nastavak)

Pregled potraživanja i ispravki vrednosti po rejting klasama na dan 31.12.2017. godine, i to:

Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija
(000 RSD)

31. decembar 2017. godine	Bruto izloženost	PRP		Neto izloženost
		Ispravka vrednosti		
1A-1E	223,083	(8)		223,075
2A-2E	2,605,722	(5,599)		2,600,123
3A-3E	29	-		29
No rating	4,814	-		4,814
Ukupno	2,833,648	(5,607)		2,828,041

Kreditni i potraživanja od komitenata
(000 RSD)

31. decembar 2017. godine	Bruto izloženost	Ispravka vrednosti		Neto izloženost
		PRP	SRP	
1A-1E	2,113,128	(51,439)	-	2,061,689
2A-2E	27,773,812	(470,348)	(48)	27,303,416
3A-3E	23,024,951	(379,891)	(1,683)	22,643,377
Watch	5,227,999	(146,629)	(86,106)	4,995,264
NPE	11,873,693	-	(7,510,938)	4,362,755
No rating	284,616	(11,540)	-	273,076
Ukupno	70,298,199	(1,059,847)	(7,598,775)	61,639,577

Ostala sredstva
(000 RSD)

31. decembar 2017. godine	Bruto izloženost	Ispravka vrednosti		Neto izloženost
		PRP	SRP	
1A-1E	105	(3)	-	102
2A-2E	258,143	(1,064)	(258)	256,821
3A-3E	10,860	(324)	(758)	9,778
Watch lista	3,327	(111)	(156)	3,060
Problematicni plasmani	67,067	-	(62,119)	4,948
Nerejtingovani klijenti	205,834	(2,172)	(1,537)	202,125
Ukupno	545,336	(3,674)	(64,828)	476,834

U toku 2018. godine nije bilo sticanja sredstava po osnovu preuzimanja kolaterala koje bi evidentirala u svojim poslovnim knjigama.

Izloženost po geografskim područjima, regionima i granama industrije

U sledećem pregledu se daje distribucija iznosa finansijskih instrumenata sa ispravkama vrednosti po geografskim područjima i regionima na dan 31. decembra 2018. godine i na dan 31. decembra 2017. godine:

Kreditni portfolio Banke je fokusiran na Evropsku Uniju i Srbiju, što pokazuje sledeća tabela:

Finansijska sredstva vrednovana kroz OCI
(000 RSD)

	31.12.2018.	31.12.2017.
Srbija	9,891,329	15,427,929
Evropska Unija	511,595	1,351,452
Ukupno	10,402,924	16,779,381

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

4.1.1 Kreditni rizik (nastavak)

4.1.1.2 Merenje kreditnog rizika, obezvređenje i politika rezervisanja (nastavak)

Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija
(000 RSD)

	31.12.2018.	31.12.2017.
Beograd	962,987	1,693,741
Evropska Unija	1,202,886	310,592
Ostatak sveta	279,521	829,315
minus ispravke vrednosti	(3,238)	(5,607)
Ukupno	2,442,156	2,828,041

Kreditni i potraživanja od komitenata
(000 RSD)

	31.12.2018.	31.12.2017.
Beograd	47,864,830	44,970,921
Vojvodina	16,977,267	13,833,203
Centralna i Južna Srbija	14,741,467	11,275,890
Ostale zemlje		
Evropska Unija	41,936	104,475
Ostatak sveta	802,223	113,710
minus ispravke vrednosti	(7,425,868)	(8,658,622)
Ukupno	73,001,855	61,639,577

Ostala sredstva
(000 RSD)

	31.12.2018.	31.12.2017.
Beograd	217,456	287,413
Vojvodina	5,080	5,204
Centralna i Južna Srbija	17,789	19,014
Ostale zemlje	-	-
Evropska Unija	141,409	184,322
Ostatak sveta	53,094	49,383
minus ispravke vrednosti	(73,234)	(68,502)
Ukupno	361,594	476,834

U sledećem pregledu se daje distribucija bruto iznosa finansijskih instrumenata po geografskim područjima i granama industrije na dan 31. decembra 2018. godine:

Finansijska sredstva vrednovana kroz OCI
(000 RSD)

31. decembar 2018.	Srbija	Evropska Unija	Ukupna izloženost
Finansijske institucije	9,891,329	511,595	10,402,924
Ukupno	9,891,329	511,595	10,402,924

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

4.1.1 Kreditni rizik (nastavak)

4.1.1.2 Merenje kreditnog rizika, obezvređenje i politika rezervisanja (nastavak)

Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija (000 RSD)

31. decembar 2018. godine	Srbija	Evropa	Ostatak sveta	Ukupno
Finansijske institucije	945,564	1,202,886	279,521	2,427,971
Usluge	17,423			17,423
Ukupno	962,987	1,202,886	279,521	2,445,394

Kreditni i potraživanja od komitenata (000 RSD)

31. decembar 2018. godine	Srbija	Evropa	Ostatak sveta	Ukupno
Država	472,527			472,527
Fizička lica	35,965,008	41,936	74,640	36,081,584
Trgovina	11,290,900	-	-	11,290,900
Građevinarstvo	4,674,125	-	-	4,674,125
Proizvodnja i nafta	15,734,733	-	-	15,734,733
Usluge	11,446,271	-	727,583	12,173,854
Ukupno	79,583,564	41,936	802,223	80,427,723

Ostala sredstva (000 RSD)

31. decembar 2018.	Srbija	Evropska Unija	Ostatak sveta	Ukupna izloženost
Država	128	76	28	232
Finansijske institucije	106,953	62,932	23,629	193,514
Fizička lica	25,381	14,934	5,607	45,922
Građevinarstvo	2,382	1,402	526	4,310
Proizvodnja i nafta	5,284	3,109	1,168	9,561
Trgovina	8,108	4,771	1,791	14,670
Usluge	92,089	54,185	20,345	166,619
Ukupno	240,325	141,409	53,094	434,828

U sledećem pregledu se daje distribucija bruto iznosa kredita i potraživanja po geografskim područjima i granama industrije na dan 31. decembra 2017. godine:

Finansijska sredstva vrednovana kroz OCI

(000 RSD)

31. decembar 2017.	Srbija	Evropska Unija	Ukupna izloženost
Finansijske institucije	15,427,929	1,351,452	16,779,381
Ukupno	15,427,929	1,351,452	16,779,381

Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija

(000 RSD)

31. decembar 2017. godine	Srbija	Evropa	Ostatak sveta	Ukupno
Finansijske institucije	1,653,500	310,592	829,315	2,793,407
Usluge	40,241	-	-	40,241
Ukupno	1,693,741	310,592	829,315	2,833,648

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

4.1.1 Kreditni rizik (nastavak)

4.1.1.2 Merenje kreditnog rizika, obezvređenje i politika rezervisanja (nastavak)

Kreditni i potraživanja od komitenata
(000 RSD)

31. decembar 2017. godine	Srbija	Evropa	Ostatak sveta	Ukupno
Država	530,143	-	-	530,143
Fizička lica	32,983,244	104,475	113,710	33,201,429
Trgovina	7,995,570	-	-	7,995,570
Građevinarstvo	2,775,166	-	-	2,775,166
Proizvodnja i nafta	10,113,404	-	-	10,113,404
Usluge	15,682,487	-	-	15,682,487
Ukupno	70,080,014	104,475	113,710	70,298,199

Ostala sredstva
(000 RSD)

31. decembar 2017.	Srbija	Evropska Unija	Ostatak sveta	Ukupna izloženost
Finansijske institucije	143,579	85,119	22,804	251,502
Država	11	6	2	19
Fizička lica	27,015	16,016	4,291	47,322
Trgovina	7,668	4,546	1,218	13,432
Građevinarstvo	1,812	1,074	288	3,174
Proizvodnja i nafta	7,094	4,206	1,127	12,427
Usluge	124,452	73,355	19,653	217,460
Ukupno	311,631	184,322	49,383	545,336

Intervali izloženost

U sledećim pregledima se daje distribucija bruto iznosa kredita i potraživanja po intervalima izloženosti na dan 31. decembra 2018. godine i na dan 31. decembra 2017. godine:

Na dan 31. decembar 2018. najveće učešće - oko 28% (31.12.2017: 25%) bruto iznosa kredita i potraživanja od komitenata je u intervalu 1,000- 5,000 hiljada RSD.

(000 RSD)
31. decembar 2018. godine

Intervali izloženosti (u 000 RSD)	Finansijska sredstva vrednovana kroz OCI	Kreditni i potraživanja od banaka i drugih		Ostala sredstva	Ukupno
		finansijskih organizacija	potraživanja od komitenata		
< 1,000	511,595	24	5,701,704	51,909	6,265,232
1,000 - 5,000	-	10,490	22,634,586	22,122	22,667,198
5,000 - 10,000	9,891,329	-	5,573,992	-	15,465,321
10,000 - 25,000	-	35,341	5,029,053	50,311	5,114,705
25,000 - 50,000	-	80,574	3,549,442	98,210	3,728,226
50,000 - 100,000	-	-	5,108,985	212,276	5,321,261
100,000 - 500,000	-	276,898	14,228,540	-	14,505,438
500,000 - 1,000,000	-	2,042,067	12,409,438	-	14,451,505
>1,000,000	-	-	6,191,983	-	6,191,983
Ukupno	10,402,924	2,445,394	80,427,723	434,828	93,710,869

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)
4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)
4.1.1 Kreditni rizik (nastavak)
4.1.1.2 Merenje kreditnog rizika, obezvređenje i politika rezervisanja (nastavak)
Intervali izloženost (nastavak)

(000 RSD)

31. decembar 2017. godine

Intervali izloženosti (u 000 RSD)	Finansijska sredstva vrednovana kroz OCI	Kreditni i potraživanja od banaka i drugih		Kreditni i potraživanja od komitenata	Ostala sredstva	Ukupno
		finansijskih organizacija				
<1,000	-	485	5,325,672	53,335	5,379,492	
1,000- 5,000	1,351,452	8,638	17,690,835	19,036	19,069,961	
5,000 - 10,000	-	6,659	6,725,550	6,312	6,738,521	
10,000- 25,000	15,427,929	11,540	5,880,825	67,739	21,388,033	
25,000 - 50,000	-	35,518	3,605,507	68,664	3,709,689	
50,000 - 100,000	-	161,425	3,839,188	53,743	4,054,356	
100,000 - 500,000	-	121,636	9,167,359	276,507	9,565,502	
500,000 - 1,000,000	-	2,487,747	8,810,679	-	11,298,426	
>1,000,000	-	-	9,252,584	-	9,252,584	
Ukupno	16,779,381	2,833,648	70,298,199	545,336	90,456,564	

Pregled kretanja ukupne izloženosti prema tipu finansijskog instrumenta u 2018. godini:

Finansijska sredstva vrednovana kroz OCI

(000 RSD)

	Stage 1	Ukupno
Početno stanje 01.01.2018.	16,779,381	16,779,381
Transfer u stage 1	-	-
Transfer u stage 2	-	-
Transfer u stage 3	-	-
Nova produkcija	1,896,014	1,896,014
Naplata potraživanja	(8,303,503)	(8,303,503)
Otpis (prenos na vanbilans)	-	-
Prodaja/ustupanje potraživanja	-	-
Kursne razlike	31,032	31,032
Stanje - 31.12.2018.	10,402,924	10,402,924

Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija

(000 RSD)

	Stage 1	Ukupno
Početno stanje 01.01.2018.	2,833,648	2,833,648
Transfer u stage 1	-	-
Transfer u stage 2	-	-
Transfer u stage 3	-	-
Nova produkcija	1,107,735,450	1,107,735,450
Naplata potraživanja	(1,108,123,687)	(1,108,123,687)
Otpis (prenos na vanbilans)	-	-
Prodaja/ustupanje potraživanja	-	-
Kursne razlike	(17)	(17)
Stanje - 31.12.2018.	2,445,394	2,445,394

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

4.1.1 Kreditni rizik (nastavak)

4.1.1.2 Merenje kreditnog rizika, obezvređenje i politika rezervisanja (nastavak)

Kreditni i potraživanja od komitenata

(000 RSD)

	<u>Stage 1</u>	<u>Stage 2</u>	<u>Stage 3</u>	<u>Ukupno</u>
Početno stanje 01.01.2018.	51,961,737	6,349,063	11,987,399	70,298,199
Transfer u stage 1	1,058,042	(1,012,820)	(45,222)	-
Transfer u stage 2	(9,597,232)	10,954,711	(1,357,479)	-
Transfer u stage 3	(370,708)	(381,720)	752,428	-
Nova produkcija	41,458,307	-	-	41,458,307
Povećanje potraživanja postojećeg portfolija		80,284	1,821,657	1,901,941
Naplata potraživanja	(24,356,476)	(1,875,883)	(2,308,880)	(28,541,239)
Otpis (prenos na vanbilans)	-	-	(4,518,821)	(4,518,821)
Prodaja/ustupanje potraživanja	-	-	(497,443)	(497,443)
Kursne razlike	102,137	54,179	170,463	326,779
Stanje - 31.12.2018.	<u>60,255,807</u>	<u>14,167,814</u>	<u>6,004,102</u>	<u>80,427,723</u>

Ostala sredstva

(000 RSD)

	<u>Stage 1</u>	<u>Stage 2</u>	<u>Stage 3</u>	<u>Ukupno</u>
Početno stanje 01.01.2018.	471,788	3,168	70,380	545,336
Transfer u stage 1	-	-	-	-
Transfer u stage 2	-	-	-	-
Transfer u stage 3	-	-	-	-
Nova produkcija	178,562	2,780	73,622	254,964
Naplata potraživanja	(291,924)	(3,168)	(70,380)	(365,472)
Otpis (prenos na vanbilans)	-	-	-	-
Prodaja/ustupanje potraživanja	-	-	-	-
Kursne razlike	-	-	-	-
Stanje - 31.12.2018.	<u>358,426</u>	<u>2,780</u>	<u>73,622</u>	<u>434,828</u>

Izloženost i sredstva obezbeđenja

U sledećim pregledima se daje distribucija interno prihvaćene vrednosti kolaterala (stepen tržišne vrednosti kolaterala koje Banka priznaje po internoj metodologiji do nivoa izloženosti) za potrebe pokrića izloženosti na dan 31. decembra 2018. godine i na dan 31. decembra 2017. godine:

(000 RSD)

	<u>31.12.2018.</u>	<u>31.12.2017.</u>
Iznos kolaterala		
Hipoteka	14,717,139	19,005,674
- stambena nepokretnost	7,816,024	10,481,748
- poslovna nepokretnost	4,029,494	4,930,322
- zemljište i drugo	2,871,621	3,593,604
Zaloga na opremi, mašinama i ostaloj pokretnoj imovini	737,484	1,121,372
Ostalo	767,922	3,072,954
Ukupno	<u>16,222,545</u>	<u>23,200,000</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

4.1.1 Kreditni rizik (nastavak)

4.1.1.2 Merenje kreditnog rizika, obezvređenje i politika rezervisanja (nastavak)

Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija

(000 RSD)	31. decembar 2018. godine		31. decembar 2017. godine	
	Izloženost	Iznos kolaterala	Izloženost	Iznos kolaterala
1A-1E	1,396,059	-	223,083	-
2A-2E	1,044,595	2,405	2,605,722	8,552
3A-3E	24	-	29	-
Nerejtingovani Klijenti	4,716	-	4,814	-
Ukupno	2,445,394	2,405	2,833,648	8,552

Kreditni i potraživanja od komitenata

(000 RSD)	31. decembar 2018. godine		31. decembar 2017. godine	
	Izloženost	Iznos kolaterala	Izloženost	Iznos kolaterala
1A-1E	3,509,261	1,442,030	2,113,128	1,046,797
2A-2E	33,108,460	5,705,381	27,773,812	6,836,007
3A-3E	31,061,465	5,447,157	23,024,951	7,955,944
Watch lista	6,299,064	2,131,578	5,227,999	2,089,202
Problematični plasmani	5,982,892	1,493,994	11,873,693	5,263,498
Nerejtingovani Klijenti	466,581	-	284,616	-
Ukupno	80,427,723	16,220,140	70,298,199	23,191,448

Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija

(000 RSD)	31. decembar 2018. godine		31. decembar 2017. godine	
	Izloženost	Iznos kolaterala	Izloženost	Iznos kolaterala
Do 30 dana	2,445,394	2,405	2,833,648	8,552
Ukupno	2,445,394	2,405	2,833,648	8,552

Kreditni i potraživanja od komitenata

(000 RSD)	31. decembar 2018. godine		31. decembar 2017. godine	
	Izloženost	Iznos kolaterala	Izloženost	Iznos kolaterala
Do 30 dana	75,646,342	15,039,708	62,264,076	20,349,990
31 do 60 dana	247,420	90,922	222,994	53,777
61 do 90 dana	145,957	35,464	240,684	76,731
91 do 180 dana	315,354	98,272	1,028,768	565,811
181 do 365 dana	495,019	103,695	1,092,649	273,982
Preko godinu dana	3,577,631	852,079	5,449,028	1,871,157
Ukupno	80,427,723	16,220,140	70,298,199	23,191,448

Restrukturiranje (eng. *Forbearance*)

Pod *Forbearance* aktivom se smatra ona aktiva, odnosno oni klijenti koji nisu u mogućnosti da ispoštuju rokove i uslove iz ugovora zbog finansijskih poteškoća. Zbog novonastalih finansijskih poteškoća, Banka može da se odluči na izmenu rokova i uslova iz ugovora, kako bi omogućila klijentu da vraća dug i da refinansira ugovor, u celini ili delimično na neki od sledećih načina:

- Izmena dogovorenih uslova i rokova koje klijent nije u mogućnosti da ispoštuje zbog finansijskih poteškoća i koje se odobravaju zbog novonastale situacije klijenta;
- Totalno ili delimično refinansiranje problematičnog ugovora, koje ne bi bilo odobreno da se klijent ne nalazi u finansijskim poteškoćama.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

U tom smislu, sledeće je moguće:

4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

4.1.1 Kreditni rizik (nastavak)

4.1.1.2 Merenje kreditnog rizika, obezvređenje i politika rezervisanja (nastavak)

Restrukturiranje (eng. Forbearance) (nastavak)

Izloženosti se neće smatrati *forborn* aktivom ukoliko se klijent ne nalazi u finansijskim poteškoćama.

Forbearance i rizici se redovno prate od strane operativnih jedinica koje su odgovorne za upravljanje rizicima plasmana privredi i retail. Pored toga, *Forbearance* predstavlja okidač za sprovođenje testova obezvređenja u skladu sa zahtevima MSFI 9.

Analizom Banke uticaja usled modifikacije *Forbearance* mere nije imao finansijski značajne efekte na ukupan rezultat za 2018. godinu.

U nastavku se daje pregled *forbearance* potraživanja Banke za 2018. i 2017. godinu:

(000 RSD)

	Početno stanje 1.1.2018.	Potraživanja koja su postala <i>forbearance</i> ili je produžena <i>forbearance</i> mera (+)	Potraživanja koja nisu postala <i>forbearance</i> ili je prestala da važi <i>forbearance</i> mera (-)	Promene zbog IFRS 5 (+/-)	Kreditni i FX (+/-)	Druge promene (+/-)	Završno stanje 31.12.2018.
Narodna banka Srbije	-	-	-	-	-	-	-
Država i drugi povezani entiteti	-	-	-	-	-	-	-
Kreditne institucije	-	-	-	-	-	-	-
Finansijske korporacije	-	-	-	-	-	-	-
Plasmani nefinansijskim korporacijama	3,285,596	66,845	(1,243,168)	-	-	-	2,109,273
Plasmani fizičkim licima	1,522,343	220,013	(510,631)	-	-	-	1,231,725
Kreditni i potraživanja bilans	4,807,939	286,858	(1,753,799)	-	-	-	3,340,998
Vanbilans	704	-	(109)	-	-	-	595

(000 RSD)

	Stanje 31.12.2018.	Potraživanja koja nisu u kašnjenju i nisu obezvređena	Potraživanja koja su u kašnjenju i nisu obezvređena (> 0 dana)	Obezvređena potraživanja	Prihod od kamate za <i>forborn</i> potraživanja (+)
Narodna banka Srbije	-	-	-	-	-
Kreditne institucije	-	-	-	-	-
Finansijske korporacije	-	-	-	-	-
Plasmani nefinansijskim korporacijama	2,109,273	1,104,444	-	1,004,829	52,259
Plasmani fizičkim licima	1,231,725	391,139	10,982	829,604	5,734
Kreditni i potraživanja bilans	3,340,998	1,495,583	10,982	1,834,433	57,993

(000 RSD)

	Početno stanje 1.1.2017.	Potraživanja koja su postala <i>forbearance</i> ili je produžena <i>forbearance</i> mera (+)	Potraživanja koja nisu postala <i>forbearance</i> ili je prestala da važi <i>forbearance</i> mera (-)	Promene zbog IFRS 5 (+/-)	Kreditni i FX (+/-)	Druge promene (+/-)	Završno stanje 31.12.2017.
Narodna banka Srbije	-	-	-	-	-	-	-
Država i drugi povezani entiteti	-	-	-	-	-	-	-
Kreditne institucije	-	-	-	-	-	-	-
Finansijske korporacije	-	-	-	-	-	-	-
Plasmani nefinansijskim korporacijama	6,987,682	136,860	(3,802,396)	-	-	-	3,322,146
Plasmani fizičkim licima	1,677,980	201,017	(342,589)	-	-	-	1,536,408
Kreditni i potraživanja bilans	8,665,662	337,877	(4,144,985)	-	-	-	4,858,554
Vanbilans	1,363	-	(659)	-	-	-	704

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

4.1.1 Kreditni rizik (nastavak)

4.1.1.2 Merenje kreditnog rizika, obezvređenje i politika rezervisanja (nastavak)

(000 RSD)

	Stanje 31.12.2017.	Potraživanja koja nisu u kašnjenju i nisu obezvređena	Potraživanja koja su u kašnjenju i nisu obezvređena (> 0 dana)	Obezvređena potraživanja	Prihod od kamate za forborn potraživanja (+)
Narodna banka Srbije	-	-	-	-	-
Kreditne institucije	-	-	-	-	-
Finansijske korporacije	-	-	-	-	-
Plasmani nefinansijskim korporacijama	3,322,146	198,547	25,050	3,098,549	72,332
Plasmani fizičkim licima	1,536,408	537,290	15,166	983,952	23,407
Kreditni i potraživanja bilans	4,858,554	735,837	40,216	4,082,501	95,739

Pregled problematičnih potraživanja u ukupnim potraživanjima

Sledeća tabela prikazuje izloženost u statusu neispunjavanja obaveza (problematične plasmane - NPE) i stepen pokrivenosti (Pokrivenost 1 uzima u obzir ispravku vrednosti u Fazi 3, dok Pokrivenost 2 dodatno uzima u obzir i vrednost kolateral) saglasno internoj segmentaciji, na 31. decembra 2018. godine:

Kreditni i potraživanja od komitenata

(000 RSD)

31. decembar 2018. godine	Izloženost	Problematični plasmani (Faza 3)	Ispravka vrednosti problematičnih plasmata	Kolateral (NPE)	Racio problematič nih plasmata	Pokrivenost 1	Pokrivenost 2
Plasmani fizičkim licima	36,774,176	3,604,515	2,784,150	1,125,840	9,80%	77,24%	108,47%
Plasmani malim i srednjim preduzećima	21,224,703	134,696	101,023	29,233	0,63%	75,00%	96,70%
Plasmani privredi	21,025,512	2,264,891	1,192,999	335,201	10,77%	52,67%	67,47%
Plasmani državnim institucijama	1,403,332	-	-	-	-	-	-
Ukupno	80,427,723	6,004,102	4,078,172	1,490,274	7,47%	67,92%	92,74%

(000 RSD)

31. decembar 2017. godine	Izloženost	Problematični plasmani (Faza 3)	Ispravka vrednosti problematičnih plasmata	Kolateral (NPE)	Racio problematič nih plasmata	Pokrivenost 1	Pokrivenost 2
Plasmani fizičkim licima	34,468,526	6,477,640	4,953,992	2,415,051	18,79%	76,48%	113,76%
Plasmani malim i srednjim preduzećima	14,539,318	68,360	39,634	24,235	0,47%	57,98%	93,43%
Plasmani privredi	18,044,157	5,377,488	2,547,545	2,842,989	29,80%	47,37%	100,24%
Plasmani državnim institucijama	3,246,198	63,910	57,604	6,313	1,97%	90,13%	100,01%
Ukupno	70,298,199	11,987,398	7,598,775	5,288,588	17,05%	63,39%	107,51%

Smanjenje u stepenu pokrivenosti značajno je uslovljeno kontinuiranim smanjenjem izloženosti u statusu neispunjavanja obaveza kroz transakcije prodaje portfolija i značajnih aktivnosti naplate i oporavka, te priznavanjem isključene (evidencione) kamate kao dodatne izloženosti u statusu neispunjavanja obaveza, u potpunosti pokriveno ispravkama vrednosti, vezanih za proces uvođenja MSFI 9.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

4.1.1 Kreditni rizik (nastavak)

4.1.1.3 Izveštavanje o kreditnom riziku

Izveštavanje za lokalne potrebe

Izveštavanje Izvršnog odbora i drugih tela Banke o kreditnom riziku na nivou portfolija Banke obavlja Služba kontrole kreditnog rizika najmanje jednom kvartalno dostavljanjem materijala koji se prezentuju na sednici Savetodavnog tela za kontrolu rizika.

Kroz pomenute materijale daje se analiza postojećeg ukupnog kreditnog portfolija i dinamika njegovog razvoja u prethodnim kvartalima po različitim osnovama kao i osvrt na rizičnost pojedinih oblika izloženosti od značaja za tekuće poslovanje i kontrolu ukupnog kreditnog rizika.

Osnovni smisao analiza koje se prezentuju je prikaz izloženosti Banke po osnovu bilansnih i vanbilansnih stavki na poslednji dan u mesecu za koji se izveštava, pripadajućih relevantnih pozicija i pokazatelja (rezervacije, ratio rezervacija u odnosu na izloženost, broj klijenata, itd.), kao i njihova dinamika i razvoj u odnosu na prethodne periode izveštavanja.

Upravnom odboru, na kvartalnom nivou, dostavlja se izveštaj o upravljanju rizicima, čiji su format i sadržina standardizovani. Ovaj izveštaj u delu o kreditnom riziku obuhvata različite preglede i aspekte merenja, procene i praćenja kreditnog rizika u kontekstu izloženosti istom, kvalitetu portfolija sa aspekta različitih kriterijuma, kao i uticaju na kapital Banke (imajući u vidu ICAAP metodologiju).

Izveštavanje prema Grupi

Služba kontrole kreditnog rizika jednom mesečno Grupi dostavlja izveštaj „Key Risk Indicators – KRI“, koji predstavlja i osnovu za pripremu materijala za mesečni conference call sa grupnim CRO i članovima njegovog tima o kretanju portfolija za prethodni mesec.

Isti izveštaj predstavlja i izvor za potrebe praćenja kretanja kreditnog portfolija i izveštavanja u okviru Savetodavnog tela za kontrolu rizika, Upravnog odbora i Odbora za reviziju Banke.

4.1.2 Tržišni rizici

Banka je u okviru tržišnih rizika izložena deviznom riziku, kamatnom riziku iz Bankarske knjige i cenovnom riziku po osnovu dužničkih hartija (po standardima Grupe ovaj rizik se vodi kao kamatni rizik iz Knjige trgovanja) i vlasničkih hartija od vrednosti (po standardima Grupe ovaj rizik se vodi kao *“equity price risk”*). Dodatno, u skladu sa standardima Grupe, Banka prepoznaje i rizik kreditne marže (*eng. Credit Spread Risk*) koji odgovara specifičnom cenovnom riziku iz ugla lokalne regulative.

Tržišni rizici se sastoje od potencijalnih gubitaka koji proizilaze iz promene tržišnih cena. Banka strukturira tržišne rizike po rizičnim faktorima kamatne stope, kreditnom spredu, valutnom riziku i riziku ulaganja u vlasničke hartije od vrednosti. Banka poseban naglasak stavlja na identifikaciju, merenje, analizu i upravljanje tržišnim rizicima. Tržišni rizici mogu biti rezultat hartija od vrijednosti (i proizvoda sličnih vrednosnim papirima), novca i proizvoda u stranoj valuti, derivata, hedžinga kursa i hedžinga rezultata, imovine slične glavnici ili od upravljanja aktivom i kapitalom/ obavezama. Pored tržišnih rizika, tržišni rizici likvidnosti mogu se pojaviti i ako, u slučaju slabe tržišne tražnje, Banka nije u mogućnosti da proda pozicije iz trgovanja u uskim grlima likvidnosti (ili zbog zahteva za kompenzacijom zasnovanih na riziku) u kratkom roku. Za postojeće pozicije, one se uzimaju u obzir kao deo ograničenja rizika za tržišne rizike.

4.1.2.2 Merenje tržišnih rizika

Pored standarda definice I merenja propisanog regulativom Narodne banke Srbije, Banka kao deo Addiko Grupe vrši merenje izloženost tržišnim rizicima (devizni, takođe I metodom vrednosti pod rizikom (*eng. Value-at-Risk*) na osnovu perioda držanja od jednog dana, sa intervalom poverenja od 99%. Glavni instrument koji se koristi u ovom procesu je Monte Carlo simulacija koja uključuje eksponencijalno ponderisane volatilnosti i korelacije u periodu od 250 dana. U cilju određivanja raspoloživog ekonomskog kapitala za tržišne rizike za izračunavanje kapaciteta preuzimanja rizika, vrednosti VaR-a prilagođene su jedinstvenom nivou poverenja od 99,9% i horizontal od 250 dana. Modeli izračunavaju potencijalne gubitke uzimajući u obzir istorijske tržišne fluktuacije (volatilnosti) i tržišni kontekst (korelacije).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

4.1.2 Tržišni rizici (nastavak)

4.1.2.3 Pregled tržišnih rizika

4.1.2.3.1 Devizni rizik

Politikama, procedurama i radnim instrukcijama za upravljanje tržišnim rizicima Odeljenje kontrole rizika definišu se aktivnosti kontrole deviznog rizika.

Generalne aktivnosti koje se odnose na upravljanje deviznim rizikom su:

- Identifikovanje,
- Merenje,
- Kontrola,
- Praćenje i
- Izveštavanje.

Devizni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled promene deviznog kursa, a Banka mu je izložena po osnovu pozicija koje se vode u Bankarskoj knjizi i u Knjizi trgovanja.

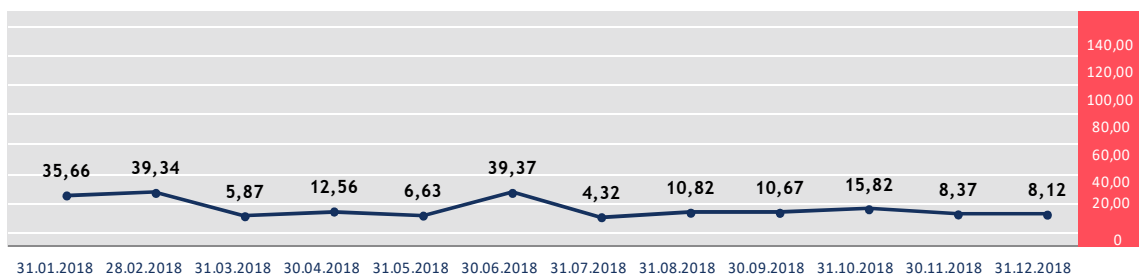
Pokazatelj deviznog rizika se prati kroz odnos između ukupne neto otvorene devizne pozicije i kapitala Banke. Obračun pokazatelja deviznog rizika se vrši u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke. Banka odnos između aktive i pasive održava tako da njena ukupna neto otvorena devizna pozicija na kraju svakog radnog dana ne bude veća od nivoa propisanog odgovarajućim podzakonskim aktima.

Odeljenje računovodstva i izveštavanja dnevno obračuna ukupnu neto otvorenu poziciju i pokazatelj deviznog rizika Banke u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke.

Na osnovu tako utvrđene neto otvorene pozicije Banke, Odeljenje kontrole rizika u saradnji sa Addiko Grupom i metodologijom i alatima Addiko Grupe dnevno obračunava VaR otvorene devizne pozicije, obračunat metodom J.P. Morgan - Geometric StDev. - Monte-Carlo sa intervalom poverenja od 99% i vremenskim horizontom od jednog dana, koji mora biti u okviru interno propisanih limita. Na dan 31.12.2018. godine VaR (99%, 1 dan) otvorene devizne pozicije iznosio je EUR 8,1 hiljadu odnosno RSD 958 hiljada i bio je značajno ispod limita od EUR 130 hiljada odnosno RSD 15,4 miliona.

U nastavku je dat pregled kretanja VaR-a (99%, 1 dan) otvorene devizne pozicije u 2018. godini.

Otvorena devizna pozicija– VaR (99 %, 1 dan)
 EUR 000

Pored standardizovanih scenarija Addiko Grupe u odnosu na promenu valute EUR, najmanje jednom mesečno se sprovodi stres scenario kojim se procenjuje potencijalni efekat promene vrednosti lokalne valute od +/- 5% ili +/- 10% na bilans uspeha, finansijski rezultat Banke pre oporezivanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

4.1.2 Tržišni rizici (nastavak)

4.1.2.3 Pregled tržišnih rizika (nastavak)

4.1.2.3.1 Devizni rizik (nastavak)

U slučaju da je pri postojećoj otvorenoj deviznoj poziciji Banke (sve ostale varijable nepromenjene) na dan 31. decembra 2018. godine bio zabeležen pad/rast lokalne valute (depresijacija/apresijacija RSD) za 5%/10% u odnosu na EUR, USD, CHF i ostale valute zbirno, efekat na bilans uspeha pre oporezivanja bio bi pozitivan/negativan za oko RSD 16,4 miliona, odnosno RSD 32,8 miliona, uglavnom zbog obračunatih kursnih razlika po osnovu potraživanja i obaveza denominovanih u stranoj valuti.

Sledeća analiza obračunava rezultat razumno mogućih kretanja kurseva valuta u odnosu na RSD uz konstantno održavanje ostalih varijabli.

Valuta	Promene u deviznom kursu 2018. godine (%)	Efekat na bilans uspeha pre oporezivanja 2018. godine u 000 RSD	Promene u deviznom kursu 2017. godine (%)	Efekat na bilans uspeha pre oporezivanja 2017. godine u 000 RSD
EUR	+5%	10,249	+5%	(5,019)
CHF	+5%	5,274	+5%	30,345
USD	+5%	22	+5%	(27)
Ostale valute	+5%	838	+5%	515

Valuta	Promene u deviznom kursu 2018. godine (%)	Efekat na bilans uspeha pre oporezivanja 2018. godine u 000 RSD	Promene u deviznom kursu 2017. godine (%)	Efekat na bilans uspeha pre oporezivanja 2017. godine u 000 RSD
EUR	-5%	(10,249)	-5%	5,019
CHF	-5%	(5,274)	-5%	(30,345)
USD	-5%	(22)	-5%	27
Ostale valute	-5%	(838)	-5%	(515)

Valuta	Promene u deviznom kursu 2018. godine (%)	Efekat na bilans uspeha pre oporezivanja 2018. godine u 000 RSD	Promene u deviznom kursu 2017. godine (%)	Efekat na bilans uspeha pre oporezivanja 2017. godine u 000 RSD
EUR	+10%	20,498	+10%	(10,039)
CHF	+10%	10,547	+10%	60,691
USD	+10%	44	+10%	(55)
Ostale valute	+10%	1,676	+10%	1,030

Valuta	Promene u deviznom kursu 2018. godine (%)	Efekat na bilans uspeha pre oporezivanja 2018. godine u 000 RSD	Promene u deviznom kursu 2017. godine (%)	Efekat na bilans uspeha pre oporezivanja 2017. godine u 000 RSD
EUR	-10%	(20,498)	-10%	10,039
CHF	-10%	(10,547)	-10%	(60,691)
USD	-10%	(44)	-10%	55
Ostale valute	-10%	(1,676)	-10%	(1,030)

* U tabelama je prikazana promena u deviznom kursu od +5/+10% (depresijacija RSD) kao i -5%/-10% (apresijacija RSD) i njihov efekat na bilans uspeha pre oporezivanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

4.1.2 Tržišni rizici (nastavak)

4.1.2.3 Pregled tržišnih rizika (nastavak)

4.1.2.3.1 Devizni rizik (nastavak)

Odeljenje kontrole rizika navedenu analizu osetljivosti vrši i obračunava mesečno i o rezultatima izveštava Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO) u skladu sa dinamikom održavanja sednica.

Efekat mogućih kretanja kursa stranih valuta u odnosu na RSD (uz konstantno održavanje ostalih varijabli) na kapital kroz perspektivu pokazatelja deviznog rizika Banke koji se utvrđuje shodno Odluci o adekvatnosti kapitala, dat je u sledećoj tabeli:

Promene u deviznom kursu 2018. godine	Pokazatelj deviznog rizika banke na dan 31. decembar 2018. godine nakon promene deviznog kursa 2018. godine (% kapitala)	Promene u deviznom kursu 2017. godine	Pokazatelj deviznog rizika banke na dan 31. decembar 2017. godine nakon promene deviznog kursa 2017. godine (% kapitala).
+5%	2,6	+5%	4,5
-5%	2,3	-5%	4,1
+10%	2,7	+10%	4,8
-10%	2,2	-10%	3,9

* U tabeli su prikazane promene u deviznom kursu od +5/+10% (depresijacija RSD) kao i -5%/-10% (apresijacija RSD) i njihov efekat na kapital kroz perspektivu pokazatelja deviznog rizika Banke koji se utvrđuje shodno Odluci o adekvatnosti kapitala.

Primenjene pretpostavke za obračun scenarija analize osetljivosti u 2018. godini u odnosu na bilans uspeha pre oporezivanja i kapital su iste kao i pretpostavke primenjene u scenario analizama osetljivosti za 2017. godinu.

U cilju zaštite od rizika promene deviznih kursa, Banka zaključuje derivatne ugovore i ugovara kredite i plasmane sa valutnom klauzulom.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

4.1.2 Tržišni rizici (nastavak)

4.1.2.3 Pregled tržišnih rizika (nastavak)

4.1.2.3.1 Devizni rizik (nastavak)

U tabeli niže prikazana je valutna struktura finansijskih instrumenata na dan 31. decembra 2018. godine. Finansijska sredstava sa valutnom klauzulom su uključena u devizne pozicije sa odgovarajućom valutom za koju je potraživanje vezano.

(000 RSD)

AKTIVA	EUR	USD	CHF	GBP	Ostale valute	RSD	Ukupno
Gotovina i sredstva kod centralne banke	7,125,203	38,545	68,796	7,675	131,446	3,803,106	11,174,771
Potraživanja po osnovu derivate	-	-	-	-	-	25,656	25,656
Hartije od vrednosti	1,923,519	2,238,335	-	-	-	6,946,670	11,108,524
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1,784,593	285,293	240,075	27,776	89,440	14,979	2,442,156
Kredit, potraživanja i založena potraživanja komitenata	42,985,773	21,318	7,925,115	-	-	22,069,649	73,001,855
Ostala sredstva	199,637	5	47	12	-	161,893	361,594
Ukupna bilansna aktiva	54,018,725	2,583,496	8,234,033	35,463	220,886	33,021,953	98,114,556
Derivativni instrumenti	8,179,066	1,143,229	318,020	71,029	-	-	9,711,344
Ukupna aktiva	62,197,791	3,726,725	8,552,053	106,492	220,886	33,021,953	107,825,900
PASIVA							
Obaveze po osnovu derivata	-	-	-	-	-	24,942	24,942
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	4,893,163	46	104	-	-	2,696,513	7,589,826
Depoziti i ostale obaveze prema komitentima	46,295,912	3,590,257	586,270	106,440	203,946	15,006,228	65,789,053
Subordinirane obaveze	-	-	3,911,759	-	-	-	3,911,759
Ostale finansijske obaveze	322,392	85,323	11,843	213	15	410,812	830,598
Ukupna bilansna pasiva	51,511,467	3,675,626	4,509,976	106,653	203,961	18,138,495	78,146,178
Derivativni instrumenti	10,483,861	50,661	3,936,608	-	-	-	14,471,130
Ukupna pasiva	61,995,328	3,726,287	8,446,584	106,653	203,961	18,138,495	92,617,308
Duga devizna pozicija	202,463	438	105,469	-	18,893	-	327,263
Kratka devizna pozicija	-	-	-	(161)	(1,968)	-	(2,129)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)

4.1.2 Tržišni rizici (nastavak)

4.1.2.3 Pregled tržišnih rizika (nastavak)

4.1.2.3.1 Devizni rizik (nastavak)

U tabeli niže je prikazana valutna struktura finansijskih instrumenata na dan 31. decembra 2017. godine. Finansijska sredstava sa valutnom klauzulom su uključena u devizne pozicije sa odgovarajućom valutom za koju je potraživanje vezano.

AKTIVA	EUR	USD	CHF	GBP	Ostale valute	RSD	Ukupno
Gotovina i sredstva kod centralne banke	5,336,631	38,640	57,900	7,656	18,053	5,117,078	10,575,958
Potraživanja po osnovu derivata	-	-	-	-	-	157,022	157,022
Hartije od vrednosti	4,392,192	2,634,985	-	-	-	9,853,678	16,880,855
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	985,485	16,431	99,773	5,485	858,017	862,850	2,828,041
Kredit, potraživanja i založena potraživanja komitenata	37,177,542	-	10,078,313	-	-	14,383,722	61,639,577
Ostala sredstva	258,860	19	12	9,940	36,263	171,740	476,834
Ukupna bilansna aktiva	48,150,710	2,690,075	10,235,998	23,081	912,333	30,546,090	92,558,287
Derivativni instrumenti	23,747,260	847,971	6,461,909	132,154	239,504	-	31,428,798
Ukupna aktiva	71,897,970	3,538,046	16,697,907	155,235	1,151,837	30,546,090	123,987,085
PASIVA							
Obaveze po osnovu derivata	-	-	-	-	-	32,347	32,347
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	4,892,435	367,020	67	-	-	123,234	5,382,756
Depoziti i ostale obaveze prema komitentima	38,164,921	3,078,323	653,719	154,483	333,534	19,534,031	61,919,011
Subordinirane obaveze	-	-	3,774,141	-	-	-	3,774,141
Ostale finansijske obaveze	122,354	2,884	12,659	977	15	315,536	454,425
Ukupna bilansna pasiva	43,179,710	3,448,227	4,440,586	155,460	333,549	20,005,148	71,562,680
Derivativni instrumenti	28,971,314	90,366	11,650,406	-	2,970	-	40,715,056
Ukupna pasiva	72,151,024	3,538,593	16,090,992	155,460	336,519	20,005,148	112,277,736
Duga devizna pozicija	-	-	606,915	-	815,318	-	1,422,233
Kratka devizna pozicija	(253,054)	(547)	-	(225)	-	-	(253,826)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

4.1.2.3 Pregled tržišnih rizika (nastavak)

4.1.2.3.1 Devizni rizik (nastavak)

4.1.2 Tržišni rizici

U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke (Sl. Glasnik RS br, 103/2016 i 103/2018), Banka je dužna da pokazatelj deviznog rizika tj., odnos između aktive i pasive, održava tako da ukupna neto otvorena devizna pozicija Banke, uključujući i apsolutnu vrednost neto otvorene pozicije u zlatu, na kraju svakog radnog dana, ne bude veća od 20% njenog kapitala.

U toku cele 2018. godine Banka je imala usklađen navedeni pokazatelj sa zahtevima Narodne banke Srbije.

Na dan 31. decembra 2018. godine i 2017. godine pokazatelj deviznog rizika Banke bio je kao što sledi:

Pokazatelj deviznog rizika u %	2018.	2017.
na dan 31. decembra *	2.48	4.32
maksimalan za period - mesec decembar **	6.03	11.68
minimalan za period - mesec decembar **	0.22	0.11

*Pokazatelj nakon obračuna kapitala i evidentiranja svih poslovnih promena

**Pokazatelj ostvaren za tekuće radne dane u decembru

4.1.2.3.2 Kamatni rizik iz Bankarske knjige

Kamatni rizik predstavlja rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled promene kamatnih stopa, a Banka je izložena ovom riziku po osnovu stavki koje se vode u bankarskoj knjizi.

Banka posebno analizira i upravlja izloženosti po osnovu sledećih oblika kamatnog rizika:

- a) Rizik vremenske neusklađenosti dospeća (za stavke s fiksnom kamatnom stopom) i ponovnog određivanja cena (za stavke s promenljivom kamatnom stopom) za pojedinačne stavke aktive i pasive, kao i za vanbilansne stavke banke (engl, repricing risk);
- b) Rizik krive prinosa (engl, yield curve risk) kome je izložena usled promene oblika kao i nagiba krive prinosa;
- c) bazni rizik (engl, basis risk) – kome je izložena zbog različitih referentnih kamatnih stopa kod kamatno osetljivih pozicija sa sličnim karakteristikama što se tiče dospeća ili ponovnog određivanja cena;
- d) Rizik opcija (engl, optionality risk) kome je izložena zbog ugovornih odredbi u vezi sa kamatno osetljivim pozicijama (kreditni s mogućnošću prevremene otplate, depoziti sa mogućnošću prevremenog povlačenja i dr.).

U skladu sa odgovornostima i nadležnostima definisanim propisima i aktima Narodne banke Srbije, Upravni odbor Banke definiše strategiju i ciljeve Banke u skladu sa kriterijumima za rizike i rezultat, dok Izvršni odbor ima sveukupnu nadležnost za poslovanje Banke i sprovođenje strategije i politika za upravljanje rizicima i strategije upravljanja kapitalom.

Druge odgovornosti u vezi sa kamatnim rizikom se izvršavaju kroz sledeće odbore koje Banka uspostavlja, u skladu sa zakonom, propisima i aktima Narodne banke Srbije:

- Odbor za praćenje poslovanja banke (Odbor za reviziju)
- Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (engl, ALCO).

Odeljenje kontrole rizika je u vezi sa upravljanjem kamatnim rizikom, između ostalog odgovorno za sveobuhvatnu analizu, merenje, procenu, praćenje, kontrolu i izveštavanje o kamatnom riziku kao i za kreiranje i implementiranje adekvatnog sistema limitiranja i procedura za rano upozorenje usklađenih sa ICAAP procesom (engl. Internal Capital Adequacy Assessment Process).

Odeljenje sredstava i upravljanja bilansom je u vezi sa upravljanjem kamatnim rizikom Banke, između ostalog nadležno da:

- Upravlja kamatno osetljivim stavkama aktive i pasive Banke ukupno i po svakoj materijalno značajnoj valuti na način da nivo kamatnog rizika bude u okvirima prihvatljivog;
- Daje predloge Odboru za upravljanje aktivom i pasivom za ublažavanje, izbegavanje i zaštitu (engl. hedging) od kamatnog rizika u slučaju povećanih troškova poslovanja i probijanja utvrđenih limita usled promene kamatnih stopa;
- U saradnji sa drugim tržišnim sektorima sprovodi mere koje je Izvršni odbor doneo u vezi sa ublažavanjem kamatnog rizika;
- Obavlja ostale poslove definisane odgovarajućim internim poslovnikom Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

4.1.2 Tržišni rizici (nastavak)

4.1.2.3 Pregled tržišnih rizika (nastavak)

4.1.2.3.2 Kamatni rizik iz Bankarske knjige (nastavak)

U skladu sa Odlukom NBS o upravljanju rizicima banke i u skladu sa metodologijom Addiko Grupe, Odeljenje kontrole rizika putem GAP analize primenjene na bilansne pozicije aktive (imovine) i pasive (obaveza) Banke, kao i kamatno osetljive vanbilansne stavke Banke iz Bankarske knjige (engl. Interest Sensivity Gap Balance) najmanje na kvartalnom nivou meri, odnosno vrši procenu negativnih efekata promene kamatne stope na finansijski rezultat (bilans uspeha), kao i ekonomsku vrednost Banke.

Izloženost riziku kamatne stope u Bankarskoj knjizi i procena efekata promene ove stope na finansijski rezultat Banke (bilans uspeha) utvrđuje se u skladu sa pristupom – Earning approach baziranom na Delta pristupu u smislu da rezultat prikazuje samo deltu (promenu) kamatnog prihoda obračunatu sa predefinisanim pomeranjem/promenom kamatne stope. Prilikom obračuna uzimaju se u obzir samo kamatno osetljive pozicije iz Bankarske knjige dok je bilans kamatnog GAP-a osnov obračuna. Takođe, nema dinamičkog pregleda (planirani novi poslovi nisu obuhvaćeni, aspekt isteka plasmana nije obuhvaćen, nema prelaska između kategorija rizika – fiksni, varijabilni i UFN).

U cilju sagledavanja mogućih posledica promene kamatne stope na neto kamatni prihod, sprovede se scenariji sa predefinisanim pretpostavkama pomeranja kamatne stope i to:

- Tromesečno i šestomesečno pomeranje kamatnih stopa u kojima se uzima Forward 3m/6m kamatna kriva po valutama dostupna na Bloomberg-u;
- Stres scenario paralelnog pomeranja kamatne stope za 200 bp*;
- Tromesečna i šestomesečna lokalna prognoza pomeranja kamatnih stopa po valutama.

GAP analizu kamatne stope sprovodi Odeljenje kontrole rizika i o rezultatima analize najmanje kvartalno izveštava Odbor za upravljanje aktivom i pasivom, Izvršni odbor, Upravni odbor i Odbor za reviziju.

Tabela niže prikazuje senzitivnost bilansa uspeha Banke na gore pomenute moguće promene kamatnih stopa za period do godinu dana od dana kreiranja izveštaja, uz konstantno održavanje ostalih varijabli.

Ukupan kamatni prihod (ind+ufn+fix) u 000 RSD	Ukupno	EUR	USD	CHF	RSD	MISC
FWD 6M	(565)	17	(628)	81	(30)	(5)
FWD 3M	16,793	19,590	(3,903)	5,611	(4,201)	(304)
Prognoza GBSMT 3M	(3,637)	(1,338)	(2,661)	611	(314)	65
Paralelno pomeranje + 200 bps	208,881	212,197	(35,324)	82,161	(46,621)	(3,532)
Prognoza GBSMT 6M	(3,776)	(1,310)	(2,188)	419	(768)	71

*1% = 100 baznih poena (bp)

Radi potpunijeg merenja uticaja kamatnog rizika na kapital Banke, uzimajući u obzir samo kamatno osetljive stavke aktive i pasive Banke vrši se i merenje, odnosno utvrđivanje pokazatelja kamatnog rizika u odnosu na kapital, kao odnos utvrđene ekonomske vrednosti Banke i kapitala Banke obračunatog u skladu sa Odlukom Narodne Banke Srbije o adekvatnosti kapitala, Pokazatelj kamatnog rizika (*eng. Risk-Equity-Ratio*) pod navedenim pretpostavkama, pokazuje stepen izloženosti kapitala Banke kamatnom riziku.

Pokazatelj kamatnog rizika na dan 31. decembra 2018. godine kao pokazatelj promene ekonomske vrednosti za kamatno osetljive pozicije u odnosu na kapital Banke na dan 31. decembra 2018. godine iznosio je 12.8% (na dan 31. Decembar 2017. godine iznosio je 5.1%) što je i dalje ispod postavljenog internog limita od 15% kapitala.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

4.1.2 Tržišni rizici (nastavak)

4.1.2.3 Pregled tržišnih rizika (nastavak)

4.1.2.3.2 Kamatni rizik iz Bankarske knjige (nastavak)

Tabela predstavlja ukupan iznos finansijskih sredstava i obaveza po iskazanoj vrednosti, kategorizovanoj po ranijem od datuma određivanja cene (re-pricing date) ili datuma dospeća na dan 31. decembra 2018. godine:

<i>(u 000 Din)</i>	Do 1 mesec	1-3 meseci	3-12 meseci	1-5 godina	Preko 5 godina	Nekamatonos no	Ukupno
FINANSIJSKA AKTIVA							
Gotovina i sredstva kod centralne banke	223,019	161,947	1,482,491	997,584	4,280	8,305,450	11,174,771
Hartije od vrednosti	595,044	-	196,911	9,345,438	265,531	-	10,402,924
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1,794,738	-	607,855	-	-	39,563	2,442,156
Kredit i potraživanja od komitenata	7,105,629	37,938,817	14,496,420	10,477,779	5,569,547	(2,586,337)	73,001,855
Ostala sredstva	-	-	-	-	-	361,594	361,594
Aktiva ukupno	9,718,430	38,100,764	16,783,677	20,820,801	5,839,358	6,120,270	97,383,300
FINANSIJSKA PASIVA							
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	3,522,842	342,764	869,825	2,836,670	-	17,725	7,589,826
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema ostalim komitentima	19,354,596	11,507,989	18,695,701	9,971,176	5,919,621	339,970	65,789,053
Subordinirane obaveze	-	-	-	3,911,759	-	-	3,911,759
Ostale obaveze	-	-	-	-	-	830,598	830,598
Pasiva ukupno	22,877,438	11,850,753	19,565,526	16,719,605	5,919,621	1,188,293	78,121,236
Kamatni gep	(13,159,008)	26,250,011	(2,781,849)	4,101,196	(80,263)	4,931,977	19,262,064

*Uključujući samo hartije od vrednosti iz bankarske knjige (iznos hartije od vrednosti iz knjige trgovanja u iznosu od 705,599 hiljada dinara nisu uključeni).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

4.1.2 Tržišni rizici (nastavak)

4.1.2.3 Pregled tržišnih rizika (nastavak)

4.1.2.3.2 Kamatni rizik iz Bankarske knjige (nastavak)

Tabela predstavlja ukupan iznos finansijskih sredstava i obaveza po iskazanoj vrednosti, kategorizovanoj po ranijem od datuma određivanja cene (*eng. repricing date*) ili datuma dospeća na dan 31. decembra 2017. godine:

<i>(u 000 Din)</i>	Do 1 mesec	1-3 meseci	3-12 meseci	1-5 godina	Preko 5 godina	Nekamatonosno	Ukupno
FINANSIJSKA AKTIVA							
Gotovina i sredstva kod centralne banke	437,104	517,617	1,858,482	1,509,038	4,755	6,248,962	10,575,958
Hartije od vrednosti	690,900	-	1,502,379	12,690,122	1,997,454	-	16,880,855
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1,871,643	829,476	69,352	-	-	57,570	2,828,041
Kredit i potraživanja od komitenata	45,978,899	2,229,121	3,018,578	8,604,839	1,123,785	684,355	61,639,577
Ostala sredstva	-	-	-	-	-	476,834	476,834
Ukupno aktiva	48,978,546	3,576,214	6,448,791	22,803,999	3,125,994	7,467,721	92,401,265
FINANSIJSKA PASIVA							
Depoziti i ostale obaveze od banaka	4,004,037	-	416,938	947,782	-	13,999	5,382,756
Depoziti i ostale obaveze od komitenata	8,649,923	4,561,721	11,776,443	35,116,094	89,037	1,725,793	61,919,011
Subordinirane obaveze	-	-	-	3,774,141	-	-	3,774,141
Ostale obaveze	-	-	-	-	-	454,425	454,425
Ukupno pasiva	12,653,960	4,561,721	12,193,381	39,838,017	89,037	2,194,217	71,530,333
Kamatni gep	36,324,586	(985,507)	(5,744,590)	(17,034,018)	3,036,957	5,273,504	20,870,932

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)

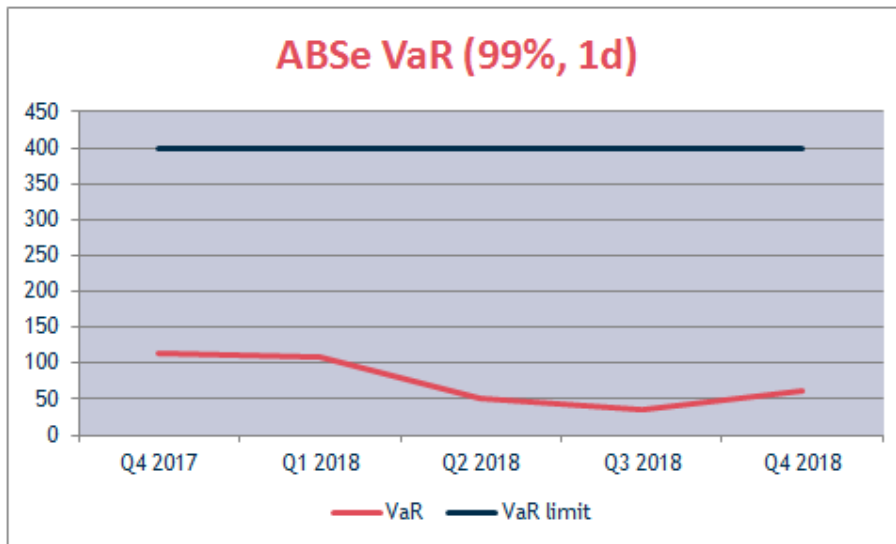
4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

4.1.2 Tržišni rizici (nastavak)

4.1.2.3 Pregled tržišnih rizika (nastavak)

4.1.2.3.2 Kamatni rizik iz Bankarske knjige (nastavak)

U toku 2018. godine pokazatelj kamatnog rizika VaR (99%, 1d) je bio na prilično niskom nivou, U nastavku je grafički prikaz kretanja ovog pokazatelja:

4.1.2.3.3 Cenovni rizik

Banka je izložena i cenovnom riziku po osnovu dužničkih i vlasničkih hartija od vrednosti s obzirom da su ulaganja Banke klasifikovana u bilansu stanja kao po fer vrednosti kroz ostali ukupan rezultati jednim delom kao ulaganja u Knjigu trgovanja. Upravni odbor Banke na predlog Izvršnog odbora Banke usvaja odgovarajuće politike za upravljanje tržišnim rizicima. Izvršni odbor Banke, na predlog Odeljenja kontrole rizika (i Odeljenje sredstava i upravljanja bilansom), usvaja i odgovarajuće prateće procedure i priručnike za identifikovanje, merenje/procenu, ublažavanje i praćenje tržišnih rizika. Ove politike, procedure i priručnici zasnivaju se na principima Banke i Addiko Grupe u vezi sa upravljanjem i kontrolom tržišnih rizika i u skladu su sa minimumom standarda i kriterijumima koje propisuje Narodna banka Srbije.

Za upravljanje cenovnim rizikom po dužničkim i vlasničkim HoV, kome je Banka izložena, odgovoran je Izvršni odbor Banke. ALCO predlaže Izvršnom odboru mere koje imaju za cilj efikasno i uspešno upravljanje ostalim tržišnim rizicima. Radi praćenja i kontrole cenovnog i drugih tržišnih rizika koji proizilaze iz Bankarske knjige i Knjige trgovanja, Banka jednom godišnje utvrđuje set limita i to: limit volumena/pozicije (engl. volume/position limit), gubitka (engl. stop-loss limit p.a.) i VaR limit (1-dnevni, 99%). Limiti za Knjigu trgovanja i Bankarsku knjigu se utvrđuju najmanje jednom godišnje u saradnji sa Addiko Grupom, po zahtevu/predlogu Odeljenja sredstava i upravljanja bilansom, koji sadrži i strategiju poslovanja Odeljenja sredstava i upravljanja bilansom u okviru svake od knjiga poslovanja. Zahtev sadrži i procenu, odnosno komentare Odeljenja kontrole rizika u vezi sa predloženim pozicijama i limitima, polazeći od nivoa kapitala i drugih parametara i pokazatelja poslovanja. Zahtev za limite poslovanja u Bankarskoj i Knjizi trgovanja odobrava Izvršni odbor Banke koji se dalje dostavlja Addiko Grupi. Prema standardu matične Banke, na isti način, definišu se pozicije i limiti tzv. Knjige za upravljanje tržišnim rizicima (engl. Market Risk Steering Book) koja u slučaju Banke, sadrži sledeće: VaR limit kamatnog rizika i ukupne FX otvorene pozicije, čije pozicije i limiti služe za strateško poslovanje.

Unutar Knjige za upravljanje tržišnim rizicima (engl. Market Risk Steering Book) Banka je u 2018. godini poslovala i imala utvrđene limite VaR za kamatni rizik iz bankarske knjige i FX poziciju.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

4.1.2 Tržišni rizici (nastavak)

4.1.2.3 Pregled tržišnih rizika (nastavak)

4.1.2.3.3 Cenovni rizik (nastavak)

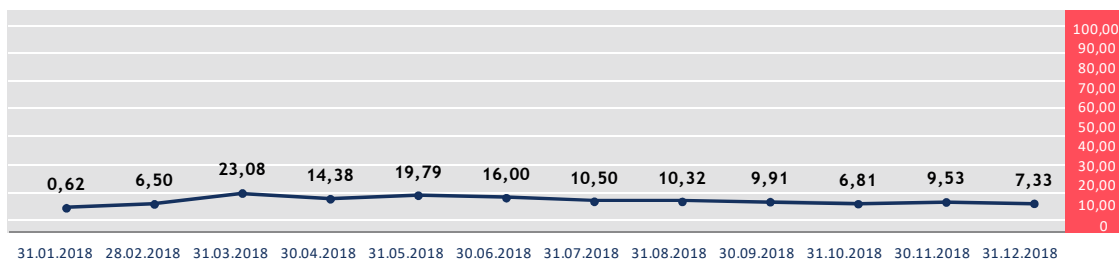
U 2018. godini, u skladu sa grupnom i lokalnom strategijom, procedurama i odobrenim limitima, Banka nije imala učešća u drugim pravnim licima po osnovu trgovanja akcijama na Beogradskoj berzi (direktno), ali je od početka i tokom cele 2018. godine imala jedinice investicionih fondova koje su se vodile u Bankarskoj knjizi a zatim I u Knjizi Trgovanja.

Banka je i u 2018. godini nastavila da u procesu trgovanja finansijskim derivatima sa Addiko Grupom primenjuje elemente dodatne kreditne zaštite kroz međusobno obezbeđivanje (pružanje) kolaterala između Banke i Addiko Grupe, a saglasno međusobno zaključenim ugovorima „Master Agreement for Financial Derivatives Transactions“ i „Collateral Addendum to the above-mentioned Master Agreement for Financial Derivatives Transactions“ koji su usklađeni sa standardima ISDA (engl. International Swaps and Derivatives Association).

Cenovni rizik po osnovu dužničkih hartija od vrednosti po regulative NBS odgovara kamatnom riziku iz Knjige trgovanja po standardima Addiko Grupe. Najznačajniji faktor koji utiče na ovaj rizika predstavljaju državne hartije od vrednosti koje se vode u Knjizi trgovanja. Na dan 31.12.2018. godine. VaR kamatnog rizika iz knjige trgovanja iznosio je EUR 7.3 hiljade odnosno RSD 866 hiljada i bio je značajno ispod limita koji je iznosio EUR 50 hiljada odnosno RSD 5.9 miliona.

U nastavku je dat pregled kretanja vrednosti VaR (99%, 1 dan) kamatnog rizika iz knjige trgovanja u 2018. godini:

Kamatni rizik iz Knjige Trgovanja– VaR (99%, 1 dan)
EUR 000

4.1.2.3.4 Rizik ulaganja u vlasničke hartije od vrednosti

Banka prema standardima Addiko Grupe prepoznaje i rizik ulaganja u vlasničke hartije od vrednosti, ali Banka nije u 2018. godini imala izloženost po osnovu ovih hartija.

4.1.2.3.5 Rizik kreditne marže

Banka takođe prati i Rizik kreditne marže - likvidni (*eng. Credit Spread Risk - Liquid*), kao posebnu komponentu tržišnog rizika koji se definiše kao rizik od promene tržišne cene zbog promena kreditnih marži na tržištu. Ključni faktor koji utiče na rizik kreditne marže je držanje rezervi likvidnosti u obliku hartija od vrednosti. Na dan 31. decembar 2018. godine VaR (99%, 1 dan) rizika kreditne marže iznosio je EUR 23.4 hiljade odnosno RSD 2.8 miliona, i bio je značajno ispod limita koji iznosi EUR 470 hiljada odnosno RSD 55.6 miliona.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

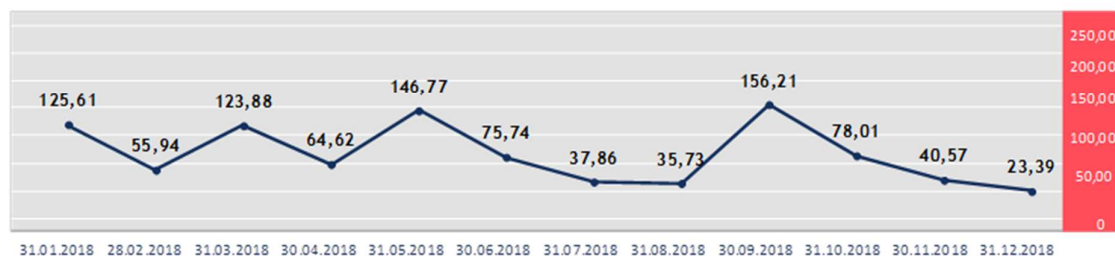
4.1.2 Tržišni rizici (nastavak)

4.1.2.3 Pregled tržišnih rizika (nastavak)

4.1.2.3.5 Rizik kreditne marže (nastavak)

Rizik Kreditne Marže– VaR (99 %, 1 dan)

EUR 000

4.1.3 Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled nesposobnosti banke da ispunjava svoje dospelje obaveze i to zbog:

- Povlačenja postojećih izvora finansiranja, odnosno nemogućnosti pribavljanja novih izvora finansiranja (rizik likvidnosti izvora sredstava) ili
- Otežanog pretvaranja imovine u likvidna sredstva zbog poremećaja na tržištu (tržišni rizik likvidnosti).

Banka upravlja likvidnošću na način da kroz obezbeđivanje dovoljnih sredstva za izmirenje dospelih obaveza uz minimalne troškove osigura svoje redovno i nesmetano poslovanje. To podrazumeva i obavezu Banke da u redovnom poslovanju obezbedi i održava rezervu likvidnosti za slučaj vanrednih i nepredviđenih okolnosti.

S tim u vezi, Banka je domen kontrole i upravljanja rizikom likvidnosti uredila setom internih akata (strategija, politika, procedura, itd.) koji su usklađeni sa zakonskim i podzakonskim aktima Narodne banke Srbije koji regulišu upravljanje likvidnošću, sa drugim politikama i relevantnim aktima Banke, kao i sa standardima Addiko Grupe, čija je Banka članica.

Cilj Strategije za rizik likvidnosti je da uspostavi opšte parametre za promišljeno i stalno upravljanje rizikom likvidnosti inherentnim za poslovni model Banke.

Praćenje i upravljanje likvidnosti na nivou Banke je u odgovornosti Odeljenja sredstava i upravljanja bilansom (Balance Sheet Management & Treasury). Tu se odvija upravljanje situacionom i strukturnom likvidnošću i koordinacija potencijala za finansiranje na nivou Banke. Kontrola rizika likvidnosti je u odgovornosti Odeljenja kontrole rizika koje obavlja poslove merenja i ublažavanja, kao i pravovremeno i konzistentno izveštavanje o izloženosti riziku likvidnosti.

Banka ima uspostavljen plan poslovanja za slučaj nastupanja kriza likvidnosti kojim su definisani procesi i instrumenti kontrole ili zaštite koji su potrebni da bi se otklonile neposredne krize ili kako bi se prevazišle akutne krize. U slučaju krize likvidnosti, glavni prioriteti Banke su rigorozno održavanje solventnosti i sprečavanje narušavanja ugleda Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

4.1.3 Rizik likvidnosti (nastavak)

Ovom Strategijom se definiše:

- Adekvatna identifikacija, definisanje, analiza, merenje, monitoring, izveštavanje i ograničavanje celokupnog apetita za rizik likvidnosti Banke, kako bi se obezbedio održivi razvoj poslovanja Banke;
- Obezbeđivanje da se struktura rizika likvidnosti kreira u skladu sa raspoloživim kapitalom i likvidnošću, čime se podržava njegova zaštita i očuvanje vrednosti za akcionare Banke;
- Organizacioni okvir za dnevno upravljanje i odlučivanje u vezi sa rizikom likvidnosti;
- Efikasno upravljanje likvidnošću (uključujući kvalitet podataka) i pristup „posmatranja unapred“ (*eng. forward looking approach*) koji poštuje definisane signale ranog upozoravanja čiji je cilj usklađivanje adekvatnosti likvidnosti na dugoročnom horizontu.

U skladu sa odgovornostima i nadležnostima definisanim propisima i aktima Narodne banke Srbije, Upravni odbor Banke definiše strategiju i ciljeve Banke u skladu sa kriterijumima za rizike i rezultat, dok Izvršni odbor ima sveukupnu nadležnost za poslovanje Banke i sprovođenje strategije i politika za upravljanje rizicima i strategije upravljanja kapitalom.

Druge odgovornosti u vezi sa rizikom likvidnosti se izvršavaju kroz sledeće odbore, u skladu sa zakonom, propisima i aktima Narodne banke Srbije:

- Odbor za praćenje poslovanja banke (Audit Committee)
- Odbor za upravljanje aktivnom i pasivom (ALCO).

Odeljenje kontrole rizika je odgovorno za sveobuhvatnu analizu, merenje, kontrolu i izveštavanje o riziku likvidnosti (uključujući i rizik marže finansiranja (*eng. Funding Spread Risk*) kao i za kreiranje i implementiranje adekvatnog sistema limitiranja i procedura za rano upozorenje usklađenih sa ICAAP (*eng. Internal Capital Adequacy Assesment Process*) i ILAAP (*eng. Internal Liquidity Adequacy Assesment Process*) okvirom.

Odeljenje sredstava i upravljanja bilansom je odgovorno za upravljanje likvidnošću na lokalnom nivou, te je s tim u vezi unutar ove organizacione jedinice delegiran i zaposleni koji shodno standardima Addiko Grupe obavlja poslove Menadžera za likvidnost Banke.

Osnovni instrumenti i pokazatelji za praćenje i merenje kratkoročne i dugoročne likvidnosti su:

- Priprema i izvršenje plana novčanih tokova u određenom vremenskom razdoblju (najmanje za jedan mesec);
- Pokazatelja likvidnosti koji propisuje Narodna banka Srbije (a obračunava i dostavlja Odeljenje računovodstva i izveštavanja);
- Pokazatelja pokrića likvidnom aktivom PPLA (*eng. Liquidity Coverage Ratio - LCR*);
- Analiza kretanja i projekcija usklađenosti novčanih tokova u pojedinim vremenskim intervalima (GAP analiza);
- Analiza, praćenje i limitiranje negativnih neto novčanih tokova u odnosu na raspoloživu rezervu likvidnosti u normalnim uslovima poslovanja i uslovima stresa u horizontu od jedne godine;
- Monitoring seta interno definisanih pokazatelja likvidnosti;

U skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o upravljanju rizicima, Banka je dužna da održava propisane nivoe likvidnosti. Odnos zbira likvidnih potraživanja prvog reda i likvidnih potraživanja drugog reda, s jedne strane, i zbira obaveza Banke po viđenju i bez ugovorenog roka dospeća i obaveza sa ugovorenim rokom dospeća u narednih mesec dana od dana vršenja obračuna pokazatelja likvidnosti, s druge strane, Banka mora da održava tako da on iznosi:

- a) Najmanje 1.0 kada je obračunat kao prosek pokazatelja likvidnosti za sve radne dane u mesecu;
- b) Da ne bude manji od 0.9 duže od tri uzastopna radna dana;
- c) Da iznosi najmanje 0.8 kada je obračunat za jedan radni dan.

U skladu sa istom Odlukom, počevši od 24. decembra 2012. godine, Banka prati i užu pokazatelj likvidnosti banke koji predstavlja odnos likvidnih potraživanja banke prvog reda, s jedne strane, i zbira obaveza banke po viđenju ili bez ugovorenog roka dospeća i obaveza banke sa ugovorenim rokom dospeća u narednih mesec dana od dana vršenja obračuna pokazatelja likvidnosti s druge strane. Banka mora da održava nivo užeg pokazatelja likvidnosti tako da:

- a) Iznosi najmanje 0.7 kad je obračunat kao prosek pokazatelja likvidnosti za sve radne dane u mesecu;
- b) Ne bude manji od 0.6 duže od tri uzastopna radna dana;
- c) Iznosi najmanje 0.5 kad je obračunat za jedan radni dan.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

4.1.3 Rizik likvidnosti (nastavak)

Primenom Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti (Službeni glasnik RS br. 103/2016) počev od 30. juna 2017. godine Banka je u obavezi da na mesečnom nivou obračunava pokazatelj pokrića likvidnom aktivom-PPLA (*eng. Liquidity coverage ratio LCR*) koji predstavlja odnos zaštitnog sloja likvidnosti banke i neto odliva njenih likvidnih sredstava do kojih bi došlo tokom narednih 30 dana od dana računanja ovog pokazatelja u pretpostavljenim uslovima stresa. Banka je dužna da pokazatelj pokrića likvidnom aktivom, zbirno u svim valutama, održava na nivou koji nije niži od 100%.

Kritično nizak nivo likvidnosti Banke predstavlja nivo likvidnosti čiji je pokazatelj niži od navedenih pokazatelja, Ukoliko Banka utvrdi kritično nizak nivo likvidnosti, u obavezi je da najkasnije narednog dana o tome obavesti Narodnu banku Srbije.

Pored regulatornih pokazatelja likvidnosti (LIK i uži LIK), Banka za potrebe internog praćenja likvidnosti, definiše i sledeće pokazatelje koje prati na dnevnom nivou:

- Pokazatelji likvidnosti (po analogiji LIK) po svim značajnim valutama pojedinačno (EUR, USD, CHF i RSD) kao i u ostalim valutama zbirno dopunjeni za pozicije swap i forward transakcija koje dospevaju u narednih mesec dana od dana na koji se obračun odnosi (postoje uspostavljeni limiti za utvrđene GAP-ova po valutama i limiti vrednosti valutnih racija) i
- Set racija likvidnosti koji su procenjeni da mogu biti od značaja za interno upravljanje likvidnošću (postoje uspostavljeni limiti).

Interne limite za ove pokazatelje i pokazatelj likvidnosti i uži pokazatelj likvidnosti na predlog Odeljenja kontrole rizika usvaja Izvršni odbor.

Odeljenje kontrole rizika dnevno prati kretanje vrednosti internih pokazatelja/racija likvidnosti i takođe dnevno dostavlja informaciju o vrednostima ovih pokazatelja Odeljenju sredstava i upravljanja bilansom. Takođe, Odeljenje kontrole rizika najmanje jednom mesečno, na sednicama ALCO odbora, izveštava o periodičnom trendu kretanja internih pokazatelja likvidnosti.

Za potrebe sagledavanja efekata potencijalno mogućih (negativnih) pomeranja u poziciji likvidnosti, odnosno sačinjavanja nekoliko stres scenarija likvidnosti, Odeljenje kontrole rizika u saradnji sa Odeljenjem sredstava i upravljanja bilansom koji obezbeđuje informacije o raspoloživosti likvidnosnog potencijala i Odeljenjem Finansijske kontrole koji definiše/ažurira planirane novčane tokove (za vremenski period do godinu dana), utvrđuje stepen osetljivosti tokova likvidnosti na poremećaje predviđene odgovarajućim scenarijima. Metodologija stres scenarija se razvija u saradnji sa Addiko Grupom. Odeljenje kontrole rizika za kvantitativno i kvalitativno merenje, praćenje, kontrolu i izveštavanje o dugoročnoj likvidnosti, ukupno i po značajnim valutama pojedinačno, primenjuje metodologije definisane interno i/ili u saradnji sa Addiko Grupom i njenim standardima.

Osetljivosti na stres se koriste za izračunavanje efekata stresa na novčane tokove, kao i rezervu likvidnosti. Stres analiza se obavlja za različite vremenske periode i nivoe nepredviđenih događaja.

Odeljenje kontrole rizika prati i mesečno izveštava o ročnoj (ne)usklađenosti bilansnih obaveza i potraživanja i vanbilansnih stavki preko skale dospeća za predefinisane vremenske periode (GAP analiza), uzimajući u obzir set prethodno definisanih pretpostavki modela (kriterijumi klasifikovanja imovine i obaveza bez dospeća). Ovaj izveštaj se zasniva na GAP analizi primenjenoj na ročnoj strukturi aktive (imovine) i pasive (obaveza) Banke. Osnovni smisao ovog merenja i izveštaja je prikazivanje imovine i obaveza, odnosno (neto) novčanih tokova (priliva/odliva) polazeći od njihovog ugovorenog roka dospeća, odnosno po periodu preostalom do dospeća. Uključuju se, ali se i odvojeno tretiraju i one bilansne pozicije koje nemaju ugovorom definisano dospeće, koje se raspoređuju prema dokumentovanim pretpostavkama. Od vanbilansnih stavki u izveštaj se uključuju derivati sa efektom na novčane tokove i neiskorišćeni okvirni krediti, garancije, akreditivi po utvrđenim pretpostavkama.

Pozicije koje nemaju dospeće i ne generišu novčane tokove (osnovna sredstva, nematerijalna ulaganja, ostala aktiva, učešća u kapitalu, rezervisanja, ostale obaveze, kapital, itd.) se raspoređuju u posebnu kategoriju - nerelevantni tokovi gotovine ("NR").

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

4.1.3 Rizik likvidnosti (nastavak)

Sveukupna likvidnosna situacija u Addiko banci u 2018. godini bila je na zadovoljavajućem nivou. Banka u toku godine nije imala kritično niske nivoe likvidnosti odnosno nijedan od racija koje Banka prati nije bio u kršenju.

U nastavku je uporedni pregled dnevnih pokazatelja likvidnosti za 2018. i 2017. godinu:

<i>Pokazatelj likvidnosti</i>	2018.	2017.
na dan 31. decembra	1.75	2.39
prosek za decembar	1.38	2.49
maksimalan racio u toku godine	2.85	3.08
minimalan racio u toku godine	1.21	2.05

Uporedni pregled užeg pokazatelja likvidnosti za 2018. i 2017. godinu dat je u narednoj tabeli:

<i>Uži pokazatelj likvidnosti</i>	2018.	2017.
na dan 31. decembar	1.44	2.05
prosek za decembar	1.16	2.20
maksimalan racio u toku godine	2.49	2.74
minimalan racio u toku godine	1.00	1.76

Tokom 2018. godine Banka je imala usaglašenu vrednost Pokazatelja pokrića likvidnom aktivom sa limitom propisanim podzakonskim aktima Narodne banke Srbije.

U tabeli niže je pregled kretanja Pokazatelja pokrića likvidnom aktivom Banke u 2018. i 2017. godini:

<i>Pokazatelj pokrića likvidnom aktivom (PPLA/LCR)</i>	2018.	2017.
na dan 31. decembar	116%	165%
prosečan pokazatelj u toku godine	142%	197%
maksimalan racio u toku godine	181%	280%
minimalan racio u toku godine	116%	165%

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

4.1.3 Rizik likvidnosti (nastavak)

U tabeli niže analizirana su nederivatna finansijska sredstva i finansijske obaveze Banke koje su grupisane prema datumu dospeća, po neto preostaloj ročnosti.

Bruto potraživanja od banaka i klijenata su umanjena za iznose ispravke vrednosti u skladu sa pripadajućim partijama tih potraživanja. U ročnost do mesec svrstana su: dospela potraživanja, potraživanja i obaveze bez ugovorene ročnosti, unapred naplaćene naknade za kredite i unapred isplaćene kamate po štednim depozitima.

Podaci na dan 31. decembar 2018. godine

(u 000 RSD)	Do 1 mesec	1-3 meseca	3-12 meseci	1-5 godina	Preko 5 godina	Knjigovodstvena vrednost
Gotovina i sredstva kod centralne banke	11,174,771	-	-	-	-	11,174,771
Potraživanja po osnovu derivata	25,565	91	-	-	-	25,656
Hartije od vrednosti	-	-	707,824	10,138,629	262,071	11,108,524
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	2,429,653	313	9,963	2,227	-	2,442,156
Kredit i potraživanja od komitenata	3,499,617	3,559,280	16,183,105	17,097,408	32,662,445	73,001,855
Ostala sredstva	360,373	33	169	754	265	361,594
Aktiva – potraživanja	17,489,979	3,559,717	16,901,061	27,239,018	32,924,781	98,114,556
Obaveze po osnovu derivata	24,942	-	-	-	-	24,942
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	3,113,912	375,424	775,676	3,324,814	-	7,589,826
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema ostalim komitentima	33,196,834	10,639,122	18,471,887	3,395,698	85,512	65,789,053
Subordinirane obaveze	545	-	-	3,911,214	-	3,911,759
Ostale obaveze	120,899	143,357	512,200	10,289	43,853	830,598
Pasiva – obaveze	36,457,132	11,157,903	19,759,763	10,642,015	129,365	78,146,178
Ročna neusklađenost na kraju godine	(18,967,153)	(7,598,186)	(2,858,702)	16,597,003	32,795,416	
Kumulativni gap u ročnosti aktive i pasive	(18,967,153)	(26,565,339)	(29,424,041)	(12,827,038)	19,968,378	

Imajući u vidu da je Banka tokom 2018. godine imala u kontinuitetu usklađene sve regutorne pokazatelje likvidnosti, te da u nastavku poslovanja u 2019. godini u planu ima sprovođenje strategije delimičnog produžetka ročnost svoje pasive kroz nastavak saradnje sa međunarodnim finansijskim institucijama (dodatno dugoročno zaduživanje), znavljanje depozita stanovništva sa istim ili dužim rokovima dospeća od postojećih (za amortizovanje potencijalnog povlačenja bloka depozitnih sredstava koji dospevaju u prvoj polovini 2019. godine), kao i da smanji ročnost svoje aktive preko skraćivanja ročnosti kreditiranja stanovništva, očekuje se da za rezultat da smanjivanja GAP-a likvidnosti utvrženog na dan 31. decembra 2018. godine.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

4.1.3 Rizik likvidnosti (nastavak)

Podaci na dan 31. decembar 2017. godina

(u 000 RSD)	Do 1 mesec	1-3 meseca	3-12 meseci	1-5 godina	Preko 5 godina	Knjigovodstvena vrednost
Gotovina i sredstva kod centralne banke	10,575,958	-	-	-	-	10,575,958
Potraživanja po osnovu derivata	157,022	-	-	-	-	157,022
Hartije od vrednosti	690,902	-	1,136,281	13,056,218	1,997,454	16,880,855
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1,971,027	824,540	27,847	4,627	-	2,828,041
Kredit i potraživanja od komitenata	6,273,848	1,561,814	9,695,352	16,872,416	27,236,147	61,639,577
Ostala sredstva	476,776	18	40	-	-	476,834
Aktiva – potraživanja	20,145,533	2,386,372	10,859,520	29,933,261	29,233,601	92,558,287
Obaveze po osnovu derivata	28,999	3,348	-	-	-	32,347
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	4,072,725	2,666	122,638	1,184,727	-	5,382,756
Depoziti i ostale obaveze prema komitentima	32,641,810	3,061,975	14,562,838	11,564,563	87,825	61,919,011
Subordinirane obaveze	-	-	-	3,774,141	-	3,774,141
Ostale obaveze	315,543	23,684	59,410	16,623	39,165	454,425
Pasiva – obaveze	37,059,077	3,091,673	14,744,886	16,540,054	126,990	71,562,680
Ročna neusklađenost na kraju godine	(16,913,544)	(705,301)	(3,885,366)	13,393,207	29,106,611	
Kumulativni gap u ročnosti aktive i pasive	(16,913,544)	(17,618,845)	(21,504,211)	(8,111,004)	20,995,607	

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

4.1.3 Rizik likvidnosti (nastavak)

Za potrebe praćenja rizika likvidnosti, vanbilansne pozicije se tretiraju prema sledećim pretpostavkama:

- Garancije – 5% isplata u periodu do 1 meseca,
- Okviri – 5% isplata do 6 meseci,
- Neopozive obaveze za nepovučene kreditne linije – 100% isplata do 1 godine.

Ove pretpostavke za vanbilansne pozicije, kao i sveukupne pretpostavke za potrebe praćenja i merenja rizika likvidnosti, definisane su u saradnji sa Grupom uzimajući u obzir i procene stručnih službi kao i pretpostavke koje je za iste pozicije definisala NBS za merenje pokazatelja likvidnosti (pokazatelj LIK I uži LIK), s tim da Odeljenje kontrole rizika o svim tim utvrđenim pretpostavkama i njihovim promenama obaveštava ALCO odbor.

U skladu sa navedenim pretpostavkama data je tabela na dan 31. decembra 2018. godine:

(000 RSD)

	Do 1 meseca	1-3 meseca	3-12 meseci	1-5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Garancije 5%	504,078	-	-	-	-	504,078
Opozivi okviri 5%	36,636	73,271	329,720	-	-	439,627
Neopozive obaveze za nepovučene kreditne linije 100%	90,396	180,792	813,566	-	-	1,084,754
Ukupno	631,110	254,063	1,143,286	-	-	2,028,459

U skladu sa navedenim pretpostavkama data je tabela na dan 31. decembra 2017. godine:

(000 RSD)

	Do 1 mesec	1-3 meseca	3-12 meseci	1-5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Garancije 5%	290,046	-	-	-	-	290,046
Opozivi okviri 5%	31,750	63,499	285,747	-	-	380,996
Neopozive obaveze za nepovučene kreditne linije 100%	76,638	153,277	689,746	-	-	919,661
Ukupno	398,434	216,776	975,493	-	-	1,590,703

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

4.1.3 Rizik likvidnosti (nastavak)

Ročna struktura derivata po ugovorenim dospećima na dan 31. decembra 2018. godine:

(000 RSD)	1-3 meseca	1-5 godina	Ukupno
Transakcije kupovine	18,030,285	-	18,030,285
Po svopovima sa povezanim bankama	12,778,016	-	12,778,016
Po svopovima sa ostalim bankama	5,201,225	-	5,201,225
Po svopovima sa pravnim licima	51,044	-	51,044
Transakcije prodaje	18,025,249	-	18,025,249
Po svopovima sa povezanim bankama	12,765,745	-	12,765,745
Po svopovima sa ostalim bankama	5,208,843	-	5,208,843
Po svopovima sa pravnim licima	50,661	-	50,661
Ročna neusklađenost na kraju godine	5,036	-	5,036

Ročna struktura derivata po ugovorenim dospećima na dan 31. decembra 2017. godine:

(000 RSD)	1-3 meseca	1-5 godina	Ukupno
Transakcije kupovine	51,379,193	-	51,379,193
Po svopovima sa povezanim bankama	47,264,291	-	47,264,291
Po svopovima sa ostalim bankama	4,023,478	-	4,023,478
Po svopovima sa pravnim licima	91,424	-	91,424
Transakcije prodaje	51,144,095	-	51,144,095
Po svopovima sa povezanim bankama	47,151,565	-	47,151,565
Po svopovima sa ostalim bankama	3,992,530	-	3,992,530
Ročna neusklađenost na kraju godine	235,098	-	235,098

4.1.6 Ostali rizici

- Rizik usklađenosti poslovanja

Rizik usklađenosti poslovanja nastaje usled propuštanja usklađivanja poslovanja sa zakonom i podzakonskim aktima, internim aktima, procedurama za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, kao i uobičajenim pravilima struke, dobrim poslovnim običajima i poslovnom etikom Banke. Tri osnovna rizika usklađenosti poslovanja su:

- Rizik od sankcija regulatornog tela - rizik koji proističe iz nepravilnosti u poslovanju koje mogu dovesti do toga da regulatorno državno telo preduzme mere prema Banci pod uslovima i na način predviđen zakonom;
 - Rizik od finansijskih gubitaka - rizik koji nastaje kao posledica svih rizika kojima je Banka izložena, a naročito usled nepoštovanja zakona i internih akata i neodgovarajuće primene strategija i politika, odnosno zbog upravljanja Bankom koje dovodi do finansijskog gubitka po bilo kom osnovu, i
 - Reputacioni rizik – rizik koji nastaje ako se ne postupa u skladu sa zakonom i internim aktima čime se narušava poslovni ugled i poverenje klijenata.
- Operativni rizik

Operativni rizik podrazumeva rizik od gubitka koji proizlazi iz neadekvatnih ili neuspešnih internih procesa, ljudskog faktora i sistemskih ili eksternih događaja, i uključuje pravni rizik. Definicija operativnog rizika ne uključuje strateški rizik i reputacioni rizik. Svojim aktima Banka uvažava i definiciju predviđenu Zakonom o bankama i Odlukom Narodne banke Srbije o upravljanju rizicima banke tako da se pod ovim rizikom podrazumeva i rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled propusta (nenamernih i namernih) u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Banci, kao i usled nastupanja nepredvidivih eksternih događaja.

Banka meri, odnosno procenjuje izloženost operativnom riziku uzimajući u obzir mogućnost, odnosno učestalost nastanka tog rizika, kao i njegov potencijalni uticaj na Banku, sa posebnim osvrtom na događaje za koje je malo verovatno da će nastati, ali mogu izazvati velike materijalne gubitke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)

4.1.6 Ostali rizici (nastavak)

Banka primenjuje dva pristupa za identifikaciju i evaluaciju operativnog rizika: „reaktivni pristup“ procene rizika na osnovu nastalog događaja i „proaktivni pristup“ putem scenario analize “SA” (*eng. Scenario Analysis*) i procene rizika - “RCSA” (*eng. Risk and Control Self- Assessment*) kao instrumenata kvalitativne procene.

Cilj upravljanja operativnim rizikom u Banci jeste postizanje „proaktivnog pristupa“ (upravljanje rizikom) umesto „reaktivnog pristupa“ (upravljanje gubicima).

Banka primenjuje sledeće metode i instrumente u cilju podrške upravljanju operativnim rizikom:

- Baza podataka o gubicima za sistematsko prikupljanje podataka o gubicima po osnovu operativnog rizika kroz celokupnu organizaciju;
- Kvalitativne procene (scenarija i procene rizika) za identifikaciju i procenu rizika koji se javljaju u okviru poslovnih procesa;
- Redovno izveštavanje o operativnom riziku.

Svi zaposleni Banke su dužni da aktivno učestvuju u identifikovanju i izveštavanju o gubicima povezanim sa operativnim rizikom.

Identifikacija operativnih rizika se obavlja i procenjuje tako da se mogu definisati adekvatne mere za izbegavanje, smanjenje, prenos ili prihvatanje rizika uključujući i prioritete za implementaciju zaštite.

Cilj jeste smanjenje gubitaka u najvećoj mogućoj meri, u skladu sa dodeljenim resursima i budžetom. Banka će predložiti mere za svođenje operativnog rizika na minimum ako smatra da korist od preduzetih mera neće preći troškove sprovođenja istih, kao i da će doprineti većoj efikasnosti aktivnosti Banke.

Banka identifikuje, procenjuje i prati operativni rizik u svim materijalno značajnim proizvodima, aktivnostima, procesima i sistemima, uključujući eksternalizaciju, a pre njihovog uvođenja procenjuje operativni rizik koji može nastati njihovim uvođenjem.

Za obračun kapitalnog zahteva za operativni rizik Banka koristi pristup osnovnog indikatora (*engl. Basic Indicator Approach - BIA*). Prema ovom pristupu, kapitalni zahtev za operativni rizik jednak je iznosu trogodišnjeg proseka indikatora izloženosti pomnoženog sa stopom kapitalnog zahteva od 15%,.

Trogodišnji prosek indikatora izloženosti predstavlja aritmetičku sredinu vrednosti tog indikatora za prethodne tri godine. Ukoliko je za bilo koju od prethodne tri godine indikator izloženosti bio negativan ili jednak nuli, taj iznos se ne uključuje u izračunavanje trogodišnjeg proseka, već se taj prosek izračunava kao odnos zbira pozitivnih vrednosti indikatora izloženosti i broja godina u kojima su ostvarene te vrednosti.

Banka prati izloženost operativnom riziku putem redovnih izveštaja o gubicima (potencijalnim gubicima) povezanim sa operativnim rizikom koji se dostavljaju Savetodavnom telu za upravljanje operativnim rizikom i Izvršnom odboru Banke.

Saradnik za operativni rizik na nivou Banke (*eng. Operationa Risk Officer – ORO*) redovno sačinjava izveštaje o izloženosti operativnom riziku.

Upravni odbor Banke i Odbor za reviziju se izveštavaju putem izveštaja o operativnom riziku u skladu sa dinamikom održavanja ovih odbora. Narodna banka Srbije se izveštava o nastalim događajima operativnog rizika u skladu sa zakonskom regulativom ili na zahtev regulatora. Takođe, Banka redovno izveštava Grupu u skladu sa njihovim propisanim standardima izveštavanja.

• **Pravni rizik**

Ukupan broj pasivnih pravnih sporova povećan je 2018. Godine. U Republici Srbiji sporovi za naknade za obradu kredita značajno su porasli 2018. Godine. Većina nerešenih postupaka odnosi se na valutnu klauzulu, povećanje marže i klauzule o kamatnim stopama - koje su detaljnije opisane u delu „Istorijski rizici jednostrane izmene marže“.

Povećanje broja nerešenih slučajeva pokazuje da, iako se ukupna vrednost sporova ponovo smanjila, postoji budući rizik povećanja broja postupaka zbog promene u sudskoj praksi i novih zakona (npr. Zakoni o konverzijama, izmene i dopune zakona o potrošačkim kreditima, zakoni o zaštiti potrošača).

U Addiko Bank a.d. Beograd je uspostavljena centralizovana pravna baza podataka (kao i u samoj Addiko Grupi i svim njenim članicama), koja omogućava praćenje i upravljanje od strane kako Addiko Bank a.d. Beograd tako i Addiko Bank AG. tj. holding kompanije, kao i rano uviđanje mogućih novih razvoja i presuđivanja u zemljama članicama u kojima Addiko Grupa posluje. Osim toga, implementirani su drugi alati za praćenje i upravljanje kako bi se uspostavio i osigurao pouzdan kvalitet podataka i kvalitet obrade sporova, kao i da bi se pratio svakodnevni rad na pasivnim sporovima i razvoj sporova.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)****4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)****4.1.6 Ostali rizici (nastavak)****Istorijski rizici jednostrane izmene marže**

U 2018. godini vrednost u Addiko Bank a.d. Beograd tužbenih zahteva u vezi sa sporovima stanovništva u vezi valutne klauzule, jednostrane izmene marže i tužbi sa zahtevom za isplatu iznosi 24.5 miliona evra.

Praćenje i rezervacije za pravni rizik

Rezervacije u pasivnim sudskim postupcima u Addiko Bank a.d. Beograd, pogotovu u vezi rizika od gubitka spora i snošenju sudskih troškova povezanih sa postupcima, izračunavaju se uglavnom u skladu sa međunarodnim računovodstvenim standardima koji se primenjuju u celoj Addiko Grupi. Shodno tome, nije potrebno uspostavljati rezervacije ako je velika verovatnoća da će Addiko Bank a.d. Beograd dobiti spor. Ako je verovatnoća uspeha manja od 50%, rezervacije se moraju uspostaviti. Lokalna Odeljenja pravnih poslova koja su upoznata sa predmetom i/ili angažovani eksterni advokati odgovorni su za procenu uspešnosti. Ovo se posebno odnosi na veoma složene predmete ili predmete sa velikim vrednostima tužbenih zahteva. Pored ovih opštih odredbi, rezervacije se uspostavljaju i u veoma složenim i/ili značajnim sporovima koji nose veći pravni rizik. Isti kriterijumi se primenjuju na pasivne sporove koje su pokrenuli tužioci u vezi sa indeksiranim kreditima, sa dve značajne dopune: prvo, šanse za uspeh u predmetnom postupku nisu samo procenjene od strane lokalnih Odeljenja pravnih poslova, već sve više i od eksternih advokata i drugo, intenzivirano je praćenje takvih pravnih sporova na nivou cele Grupe kao posledica sve većeg broja propisa o upravljanju deviznim kreditima u zemljama jugoistočne Evrope (npr. „Prisilna konverzija“).

Pored pravne baze podataka, gde se podaci mogu videti na dnevnom nivou, redovno izveštavanje o lokalnim pravnim pitanjima i najnovijim događajima u postupcima, kao i ad-hoc izveštaji o svakom novom sudskom sporu su obaveze kako Addiko Bank a.d. Beograd tako i svih članica Addiko Grupe. Rezultat ovakvog izveštavanja omogućava, u svakom trenutku, pregled ukupnog broja sudskih postupaka koji su u toku i u koje je uključena Addiko Grupa, kao i pravni rizik koji je svojstven ovim postupcima (mereno šansama za uspeh), evidentiranje rezervacija za pravni rizik u odgovarajućem iznosu, efektno praćenje promena i usvajanje mera ukoliko je to potrebno.

Pregled pravnih sporova - moguća naknadna ništavost ugovorene valutne klauzule, klauzule o izmeni kamata i kamatnih stopa po sudskim odlukama ili izmenama zakonskih odredbi.

U poslednjih deset godina mnoštvo fizičkih lica u jugoistočnoj Evropi uzelo je kredite u stranoj valuti (posebno kredite u valuti CHF). Kao i prethodnih godina, takvi ugovori sve više postaju predmet prigovora klijenata i sudskih postupaka, pri čemu ovo poslednje predstavlja akciju koju iniciraju organizacije za zaštitu potrošača. Glavni argument je da klijentima nije pruženo dovoljno informacija o posledicama takvih ugovora u momentu kada su zaključivani, i/ili da se primenjene valutne klauzule i/ili kamate ugovaraju u suprotnosti sa odredbama ugovora. To predstavlja pokušaj ponovnog pregovaranja o uslovima i odredbama indeksiranih ugovora o kreditu,

U vreme pisanja ovog teksta u Srbiji je izrečeno nekoliko prvostepenih i drugostepenih presuda u vezi sa gore opisanim sporovima, neke presude su na štetu članice Grupe, dok su u ostalim slučajevima u korist Banke.

U Srbiji, grupna tužba koju je "Efektiva" podnela protiv Addiko Bank a.d. Beograd i još dve banke već su odbijene u korist optuženih u prvom stepenu 2014. godine. Viši sud u Beogradu odbio je žalbu tužilaca kao neosnovanu dana 16.09.2016. godine i potvrdio rešenje Trećeg osnovnog suda u Beogradu od 23.06.2014. godine kojom je tužbeni zahtev tužioca odbijen.

Trenutno postoje indikacije da sudovi- zbog značajnog povećanja vrednosti kursa CHF- mogu promeniti svoje odlučivanje u postupcima u vezi sa CHF, odlučujući u korist klijenta koji su podneli tužbe i dozvoliti raskid ugovora o kreditu u CHF. Prvu pravosnažnu presudu u tom pogledu doneo je drugostepeni sud u Novom Sadu u septembru 2016. godine. Sud je odbacio žalbu Erste Bank Beograd i potvrdio prvostepenu presudu po kojoj se ugovor o kreditu u CHF-u raskida zbog bitno promenjenih okolnosti. Sa sličnom sudskom praksom suočava i članica Grupe u Srbiji gde je u jednom slučaju u drugom stepenu ukinuta prvostepena presuda koja je prvobitno doneta u korist Banke. Štaviše, drugostepeni sud naložio je prvostepenom sudu da utvrdi da li je tokom perioda trajanja kredita došlo do značajnog povećanja kursa CHF.

Vrhovni Kasacioni sud Srbije je u 2017. godini dao mišljenje o kreditima zaključenim u CHF i sporovima vezanim za iste tako što je istakao da se zbog "Venecijanskih pravila" uzdržao od davanja takvog opšteg mišljenja već da će se odlučivati od slučaja do slučaja. Privredni sud u Nišu je 2018. godine zatražio od Vrhovnog Kasacionog suda da donese odluku o rešavanju spornog pravnog pitanja vezanih za indeksirane kredite u valuti CHF posebno u vezi sa promenjenim okolnostima. Privredni sud u Nišu smatra da je argument promenjenih okolnosti neutemeljen, a da se indeksirani krediti u valuti CHF ne mogu raskinuti zbog promenjenih okolnosti. Vrhovni Kasacioni sud je odbio zahtev za rešavanje spornog pravnog pitanja u vezi s indeksiranim kreditima u valuti CHF, a ključne poruke Vrhovnog Kasacionog suda su prihvatljivost i zakonitost ugovaranja valutne klauzule kao i da bi se ti tipovi slučajeva trebalo razmatrati i rešavati od slučaja do slučaja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)****4.1. Faktori finansijskog rizika (nastavak)****4.1.6 Ostali rizici (nastavak)****Praćenje i rezervacije za pravni rizik**

Broj sporova u vezi promenjenih okolnosti se nije značajno povećao (18 novih slučajeva u 2018. godini), dok se tužbe u vezi naknade za obradu kredita i potraživanja u vezi sa kreditima osiguranim od strane Nacionalne korporacija za osiguranje stambenih kredita povećavaju (ukupno 443 od čega je 349 podneto 2018. godine). Očekuje se da će više korisnika podneti tužbu u vezi naknada, budući da je Vrhovni Kasacioni sud dao mišljenje o ovom pitanju navodeći da su banke trebale jasno navesti koji su troškovi uključeni u naknadu za obradu kredita.

Što se tiče Banke u Srbiji, još nije bilo zakonodavnih inicijativa, ali postoje regulatorne inicijative. U Srbiji, Narodna banka Srbije izdala je preporuku svim bankama još u maju 2013. godine, navodeći da klijenti koji su uzeli kredite u valuti CHF moraju dobiti izvesnu olakšicu (kao što je mogućnost otplate određenih CHF kredita u manjim ratama u naredne tri godine) ili da povećanje kamate kao rezultat usklađivanja kamatnih stopa mora biti nadoknađeno. Dalje, Odluka Narodne banke Srbije o merama za očuvanje stabilnosti finansijskog sistema u kontekstu devizno-indeksiranih kredita, koja je stupila na snagu u martu 2015. godine, predviđa četiri modela izmene ugovora (npr. konverzija kredita u EUR na osnovu određenih kriterijuma) koje banka mora ponuditi klijentima koji su uzeli stambene kredite u stranoj valuti i imaju nameru da iste konvertuju. Addiko Banka u Srbiji je već ispunila obaveze sprovođenja koje proističu iz regulatornih mera, Međutim, treba napomenuti da je mali broj svih klijenata prihvatio ponudu. U Srbiji se ne očekuje zakonska regulativa zbog malog medijskog i političkog interesa.

4.2 Upravljanje kapitalom

Strateški ciljevi Banke u pogledu upravljanja kapitalom su:

- Obezbeđenje dovoljnog nivoa kapitala za usklađenost sa minimalnim regulatornim zahtevima za kapitalom u skladu sa propisima Narodne banke Srbije;
- Obezbeđenje dovoljnog nivoa kapitala za podršku sklonosti Banke za preuzimanje rizika i zadovoljenje potreba za internim kapitalom;
- Obezbeđenje mogućnosti kontinuiranog nastavka poslovanja, uz obezbeđenje prinosa akcionarima i koristi drugim zainteresovanim stranama;
- Obezbeđenje jake kapitalne osnove, kao podrške daljem, dugoročno održivom, razvoju poslovanja Banke;
- Alokacija kapitala u skladu sa strateškim ciljevima Banke, uključujući optimizaciju prinosa na interni i regulatorni kapital.

Upravljanje kapitalom Banke je usklađeno sa važećom relevantnom regulativom i propisima Narodne banke Srbije u vezi sa bankarskim poslovanjem. Pored prethodnog, upravljanje kapitalom je usklađeno i zahtevima Addiko Grupe, čija je Banka članica.

Upravni odbor Banke utvrđuje i odobrava Strategiju upravljanja kapitalom i ona predstavlja osnovni dokument Banke za upravljanje kapitalom.

Izvršni odbor Banke je formirao radno telo: Savetodavno telo za kontrolu rizika, Savetodavno telo za kontrolu rizika prati, analizira i sprovodi simulacije i stres testove vezane za promene kapitala Banke u narednom periodu, kao što su promene regulatornog kapitala, adekvatnosti kapitala i internog kapitala (izračunatog na osnovu procesa interne procene adekvatnosti kapitala banke - ICAAP). Savetodavno telo za kontrolu rizika, predlaže Izvršnom odboru Banke, mere za upravljanje kapitalom Banke.

Radi održavanja odgovarajućeg nivoa i strukture raspoloživog internog kapitala koji može da podrži očekivani rast plasmana, budućih izvora sredstava i njihovog korišćenja, rizike kojima je Banka izložena i kojima se očekuje da može biti izložena u narednom periodu, kao i sve promene minimalnog iznosa kapitala propisanog Odlukom o adekvatnosti kapitala banke, banka uspostavlja plan upravljanja kapitalom. Uvažavajući sve prethodno navedene elemente, kao i smernice iz Odluke o upravljanju rizicima banke, Banka sprovodi kvantifikovanje planiranja kapitala.

Plan upravljanja kapitalom sadrži:

- Strateške ciljeve i vremenski period za njihovo ostvarenje, uzimajući u obzir uticaj makroekonomskog okruženja i faze privrednog ciklusa;
- Način organizacije procesa upravljanja raspoloživim internim kapitalom;
- Postupak i procedure planiranja adekvatnog nivoa raspoloživog internog kapitala;
- Način dostizanja i održavanja adekvatnog nivoa raspoloživog internog kapitala i
- Plan poslovanja u slučaju nastanka nepredviđenih događaja koji mogu da utiču na iznos raspoloživog internog kapitala.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)

4.2 Upravljanje kapitalom (nastavak)

Odlukom o adekvatnosti kapitala banke (Sl. glasnik RS br.103/2016) (u daljem tekstu: Odluka), Banka je dužna da u svom poslovanju obezbedi da visina kapitala nikad ne bude manja od dinarske protivvrednosti iznosa 10.000.000 EUR, prema zvaničnom srednjem kursu Narodne Banke Srbije.

Banka će u svakom trenutku održavati koeficijent adekvatnosti kapitala na nivoima koji nisu ispod:

- 4.5% za pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala;
- 6% za pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala;
- 8% za pokazatelj adekvatnosti ukupnog kapitala.

Pored toga, Banka će održavati pokazatelje adekvatnosti kapitala uvećane na način koji joj omogućava pokriće zahteva za zaštitnim slojevima kapitala:

- zaštitni sloj za očuvanje kapitala banke u iznosu od 2.5% ukupne rizične aktive banke, i
- zaštitni sloj kapitala za strukturni sistemski rizik u visini od 3% ukupnih deviznih i devizno indeksiranih plasmana banke odobrenih privredi i stanovništvu u Republici Srbiji, pod uslovom da je učešće ovih plasmana u ukupnim plasmanima odobrenim privredi i stanovništvu veće od 10%.

Odlukom je propisano da kapital čini zbir osnovnog (koji se sastoji od osnovnog akcijskog kapitala i dodatnog osnovnog kapitala) i dopunskog kapitala, umanjen za odbitne stavke od kapitala. Da bi bili uključeni u osnovni ili dopunski kapital, elementi kapitala moraju u svakom momentu da ispunjavaju uslove propisane Odlukom.

Osnovni akcijski kapital banke čini zbir sledećih elemenata (korigovan za regulatorna prilagođavanja i umanjen za odbitne stavke):

- 1) akcija i drugih instrumenata kapitala;
- 2) pripadajuće emisije premije uz instrumente osnovnog akcijskog kapitala;
- 3) dobiti banke;
- 4) revalorizacionih rezervi i ostalih nerealizovanih dobitaka;
- 5) rezervi iz dobiti i ostalih rezervi banke;
- 6) rezervi za opšte bankarske rizike.

Elementi se uključuju u osnovni akcijski kapital samo ako banka može da ih koristi bezuslovno, u celosti i bez odlaganja za pokriće rizika ili gubitaka čim do njih dođe.

Odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala su:

- 1) gubitak tekuće godine i ranijih godina, kao i nerealizovani gubici;
- 2) nematerijalna ulaganja;
- 3) odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti banke, u skladu s propisima;
- 4) imovina u penzijskom fondu sa definisanim naknadama u bilansu stanja banke;
- 5) direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u sopstvene instrumente osnovnog akcijskog kapitala, uključujući i sopstvene instrumente osnovnog akcijskog kapitala koje je banka dužna ili može biti dužna da otkupi na osnovu ugovorne obaveze;
- 6) direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u banci, a koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala banke;
- 7) primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja banke u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka nema značajno ulaganje;
- 8) primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja banke u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka ima značajno ulaganje;
- 9) iznos za koji odbitne stavke od dodatnog osnovnog kapitala banke premašuju iznos dodatnog osnovnog kapitala banke;
- 10) iznos izloženosti koje ispunjavaju uslove za primenu pondera rizika od 1.250%, a koje banka odluči da odbije od osnovnog akcijskog kapitala umesto da primeni taj ponder;
- 11) iznos poreza u vezi sa elementima osnovnog akcijskog kapitala koji se može predvideti u vreme obračuna kapitala, osim ako je banka prethodno korigovala iznos elemenata osnovnog akcijskog kapitala u iznosu u kojem ti porezi smanjuju iznos do kojeg se elementi osnovnog akcijskog kapitala mogu koristiti za pokriće rizika ili gubitaka;
- 12) iznos potrebne rezerve za procenjene gubitke po bilansnoj aktivni i vanbilansnim stavkama banke.

Za potrebe obračuna osnovnog akcijskog kapitala tokom godine banka je dužna da utvrđuje dobitak/gubitak na kraju svakog obračunskog perioda i da sve gubitke oduzima od osnovnog akcijskog kapitala kako oni nastaju, u skladu sa stavom 1. odredba pod 1) ove tačke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)

4.2 Upravljanje kapitalom (nastavak)

Dodatni osnovni kapital banke čini zbir sledećih elemenata umanjen za odbitne stavke:

- 1) akcija i drugih instrumenata kapitala koji predstavljaju instrumente dodatnog osnovnog kapitala;
- 2) pripadajuće emisione premije uz instrumente dodatnog osnovnog kapitala.

Odbitne stavke od dodatnog osnovnog kapitala banke su:

- 1) direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u sopstvene instrumente dodatnog osnovnog kapitala, uključujući instrumente koje je banka dužna da otkupi na osnovu postojeće ugovorne obaveze;
- 2) direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u instrumente dodatnog osnovnog kapitala lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u banci koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala banke;
- 3) primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja banke u instrumente dodatnog osnovnog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje;
- 4) direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u instrumente dodatnog osnovnog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje, isključujući pozicije po osnovu vršenja pokroviteljstva emisije hartija od vrednosti koje se drže pet radnih dana ili kraće;
- 5) iznos za koji odbitne stavke od dopunskog kapitala banke premašuju iznos dopunskog kapitala banke;
- 6) iznos svih poreza u vezi sa elementima dodatnog osnovnog kapitala koji se može predvideti u vreme obračuna kapitala, osim ako je banka prethodno korigovala iznos tih elemenata – u iznosu u kojem ti porezi umanjuju iznos do kojeg se elementi dodatnog osnovnog kapitala banke mogu koristiti za pokriće rizika ili gubitaka.

Dopunski kapital banke čini zbir sledećih elemenata, umanjen za odbitne stavke:

- 1) akcija i drugih instrumenata dopunskog kapitala, odnosno instrumenti dopunskog kapitala i obaveza po subordiniranim kreditima i zajmovima (subordinirane obaveze);
- 2) pripadajuće emisione premije uz instrumente dopunskog kapitala;
- 3) opštih prilagođavanja za kreditni rizik koja nisu umanjena za poreske efekte, u visini od najviše 1.25% iznosa rizikom ponderisanih izloženosti za kreditni rizik.

Odbitne stavke od dopunskog kapitala su:

- 1) direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u sopstvene instrumente dopunskog kapitala i subordinirane obaveze, uključujući instrumente koje je banka dužna da otkupi na osnovu postojeće ugovorne obaveze;
- 2) direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u instrumente dopunskog kapitala i subordinirane obaveze lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u banci koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala banke;
- 3) primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja u instrumente dopunskog kapitala i subordinirane obaveze lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje;
- 4) direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u instrumente dodatnog osnovnog kapitala i subordinirane obaveze lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje, isključujući pozicije po osnovu vršenja pokroviteljstva emisije hartija od vrednosti koje se drže pet radnih dana ili kraće.

Tabela prikazuje visinu obračunatog kapitala Banke u 2018. i 2017. godini:

(000 RSD)

	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Obračun kapitala Banke		
Osnovni akcijski kapital	11,964,480	12,243,000
Instrumenti osnovnog akcijskog kapitala	17,517,484	17,517,484
Emisiona premija	3,027,810	3,027,810
Rezerve iz dobiti	487,299	-
Gubitak po osnovu prve primene MSFI	(1,126,066)	-
Nematerijalna imovina	(946,053)	(680,945)
Ostali nerealizovani gubici	(16,255)	(10,641)
Potrebna rezerva iz dobiti za procenjene gubitke	(6,979,739)	(7,610,708)
Dodatni osnovni kapital	-	-
Dopunski kapital	1,357,258	2,063,405
Subordinirane obaveze	1,357,258	2,063,405
KAPITAL	13,321,738	14,306,405

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)

4.2 Upravljanje kapitalom (nastavak)

U 2018. godini potrebna rezerva se obračunava prema Odluci o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ("Službeni glasnik Republike Srbije", br, 94/2011, 57/2012, 123/2012, 43/2013, 113/2013, 135/2014, 25/2015, 38/2015, 61/2016, 69/2016, 91/2016, 101/2017, 114/2017 i 103/2018).

Kapitalni zahtevi izračunavaju se u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke (Sl. glasnik RS 103/2016 i 103/2018).

Banka čiji je pokazatelj adekvatnosti kapitala veći, ili bi zbog raspodele dobiti bio veći od 12% za manje od 2.5 procentnih poena, može vršiti raspodelu dobiti samo u elemente osnovnog kapitala.

4.2 Upravljanje kapitalom (nastavak)

Tabela pokazuje obračun pokazatelja adekvatnosti kapitala Banke na kraju 2018. i 2017. godine, koji je obračunat u skladu sa zahtevima Narodne banke Srbije.

(000 RSD)

Obračun pokazatelja adekvatnosti	2018.	2017.
Kapital	13,321,738	14,306,405
Aktiva ponderisana kreditnim rizikom pomnožena recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala	61,674,535	54,791,099
Izloženost deviznom riziku pomnožena recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala	329,781	617,437
Izloženost cenovnom riziku pomnožena recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala	177,154	26,288
Izloženost operativnom riziku	10,066,350	10,060,363
Rizična aktiva po osnovu izloženosti riziku prilagođavanja kreditne izloženosti	163	-
Ukupna rizična aktiva	72,247,983	65,495,187
Pokazatelj adekvatnosti kapitala	18,44%	21,84%

4.3 Procena fer vrednosti

Fer vrednost je cena koja bi bila dobijena za prodaju imovine, ili plaćena za prenos obaveze u redovnoj transakciji između učesnika na tržištu na datum odmeravanja.

Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu (kao što su hartije od vrednosti kojima se trguje i hartije od vrednosti raspoložive za prodaju) zasniva se na kotiranim tržišnim cenama na dan bilansa stanja. Kotirana tržišna cena koja se koristi za finansijska sredstva Banke predstavlja tekuću cenu ponude. Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima se ne trguje na aktivnom tržištu (na primer derivati kojima se trguje na nezvaničnoj berzi) utvrđuje se različitim tehnikama procene. Banke primenjuje različite metode i utvrđuje pretpostavke koje se zasnivaju na tržišnim uslovima koji postoje na datum bilansa stanja. Kotirane tržišne cene ili kotirane cene za slične instrumente koriste se za dugoročne obaveze. Ostale tehnike, kao što su procenjene diskontovane vrednosti novčanih tokova, koriste se za određivanje fer vrednosti preostalih finansijskih instrumenata.

Fer vrednost svopa kamatne stope preračunava se kao sadašnja vrednost procenjenih budućih novčanih tokova. Fer vrednost terminkih deviznih ugovora utvrđuje se primenom kotiranih tržišnih kurseva na dan bilansa stanja. Pretpostavlja se da nominalna vrednost, umanjena za gubitke zbog umanjenja vrednosti potraživanja i obaveza, približno odražava njihovu fer vrednost. Fer vrednost finansijskih obaveza za potrebe obelodanjivanja procenjuje se diskontovanjem budućih ugovorenih novčanih tokova prema trenutnoj tržišnoj kamatnoj stopi koja je Banci na raspolaganju za potrebe sličnih finansijskih instrumenata.

IFRS 13 „Odmeravanje fer vrednosti“ utvrđuje hijerarhiju fer vrednosti koja klasifikuje u tri nivoa inpute za tehnike procene vrednosti, koje se koriste u odmeravanju fer vrednosti:

- Nivo 1: Kotirane cene (nekorigovane) na aktivnom tržištu za ista sredstva ili iste obaveze
- Nivo 2: Informacije, osim kotiranih cena uključenih u nivo 1, koje su zasnovane na dostupnim tržišnim podacima za sredstva ili obaveze, bilo direktno (tj. cene) ili indirektno (tj. izvedeni iz cena)
- Nivo 3: Informacije o sredstvu ili obavezi koje nisu zasnovane na dostupnim tržišnim podacima.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)

4.3 Procena fer vrednosti (nastavak)

Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnim tržištima zasniva se na kotiranim tržišnim cenama na dan bilansa stanja. Smatra se da je tržište aktivno ako su kotirane cene odmah i redovno raspoložive na berzi, kod dilera, brokera, industrijske grupe, službe za obrazovanje cena ili regulatorne agencije i ako pomenute cene odražavaju aktuelne tržišne transakcije koje se redovno obavljaju između nezavisnih stranaka. Kotirana tržišna cena koja se koristi za finansijska sredstva Banke predstavlja tekuću cenu ponude. Pomenuti instrumenti se iskazuju unutar nivoa 1. Instrumenti iskazani unutar nivoa 1 prvenstveno obuhvataju BELEX ulaganja u instrumente kapitala klasifikovane kao finansijska sredstva kojima se trguje ili finansijska sredstva raspoloživa za prodaju. Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima se ne trguje na aktivnom tržištu (na primer derivati kojima se trguje na nezvaničnoj berzi, čiji su podaci javno dostupni) utvrđuje se različitim tehnikama procene. Pomenute tehnike procene u najvećoj mogućoj meri koriste podatke sa tržišta koji se mogu posmatrati, ukoliko su raspoloživi, a u najmanjoj mogućoj meri se oslanjaju na posebne procene Banke. Ukoliko su svi materijalno značajni unosi potrebni za utvrđivanje fer vrednosti nekog instrumenta prisutni, pomenuti instrument se iskazuje u okviru nivoa 2.

Ukoliko jedan ili više materijalno značajnih unosa nisu zasnovani na tržišnim podacima koji su dostupni, pomenuti instrument se iskazuje u okviru nivoa 3. Posebne tehnike procene koje se koriste za vrednovanje finansijskih instrumenata:

- Kotirane tržišne cene ili cene dilera za slične instrumente,
- Fer vrednost svopa kamatne stope obračunate kao sadašnja vrednost procenjenih budućih tokova gotovine, na osnovu dostupnog trenda prinosa,
- Fer vrednost terminskih deviznih ugovora je utvrđena primenom terminskih kurseva na dan bilansa stanja, uz diskontovanje dobijene vrednosti na sadašnju vrednost,
- Ostale tehnike, kao što je analiza diskontovanog novčanog toka, koriste se za utvrđivanje fer vrednosti preostalih finansijskih instrumenata.

Fer vrednost finansijskih sredstava i obaveza koji se u knjigama vode po fer vrednosti

Banka u 2018. i u 2017. godini nije prenosila finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i koja se drže radi trgovanja iz Nivoa 1 u Nivo 2.

(000 RSD)

31. decembar 2018. godine

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Finansijska sredstva				
Hartije od vrednosti	-	11,108,524	-	11,108,524
Potraživanja po osnovu derivata	-	25,656	-	25,656
Ukupno finansijska sredstva	-	11,134,180	-	11,134,180
Finansijske obaveze				
Obaveze po osnovu derivata	-	(24,942)	-	(24,942)
Ukupno finansijske obaveze	-	(24,942)	-	(24,942)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)

4.3 Procena fer vrednosti (nastavak)

(000 RSD)

31. decembar 2017. godine	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Finansijska sredstva				
Hartije od vrednosti		16,880,855	-	16,880,855
Potraživanja po osnovu derivata	-	157,022	-	157,022
Ukupno finansijska sredstva	-	17,037,877	-	17,037,877
Finansijske obaveze				
Obaveze po osnovu derivata	-	(32,347)	-	(32,347)
Ukupno finansijske obaveze	-	(32,347)	-	(32,347)

Fer vrednost finansijskih derivata se utvrđuje diskontovanjem novčanih tokova na bazi kamatnih stopa koje se uzimaju sa Reutersa ili Bloomberg-a.

Fer vrednost trezorskih zapisa je izračunata na bazi diskontovanja nominalne vrednosti zapisa kamatnom stopom koja se obelodanjuje na sajtu Uprave trezora.

Fer vrednost finansijskih sredstava i obaveza koji se u knjigama ne vode po fer vrednosti

Banka je izvršila procenu fer vrednosti finansijskih sredstava koji se u knjigama ne vode po fer vrednosti, i to:

- Diskontovanjem očekivanih budućih novčanih priliva po osnovu finansijskih sredstava očekivanom stopom povrata, koja se sastoji od "risk free" kamatne stope i premije za kreditni rizik za odgovarajuću ročnost finansijskog sredstva,
 - Diskontovanjem očekivanih novčanih odliva po osnovu finansijskih obaveza "risk free" kamatnom stopom uvećanom za nulti kreditni "spread" primenljiv na finansijsku obavezu odgovarajuće ročnosti.
- Rukovodstvo Banke smatra da zbog prirode finansijskih sredstava, kao i tipa klijenata knjigovodstvena vrednost kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija ne odstupa od njihove fer vrednosti.

U narednoj tabeli date su fer vrednosti finansijskih sredstava i obaveza koje se ne vode po fer vrednosti na dan 31. decembra 2018. godine:

	Knjigovodstvena vrednost	Fer vrednost	Nivo 3
Finansijska aktiva			
Gotovina i sredstva kod centralne banke	11,174,771	11,174,771	11,174,771
Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	2,442,156	2,441,937	2,441,937
Kreditni i potraživanja od komitenata	73,001,855	75,626,320	75,626,320
Ostala sredstva	361,594	361,594	361,594
Ukupno	86,980,376	89,604,622	89,604,622
Finansijska pasiva			
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama	7,589,826	7,589,826	7,589,826
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	65,789,053	66,432,186	66,432,186
Subordinirane obaveze	3,911,759	3,911,759	3,911,759
Ostale obaveze	830,598	830,598	830,598
Ukupno	78,121,236	78,764,369	78,764,369

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

4. POLITIKA UPRAVLJANJA RIZICIMA (nastavak)

4.3 Procena fer vrednosti (nastavak)

Fer vrednost finansijskih sredstava i obaveza koji se u knjigama ne vode po fer vrednosti

U narednoj tabeli date su fer vrednosti finansijskih sredstava i obaveza koje se ne vode po fer vrednosti na dan 31. decembra 2017. godine:

(000 RSD)	Knjigovo- dstvena vrednost	Fer vrednost	Nivo 3
Finansijska aktiva			
Gotovina i sredstva kod centralne banke	10,575,958	10,575,958	10,575,958
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	2,828,041	2,831,799	2,831,799
Kredit i potraživanja od komitenata	61,639,577	64,728,599	64,728,599
Ostala sredstva	476,834	476,834	476,834
Ukupno	75,520,410	78,613,190	78,613,190
Finansijska pasiva			
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	5,382,756	5,447,969	5,447,969
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	61,919,011	62,043,660	62,043,660
Subordinirane obaveze	3,774,141	4,339,931	4,339,931
Ostala obaveze	454,425	454,425	454,425
Ukupno	71,530,333	72,285,985	72,285,985

5. PRIHODI I RASHODI OD KAMATA

**a) Prihodi od kamata
(000 RSD)**

	2018.	2017.
Po obaveznoj rezervi kod centralne banke	55,040	71,701
Po poslovima sa centralnom bankom	825	2,890
Po plasmanima bankama i finansijskim organizacijama	16,408	38,235
Po plasmanima preduzećima	1,209,725	1,269,759
Po plasmanima stanovništvu	2,107,563	1,944,947
Naknade za odobravanje kredita preduzećima	101,301	97,762
Naknade za odobravanje kredita stanovništvu	122,062	97,331
Po hartijama od vrednosti	539,755	639,358
Ukupno prihodi od kamata	4,152,679	4,161,983

b) Rashodi kamata

Obaveze prema bankama i finansijskim organizacijama	40,130	15,364
Obaveze prema preduzećima	434,290	444,160
Obaveze prema stanovništvu	282,209	274,234
Po uzetim kreditima	226,885	219,165
Ukupno rashodi kamata	983,514	952,923

NETO PRIHOD PO OSNOVU KAMATA

3,169,165	3,209,060
------------------	------------------

**a) Prihodi od kamata
(000 RSD)**

	2018.	2017.
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	27,181	34,054
Finansijska imovina vrednovana kroz ostali rezultat	512,574	605,304
Finansijska imovina vrednovana po amortizovanoj vrednosti	3,612,924	3,522,625
Ukupno prihodi od kamata	4,152,679	4,161,983

Rashodi od kamata po osnovu finansijskih obaveza su vrednovani po amortizovanoj vrednosti u celokupnom iznosu. Prihod kamate po obezvređenim plasmanima u 2018. godini iznosi 126.484 hiljade dinara, dok u 2017. godini ovaj prihod je iznosio 201.875 hiljada dinara.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

6. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

a) Prihodi od naknada i provizija (000 RSD)	2018.	2017.
Naknade za izdate garancije i druga jemstva	115,709	83,737
Naknade po poslovima platnog prometa u zemlji	378,123	351,511
Naknade po poslovima platnog prometa sa inostranstvom	138,411	142,292
Naknade po poslovanju sa karticama	287,992	258,586
Naknade po poslovanju sa finansijskim sredstvima	133	104
Ostale naknade od banaka i finansijskih institucija	2,192	2,370
Ostale naknade od privrednih društava	16,928	23,552
Naknade od kupoprodaje efektivne	173,572	175,802
Naknade po osnovu vođenja računa stanovništva	175,854	40,250
Ostale naknade od stanovništva	112,500	187,681
Ukupno prihodi od naknada i provizija	1,401,414	1,265,885
b) Rashodi naknada i provizija		
Naknade po transakcijama sa bankama	3,424	3,600
Naknade iz poslovanja sa preduzećima	11,610	12,414
Naknade po poslovima platnog prometa u zemlji	39,319	37,499
Naknade po poslovima platnog prometa sa inostranstvom	46,374	45,467
Naknade po poslovanju sa karticama	30,727	24,393
Naknade po poslovanju sa hartijama	977	1,823
Ukupno rashodi od naknada i provizija	132,431	125,196
NETO PRIHOD PO OSNOVU NAKNADA I PROVIZIJA	1,268,983	1,140,689

Prihodi i rashodi od naknada po osnovu finansijskih sredstava/obaveza su vrednovani po amortizovanoj vrednosti u celokupnom iznosu.

7. NETO DOBICI PO OSNOVU FINANSIJSKIH SREDSTAVA

(000 RSD)	2018.	2017.
Negativni efekti promene vrednosti derivata namenjenih trgovanju	(24,943)	(32,412)
Pozitivni efekti promene vrednosti derivata namenjenih trgovanju	261,294	539,050
Promene fer vrednosti hartija namenjenih trgovanju	5,047	(18,854)
Neto dobitak po osnovu finansijskih sredstava namenjenih trgovanju	241,398	487,784
Gubitak po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	(79,774)	(269,189)
Dobitak po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	223,934	423,588
Dobici od prodaje finansijskih sredstava kojima se trguje	26,464	29,029
Neto dobitak po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	170,624	183,428
UKUPNO	412,022	671,212

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

8. NETO RASHOD/(PRIHOD) OD KURSNIH RAZLIKA I EFEKATA UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE

(000 RSD)	2018.	2017.
Negativne kursne razlike nastale po osnovu deviznih potraživanja i obaveza	(33,893,423)	(38,167,248)
Negativne kursne razlike po osnovu ugovorene valutne klauzule za potraživanja	(620,146)	(3,296,142)
Negativne kursne razlike po osnovu ugovorene valutne klauzule za obaveze	(1,300)	(416)
Ukupno negativne kursne razlike	(34,514,869)	(41,463,806)
Pozitivne kursne razlike nastale po osnovu deviznih potraživanja i obaveza	33,773,166	40,921,536
Pozitivne kursne razlike po osnovu ugovorene valutne klauzule za potraživanja	731,616	446,913
Pozitivne kursne razlike po osnovu ugovorene valutne klauzule za obaveze	1,242	3,318
Ukupno pozitivne kursne razlike	34,506,024	41,371,767
NETO EFEKAT	(8,845)	(92,039)

9. OSTALI POSLOVNI PRIHODI

(000 RSD)	2018.	2017.
Prihodi od zakupnina	3,451	4,538
Prihodi od neiskorišćenih bonusa zaposlenih	-	18,088
Ostali prihodi od zaposlenih	4,971	10,823
Prihod po osnovu funkcije centralizovanog upravljanja	161,767	202,619
Dobici po osnovu prodaje plasmana	-	240,304
Ostali prihodi	74,510	23,124
Ukupno ostali poslovni prihodi	244,699	499,496

10. OSTALI PRIHODI

(000 RSD)	2018.	2017.
Dobici od prodaje ostale opreme	10,413	26,885
Dobici od prodaje sredstava namenjenih prodaji (Napomena 23)	-	858
Dobici od naplaćene štete	92	403
Smanjenje rezervisanja za obaveze (napomena 28)	79,744	345,077
Ostali prihodi	20,465	9,687
Ukupno ostali prihodi	110,714	382,910

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

11. NETO RASHODI PO OSNOVU OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTAVA I KREDITNO RIZIČNIH VANBILANSNIH STAVKI

Rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki (000 RSD)

	<u>2018.</u>	<u>2017.</u>
Rashodi po osnovu obezvređenja bilansnih pozicija		
Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija (napomena 20 c)	(995)	-
Kreditni i potraživanja od komitenata (Napomena 20c)	(12,235,694)	(4,996,146)
Hartije od vrednosti	(1,591)	
Ostala sredstva Napomena 20c)	(3,722)	(15,627)
Otpisano u toku godine	(1,536,931)	(2,816,341)
Ukupno rashodi obezvređenja bilansnih pozicija	<u>(13,778,933)</u>	<u>(7,828,114)</u>
Rashodi rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivni	(277,771)	(68,811)
Ukupno rashodi	<u>(14,056,704)</u>	<u>(7,896,925)</u>

Prihodi po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki (000 RSD)

	<u>2018.</u>	<u>2017.</u>
Kreditni i potraživanja od komitenata (Napomena 20 c)	13,779,013	6,996,933
Hartije od vrednosti	55,895	-
Naplaćeno u toku godine	279,727	722,063
Ukupno po bilansnoj aktivni	<u>14,114,635</u>	<u>7,718,996</u>
Prihodi od ukidanja rezervisanja za vanbilansne pozicije	226,594	94,356
Ukupno prihodi	<u>14,341,228</u>	<u>7,813,352</u>
Neto prihod/(rashod) po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki	<u>284,523</u>	<u>(83,573)</u>

12. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

(000 RSD)	<u>2018.</u>	<u>2017.</u>
Neto zarade	895,939	944,813
Porezi i doprinosi na zarade	343,994	354,607
Ostali lični rashodi	185,555	129,807
Rashod za otpremnine pri prestanku radnog odnosa (napomena 28)	18,883	17,390
Rashod za otpremnine pri odlasku u penziju (napomena 28)	5,911	11,582
Ukupno troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	<u>1,450,282</u>	<u>1,458,199</u>

13. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

(000 RSD)	<u>2018.</u>	<u>2017.</u>
Trošak amortizacije nematerijalnih ulaganja	107,490	101,255
Trošak amortizacije ulaganja u zakupljene objekte	19,300	30,362
Trošak amortizacije građevinskih objekata	9,434	10,253
Trošak amortizacije ostale opreme	51,711	65,363
Ukupno troškovi amortizacije	<u>187,935</u>	<u>207,233</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

14. OSTALI RASHODI

(000 RSD)	2018.	2017.
Donacije i pomoći	29,363	20,761
Zakupnine	296,664	320,633
Ostali troškovi u zakupljenim objektima	84,692	89,225
Premije osiguranja	298,000	302,122
Troškovi reprezentacije	5,815	11,076
Troškovi reklame	201,748	197,508
Troškovi korišćenja informacionih sistema	556,286	584,807
Troškovi goriva i održavanja automobile	6,488	8,498
PTT troškovi i troškovi komunikacija	80,582	85,293
Članarine u zemlji i inostranstvu	2,944	3,017
Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata	238,673	242,660
Troškovi konsultantskih usluga	62,690	118,303
Komunalne usluge	46,418	51,975
Kancelarijski material	6,396	10,214
Ostali rashodi prema zaposlenima	52,471	54,137
Sudske i administrativne takes	61,222	36,969
Troškovi poslovanja sa karticama	112,261	104,516
Troškovi obezbeđenja imovine	66,358	77,508
Ostali administrativni troškovi	107,707	101,296
Materijalni troškovi	2,632	4,036
Gubici po osnovu otpisa i prodaje osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	14,603	89,869
Rashodi rezervisanja za pokriće obaveza (Napomena 28)	110,015	35,990
Ostali rashodi	58,290	292,506
UKUPNO OSTALI RASHODI	2,502,318	2,842,919

Troškovi zakupnine se najvećim delom odnose na plaćene zakupnine za poslovni prostor u iznosu od 262,275 hiljada dinara (31.12.2017. godine: 280,292 hiljade dinara). Troškovi premije osiguranja najvećim delom čine plaćeni troškovi osiguranja depozita u iznosu od 272,663 hiljade dinara (31.12.2017. godine: 285,310 hiljada dinara). Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata su porezi i doprinosi za plate na teret poslodavca. Troškovi reklama najvećim delom čine reklame na TV u iznosu od 88,337 hiljada dinara (31.12.2017. godine: 86,532 hiljade dinara), internet oglašavanje u iznosu od 31,760 hiljada dinara (31.12.2017. godine: 22,730 hiljada dinara), a preostale troškove čine istraživanja, promotivni materijala i dr. Troškovi korišćenja informacionih sistema čine najvećim delom troškovi usluga za core sistem u iznosu od 274,705 hiljada dinara (31.12.2017. godine: 339,304 hiljade dinara), troškovi licenci i održavanja softvera iznose 94,613 hiljada dinara (31.12.2017. godine: 118,133 hiljade dinara).

15. POREZ NA DOBITAK

(a) Komponente poreza na dobitak

Ukupan poreski rashod sastoji se od sledećih poreza:

(000 RSD)	2018.	2017.
Tekući porez na dobitak	(1,025)	(1,156)
Ukupno	(1,025)	(1,156)
Obračunat porez na prvu primenu IFRS 9	(39,743)	-
Obračunat porez na dobit	(1,025)	(1,156)
Ukupan poreski rashod	(40,768)	(1,156)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

15. POREZ NA DOBITAK
(b) Usaglašavanje ukupnog iznosa poreza na dobit iskazanog u bilansu uspeha i proizvoda dobitka pre oporezivanja i propisane poreske stope

RSD (000)	2018.	2017.
Dobitak pre oporezivanja	1,340,726	1,219,404
Porez na dobit po stopi od 15%	201,109	182,911
Poreski efekti prihoda i rashoda koji se ne priznaju u poreske svrhe	(45,459)	48,624
Obračunati porez na kapitalne dobitke	1,025	1,156
Iskorišćeni poreski gubici	(155,650)	(231,535)
Ostalo	39,743	-
Preneti poreski gubici	-	-
Porez iskazan u bilansu uspeha	40,768	1,156
Efektivna poreska stopa	0,10%	0,10%

(c) Osnov za knjiženje odloženih poreskih sredstava i obaveza i efekte na bilans uspeha za 2018. i 2017. godinu:

(000 RSD)	Odložena poreska sredstva 2018.	Odložene poreske obaveze 2018.	Bilans uspeha 2018.	Odložena poreska sredstva 2017.	Odložene poreske obaveze 2017.	Bilans uspeha 2017.
Nerealizovani dobici po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju	-	(33,785)	-	-	(32,100)	-
Nerealizovani gubici po osnovu prve primene IFRS 9	158,974	-	39,743	-	-	-
	158,974	(33,785)	39,743	-	(32,100)	-

NEISKORIŠĆENI PORESKI GUBICI

Godina iz koje potiče poreski gubitak	Iznos gubitka	Iznos iskorišćenog gubitka	Godina kada je gubitak iskorišćen	Preostali preneti gubitak	U hiljadama dinara Poslednji poreski period u kojem se gubitak može iskoristiti
2013	7,565,484	2,581,233	2017/2018		2018
2014	1,996,873			1,996,873	2019
2015	7,080,127			7,080,127	2020
2016	1,463,306			1,463,306	2021
Ukupno	18,105,790	2,581,233		10,540,306	

Gubici utvrđeni u poreskom bilansu, izuzev kapitalnih dobitaka i gubitaka, mogu se preneti na račun dobiti utvrđene u poreskom bilansu iz budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Na dan 31. decembra 2018. godine Banka je formirala odložena poreska sredstva po osnovu prve primene IFRS 9 u iznosu od 198,717 hiljada dinara, koje može iskoristiti u narednih pet godina. U tekućoj godini 2018 je iskorišćeno 39,743 hiljada dinara.

Banka će u narednoj godini vršiti ponovnu procenu nepriznatih odloženih poreskih sredstava i priznati ih u meri u kojoj bude postojala procena da će budući oporezivi dobitak dozvoliti povraćaj odloženog poreskog sredstva, kako je to propisano u MRS 12 Paragraf 37.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

16. GOTOVINA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE

(000 RSD)	<u>31. decembar 2018.</u>	<u>31. decembar 2017.</u>
U dinarima		
Žiro-račun	2,865,593	4,323,783
Gotovina u blagajni	933,803	797,278
Potraživanja za kamate od NBS	3,710	15
Ukupno u dinarima	<u>3,803,106</u>	<u>5,121,076</u>
U stranoj valuti		
Obavezna rezerva u stranoj valuti	6,767,057	4,996,190
Gotovina u blagajni	604,590	458,384
Devizni računi za trgovanje HoV	18	308
Ukupno u stranoj valuti	<u>7,371,665</u>	<u>5,454,882</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>11,174,771</u>	<u>10,575,958</u>

U izveštaju o tokovima gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima podrazumevaju se novčana sredstva na računu Banke, gotovina u blagajni, devizna sredstva na računima kod domaćih i stranih banaka,

U gotovinu i gotovinske ekvivalente za izveštaj o tokovima gotovine Banke uključene su pozicije:

(000 RSD)	<u>31. decembar 2018.</u>	<u>31. decembar 2017.</u>
Žiro-račun	2,865,593	4,323,783
Gotovina u blagajni	1,538,393	1,255,662
Devizni računi u inostranstvu	1,479,675	310,453
Devizni računi za trgovanje HoV	18	24
Stanje na dan 31. decembra	<u>5,883,679</u>	<u>5,889,922</u>

Banka je u 2018. godini obračunavala dinarsku i deviznu obaveznu rezervu u skladu sa Odlukom o obaveznoj rezervi banaka kod Narodne banke Srbije („Službeni glasnik” Republike Srbije br. 3/2011, 31/2012, 57/2012, 78/2012, 87/2012, 107/2012, 62/2013, 125/2014, 135/2014, 4/2015, 78/2015 i 102/2015) do oktobra 2018. Godine. Izmenom Odluke od oktobra 2018. godine (Službeni glasnik Republike Srbije br. 76/2018), sredstva primljena od međunarodnih finansijskih organizacija ne izuzimaju se u celosti iz obračuna obavezne rezerve.

Banka je dužna da do kraja kalendarskog meseca obavesti Narodnu banku Srbije o nameri da počev od narednog obračunskog perioda obaveznu rezervu ne obračunava na iznos sredstava koje je primila od međunarodnih finansijskih organizacija posle 17.10.2018. Godine. Istovremeno je dužna da dostavi podatke o izvoru i iznosu primljenih sredstava, nameni, kamatnim stopama na izvore i replasirana sredstva, kao i o prosečnim kamatnim maržama na kredite koje odobrava iz ostalih izvora.

Banka je dužna da u obračunskom periodu održava prosečno dnevno stanje izdvojene obavezne rezerve u visini obračunate obavezne rezerve, s tim da dnevno stanje izdvojene dinarske i devizne rezerve u toku meseca može biti veće ili manje od obračunate obavezne rezerve. Za izračunavanje prosečnog dnevnog stanja izdvojene obavezne rezerve uzimaju se u obzir svi dani u obračunskom periodu.

Obavezna rezerva u dinarima obračunava se na obaveze po depozitima, kreditima i hartijama od vrednosti, kao i na druge dinarske obaveze, osim dinarskih depozita primljenih po poslovima koje banka obračunava u ime i za račun trećih lica, a koja ne prelaze iznose plasmana koje je banka dala iz tih depozita.

Obeznavnu rezervu izdvojenu u dinarima čini zbir obračunate dinarske rezerve u dinarima i deo obračunate devizne rezerve. Na osnovicu koju čine devizne obaveze sa rokom dospeća do dve godine obračunata devizna obavezna rezerva izdvajala se u dinarima u procentualnom iznosu od 38%. Na osnovicu koju čine devizne obaveze sa rokom preko dve godine obračunata devizna obavezna rezerva izdvajala se u dinarima u procentualnom iznosu od 30%. U navedenim procentualnim iznosima izdvajanje je vršeno tokom celog perioda.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

16. GOTOVINA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE (nastavak)

Na dan 31. decembra 2018. godine obračunata dinarska obavezna rezerva, čiji nivo se morao održavati na stanju žiro računa u periodu od 18. decembra 2018. godine do 17. januara 2019. godine iznosila je 4.130.660 hiljade RSD i bila je usklađena sa navedenom Odlukom Narodne banke Srbije.

Dinarska obavezna rezerva se u 2018. godini obračunavala po nepromenjenim stopama od:

- 5% – na deo dinarske osnovice koju čine obaveze sa ugovorenom ročnošću do dve godine;
- 0% – na deo dinarske osnovice koju čine obaveze sa ugovorenom ročnošću preko dve godine;

Narodna banka Srbije plaća bankama kamatu na iznos ostvarenog prosečnog dnevnog stanja izdvojene dinarske obavezne rezerve u obračunskom periodu do nivoa koji ne prelazi iznos obračunate dinarske obavezne rezerve.

Kamatna stopa koju plaća Narodna banka Srbije tokom 2018. godine je iznosila je na godišnjem nivou od januara do marta 1.75%, od marta do aprila 1.50% i od aprila do kraja 2018. godine 1.25%.

U toku 2018. godine devizna obavezna rezerva se obračunavala po nepromenjenim stopama od:

- 20% – na deo devizne osnovice koju čine obaveze sa ugovorenom ročnošću do dve godine;
- 13% – na deo devizne osnovice koju čine obaveze sa ugovorenom ročnošću preko dve godine;
- 100% na dinarske obaveze indeksirane deviznom klauzulom, bez obzira na ročnost.

Obračunata devizna obavezna rezerva koja se izdvaja u devizama u 2018. godini ostala je nepromenjena u procentualnim iznosima tokom cele godine, Izdvajanje u devizama je iznosilo:

- 62% iznosa obračunatog na devizne obaveze i na indeksirane obaveze sa ugovorenim rokom do dve godine,
- 70% iznosa obračunatog na devizne obaveze i na indeksirane obaveze sa ugovorenim rokom preko dve godine.

Na dan 31. decembra 2018. godine obračunata devizna obavezna rezerva koja se izdvaja u devizama i čiji nivo se morao održavati u periodu od 18. decembra 2018. godine do 17. januara 2019. godine iznosila je 47,325 hiljada EUR.

Na iznos ostvarenog prosečnog stanja izdvojene devizne rezerve, Narodna banka Srbije ne plaća kamatu.

17. POTRAŽIVANJA I OBAVEZE PO OSNOVU DERIVATA

(000 RSD)

	31.decembar 2018.	31.decembar 2017.
Potraživanja po osnovu devirata	25,656	157,022
Ukupno hartije od vrednosti	25,656	157,022

(000 RSD)

	31.decembar 2018.	31.decembar 2017.
Obaveze po osnovu derivata	24,942	32,347
Ukupno hartije od vrednosti	24,942	32,347

Svi derivativni finansijski instrumenti su iskazani po fer vrednosti u vanbilansnoj evidenciji Banke dok se sredstvo priznaje kao pozitivna promena fer vrednosti derivata, a obaveza se priznaje kada je promena fer vrednosti derivata negativna. Fer vrednost na početku transakcije je jednaka ceni transakcije.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

17. POTRAŽIVANJA I OBAVEZE PO OSNOVU DERIVATA (nastavak)

Tabela pokazuje ugovore za FX swap-ove sa datumima izmirenja nakon dana bilansa stanja u bruto iznosima na dan 31. decembra 2018. godine:

	Ugovori sa pozitivnom vrednošću	Pozitivna fer vrednost 000 RSD	Ugovori sa negativnom vrednošću	Negativna fer vrednost 000 RSD
FX swap - potraživanje na dan izmirenja RSD / obaveza na dan izmirenja EUR	RSD 714,210,000/ EUR 6,000,000	3,968		
FX swap - potraživanje na dan izmirenja RSD / obaveza na dan izmirenja EUR	RSD 595,300,000/ EUR 5,000,000	3,300		
FX swap - potraživanje na dan izmirenja GBP / obaveza na dan izmirenja EUR	GBP 541,452/ EUR 600,000	67		
FX swap - potraživanje na dan izmirenja RSD / obaveza na dan izmirenja EUR	RSD 6,012,168,240/ EUR 50,700,000	17,927		
FX swap - potraživanje na dan izmirenja CHF / obaveza na dan izmirenja EUR			CHF 37,516,000 / EUR 33,200,000	12,723
FX swap - potraživanje na dan izmirenja CHF / obaveza na dan izmirenja EUR			CHF 3,029,400/ EUR 2,700,000	1,092
FX swap - potraživanje na dan izmirenja EUR / obaveza na dan izmirenja RSD			EUR 20,000,000/ RSD 2,369,996,000	6,104
FX swap - potraživanje na dan izmirenja USD / obaveza na dan izmirenja EUR			USD 11,057,515/ EUR 9,700,000	3,944
FX swap - potraživanje na dan izmirenja EUR / obaveza na dan izmirenja RSD			EUR 12,000,000/ RSD 1,420,512,000	1,079
Forward transakcije	USD 110,000/ RSD 11,463,001	93		
Forward transakcije	USD 110,000/ RSD 11,459,206	89		
Forward transakcije	USD 100,000/ RSD 10,425,950	91		
Forward transakcije	USD 70,000/ RSD 7,289,093	53		
Forward transakcije	USD 100,000/ RSD 10,406,570	68		
Fer vrednost na kraju godine		25,656		24,942

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

17. POTRAŽIVANJA I OBAVEZE PO OSNOVU DERIVATA (nastavak)

Tabela pokazuje ugovore za FX svopove sa datumima izmirenja nakon dana bilansa stanja u bruto iznosima na dan 31. decembra 2017. godine:

	Ugovori sa pozitivnom vrednošću	Pozitivna fer vrednost 000 RSD	Ugovori sa negativnom vrednošću	Negativna fer vrednost 000 RSD
FX swap - potraživanje na dan izmirenja EUR / obaveza na dan izmirenja CHF	EUR 49,500,000/ CHF 57,776,895	12,413	-	
FX swap - potraživanje na dan izmirenja EUR / obaveza na dan izmirenja RSD	EUR 6,700,000/ RSD 804,339,020	10,572	EUR 6,700,000/ RSD 804,339,020	10,572
FX swap - potraživanje na dan izmirenja RSD / obaveza na dan izmirenja EUR	EUR 2,000,000/ RSD 240,072,000	2,880	RSD 835,849,700/ EUR 7,000,000	3,348
FX swap - potraživanje na dan izmirenja CAD / obaveza na dan izmirenja EUR	CAD 457,665/ EUR 300,000	566	-	
FX swap - potraživanje na dan izmirenja GBP / obaveza na dan izmirenja EUR	-		GBP 972,686/ EUR 1,100,000	582
FX swap - potraživanje na dan izmirenja EUR / obaveza na dan izmirenja USD	-		USD 7,096,200/ EUR 6,000,000	7,751
FX swap - potraživanje na dan izmirenja CHF / obaveza na dan izmirenja EUR	CHF 57,948,363/ EUR 49,500,000	4,955	EUR 48,500,000/ CHF 56,758,580	4,443
FX swap - potraživanje na dan izmirenja RSD / obaveza na dan izmirenja EUR	RSD 835,849,700/ EUR 7,000,000	3,348	EUR 2,000,000/ RSD 240,072,000	2,880
FX swap - potraživanje na dan izmirenja RSD / obaveza na dan izmirenja EUR	RSD 8,759,481,700 / EUR 73,000,000	110,292	-	
FX swap - potraživanje na dan izmirenja RSD / obaveza na dan izmirenja EUR	RSD 358,306,500/ EUR 3,000,000	2,888	EUR 73,500,000 /RSD 8,711,175,900	2,744
FX swap - potraživanje na dan izmirenja RSD / obaveza na dan izmirenja EUR	RSD 59,739,300/ EUR 500,000	498	-	
FX swap - potraživanje na dan izmirenja RSD / obaveza na dan izmirenja EUR	RSD 598,421,500/ EUR 5,000,000	2,330	-	
FX swap - potraživanje na dan izmirenja AUD / obaveza na dan izmirenja EUR	AUD 2,629,560/ EUR 1,700,000	1,818	-	
FX swap - potraživanje na dan izmirenja RSD / obaveza na dan izmirenja EUR	RSD 238,267,000/ EUR 2,000,000	1,238	-	
FX swap - potraživanje na dan izmirenja RSD / obaveza na dan izmirenja EUR	RSD 4,800,000/ EUR 571,831,680	417	-	
FX swap - potraživanje na dan izmirenja RSD / obaveza na dan izmirenja EUR	RSD 8,726,802,000 / EUR 73,500,000	1,767	-	
FX swap - potraživanje na dan izmirenja RSD / obaveza na dan izmirenja EUR	RSD 474,331,600/ EUR 4,000,000	22	-	
Forward transakcije	USD 38,813/ RSD 3,914,274	67	EUR 100,000 USD 119,380	15
Forward transakcije	USD 56,552 RSD 5,703,056	101	USD 15,000/ RSD 1,485,415	1
Forward transakcije	USD 53,321/ RSD 5,384,709	98	EUR 150,000/ USD 179,205	10
Forward transakcije	USD 44,987/ RSD 4,561,859	101	USD 35,000/ RSD 3,468,325	1
Forward transakcije	USD 69,152/ RSD 7,006,861	150		
Forward transakcije	USD 55,000/ RSD 5,541,619	87		
Forward transakcije	USD 45,000/ RSD 4,523,526	63		
Forward transakcije	USD 30,000/ RSD 3,013,347	40		
Forward transakcije	USD 55,000/ RSD 5,533,044	80		
Forward transakcije	USD 45,000/ RSD 4,530,542	69		
Forward transakcije	USD 57,128/ RSD 5,696,369	29		
Forward transakcije	USD 100,657/ RSD 10,030,929	48		
Forward transakcije	USD 46,333/ RSD 4,623,498	27		

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

17. POTRAŽIVANJA I OBAVEZE PO OSNOVU DERIVATA (nastavak)

	Ugovori sa pozitivnom vrednošću	Pozitivna fer vrednost 000 RSD	Ugovori sa negativnom vrednošću	Negativna fer vrednost 000 RSD
Forward transakcije	USD 49,433/ RSD 4,936,261	31		
Forward transakcije	USD 30,390/ RSD 3,026,438	13		
Forward transakcije	USD 15,000/ RSD 1,488,444	1		
Forward transakcije	USD 20,000/ RSD 1,987,282	4		
Forward transakcije	USD 30,000/ RSD 2,984,952	8		
Forward transakcije	USD 20,000/ RSD 1,983,246	1		
Fer vrednost na kraju godine		157,022		32,347

18. HARTIJE OD VREDNOSTI

(000 RSD)

	<u>31.decembar 2018.</u>	<u>31.decembar 2017.</u>
Hartije od vrednosti vrednovane kroz bilans uspeha	705,599	101,474
Hartije od vrednosti vrednovane kroz kapital	10,402,924	16,189,952
Investicione jedinice vrednovane kroz kapital	-	589,429
Investicione jedinice vrednovane kroz bilans uspeha	<u>1</u>	<u>-</u>
Ukupno hartije od vrednosti	<u>11,108,524</u>	<u>16,880,855</u>

Ispravka vrednosti za hartije vrednovane kroz ostali rezultat prikazana je na kapitalu u iznosu od 1.464 hiljada dinara.

Dužničke hartije od vrednosti Republike Srbije mogu biti kratkoročne i dugoročne, u domaćoj i stranoj valuti.

Kratkoročne dužničke HOV izdaju se u formi državnih zapisa bez kupona od strane Ministarstva Finansija.

Dugoročne dužničke HOV izdaju se u formi obveznica sa kuponom od strane Republike Srbije.

Nominalna vrednost iznosi 10,000 novčanih jedinica ukoliko je dužnička HOV izdata u domaćoj valuti, odnosno 1,000 novčanih jedinica ukoliko je dužnička HOV izdata u stranoj valuti.

Dužničke HOV Republike Srbije izdaju se sa rokom dospeća od 1 godine do 15 godina.

Tržišna vrednost dužničkih HOV Republike Srbije je izračunata na bazi diskontovanja svih budućih novčanih tokova HOV odgovarajućom kamatnom stopom dužničkih HOV sa poslednjih aukcija koja se obelodanjuje na sajtu Uprave trezora.

U 2018. godini Banka je plasirala slobodna novčana dinarska sredstva u dužničke HOV Republike Srbije po kamatnim stopama (stopama prinosa) u rasponu od 4.08% do 4.70% (2017. godina: od 4.05% do 5.60%), i u USD sa kamatnom stopom 4.40% na godišnjem nivou (2017. godina: od 3.10% do 4.01%), U toku 2018. godine Banka je plasirala slobodna novčana dinarska sredstva u obveznice EBRD u RSD po prosečnoj stopi prinosa od 3.41% p.a.

Po osnovu ulaganja u hartije od vrednosti po fer vrednost kroz ostali rezultat Banka je u 2018. godini ostvarila prihod od kamate u iznosu od 512,574 hiljada RSD (2017. godina: 606,067 hiljada RSD).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

18. HARTIJE OD VREDNOSTI (nastavak)

Hartije od vrednosti vrednovane kroz ostali rezultat

(000 RSD)

Početno bruto stanje na dan 1. januara 2017. godine	16,781,879
Smanjenja u toku godine	(127,762)
Neto prihod od prodaje	154,399
Prihod kamate	606,067
Povećanje nerealizovanog gubitka	35,673
Smanjenje rezerve	(21,849)
Kursne razlike	(649,026)
Neto stanje na dan 31. decembra 2017. Godine	16,779,381
Početno bruto stanje na dan 1. januara 2018. godine	16,779,381
Smanjenja u toku godine	(7,291,733)
Neto prihod od prodaje	303,708
Prihod kamate	512,574
Povećanje nerealizovanog gubitka	(5,614)
Povećanje rezerve	139,154
Kursne razlike	(34,546)
Neto stanje na dan 31. decembra 2018. Godine	10,402,924

Banka je u 2018. godini ostvarila kamatni prihod od ulaganja u hartije od vrednosti namenjene trgovanju u iznosu od 27,181 hiljada RSD (2017. godine: 34,054 hiljada RSD).

Vrednovanje hartija od vrednosti u portfelju Banke vrši se dekadno. Posmatra se broj dana do dospeća svake hartije, a cena se formira interpolacijom primenjenih kamatnih stopa u odnosu na broj dana do dospeća.

Input kamatnih stopa za vrednovanje hartija uzima se sa Bloomberg i Reuters sistema. Sa Bloomberg sistema se uzimaju poslednje kamatne stope hartija sa aukcija Ministarstva finansija. Kamatne stope za dospeća hartija koja su kraća od 3 meseca za rsd hartije odnosno kraće od 12 meseci za eurske hartije uzimaju se sa reuters sistema (Reuters interbank interest rates) i to kako sledi:

- Za hartije od vrednosti u RSD primenjuje se ON i 2W stopa,
- Za hartije od vrednosti u EUR koristi se ON stopa uvećana sa jednogodišnju CDS stopu Republike Srbije izražene u USD (YCCD2104).

Formirane cene se importuju u informacioni sistem Banke, u kome se dobijena cena množi sa nominalnom vrednošću hartije i deli sa 100. Tako dobijena vrednost predstavlja trenutnu vrednost hartije (current value).

Fer vrednost dobije se kada se od trenutne vrednosti hartije oduzme zbir čiste nabavne vrednosti i razgraničene vrednosti diskonta.

19. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA

(000 RSD)

	31.decembar 2018.	31.decembar 2017.
U dinarima		
Plasmani po REPO transakcijama	-	800,000
Plasmani bankama	-	853,244
Plasmani drugim finansijskim organizacijama	10,271	10,318
Ukupno u dinarima	10,271	1,663,562
U stranoj valuti		
Devizni računi kod drugih banaka	1,482,406	310,597
Plasmani u stranoj valuti	952,684	859,218
Ostala potraživanja u stranoj valuti	33	271
Ukupno u stranoj valuti	2,435,123	1,170,086
Bruto krediti i potraživanja od banaka		
Ispravka vrednosti u dinarima	(20)	(5,575)
Ispravka vrednosti u stranoj valuti	(3,218)	(32)
Ukupno	2,442,156	2,828,041

Tokom 2018. godine Banka je plasirala sredstva bankama u dinarima sa kamatnom stopom u rasponu od 2% do 3.1% (od 2% do 3.1% u 2017.), u EUR sa kamatnom stopom od 0% do 2.42% (2017. godina: od 0% do 2.42%), u USD sa kamatnom stopom u rasponu od 0.88% do 1.1% (2017. godina: ,88% do 1,1%).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

20. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA

U tabeli niže predstavljeni su krediti i potraživanja od komitenata koja su grupisana po neto inicijalnoj ročnosti.

(000 RSD)	31. decembra 2018.			31. decembra 2017.		
	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno
U dinarima						
- Preduzeća	4,173,064	358,630	4,531,694	1,462,645	619,301	2,081,946
- Stanovništvo	907,257	17,905,608	18,812,865	894,875	10,843,675	11,738,550
- Javni sektor	137,492	175,952	313,444	42,037	1,241,338	1,283,375
- Drugi komitenti	38,304	26,518	64,822	478,137	76,649	554,786
Ukupno u dinarima	5,256,117	18,466,708	23,722,825	2,877,694	12,780,963	15,658,657
U stranoj valuti						
- Preduzeća	16,699,331	21,581,907	38,281,238	11,300,707	19,396,896	30,697,603
- Stanovništvo	1,531,584	15,732,802	17,264,386	4,167,370	17,700,191	21,867,561
- Javni sektor	609,726	74,484	684,210	153,868	1,404,022	1,557,890
- Drugi komitenti	100,601	374,463	475,064	181,596	334,892	516,488
Ukupno u stranoj valuti	18,941,242	37,763,656	56,704,898	15,803,541	38,836,001	54,639,542
Bruto krediti	24,197,359	56,230,364	80,427,723	18,681,235	51,616,964	70,298,199
Ispravka vrednosti						
- U dinarima	(246,505)	(1,404,468)	(1,650,973)	(793,397)	(5,054,477)	(5,847,874)
- U valuti	(708,852)	(5,066,043)	(5,774,895)	(356,824)	(2,453,924)	(2,810,748)
Ukupno ispravka vrednosti	(955,357)	(6,470,511)	(7,425,868)	(1,150,221)	(7,508,401)	(8,658,622)
Stanje na dan 31. decembra	23,242,002	49,759,853	73,001,855	17,531,014	44,108,563	61,639,577

U toku 2018. godine kamate na kredite klijentima Sektora poslovanja sa pravnim licima i javnim sektorom obračunavane su u zavisnosti od kreditnog rejtinga klijenta, vrste kredita i obezbeđenog kolaterala.

Shodno tome, kamata na kredite za obrtna sredstva pravnim licima odobrene u 2018. godini obračunavala se po kamatnoj stopi u visini EURIBOR-a uvećanog u proseku za marginu od 3.16% godišnje za indeksirane kredite, odnosno za dinarske kredite u visini BELIBOR-a uvećane u proseku za 2.33% (u 2017. godini: u visini EURIBOR-a uvećanog u proseku za marginu od 3.22% godišnje za indeksirane kredite, odnosno za dinarske kredite u visini BELIBOR-a uvećane u proseku za 2.24%).

Investicioni krediti pravnim licima u 2018. godini su odobravani maksimalno na period do 7 godina i prosečnom marginom od 3.29% uvećanoj za EURIBOR za indeksirane kredite, dok su dinarski dugoročni krediti odobravani u proseku od 24 meseca sa marginom od 2.74% uvećanoj za BELIBOR (u 2017. godini: dugoročni krediti pravnim licima u 2017. godini su odobravani maksimalno na period do 7 godina i prosečnom marginom od 3.24% uvećanoj za EURIBOR za indeksirane kredite, dok su dinarski dugoročni krediti odobravani u proseku od 24 meseca sa marginom od 2.16% uvećanoj za BELIBOR).

Nenamenski krediti stanovništvu vezani za RSD su u 2018. godini plasirani sa kamatnom stopom od 6.99% do 18% (u 2017. godini od 6.99% do 19.99%).

(b) Pregled po vrstama kredita

(000 RSD)

	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Kreditni po transakcionim računima	371,847	326,998
Overdraft krediti	27,844	10,890
Potrošački krediti	40,178	147,192
Gotovinski krediti	18,351,971	11,261,143
Kreditni za obrtna sredstva	29,300,381	25,361,431
Investicioni krediti	6,645,135	7,970,716
Stambeni krediti	16,339,328	20,452,568
Kreditne kartice	346,056	372,974
Ostali krediti	8,960,156	3,944,837
Potraživanja za plaćene obaveze po garancijama	44,827	449,450
Ukupno bruto krediti	80,427,723	70,298,199
Ispravka vrednosti datih kredita	(7,425,868)	(8,658,622)
Stanje na dan 31. decembra	73,001,855	61,639,577

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

20. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

(c) Promene na računima ispravke vrednosti finansijskih sredstava i ostale aktive

Tabele ispod pokazuju kretanje ispravke vrednosti u 2018. i 2017. godini:

(000 RSD)	Po kreditima bankama (Napomena 19)	Plasmani komitentima (Napomena 20)	Ostala sredstva (Napomena 24)	Ukupno
		(14,329,257)	(85,282)	(14,423,359)
Stanje na dan 1. januara 2017. Godine	(8,820)	-	-	-
Povećanje rashoda (Napomena 10)	-	(7,812,487)	(15,627)	(7,828,114)
Prihodi od ukidanja ispravki vrednosti (Napomena 10)	-	6,937,399	-	6,937,399
Kursne razlike	-	871,421	1,153	872,574
Isknjižavanja i otpis	3,213	5,412,893	31,254	5,447,360
Umanjenje po unwinding efektu	-	201,875	-	201,875
IFRS 5	-	59,534	-	59,534
Stanje na dan 31. decembra 2017. Godine	(5,607)	(8,658,622)	(68,502)	(8,732,731)
Prva primena IFRS 9				
Dodatna ispravka vrednosti	3,364	(1,262,012)	(1,010)	(1,259,658)
suspendovana kamata	-	(1,715,195)	-	(1,715,195)
Stanje na dan 1. januara 2018. godine	(2,243)	(11,635,829)	(69,512)	(11,707,584)
Povećanje rashoda (napomena 10)	(995)	(12,235,694)	(3,722)	(12,240,411)
Prihodi od ukidanja ispravki vrednosti (napomena 10)	-	13,779,012	-	13,779,012
Doknjizenje ispravki vrednosti	-	-130,551	-	(130,551)
Kursne razlike	-	(157,363)	-	(157,363)
Isknjižavanje i otpis	-	3,405,807	-	3,405,807
Umanjenje po unwinding efektu (napomena 5)	-	-451,250	-	(451,250)
Stanje na dan 31. decembra 2018. godine	(3,238)	(7,425,868)	(73,234)	(7,502,340)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine
21. NEMATERIJALNA ULAGANJA

(000 RSD)

	Licence i prava	Licence u pripremi	Ukupno
Nabavna vrednost			
Stanje na dan 1. januara 2017. godine	1,626,335	18,149	1,644,484
Povećanje	-	277,006	277,006
Prenosi (aktiviranje)	108,110	(108,110)	-
Rashodovanje	(18,956)	(21,000)	(39,956)
Stanje na dan 31. decembra 2017. godine	1,715,489	166,045	1,881,534
Povećanje	24,426	236,592	261,018
Prenosi (aktiviranje)	498,767	(498,767)	-
Rashodovanje	-	-	-
Ostalo	-	111,581	111,581
Stanje na dan 31. decembra 2018. godine	2,238,682	15,451	2,254,133
Akumulirana ispravka vrednosti			
Stanje na dan 1. januara 2017. godine	1,099,334	-	1,099,334
Amortizacija za tekuću godinu (Napomena 13)	101,255	-	101,255
Rashodovanje	-	-	-
Obezvredjenje	-	-	-
Stanje na dan 31. decembra 2017. godine	1,200,589	-	1,200,589
Amortizacija za tekuću godinu (Napomena 13)	107,491	-	107,491
Stanje na dan 31. decembra 2018. godine	1,308,080	-	1,308,080
Neotpisana vrednost na dan:			
31. decembra 2018. godine	930,602	15,451	946,053
31. decembra 2017. godine	514,900	166,045	680,945

Banka je u toku 2018 godine, samostalno razvijala softvere i koje je u skladu sa IFRS 38 kapitalizovala u iznosu 24.937 hiljada dinara.

U skladu sa zahtevima MRS 36 – Umanjenje vrednosti imovine i IFRS 13 – Odmeravanje fer vrednosti izvršena je procena fer vrednosti nematerijalnih ulaganja - osnovnog softvera, na dan 31. decembra 2016. godine. Procenu je izvršio nezavisni procenitelj Vision Consulting d.o.o. Beograd.

Odmeravanje fer vrednosti osnovnog softvera Banke izvršeno je primenom tehnike troškovnog pristupa/metoda troškova zamene, s obzirom da se radi o softveru koji je potpuno prilagođen potrebama Banke. Nad ovim softverom Banka ima samo pravo korišćenja, koje ne prelazi u pravo vlasništva, te se po tom osnovu ne mogu ostvarivati određene koristi od izdavanja, što je onemogućilo primenu prinosnog pristupa.

Zbog niza specifičnosti samog softvera i naknadnog prilagođavanja, na tržištu ne postoje dovoljno slični softveri da bi se mogao primeniti tržišni pristup.

U primeni troškovnog pristupa korišćeni su Inputi sva tri nivoa 1, 2 i 3, od kojih su najveći značaj imali inputi Nivoa 2 - procenjeni troškovi zamene za novo sredstvo na osnovu prvobitnog ugovora iz 2008. godine i stvarnih troškova nabavke (nivo 1) i nove verzije ugovora iz 2010. godine, korigovanih stvarnih troškova nabavke (nivo 1).

U skladu sa metodologijom primene troškovnog pristupa, procenjena nabavna vrednost je umanjena za fizički i funkcionalni otpis i te korekcije reprezentuju inpute nivoa 3.

22. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

(000 RSD)	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Građevinski objekti	374,669	384,740
Investicije u toku u građevinske objekte	-	-
Ulaganje u zakupljene objekte	70,147	47,584
Kompjuterska i ostala oprema	159,572	154,386
Ulaganja u pripremi	25,488	28,644
Ukupno	629,876	615,354

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine
22. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (nastavak)

(000 RSD)	Građevinsk i objekti	Ulaganja u objekte u zakupu	Investicije u toku	Kompjutersk a oprema	Ostala oprema	Ulaganja u pripremi	Ukupno
<i>Nabavna vrednost</i>							
Stanje na dan 1. januara 2017. godine	479,926	787,668	13,723	509,553	1,103,369	87,090	2,981,329
Povećanje	-	-	534	-	-	52,948	53,483
Prenosi (aktiviranje)	14,258	36,382	(14,257)	27,946	86,105	(150,433)	-
Prenosi sa investicionih nekretnina finansijskog lizinga	-	-	-	-	-	-	-
Otuđenja i rashodovanja	(43,013)	-	-	(46,587)	(419,605)	39,039	(470,166)
Obezbvredjenje	-	-	-	-	-	-	-
Stanje na dan 31. decembra 2017. godine	451,171	824,050	-	490,912	769,869	28,644	2,564,646
Povećanje	10,038	949	-	2,840	-	92,598	106,425
Prenosi (aktiviranje)	-	41,001	-	26,337	28,416	(95,754)	-
Prenosi sa investicionih nekretnina	-	-	-	-	-	-	-
Otuđenja i rashodovanja	(14,099)	(36,654)	-	(17,015)	(43,990)	-	(111,758)
Obezbvredjenje	-	-	-	-	-	-	-
Stanje na dan 31. decembra 2018. godine	447,110	829,346	-	503,074	754,295	25,488	2,559,313
<i>Ispravka vrednosti</i>	64,989	746,103	-	460,697	932,838	-	2,204,627
Stanje na dan 1. januara 2017. godine	10,254	30,363	-	33,837	31,525	-	105,977
Amortizacija za tekuću godinu (Napomena 13)	-	-	-	-	-	-	-
Prenosi sa investicionih nekretnina	-	-	-	-	-	-	-
Otuđenja i rashodovanja	(8,812)	-	-	(45,172)	(307,329)	-	(361,312)
Stanje na dan 31. decembra 2017. godine	66,431	776,466	-	449,362	657,034	-	1,949,292
Amortizacija za tekuću godinu (Napomena 13)	9,434	19,300	-	26,192	25,521	-	80,445
Prenosi sa investicionih nekretnina	-	-	-	-	-	-	-
Uvećanje ispravke zbog sprovođenja restrukturiranja	-	-	-	-	-	-	-
Otuđenja i rashodovanja	(3,424)	(36,567)	-	(17,012)	(43,298)	-	(100,300)
Stanje na dan 31. decembra 2018. godine	72,441	759,199	-	458,542	639,257	-	1,929,437
Neotpisana vrednost na dan:	-	-	-	-	-	-	-
31. decembra 2018. godine	374,669	70,147	-	44,532	115,038	25,448	629,876
31. decembra 2017. godine	384,740	47,584	-	41,552	112,835	28,644	615,354

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

22. NEKRETININE, POSTROJENJA I OPREMA (nastavak)

Banka poseduje građevinske objekte za obavljanje svoje delatnosti na sedam lokacija: ekspozitura Bežanijska kosa, ekspozitura Hill Beograd, ekspozitura Bečej, ekspozitura Bačka Palanka, ekspozitura Subotica i ekspozitura Kruševac.

Svi ostali poslovni prostori su zakupljeni i pozicija "Ulaganja u objekte u zakupu" se odnosi na opremanje i privođenje nameni zakupljenih poslovnih prostora.

Banka nije zalagala svoje objekte kao kolaterale.

Operativni lizing

Buduća minimalna lizing plaćanja po osnovu operativnog lizinga poslovnog prostora na dan 31. decembra su kao što sledi:

(000 RSD)

	<u>2018.</u>	<u>2017.</u>
Do 1 godine	197,640	216,219
Od 1 do 5 godina	306,671	536,648
Preko 5 godina	-	10,299
Ukupno	<u>504,311</u>	<u>763,166</u>

Pored navedenog, Banka je zaključila i dva ugovora o zakupu poslovnog prostora na neodređeno vreme,

Finansijski lizing

Banka nije sklapala nove ugovore u toku 2018. Godine.

23. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI

(000 RSD)

	<u>2018.</u>	<u>2017.</u>
Nabavna vrednost		
Stanje na početku godine	119,826	149,267
Prenos sa sredstava stečenih naplatom potraživanja	43	15,446
Prenos sa investicionih nekretnina	-	-
Prodaja u toku godine	(47,423)	(44,887)
Neto vrednost na kraju godine	<u>72,446</u>	<u>119,826</u>

Tokom prethodnih godina Banka je stekla određeni broj građevinskih objekata koje su služile kao sredstva obezbeđenja otplate kredita. Rukovodstvo Banke je donelo odluku da će se izvršiti prodaja ovih sredstava, tako da su sredstva koja ispunjavaju uslove MRS 5 - Stalna imovina koja se drži za prodaju i prestanak poslovanja su preneti sa pozicije sredstava stečenih naplatom potraživanja na stalna sredstva namenjena prodaji.

Tokom 2018. godine, prodate su nepokretnosti u iznosu od 47,423 hiljada RSD, pri čemu je ostvaren gubitak od prodaje ovih sredstava u iznosu od 13,891 hiljada RSD.

Za prodaju preostalih sredstava rukovodstvo Banke preduzima sve potrebne aktivnosti: angažovanje agencija za prodaju nekretnina, oglašavanje, traženje potencijalnih kupaca u cilju što brže realizacije prodaje.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

24. OSTALA SREDSTVA

(000 RSD)	<u>2018.</u>	<u>2017.</u>
Potraživanja	463,053	566,943
Potraživanja od zaposlenih	601	351
Potraživanja od banaka po poslovima sa karticama	145,756	87,804
Dati avansi i depoziti	79,880	77,872
Potraživanja za plaćene obaveze klijenata	19,578	77,207
Ostale naknade i druga potraživanja	25,275	26,402
Potraživanja za zakupnine	10,461	10,304
Druga potraživanja	181,502	287,003
Ostala aktiva i AVR	180,024	131,425
Unapred plaćeni troškovi	98,889	50,103
Aktivna vremenska razgraničenja	700	887
Sredstva stečena naplatom potraživanja	68,801	68,801
Zalihe kancelarijskog materijala	11,634	11,634
Bruto ostala aktiva	643,077	698,368
Ispravka vrednosti ostalih potraživanja	(73,234)	(68,502)
Ispravka vrednosti zaliha	(11,634)	(11,634)
Neto vrednost ostale aktive	558,209	618,232

Na dan 31. decembra 2018. godine, sredstva stečena naplatom potraživanja čine najvećim delom zemljište u iznosu 63,617 hiljada RSD, kao i zgrade i stanovi u iznosu od 5,125 hiljada RSD.

Od ukupnog iznosa ispravki vrednosti ostalih potraživanja na ispravku vrednosti ostalih potraživanja odnosi se 68,502 hiljade RSD (u 2017. godini: 68,502 hiljade RSD), a na ispravku vrednosti zaliha 11,634 hiljade RSD (u 2017. godini: 11,634 hiljade RSD).

25. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA BANKAMA, DRUGIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANCII

(000 RSD)	<u>2018.</u>	<u>2017.</u>
Transakcioni depoziti u dinarima	102,053	122,051
Transakcioni depoziti banaka	25,102	56,220
Transakcioni depoziti drugih finansijskih organizacija	76,951	65,831
Transakcioni depoziti u stranoj valuti	263,123	292,146
Transakcioni depoziti banaka	116,093	188,942
Transakcioni depoziti drugih finansijskih organizacija	147,030	103,204
Ostali depoziti u dinarima	1,809,456	1,183
Ostali depoziti banaka	1,460,001	-
Ostali depoziti drugih finansijskih organizacija	341,401	-
Obaveze za kamate i naknade	8,054	1,183
Ostali depoziti u stranoj valuti	626,116	424,486
Ostali depoziti banaka	-	117,805
Ostali depoziti drugih finansijskih organizacija	619,656	303,648
Obaveze za kamate i naknade	6,460	3,033
Primljeni kreditii	4,789,078	4,542,890
Primljeni krediti	4,004,078	1,895,563
Overnight krediti u stranoj valuti	-	2,647,327
Primljeni krediti za likvidnost	785,000	-
Stanje na dan 31. decembra	7,589,826	5,382,756

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

25. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA BANKAMA, DRUGIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANCI (nastavak)

U 2018. godini kratkoročni krediti i depoziti su odobravani Banci po kamatnim stopama u zavisnosti od valute i dospeća u rasponu od: krediti u RSD od 1.9% do 3.5% godišnje (u 2017. godini overnight krediti: u rasponu od 2.4% do 3.1%), u EUR od 0.1% do 0.2% godišnje (u 2017. godini kamatna stopa je bila od 0% do 0.6%), u USD od 1.25% do 2.4% godišnje (u 2017. godini: u rasponu od 1.45% do 3%).

	Oznaka valute	Iznos u valuti	Datum dospeća	Kamatna stopa	(000 RSD) 31. decembar 2018.
EBRD - dugoročni krediti	EUR	10,000,000	4.12.2023.	1.40%	1,181,946
	EUR	5,000,000	4.12.2023.	1.40%	590,973
	EUR	5,000,000	4.12.2023.	1.40%	590,973
	EUR	4,000,000	2.12.2020.	2.20%	472,778
	EUR	4,000,000	2.12.2020.	2.20%	472,778
Ukupno dugoročni krediti					3,309,448
EBRD - kratkoročni krediti	EUR	29,00,000	25.3.2019.	0.50%	342,764
	EUR	1,000,000	25.4.2019.	0.65%	118,195
	EUR	400,000	30.4.2019.	0.65%	47,278
	EUR	1,577,000	20.5.2019.	0.65%	186,393
Ukupno kratkoročni krediti					694,630
Ukupno primljeni krediti od EBRD					4,004,078

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

26. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA

(000 RSD)	2018.	2017.
Transakcioni depoziti u dinarima	8,432,584	10,887,799
Transakcioni depoziti preduzeća	4,575,543	4,497,817
Transakcioni depoziti javnih preduzeća	470,432	3,897,436
Transakcioni depoziti javnog sektora	356,545	20,161
Transakcioni depoziti stranih pravnih lica	28,364	13,835
Transakcioni depoziti drugih komitenata	244,501	245,196
Transakcioni depoziti stanovništva	2,757,199	2,213,354
Transakcioni depoziti u stranoj valuti	19,296,940	16,596,787
Transakcioni depoziti preduzeća	6,748,675	3,308,995
Transakcioni depoziti javnih preduzeća	842,342	913,013
Transakcioni depoziti javnog sektora	11,140	1,810
Transakcioni depoziti stranih pravnih lica	91,109	47,462
Transakcioni depoziti drugih komitenata	92,559	162,275
Transakcioni depoziti stanovništva	11,511,115	12,163,232
Ostali depoziti u dinarima	6,067,580	1,974,378
Ostali depoziti preduzeća	2,976,030	1,407,620
Ostali depoziti javnih preduzeća	1,937,000	479,000
Ostali depoziti javnog sektora	1,058,000	29,450
Ostali depoziti stranih pravnih lica	925	1,680
Ostali depoziti drugih komitenata	42,864	8,591
Ostali depoziti stanovništva	28,511	29,118
Obaveze za kamate i naknade	18,652	18,837
Obaveze za kamate i naknade indeksirane u stranoj valuti	5,598	82
Ostali depoziti u stranoj valuti	4,926,082	4,322,655
Ostali depoziti preduzeća	1,488,556	1,652,203
Ostali depoziti javnih preduzeća	2,994,417	2,194,002
Ostali depoziti javnog sektora	-	2,154
Ostali depoziti drugih komitenata	285,558	286,215
Ostali depoziti stanovništva	157,551	188,081
Namenski depoziti u dinarima	50	6,213,982
Namenski depoziti pravnih lica	50	21,334
Namenski depoziti javnih preduzeća	-	6,187,848
Namenski depoziti javnog sektora	-	19
Namenski depoziti drugih komitenata	-	23
Namenski depoziti stanovništva	-	4,758
Namenski depoziti u stranoj valuti	928,745	493,955
Namenski depoziti pravnih lica	798,238	362,868
Namenski depoziti javnih preduzeća	118,195	118,473
Namenski depoziti drugih komitenata	94	380
Namenski depoziti stanovništva	12,218	12,234
Štedni depoziti	26,137,072	21,429,455
Štedni depoziti u dinarima	510,067	471,205
Štedni depoziti u stranoj valuti	25,319,027	20,789,021
Razgraničena kamata u stranoj valuti	307,978	169,229
Stanje na dan 31. decembra	65,789,053	61,919,011

Na depozite po viđenju pravnih lica u dinarima i u stranoj valuti, Banka obračunava kamatu po stopi od 0%, osim u slučaju ugovaranja posebnih aranžmana što se definiše pojedinačnim ugovorima sa značajnim klijentima. U najvećem broju slučajeva, prilikom ugovaranja posebnih aranžmana, kamatne stope vezuju se za referentnu stopu Narodne banke Srbije. Na depozite po viđenju korisnika budžetskih sredstava lokalne vlasti Banka obračunava i plaća kamatu koja ne može biti niža od važeće eskontne stope Narodne banke Srbije.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine
26. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA (nastavak)

Na oročene depozite klijenata u Sektoru poslovanja sa pravnim licima i javnim sektorom, Banka plaća kamatu čija visina zavisi od ročnosti i visine iznosa deponovanih sredstava. Visina kamatnih stopa se na inicijativu Odeljenja sredstava i upravljanja bilansom, usklađuje sa kretanjima referentnih kamatnih stopa na tržištu i u toku 2018. godine prosečno je iznosila za dinarske depozite 2.47% na godišnjem nivou, odnosno 0.76% za depozite u eurima.

Kamatna stopa na deviznu štednju po viđenju iznosila je od 0% do 0.1% (u 2017. godini 0% do 0.1%), a na dinarske transakcione depozite stanovništva 0.10% (u 2017. godini 0.10%).

Kamatna stopa na oročenu dinarsku štednju stanovništva se kretala u rasponu od 0% do 4% godišnje (u 2017. godini: 0% do 4%). Kamatna stopa na deviznu štednju stanovništva se kretala u rasponu od 0% do 1.6% (u 2017. godini: 0% do 1.6%).

Ročna struktura depozita i ostalih obaveza prema komitentima prikazana je u sledećoj tabeli po principu preostale ročnosti:

(000 RSD)	2018.			2017.		
	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno
U dinarima						
Transakcioni depoziti	8,432,584	-	8,432,584	10,887,799	-	10,887,799
Ostali depoziti	5,449,588	593,742	6,043,330	1,668,801	286,658	1,955,459
Namenski depoziti	50	-	50	6,213,982	-	6,213,982
Štedni depoziti	484,946	25,121	510,067	444,195	27,010	471,205
Obaveze za kamate	24,250	-	24,250	18,919	-	18,919
Ukupno u dinarima	14,391,418	618,863	15,010,281	19,233,696	313,668	19,547,364
U stranoj valuti						
Transakcioni depoziti	19,296,940	-	19,296,940	16,596,787	-	16,596,787
Ostali depoziti	4,084,778	841,304	4,926,082	3,865,815	456,840	4,322,655
Namenski depoziti	810,550	118,195	928,745	493,955	-	493,955
Štedni depoziti	23,416,179	1,902,848	25,319,027	9,907,141	10,881,880	20,789,021
Obaveze za kamate i naknade	307,978	-	307,978	169,229	-	169,229
Ukupno u stranoj valuti	47,916,425	2,862,347	50,778,772	31,032,927	11,338,720	42,371,647
Stanje na dan 31. decembra	62,307,843	3,481,210	65,789,053	50,266,623	11,652,388	61,919,011

27. SUBORDINIRANE OBAVEZE

Stanje obaveza po subordiniranim kreditima na dan 31. decembra 2018. i 2017. godine prikazano je u sledećoj tabeli:

	Oznaka valute i	Iznos u valuti	Datum dospeća	Kamatna stopa	(000 RSD)	
					31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Addiko Bank AG	CHF	37,257,500	26,09,2020	6 mes Libor + 5,0168%	3,911,214	3,773,615
Obaveze za obračunatu kamatu					545	526
Ukupno u dinarima					3,911,759	3,774,141

Banka je u januaru 2017. godine izvršila konverziju subordiniranog kredita u iznosu od 35 miliona EUR u CHF.

Primljeni subordinirani kredit ispunjava sve zahteve Narodne banke Srbije za uključivanje u dopunski kapital Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

28. REZERVISANJA

Banka je izvršila sledeća rezervisanja:

(000 RSD)	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Rezervisanje za gubitke po garancijama	95,582	32,819
Rezervisanja po osnovu nepokrivenih akreditiva	433	-
Rezervisanja po preuzetim dugoročnim obavezama	9,606	12,395
Ukupno rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama	105,621	45,214
Rezervisanja za sudske sporove	184,552	157,652
Rezervisanja za otpremnine za prestanak radnog odnosa	5,964	21,325
Rezervisanja za otpremnine za odlazak u penziju	56,789	50,878
Rezervisanja za bonuse	16,607	8,326
	263,912	238,181
Stanje na dan 31. decembra	369,533	283,395

a) Rezervisanja za gubitke po garancijama, drugim potencijalnim obavezama i otpremnine:

Banka je izvršila rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama na teret rashoda u skladu sa svojom poslovnom politikom.

Rezervisanja za druge potencijalne obaveze u iznosu od 184,552 hiljade RSD izvršena su po osnovu obračuna eventualnog gubitka koji bi pao na teret Banke u vezi verovatnog sudskog spora.

Troškovi rezervisanja za otpremnine za prestanak radnog odnosa su smanjeni u 2018. godini na 5,964 hiljade RSD (u 2017. godini trošak je iznosio 21,352 hiljade RSD).

Upravni odbor Addiko Bank a.d. Beograd je u septembru 2016. godine usvojio novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji kojim je bitno izmenjena organizaciona struktura Banke. Na osnovu toga je izvršena izmena Pravilnika o sistematizaciji radnih mesta. Konkretno, došlo je do ukidanja određenih organizacionih jedinica ili njihovog pripajanja drugim organizacionim jedinicama, kao i do spajanja, odnosno objedinjavanja organizacionih jedinica u centrali Banke. Izvršni odbor Banke odredio je i zaposlene za čijim radom prestaje potreba u skladu sa utvrđenim kriterijumima, kao i zaposlene kojima će biti ponuđen premeštaj na radna mesta koja će biti formirana.

U skladu sa ovim odlukom i Pravilnikom o radu Banke, Izvršni odbor je sačinio predlog programa rešavanja viška zaposlenih koji je podnet Nacionalnoj službi za zapošljavanje. Sprovođenje pomenutih mera smanjenja zaposlenih će se obavljati na društveno odgovoran način. Prioritet je da se nađe sporazumno rešenje sa zaposlenima, tj. da se uskladi broj zaposlenih sa smanjenim brojem radnih mesta kroz dobrovoljno zaključenje sporazuma o raskidu radnog odnosa ili aneksa ugovora kroz premeštaje na nova radna mesta u okviru Banke. U skladu sa ovim odlukama, tokom 2018. godine zaposlenima sa kojim je raskinut ugovor o radu su isplaćene otpremnine u ukupnom iznosu od 34,244 hiljada RSD.

Rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju zaposlenih formirana su na bazi izveštaja nezavisnog aktuarsa sa stanjem na dan bilansa stanja i ista su iskazana u iznosu sadašnje vrednosti očekivanih budućih isplata.

Polazne pretpostavke za navedeni obračun su sledeće:

- Podaci o zaposlenima (ukupan radni staž na dan 31.12.2018., pol, starost)
- Tablice smrtnosti 2010-2012
- Pretpostavljen rast bruto zarada 0%
- kamatna stopa 5.25%
- zarada u " **ADDIKO BANK** " za 2018- tu godinu po svakom zaposlenom

Zakonom o radu ("Službeni glasnik RS" 75/2014) propisano je da je poslodavac dužan da isplati zaposlenom otpremninu pri odlasku u penziju najmanje u visini dve prosečne zarade, a tako isplaćena otpremnina ne može biti niža od dve prosečne zarade po zaposlenom u Republici Srbiji prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

28. REZERVISANJA (nastavak)

Promene na računima rezervisanja su prikazane u narednoj tabeli:

(000 RSD)	Garancije i druge vanbilansne stavke	Druge potencijalne obaveze	Otpremnine za prestanak radnog odnosa	Otpremnine za penzije	Otpremnine za bonuse	Ukupno
Stanje na dan 1. januara 2017.	70,759	469,103	24,448	40,520	-	604,830
Na teret/(u korist) bilansa uspeha	(25,545)	(309,087)	17,390	11,582	-	(305,660)
Prenos sa obaveza za bonuse	-	-	-	-	8326	8,326
Korišćenje i isplate	-	(2,364)	(20,513)	(1,224)	-	(24,101)
Stanje na dan 31. decembra 2017.	45,214	157,652	21,325	50,878	8,326	283,395
Prva primena IFRS 9						
Dodatna ispravka vrednosti	9,230	-	-	-	-	9,230
Stanje na dan 1. januara 2018.	54,444	157,652	21,325	50,878	8,326	292,625
Na teret/(u korist) bilansa uspeha	51,177	30,271	11,876	5,911	9,945	109,180
Prenos sa obaveza za bonuse	-	-	-	-	-	-
Korišćenje i isplate	-	(3,371)	(27,237)	-	(1,664)	(32,272)
Stanje na dan 31. decembra 2018.	105,621	184,552	5,964	56,789	16,607	369,533

b) Sudski sporovi

Protiv Banke se na dan 31. decembra 2018. godine vode 832 spora, Sudski sporovi su započeti u periodu od 2005. godine do 2018. Godine.

Ukupna vrednost svih sporova, bez obračunatih kamata, koji se vode protiv Banke iznosi 5,096,848 hiljada RSD.

Banka je usvojila Proceduru za procenu uspešnosti u pasivnim sudskim postupcima i za utvrđivanje rezervacija za pravni rizik po osnovu tih postupaka.

Procena uspešnosti u pasivnim sudskim postupcima vrši se na osnovu:

- Pravne osnovanosti tužbenog zahteva;
- Pravne analize toka svakog pojedinog sudskog postupka;
- Sagledavanja činjenica i dokaza koje je u toku postupka iznela protivnička strana i činjenica i dokaza koje je u sudskom postupku iznela ili koje može izneti Banka i međusobne zavisnosti i povezanosti ovih činjenica i dokaza;
- Poznate sudske prakse u istim ili sličnim sudskim postupcima;
- Ukoliko sudski postupak vodi advokat angažovan od strane Banke, prilikom procene uspešnosti uzima se u obzir i njegovo mišljenje, Izuzetno, u veoma složenim postupcima, služba Banke u čijoj je nadležnosti sudski postupak u pitanju može zatražiti eksterno pravno mišljenje o uspešnosti postupka i ako postupak ne vodi advokat nego ga vodi Banka;
- Mogućnosti da se sa protivničkom starnom postigne sudsko ili vansudsko poravnanje;
- Pravila i uslova za rezervisanje utvrđena Međunarodnim računovodstvenim standardom – MRS 37;
- Drugih elemenata koji mogu biti od uticaja na uspeh Banke u sudskom postupku.

Procena uspešnosti pasivnih sudskih postupaka vrši se najmanje jednom polugodišnje, najkasnije 15. u mesecu pre isteka kalendarskog polugodišta.

Procena se vrši na osnovu pravnog i činjeničnog stanja na dan procene.

Na dan 31. decembra 2018. godine, rezervisanja po osnovu sudskih sporova iznosila su 184,552 hiljade RSD.

Banka vodi veći broj izvršnih sporova protiv trećih lica, uglavnom radi naplate svojih potraživanja. Sva utužena potraživanja su ispravljena u skladu sa metodologijom Banke i za njih su terećeni rashodi Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine
29. OSTALE OBAVEZE

(000 RSD)	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Obaveze prema dobavljačima u dinarima	50,393	31,873
Obaveze prema dobavljačima u stranoj valuti	35,476	63,064
Prevmemene uplate za dugovanja po kreditima	97,457	226,209
Obaveze prema zaposlenima	131,337	94,779
Ostale obaveze u dinarima	130,408	79,705
Ostale obaveze u stranoj valuti	341,677	42,816
Primljeni avansi u dinarima	13,016	13,194
Obaveze za poreze i doprinose	16,646	27,357
Obaveze po poslovima sa karticama	51,644	9,602
Razgraničeni rashodi	108,402	144,657
Razgraničeni prihodi	24,208	12,205
Ukupno ostale obaveze	1,000,664	745,461

Ostale obaveze u stranoj valuti u iznosu od 341,677 hiljada RSD se odnose na neizvršene isplate po primljenim naplatama iz inostranstva u iznosu od 306,278 hiljada RSD .

30. KAPITAL I REZERVE

Kapital Banke na dan 31. decembra 2018. godine obuhvata akcijski kapital, emisionu premiju, rezerve, revalorizacione rezerve, rezerve fer vrednosti i akumulirani rezultat.

Struktura ukupnog kapitala Banke prikazana je kako sledi:

(000 RSD)	2018.	2017.
Akcijski kapital	17,517,484	17,517,484
Emisiona premija	3,027,810	3,027,810
Rezerve iz dobiti	487,299	-
Rezerve fer vrednosti	191,448	181,901
Gubitak zbog prve primene IFRS9	(1,126,066)	-
Dobitak u tekućoj godini	1,299,958	1,218,248
Stanje na dan 31. decembra	21,397,933	21,945,443

a) Akcijski kapital i emisiona premija

Na dan 31. decembra 2018. godine, upisani i uplaćeni kapital Banke se sastoji od 8,758,742 obične akcija (31. decembar 2017. godine: 8,758,742 akcije) pojedinačne nominalne vrednosti 2,000 RSD po akciji.

Svaka akcija nosi jedan glas. Sve emitovane akcije su u potpunosti plaćene.

Akcije su registrovane kod Komisije za hartije od vrednosti:
CFI kod: ESVUFR
ISIN broj: RSHYPOE 68424

Dana 27. marta 2014. godine sprovedena je promena većinskog akcionara Hypo Alpe-Adria-Bank a.d. Beograd u Centralnom registru, depou i kliringu hartija od vrednosti. Umesto većinskog akcionara Hypo Alpe-Adria-Bank International AG Klagenfurt, kao većinski akcionar upisan je Hypo SEE Holding AG Klagenfurt, Dana 30. oktobra 2014. godine Hypo SEE Holding AG promenio je naziv u Hypo Group Alpe Adria AG.

Na dan 31. decembra 2014. godine Hypo Group Alpe Adria AG, bila je vlasnik 7,159,669 akcija Banke, a Industrija kotrljajućih ležajeva u stečajju, Beograd vlasnik 73 akcije.

Dana 13. novembra 2015. godine Privredni sud u Beogradu odobrio je prodaju 73 akcije u vlasništvu stečajnog dužnika Industrija kotrljajućih ležajeva a.d. Beograd. Akcije je otkupila Hypo Group Alpe Adria AG i na taj način je posta jedini akcionar Hypo Alpe-Adria-Bank a.d. Beograd.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

30. KAPITAL I REZERVE (nastavak)

a) Akcijski kapital i emisiona premija (nastavak)

Dana 30. decembra 2015. godine u Agenciji za privredne registre evidentirano je povećanje akcionarskog kapitala. U Centralnom registru je izvršeno povećanje kapitala izdavanjem XXIX emisije u iznosu od 1,599,000 običnih akcija nominalne vrednosti 2,000 RSD po akciji. Uplata akcija je izvršena konverzijom dela subordiniranog kredita u akcijski kapital u iznosu od 3,198,000,000 RSD.

Dana 08. jula 2016. godine rešenjem Trgovinskog suda u Beču br FN 350921k izvršena je promena poslovnog imena Hypo Group Alpe Adria AG u Addiko Bank AG, sa sedištem u Wipplingerstrasse 34/4 Beč, Austrija.

U toku 2018. godine Banka nije povećavala akcionarski kapital, tako da ukupan broj izdatih i uplaćenih akcija iznosi 8,758,742 nominalne vrednosti za jednu akciju od 2,000 RSD.

Banka nema upisanog, a neuplaćenog akcijskog kapitala.

Svaka akcija nosi jedan glas i nema ograničenja za isplatu dividendi koje proističu iz akcija.

Struktura akcionara Banke na dan 31. decembra 2018. godine je sledeća:

Naziv akcionara	Iznos u 000 RSD	31. decembar 2018.	
		% učešća	Broj akcija
Addiko Bank AG	17,517,484	100%	8,758,742
Ukupno	17,517,484	100%	8,758,742

U donjoj tabeli prikazana je struktura akcionarskog kapitala na dan 31. decembra 2017. godine:

Naziv akcionara	Iznos u 000 RSD	31. decembar 2017.	
		% učešća	Broj akcija
Addiko Bank AG	17,517,484	100%	8,758,742
Ukupno	17,517,484	100%	8,758,742

Emisiona premija

Emisiona premija predstavlja razliku između postignute prodajne vrednosti akcija i njihove nominalne vrednosti:

- U periodu od 2002. godine do 2008. godine formirana je emisiona premija u visini od 2,790,840 hiljada RSD;
- U toku 2008. godine posle izvršene dve emisije akcija formirana je emisiona premija u visini od 4,414,469 hiljada RSD;
- U martu 2009. godine emitovano je 392,205 akcija nominalne vrednosti 2,000 RSD koje su prodate po ceni od 8,500 RSD, pri čemu je ostvarena emisiona premija od 2,549,332 hiljade RSD;
- U julu 2010. godine emitovano je 584 akcija nominalne vrednosti 2,000 RSD koje su prodate po ceni od 8,500 RSD, pri čemu je ostvarena emisiona premija od 3,797 hiljada RSD;
- Na osnovu Odluke Skupštine banke br, 11866/16 od 26. aprila 2016. godine izvršeno je pokriće gubitka ostvarenog u 2015. godini u iznosu od 5,452,120 hiljada RSD;
- Na osnovu Odluke Skupštine banke br, 13115/17 od 28. aprila 2017. godine izvršeno je pokriće gubitka ostvarenog u 2016. godini u iznosu od 1,278,508 hiljada RSD, tako da emisiona premija na dan 31. decembra 2017. godine iznosi 3,027,810 hiljada RSD.

b) Rezerve iz dobiti

Skupština Banke na sednici održanoj 30.03.2018. godine, je donela Odluku broj: 09216/18 da se 60% ostvarenog dobitka nakon oporezivanja u iznosu od 730,949 hiljada RSD rasporedi na obaveze za dividende akcionarima Banke, a preostali iznos od 487.299 hiljada dinara raspoređuje na rezerve banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine
31. KAPITAL I REZERVE (nastavak)
c) Rezerve fer vrednosti

Pozitivni efekti promene fer vrednosti po osnovu finansijskih sredstava vrednovanih po FV kroz ostali rezultat formirani su kao rezultat svođenja vrednosti ulaganja u finansijska sredstva vrednovanih po FV kroz ostali rezultat. Ove rezerve su korigovane za efekte odloženih poreza (Napomene 14 i 17).

Na dan 31. decembra 2018. godine revalorizacije rezerve iznose 190,203 hiljada RSD (31.decembar 2017. godine: 181,902 hiljade RSD). Ispravka vrednosti po hartijama od vrednosti iznosi 1,464 hiljada RSD, umanjena za odloženi porez u iznosu od 219 hiljada dinara.

d) Rezerve za procenjene gubitke koji mogu nastati po osnovu bilansne aktive i vanbilansnih stavki

Banka je dužna da kvartalno obračunava rizike od nastanka potencijalnih gubitaka po bilansnoj aktivi i vanbilansnim stavkama u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki.

Kredit, plasmani i druga izloženost Banke klasifikuju se u kategorije, u skladu sa procenom naplativosti kredita i drugih plasmana, u zavisnosti od: broja dana koliko je prekoračen ugovoreni rok za plaćanje glavnice i kamate, finansijskog položaja komitenta i kvaliteta pribavljenih sredstava obezbeđenja.

Na dan 31.decembra 2018. godine, potrebna rezerva za procenjene gubitke po osnovu bilansne aktive i vanbilansnih stavki je iznosila 6,979,739 hiljada RSD (31.decembar 2017. godine: 7,610,708 hiljada RSD).

Uporedni pregled obračunatih ispravki vrednosti po bilansnim stavkama i rezervisanja za potencijalne gubitke po vanbilansnim stavkama na teret bilansa uspeha u skladu aktima banke i obračunate rezerve po zahtevima Narodne banke Srbije na dan 31. decembra 2018. godine:

(000 RSD)	Po metodologiji NBS	Po aktima Banke	Potrebne rezerve
Ukupno za bilansnu aktivu	11,521,526	7,502,317	6,614,278
Ukupno za vanbilansne stavke	429,681	105,621	365,461
UKUPNO	11,951,207	7,607,938	6,979,739

Uporedni pregled obračunatih ispravki vrednosti po bilansnim stavkama i rezervisanja za potencijalne gubitke po vanbilansnim stavkama na teret bilansa uspeha u skladu sa aktima banke i obračunate posebne rezerve po zahtevima Narodne banke Srbije na dan 31. decembra 2017. godine (u skladu sa regulativom Narodne banke Srbije primenljivom na taj dan):

(000 RSD)	Po metodologiji NBS	Po aktima Banke	Potrebne rezerve
Ukupno za bilansnu aktivu	14,558,261	8,732,729	7,392,597
Ukupno za vanbilansne stavke	248,322	45,214	218,111
UKUPNO	14,806,583	8,777,943	7,610,708

32. USAGLAŠENOST POSLOVANJA BANKE SA ZAKONSKIM PROPISIMA

Banka je dužna da obim i strukturu svog poslovanja i rizičnih plasmana uskladi sa pokazateljima poslovanja propisanim Zakonom o bankama i relevantnim odlukama Narodne banke Srbije donetim na osnovu navedenog Zakona.

Na dan 31. decembra 2018. godine, Banka je usaglasila sve pokazatelje poslovanja sa propisanim vrednostima.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

32. USAGLAŠENOST POSLOVANJA BANKE SA ZAKONSKIM PROPISIMA (nastavak)

Ostvareni pokazatelji poslovanja Banke prikazani su u sledećoj tabeli:

Pokazatelji poslovanja	Propisani pokazatelji	2018.	2017.
	Min Eur 10 miliona	Eur 113 miliona	Eur 121 miliona
1. Kapital			
2. Adekvatnost kapitala:			
- Adekvatnost kapitala	min 8 %	18.44%	21.84%
- Adekvatnost osnovnog kapitala	min 6 %	16.56%	18.69%
- Adekvatnost osnovnog akcijskog kapitala	min 4.5 %	16.56%	18.69%
3. Ulaganja banke u lica koja nisu u fin,sektoru i u osnovna sredstva	max 60%	4.73%	4.30%
4. bir velikih izloženosti banke	max 400%	86.36%	77.56%
5. Pokazatelj likvidnosti:	min 1	1.75%	2.39%
- u prvom mesecu izveštajnog perioda	min 1	1.99%	2.41%
- u drugom mesecu izveštajnog perioda	min 1	1.99%	2.13%
- u trećem mesecu izveštajnog perioda	min 1	1.38%	2.49%
6. Pokazatelj likvidnosti u užem smislu	min 0.7	1.44%	2.05%
- u prvom mesecu izveštajnog perioda	min 0.7	1.72%	2.04%
- u drugom mesecu izveštajnog perioda	min 0.7	1.65%	1.87%
- u trećem mesecu izveštajnog perioda	min 0.7	1.16%	2.20%
7. Pokazatelj deviznog rizika	max 20%	2.48%	4.32%
8. Izloženosti Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica	max 25%	16.47%	17.86%
9. Ulaganja banke u lica koje nije u finansijskom sektoru	max 10%	0.00%	0.00%

33. ODNOSI SA POVEZANIM LICIMA I ČLANICAMA ADDIKO GRUPACIJE

Jedini vlasnik Addiko Bank ad Beograd je Addiko Bank AG, u čijem se vlasništvu nalazi 100% akcija Addiko Bank a.d. Beograd.

Transakcije sa povezanim licima se obavljaju po tržišnim uslovima.

a) Bilans stanja

Tabela ispod prikazuje transakcije sa povezanim pravnim licima na dan 31. decembra 2018. godine:

(000 RSD)

	Addiko Bank AG Beč	Addiko Bank Ljubljana	Addiko Bank Zagreb	Addiko Bank Banja Luka	Addiko Bank Sarajevo	Addiko Bank Podgorica	Ukupno
Finansijska sredstva 31.12.2018.							
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	42,726	3,131	37,816	1,525	1,083	-	86,281
Potraživanja po osnovu devirata	25,262	-	-	-	-	-	25,262
Ostala sredstva	65,455	36,469	13,325	17,056	15,745	11,435	159,485
Ukupno finansijska sredstva	133,443	39,600	51,141	18,581	16,828	11,435	271,028
Finansijske obaveze 31.12.2018.							
Obaveze po osnovu derivata	17,758	-	-	-	-	-	17,758
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama	18,948	-	16,332	4,312	2,565	11,841	53,998
Subordinirane obaveze	3,911,759	-	-	-	-	-	3,911,759
Rezervisanja	-	-	-	70,643	-	-	70,643
Ostale obaveze	47,924	-	3,702	-	-	-	51,626
Ukupno finansijske obaveze	3,996,389	-	20,034	74,955	2,565	11,841	4,105,784

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

33. ODNOSI SA POVEZANIM LICIMA I ČLANICAMA ADDIKO GRUPACIJE (nastavak)
a) Bilans stanja

Tabela ispod prikazuje transakcije sa povezanim licima na dan 31. decembra 2017. godine:

(000 RSD)

	Addiko Bank AG, Beč	Addiko Bank Ljubljana	Addiko Bank Zagreb	Addiko Bank Banja Luka	Addiko Bank Sarajevo	Addiko Bank Podgorica	Ukupno
Finansijska sredstva 31.12.2017.							
Potraživanja po osnovu promene fer vrednosti derivata	132,726	-	-	-	-	-	132,726
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	78,565	1,592	6,659	829,690	456	-	916,962
Ostala sredstva	131,417	39,337	13,517	29,326	13,241	6,312	233,150
Ukupno finansijska sredstva	342,708	40,929	20,176	859,016	13,697	6,312	1,282,838
Finansijske obaveze 31.12.2017.							
Obaveze po osnovu promene fer vrednosti derivata	32,345	-	-	-	-	-	32,345
Depoziti i ostale obaveze prema bankama	1,633,959	7,689	10,696	-	870	824	1,654,038
Subordinirane obaveze	3,774,141	-	-	-	-	-	3,774,141
Ostale obaveze	43,960	684	8,208	-	80	852	53,784
Ukupno finansijske obaveze	5,484,405	8,373	18,904	-	950	1,676	5,514,308

b) Bilans uspeha

	Addiko Bank AG, Beč	Addiko Bank Ljubljana	Addiko Bank Zagreb	Addiko Bank Banja Luka	Addiko Bank Sarajevo	Addiko Bank Podgorica	Ukupno
Prihodi za 2018. godinu							
Prihodi od kamata	207,500	-	-	6,369	-	-	213,869
Prihodi od naknada i provizija	-	-	-	301	-	-	301
Ostali prihodi	65,833	27,755	3,934	12,182	10,838	5,412	125,954
Ukupno prihodi	273,333	27,755	3,934	18,852	10,838	5,412	340,124
Rashodi za 2018. godinu							
Rashodi od kamata	200,504	-	59	-	-	-	200,563
Rashodi naknada i provizija	-	-	438	-	-	-	438
Administrativni troškovi	39,985	-	36,253	-	-	-	76,238
Ukupno rashodi	240,489	-	36,750	-	-	-	277,239

Tabela ispod prikazuje transakcije sa povezanim licima za godinu koja se završila 31. decembra 2017. godine:

(000 RSD)

	Addiko Bank AG, Beč	Addiko Bank Ljubljana	Addiko Bank Zagreb	Addiko Bank Banja Luka	Addiko Bank Sarajevo	Addiko Bank Podgorica	Ukupno
Prihodi za 2017. godinu							
Prihodi od kamata	307	-	-	3,045	-	-	3,352
Prihodi od naknada i provizija	-	-	11	447	2	-	460
Neto dobitak po osnovu finansijskih sredstava	346,184	-	-	-	-	-	346,184
Ostali prihodi	42,827	40,193	76,948	16,732	15,978	10,337	203,015
Ukupno prihodi	389,318	40,193	76,959	20,224	15,980	10,337	553,011
Rashodi za 2017. godinu							
Rashodi od kamata	214,026	-	85	-	296	-	214,407
Rashodi naknada i provizija	-	166	1,074	141	-	9	1,390
Ostali rashodi	66,346	-	32,593	-	-	-	98,939
Ukupno rashodi	280,372	166	33,752	141	296	9	314,736

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

33. ODNOSI SA POVEZANIM LICIMA I ČLANICAMA ADDIKO GRUPACIJE (nastavak)

c) Transakcije sa povezanim fizičkim licima

U toku 2018. godine članovima Upravnog odbora Banke za njihovo angažovanje isplaćena je bruto naknada u visini od 3,842 hiljada RSD (2017. godine: 3,850 hiljada RSD).

U toku 2018. godine članovima Izvršnog odbora Banke isplaćena je bruto zarada u visini od 73,090 hiljada RSD (2017. godine: 103,439 hiljada RSD).

U toku 2018. godine ključnom rukovodećem osoblju isplaćena je bruto zarada u visini od 168,586 hiljade RSD (2017. godine: 152,221 hiljade RSD).

Ključno rukovodeće osoblje su ona lica koja imaju ovlašćenja i odgovornost za planiranje, usmeravanje i kontrolisanje aktivnosti Banke, direktno ili indirektno, uključujući sve direktore (bez obzira da li su izvršni ili ne). Osim ovih naknada, nije bilo plaćanja po ostalim vrstama naknada.

Na dan 31. decembra 2018. godine depozitii fizičkih lica povezanih sa Bankom iznose 75,394 hiljade RSD (31. decembar 2017. godine: 61,792 hiljade RSD).

Na dan 31. decembra 2018. godine krediti fizičkim licima povezanih sa Bankom iznose 118,827 hiljada RSD (31. decembar 2017. godine: 86,988 hiljada RSD).

34. USAGLAŠAVANJE POTRAŽIVANJA I OBAVEZA

Banka je izvršila usaglašavanje potraživanja i obaveza sa stanjem na dan 31. oktobra 2018. godine, a sa najvećim klijentima usaglašavanje je vršeno i na dan 31. decembra 2018. godine putem IOS-a.

Do dana izrade ovog izveštaja, od poslatah oko 11 hiljada IOS-a evidentiran je neusaglašeni iznos potraživanja od 11,648 hiljada RSD. Osporeni iznosi najvećim delom se odnose na klijente koji su u postupku stečaja i restrukturiranja.

Klijenti nisu potvrdili iznose depozita i drugih obaveza banke u iznosu od 10,278 hiljade RSD.

Banka i dalje preduzima aktivnosti da se potraživanja i obaveze usaglase sa klijentima i proces usaglašavanja je i dalje u toku.

35. VANBILANSNE STAVKE

(000 RSD)	2018.	2017.
Ukupno garancije i preuzete obaveze	20,174,104	14,340,508
Plative garancije	2,486,959	1,109,068
Činidbene garancije	7,594,601	4,691,849
Nepokriveni akreditivi	197,251	-
Preuzete neopozive obaveze	1,084,754	919,661
Preuzete opozive obaveze za nepovučene kredite	8,792,539	7,619,930
Ostale Garancije	18,000	-
Ukupno derivati	36,055,534	102,613,654
Potraživanja za prodane valute	18,030,285	51,379,193
Obaveze za kupljene valute	18,025,249	51,234,461
Ostale vanbilansne stavke	955,550,519	453,110,029
Plasmani u ime i za račun	1,074,341	1,105,283
Ostale preuzete obaveze	1,418,928	3,183,634
Primljena jemstva za obaveze	9,578,335	10,719,104
Evidencija kolaterala	933,707,402	428,990,037
Založena potraživanja	-	-
Ostala vanbilansna aktiva	9,771,513	9,111,971
UKUPNO VANBILANSNE STAVKE	1,011,780,157	570,064,191

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

35. VANBILANSNE STAVKE (nastavak)

Na kraju svakog obračunskog perioda Banka vrši obračun rezervisanja za potencijalne i preuzete obaveze. Iznos priznat kao rezervisanje je najbolja procena izdataka zahtevanih da se izmiri sadašnja obaveza na datum bilansa stanja. Pregled rezervisanja po vanbilansnim pozicijama prikazan je u Napomeni 28.

Derivativni finansijski instrumenti

U vanbilansnoj evidenciji derivata su prikazani potraživanja i obaveze po osnovu po osnovu FX svopova. Svopovi predstavljaju ugovore između dve strane o razmeni plaćanja u nekom periodu pri čemu su iznosi plaćanja zavisni od promene relevantnog indeksa kao što je na primer, kamatna stopa ili devizni kurs.

Derivati, uključujući valutne ugovore, valutne svopove i druge izvedene finansijske instrumente, prvobitno se priznaju po fer vrednosti u vanbilansnoj evidenciji na datum potpisivanja ugovora i naknadno se ponovo vrednuju po fer vrednosti.

Početno priznavanje derivata vrši se u momentu kada je izvršeno ugovaranje derivativnog ugovora sa drugom ugovornom stranom (datum dogovora). Iznosi nominalne glavnice (notional amount) na koji su derivati ugovoreni evidentirani su vanbilansno.

Bilansno je u aktivi ili pasivi iskazana pozitivna ili negativna promena fer vrednosti derivata i prikazana u Napomeni 17.

36. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični srednji devizni kursevi Narodne Banke Srbije utvrđeni na međubankarskom sastanku deviznog tržišta, korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja na dan 31. decembra 2018. godine i na dan 31. decembra 2017. godine u funkcionalnu valutu (RSD), za pojedine strane valute su:

	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
USD	103.3893	99.1155
EUR	118.1946	118.4727
CHF	104.9779	101.2847
GBP	131.1816	133.4302
JPY	0.9366	0.8791

37. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVEŠTAJNOG PERIODA

Banka planira da izvrši isplatu dividendi akcionarima po osnovu ostvarene dobiti za 2018. godinu.

Izvršni odbora banke je na održanoj sednici 25.03.2019. godine, dao predlog da Upravni odbor Banke na sednici koja će biti održana 25. marta 2018. godine, predloži Skupštini Banke da donese Odluku da se 15,88% ostvarenog dobitka u iznosu od RSD 206,464 hiljada rasporedi na obaveze za dividende akcionarima Banke.

Osim prethodno navedenog nisu postojali značajni događaji nakon datuma izveštajnog perioda koji bi zahtevali obelodanjivanje u napomenama uz priložene finansijske izveštaje Banke za 2018. godinu.

 Gordana Ivanković
 Direktor odeljenja računovodstva i
 izveštavanja

 Vladimir Stanisavljević
 Član Izvršnog odbora

 Vojislav Lazarević
 Predsednik Izvršnog odbora

Addiko Bank

Godišnji izveštaj za 2018.

Addiko Bank a.d. Beograd

Ključni podaci

Rezultati poslovanja Addiko Bank a.d. Beograd

na osnovu finansijskih izveštaja sastavljeni u skladu sa MSFI

Priloženi finansijski izveštaji su prikazani u formatu propisanom Odlukom o obrascima i sadržini pozicija u obrascima finansijskih izveštaja za banke ("Službeni glasnik RS" br. 101/2017, 38/2018 i 103/2018).

	2018.	2017.
Bilans uspeha (u hiljadama dinara)	01.01.-31.12.	01.01.-31.12.
Neto prihod od poslovanja	4,438,148	4,349,749
Neto prihod po osnovu kamata	3,169,165	3,209,060
Neto prihod po osnovu naknada i provizija	1,268,983	1,140,689
Drugi operativni prihodi	767,435	1,553,618
Operativni rashodi	-4,149,380	-4,600,390
Operativni rezultat pre rezervisanja za kreditne rizike	1,056,203	1,302,977
Troškovi rezervisanja za kreditne rizike	284,523	-83,573
Porez na dobitak	-40,768	-1,156
Rezultat perioda nakon oporezivanja	1,299,958	1,218,248
Bilans stanja (u hiljadama dinara)	31.12.2018.	31.12.2017.
Kredit i potraživanja od komitenata	73,001,855	61,639,577
Depoziti i finansijske obaveze prema komitentima	65,789,053	61,919,011
Kapital	21,397,933	21,945,443
Ukupna aktiva	100,118,520	94,115,810
Ključni pokazatelji poslovanja	2018.	2017.
Neto prihod po osnovu kamata/ukupna aktiva	3.17%	3.41%
Odnos troškova i prihoda (CIR)	71.40%	76.06%
Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala	16.56%	18.69%
Pokazatelj adekvatnosti kapitala	18.44%	21.84%
Broj zaposlenih na dan izveštaja	585	595
Broj lokacija	38	38

Godišnji izveštaj o poslovanju sastavlja se u skladu sa članom 29. Zakona o računovodstvu (Službeni glasnik RS 62/13) i sadrži:

SADRŽAJ

Pismo Izvršnog odbora	4
Godišnji izveštaj o poslovanju Addiko Bank a.d. Beograd.....	4
1. O Addiko banci.....	4
2. Makroekonomsko okruženje.....	4
3. Značajni događaji u 2018.....	4
3.1. Organizaciona struktura i implementacija operativnog modela.....	4
3.2. Digitalna transformacija i izgradnja digitalnih mogućnosti	4
3.3. Fokus na unapređenje iskustva klijenata	5
3.5. Pregled poslovne strategije	5
3.6. Ekspoziture	6
3.7. Ukratko o finansijskom rezultatu	6
3.8. Primena MSFI 9	7
3.9. Novi Zakon o zaštiti podataka o ličnosti (ZZPL)	7
3.10. Promene u Izvršnom odboru.....	7
3.11. Društveno odgovorno poslovanje.....	7
4. Finansijski izveštaji.....	8
4.1. Analiza bilansa uspeha	8
4.2. Analiza bilansa stanja	9
5. Analiza ključnih nefinansijskih pokazatelja poslovanja	11
5.1. Upravljanje ljudskim resursima.....	11
6. Sistem interne kontrole za računovodstvene procedure.....	11
7. Upravljanje finansijskim rizicima.....	12
7.1. Kreditni rizik.....	12
7.2. Rizik likvidnosti i kamatni rizik	13
7.3. Devizni rizik i ostali tržišni rizici.....	13
7.4. Rizik izloženosti.....	13
7.5. Operativni rizik.....	13
7.6. Adekvatnost sistema upravljanja rizicima	14
8. Očekivanja.....	14
9. Organizaciona šema.....	14

Pismo Izvršnog odbora

Poštovani,

Za 2018. godinu možemo da kažemo da je bila vrlo uspešna za Addiko banku. Ako bi prethodnih nekoliko godina okarakterisali kao godine preokreta, za 2018. definitivno možemo da kažemo da je godina rasta u svakom smislu. Nastavili smo transformaciju Addiko banke iz univerzalne banke u specijalistu za potrošačko kreditiranje i kreditiranje malih i srednjih preduzeća, pružajući pritom moderno korisničko iskustvo u skladu sa našom strategijom jasnog, jednostavnog i direktnog bankarstva.

U mnogim parametrima Addiko banka je ostvarila značajno veći rast nego što je slučaj sa tržištem. To pokazuje rast ključnih segmenata - kredita za fizička lica (rast za 21% odsto) i mala i srednja preduzeća (rast za 40% odsto). Takođe, imali smo preko 300 miliona evra novih kreditnih plasmana. Istovremeno, rast depozita tokom 2018. godine je izuzetno značajan. Osim toga ostvarena je diversifikacija depozitne baze. Sve to pokazuje da klijenti imaju poverenja u ono što nudi Addiko banka.

Poslovna strategija koju je Addiko doneo postavila je nove standarde na bankarskom tržištu. Klijenti su prepoznali da smo njihove potrebe stavili u centar pažnje. To se pre svega odnosi na uštedu u vremenu koju im donosimo. Otvaranje računa za svega nekoliko minuta i odobravanje kredita za pola sata postali su standard za naše poslovanje, a pomerili su granice poslovanja u Srbiji. Sve to došlo je kroz skraćivanje internih procesa odnosno kroz njihovu digitalizaciju.

Kada je Addiko kao brend krenuo svoj put promenjena je mbanking aplikacija i time smo najavili da ćemo praviti ozbiljne iskorake u domenu digitalne transformacije. Sada nas korisnici već prepoznaju po tome. Unapređenje aplikacije i implementacija instant plaćanja bila je moguća pre zakonskog roka. Takođe, od tog trenutka spremni smo i za fazu dva koja će biti implementirana u drugom kvartalu 2019. godine.

Takođe, 2018. godina značajna je jer je pokrenut projekat kreiranja jedinstvenog proizvoda na tržištu - mKredit. Addiko će biti među prvim bankama koja će svojim klijentima omogućiti da bez odlaska u ekspozituru podignu kredit. Proces će biti kompletno sproveden kroz mbanking aplikaciju.

Jedinstveno korisničko iskustvo koje smo doneli na tržište je nešto na čemu nećemo prestati da radimo jer smo ubeđeni da je to nešto što nas izdvaja u odnosu na konkurente.

Kada se osvrnemo na ono što je postignuto u prethodnih nekoliko godina možemo da budemo zadovoljni dostignućima koja smo zajedno kao jedan tim postigli. Nastavak rada na standardizaciji, digitalizaciji procesa i proizvoda i poboljšanju naših usluga nastaviće se i u 2019. godini, po čemu je Addiko banka već prepoznata na tržištu.

S poštovanjem,
Izvršni odbor Addiko bank a.d. Beograd

Vojislav Lazarević

Predsednik Izvršnog odbora

Mirko Španović

Zamenik predsednika
Izvršnog odbora

Vladimir Stanisavljević

Član Izvršnog odbora

Nebojša Pantelić

Član Izvršnog odbora

Godišnji izveštaj o poslovanju Addiko Bank a.d. Beograd

1. O Addiko banci

Addiko Bank a.d. Beograd (u daljem tekstu Addiko Banka) je deo međunarodne finansijske grupacije sa sedištem u Beču, Austrija. Addiko Grupa posluje na pet tržišta: Srbija, Hrvatska, Bosna i Hercegovina, Slovenija i Crna Gora. Strategija Addiko Grupe je fokusiranost na tržišta zemalja jugoistočne Evrope i sa klijentima odnosno njihovim potrebama u centru pažnje. Takođe, postoji mogućnost polaganja online depozita u Austriji i Nemačkoj. U svim zemljama u kojima posluje Addiko Grupa ima oko 860 hiljada klijenata.

Holding Al Lake (Luxembourg) Sàrl. je direktni vlasnik Addiko Grupe, čiji su krajnji vlasnici investicioni fond Advent International i Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD).

2. Makroekonomsko okruženje

Rast BDP-a u Republici Srbiji je prethodne godine dostigao najviši nivo (4.3%) u poslednjih deset godina i prevazišao očekivanja s početka godine. Ubrzanje rasta lične potrošnje i investicija u fiksni kapital pritom su glavni pokretači rasta, zahvaljujući snažnom rastu raspoloživog dohotka, potrošačkom kreditiranju i doznakama iz inostranstva, s jedne strane, te jačanju direktnih stranih ulaganja, javnih investicija i profitabilnosti poduzeća s druge strane. Izvoz dobara i usluga nastavio je snažan rast, međutim nedovoljno da poništi još snažniji rast uvoza investicionih i potrošačkih dobara.

U 2018. godini Srbija je ponovo zabeležila budžetski suficit od oko 0.8% BDP-a (nauprot planiranog deficita od 0.5%) zahvaljujući široko rasprostranjenom rastu prihoda (od poreza) usled jačanja domaće potražnje, poreske discipline i jednokratnih ne-poreznih prihoda. Javni dug nastavio je pad zahvaljujući ubrzanju rasta nominalnog BDP-a, smanjenju izdataka za kamate i blagajni aprecijaciji dinara.

Istovremeno, ubrzanje kreditnog rasta nastavilo se pojačanim kreditiranjem u segmentu stanovništva podstaknutog snažnom potražnjom za nenamenskim gotovinskim kreditima, usled poboljšanja na tržištu rada i rasta plata. Kamatne su se stope pritom zadržale na rekordno niskom nivou, kako za dinarske kredite tako i za valutno-indeksirane. Niske kamate i blaži standardi odobravanja doprineli su i oporavku korporativnog kreditiranja koji je ubrzao tempo usled jačanja investicionog ciklusa. Dodatno, banke su tokom godine nastavile s intenzivnim čišćenjem kreditnog portfolija što je, osim pada učešća loših kredita, uticalo na jačanje konkurencije među bankama i pojačani apetit za rizikom, te oslobodilo prostor za jačanje kreditne aktivnosti.

3. Značajni događaji u 2018.

3.1. Organizaciona struktura i implementacija operativnog modela

Implementacija ciljnog operativnog modela nastavljena je tokom 2018. godine uz odobrenja odgovarajućih supervizora u zemljama u kojima Addiko Grupa posluje za "Centralne upravljačke funkcije" i "Zajedničke usluge Grupe" koje nisu identifikovane kao kritične.

Ovaj operativni model ima za cilj podizanje nivoa produktivnosti i poboljšanje efikasnosti u celoj organizaciji uz istovremeno obezbeđivanje lokalnog izvršavanja svih ključnih usluga. Grupne funkcije pružaju svakoj članici Addiko Grupe viši stepen specijalizacije i standardizacije razmenom najboljih praksi i podizanjem nivoa kvaliteta pružanja usluga i strateškog usmeravanja, istovremeno smanjujući troškove isporuke širom Grupe.

Ciljni operativni model osigurava viši nivo kvaliteta usluga u svih šest zemalja u kojima Addiko Grupa posluje, povećava operativnu stabilnost i omogućava realizaciju punih efekata investicija na nivou Grupe. Pritom, nudi i zanimljive perspektive za visoko kvalifikovano osoblje i stručnjake.

3.2. Digitalna transformacija i izgradnja digitalnih mogućnosti

Addiko Banka je nastavila sa digitalnim transformacijama tako što je pokrenula dve nove ključne digitalne inicijative, što predstavlja kompletan novi sistem e-bankarstva za korporativne klijente, kao i mala i srednja preduzeća i novi sistem za upravljanje poslovnim procesima.

Novi sistem e-bankarstva pokrenut je za korporativne i SME klijente u Srbiji i uzima u obzir korisne povratne informacije dobijene od klijenata. Ova platforma je razvijena u saradnji sa klijentima, uz učešće Grupnog digitalnog centra kompetencija (DCC) u Srbiji. Omogućava lakše obavljanje svakodnevnih zadataka, praćenje online garancijskih i kreditnih proizvoda u korišćenju i obezbeđuje platformu za dalje proširenje ponude na najpogodniji način klijentima Addiko Banke u budućnosti.

Paralelno sa tim, Addiko Banka je intenzivirala i upotrebu softvera za upravljanje poslovnim procesima koji je integrisan u novu tehnološku arhitekturu i dokazao vrednost arhitekture otvorenog API-ja za kreiranje ekosistema sa strateškim partnerima. Savetnici korporativnih klijenata, kao i malih i srednjih preduzeća u Srbiji na ovaj način podnose digitalno zahteve za kredit ili proizvod za finansiranje trgovine za svoje klijenata, što će rezultirati veoma

značajnim smanjenjem vremena odobravanja za klijente. U budućem izdanju softvera, klijenti će moći sami da podnesu zahtev za ove proizvode bez potrebe da posete poslovne centre Addiko Banke.

Addiko Banka pokrenula je dve nove aplikacije za digitalno bankarstvo na Appian platformi za male aplikacije, što će rezultirati znatno bržim, sveobuhvatnijim i efikasnijim procesima digitalnog kreditiranja i garancijskih poslova za korporativne i SME klijente. Aplikacija smanjuje vreme čekanja klijenta na odluku za čak 50% za "jednostavne kredite" sa jedne nedelje na samo tri dana.

Addiko Grupa je prva u regionu jugoistočne Evrope koja je pružila takvu platformu za digitalno bankarstvo klijentima u Sloveniji i Srbiji, a Addiko Banka je i prva banka u regionu koja nudi potpuno digitalizovani proces prijave za finansiranje trgovine, uz stvaranje zadovoljavajućeg iskustva za korisnike. Pojednostavljeni kreditni proces omogućava korporativnim, malim i srednjim klijentima Addiko Banke da podnesu zahtev za kredit do 250,000 evra u samo tri jednostavna koraka.

S druge strane, upotrebom različitih taktika digitalnog marketinga, direktnog slanja poruka, e2e procesa i podsticaja, Addiko Banka preusmerava aktivnosti na digitalnu prodaju. Kao rezultat toga, 2018. godine je sprovedeno nekoliko prodajnih kampanja, a Addiko Banka je i kao prva u regionu ponudila e2e online otvaranje računa preko mobilne aplikacije u Srbiji.

Stvaranje novih digitalnih mogućnosti jedna je od strateških fokusnih tačaka. Addiko Banka ulaže značajne resurse u identifikaciju inovativnih rešenja koja imaju za cilj rešavanje specifičnih problema s klijentima. Prateći ovaj pristup, Addiko Grupa je prepoznata kao tržišni lider u isporuci praktičnih bankarskih rešenja svojim klijentima u zemljama u kojima posluje.

Digitalna baza klijenata u Srbiji povećana je za više od 60% tokom 2018. godine, dok je mobilno bankarstvo postalo ključni kanal za klijente.

Sve ove digitalne inicijative su ključne u misiji Banke da prebaci klijente iz fizičkog u digitalno okruženje.

3.3. Fokus na unapređenje iskustva klijenata

Kao deo svakodnevne usmerenosti na povećanje zadovoljstva klijenata, u toku 2018. godine je sprovedeno testiranje aplikacije za upravljanje zadovoljstvom klijenata. Puštanje u rad navedene aplikacije je planirana krajem prvog kvartala 2019. godine. Aplikacija pruža mogućnost anketiranja klijenata koji su posetili ekspozituru Addiko Banke, a na temu njihovog zadovoljstva uslugama koje su

koristili. Navedeno anketiranje omogućava merenje zadovoljstva klijenata i identifikovanje kritičnih tačaka u procesima.

Kontinuirano se sprovode aktivnosti Mystery Shopping-a kako bi se unapredio kvalitet usluge u ekspoziturama i povećalo zadovoljstvo klijenata.

Takođe, sprovodi se anketiranje određene grupe klijenata od strane Kontakt centra, u cilju pronalaženja kritičnih tačaka u procesu kod korisnika konkretnih usluga Addiko Banke.

3.4. Kontinuirano upravljanje troškovima i povećanje efikasnosti

Sa stalnim fokusom na optimizaciju procesa i uspostavljanje efikasne, agilne i integrisane organizacije, tokom 2018. godine je izvršena dalja konsolidacija postojećih IT aplikacija.

Kao rezultat tekućih inicijativa za optimizaciju troškova, ostvareno je smanjenje operativnih troškova, uprkos dodatnim investicijama i unapređenje digitalnih mogućnosti Banke. Addiko Banka je dobro pozicionirana za dalje značajno poboljšanje ukupne efikasnosti što dalje pozitivno utiče na odnos troškova i prihoda (CIR).

3.5. Pregled poslovne strategije

Nakon uspešne implementacije svoje originalne poslovne strategije (nastale nakon promene vlasništva u julu 2015. godine) i opsežnog repozicioniranja kao „specijalizovane banke“ u regionu jugoistočne Evrope, Addiko Banka dalje unapređuje svoju strategiju da se razlikuje od univerzalnih bankarskih modela koji dominiraju u regionu jugoistočne Evrope fokusirajući se na svakodnevne bankarske aktivnosti za koje pogodnost i brzina mogu da rezultuju većim maržama. Takve usluge se uglavnom sastoje od transakcija koje ne zahtevaju posebnu savetodavnu podršku, a pogodne su za standardizaciju i isporuku preko digitalnih kanala.

Banka se fokusira na plasmane koji daju viši prinos nakon troška rizika kao specijalista za kreditiranje potrošača i malih i srednjih preduzeća u „realnoj ekonomiji“, koja obavljaju proizvodnu, trgovinsku i poljoprivrednu delatnost sa dokazanim zarađivačkim sposobnostima. Tržišta u regionu jugoistočne Evrope koja nisu dovoljno pokrivena ovakvim bankarskim uslugama nude atraktivne mogućnosti rasta koji će se postići kroz približavanje evropskim standardima, naročito kada se digitalne bankarske mogućnosti prošire u regionu.

Addiko Banka pruža moderno korisničko iskustvo u skladu sa svojom strategijom pružanja jednostavnog bankarstva -

„fokusanje na ključne potrebe, efikasnu realizaciju i razumljivu komunikaciju“. Bankarski proizvodi i usluge konstantno se standardizuju i usavršavaju, posebno u segmentu poslovanja sa stanovništvom i malim i srednjim preduzećima, kako bi se poboljšala efikasnost, promovisala jednostavnost i povećala pogodnost klijenta, uz istovremeno smanjenje rizika i održavanje kvaliteta portfolija.

Na osnovu ovog pristupa, Addiko Banka je postigla svoj cilj transformisanja poslovanja ka ključnim strateškim segmentima rasta kreditnih poslova sa stanovništvom i malim i srednjim preduzećima, kao i platnih usluga („fokus oblasti“). Addiko Banka je prvenstveno usmerena na plasiranje neobezbeđenih gotovinskih kredita stanovništvu i kreditnih linija za obrtna sredstva malim i srednjim preduzećima koji se uglavnom finansiraju iz depozita stanovništva. Portfolio stambenih kredita i plasmana javnom sektoru i velikim preduzećima („nefokusne oblasti“) postepeno se smanjuje tokom vremena, budući da su otplate od strane klijenata više od novih plasmana u tim oblastima, čime se sredstva stavljaju na raspolaganje za rast kreditiranja stanovništva i malih i srednjih preduzeća. Pored toga, Banka nastavlja izgradnju prepoznatljivog modela poslovanja sa digitalnim mogućnostima.

Nadovezujući se na svoju uspešnu početnu strategiju, Addiko Banka će dalje nastojati da putem vrhunske realizacije postane banka izbora za odabrane proizvode, zadovoljavajući ključne bankarske potrebe na brz i za klijenta najpogodniji način uz jasnu i transparentnu komunikaciju.

3.6. Ekspoziture

Addiko Banka u Srbiji je na kraju 2018. godine imala ukupno 38 ekspozitura. Cela mreža ekspozitura je podeljena u tri regiona, od toga 17 ekspozitura se nalazu u Regionu Beograd, 11 ekspozitura se nalazi u Regionu Centralna i Južna Srbija, 10 ekspozitura se nalazi u regionu Novi Sad.

3.7. Ukratko o finansijskom rezultatu

Nakon preokreta ostvarenog u 2017. godini, Addiko Banka nastavlja svoj put ka postizanju odgovarajućeg prinosa na kapital kroz rast kredita i potraživanja od komitenata u 2018. godini od 18.4%, i jačanje depozitne baze komitenata koja je zabeležila rast od 6.3% u odnosu na prethodnu godinu.

Ovaj pozitivan razvoj je rezultat stalnog fokusiranja na promenu strukture poslovanja sa pretežno proizvoda koji nose manje marže, kao što su stambeni krediti i finansiranje javnog sektora, na proizvode koje donose veću vrednost, odnosno ka gotovinskim kreditima i kreditima namenjenim malim i srednjim preduzećima. Posledice ovakvog načina

poslovanja Addiko Banke jeste rast učešće ova dva segmenta na 54% u ukupnim bruto kreditima banke (kraj 2017. godine: 47%) kao i povećanje bruto kreditnog portfolija za 10.3 milijarde dinara. Realizacija novoodobrenih plasmana kod pomenutih segmenta tokom poslednjih 12 meseci, nadmašila je rast tržišta, što jasno ukazuje da Addiko Banka ostvaruje svoju poslovnu strategiju, uz povećanje ukupnog portfolija od +51% u kreditima namenjenim stanovništvu i mikro klijentima (bez stambenih kredita) i +40% u kreditima namenjenim malim i srednjim preduzećima.

Pozitivna kretanja u neto prihodima od kamata uglavnom su uzrokovana povećanjem prihoda od kamata kredita namenjenih stanovništvu i mikro klijentima (bez stambenih kredita) (+26%), kao i konstantnom optimizacijom troškova na strani depozita koji nadoknađuju smanjenje zdravog portfolija koji nije u fokusu poslovne strategije banke. Jedan od najvažnijih ciljeva u 2018. godini bio je podrška pozitivnim rezultatima prodaje, uz pažljivo definisanje cena proizvoda i osiguranje potrebnih sredstava za rast aktive.

Tokom 2018. godine Addiko Banka je putem povećanja baze klijenata, novih usluga, kao i unapređenjem i ubrzanjem procesa rada doprinela konstantnom rastu depozitne baze koja beleži rast od 3.9 milijarde dinara u 2018. godini. Rast aktive je istovremeno podržan kroz diversifikaciju izvora finansiranja zaduživanjem banke kod međunarodnih finansijskih institucija (EBRD).

Neto prihodi od naknada porasli su za 11.2% odnosno sa 1.1 milijarde dinara koliko su iznosili u 2017. godini na 1.3 milijarde dinara u 2018. godini kao rezultat većeg obima platnog prometa i poslovanja sa stanovništvom i mikro preduzećima (bez stambenih kredita) i poboljšanja saradnje sa malim i srednjim preduzećima, zahvaljujući upvđenju novih paketa proizvoda i tarifnika naknada.

Kroz efikasno upravljanje aktivnom i pasivom, kao i praćenje valutne strukture, Banka je osigurala da ostali operativni prihodi budu u skladu sa rastom fokusiranih segmenta poslovanja.

Operativni troškovi su u 2018. godini iznosili 4.0 milijarde dinara, što predstavlja smanjenje za 95.7 miliona dinara u odnosu na isti period prethodne godine (2017. godine: 4.1 milijarde dinara), kao rezultat primenjenog operativnog modela kao i stroge kontrole troškova.

Ostvareno je značajno poboljšanje kvaliteta aktive usled rešavanja nasleđenih problematičnih plasmana kroz uspešan oporavak pojedinačnih većih korporativnih klijenata, pojačane aktivnosti prinudne naplate, kao i zahvaljujući sprovedenim računovodstvenim otpisima. Dodatno, pojava novih problematičnih plasmana je na niskom nivou što

potvrđuje fokus Banke na dugoročno održiv rast kreditnog portfolija kroz odgovornu kreditnu politiku. Uspješno rešavanje problematičnih plasmana i pozitivni trendovi u kretanju kreditnog portfolija rezultirali su u neto smanjenju rezervacija uprkos uvođenju novog računovodstvenog standarda MSFI 9.

3.8. Primena MSFI 9

Počev od 1. januara 2018. godine stupio je na snagu MSFI 9, novi međunarodni standard finansijskog izveštavanja u vezi sa klasifikacijom, vrednovanjem i obračunom umanjenja vrednosti finansijskih instrumenata. Ovim standardom se zamenjuje međunarodni računovodstveni standard MRS 39, koji je bio prethodni računovodstveni standard za merenje i klasifikaciju finansijskih instrumenata.

Odredbe u novom standardu se prvenstveno ogledaju u rezervisanjima za kreditne gubitke, budući da se odnose na iznos obezvređenja finansijskih sredstava koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti ili po fer vrednosti priznatoj direktno kroz kapital. Prema MSFI 9, zahtevi za obezvređenje se takođe primenjuju na vanbilansne stavke. Model utvrđivanja obezvređenja se menja na način da se istorijski orijentisani koncept prema MRS 39 (nastali kreditni gubici) zamenjuje modelom orijentisanom ka budućnosti prema MSFI 9 (koncept očekivanih kreditnih gubitaka).

Primena novog pristupa vrednovanja su za rezultat imala značajne promene. Efekat prve primene IFRS 9 standarda na 01.01.2018. godine za rezultat ima smanjenje kapitala u iznosu 1,325 miliona RSD (neto odloženih poreskih sredstava 159 miliona RSD).

3.9. Novi Zakon o zaštiti podataka o ličnosti (ZZPL)

Novi Zakon o zaštiti podataka o ličnosti (ZZPL), koji je stupio na snagu 21.11.2018. godine, a primenjuje se po isteku devet meseci od dana stupanja zakona na snagu, tačnije 21.08.2019. godine. S tim u vezi, novi zakon proširuje obim prava fizičkih lica, dok rukovaoci i obrađivači podataka podležu sada novim zahtevima prilikom upravljanja i rukovanja podacima o ličnosti. ZZPL je veoma sličan Opštoj uredbi o zaštiti podataka u smislu jačanja individualnih prava i pratećeg mehanizma (DPIA, nova pravila u slučaju povrede bezbednosti podataka, itd.). Zbog značaja ove promene regulative, Addiko Banka je proaktivno delovala i primenila program usklađivanja sa ZZPL (koji prati GDPR).

Pored toga, velika prekretnica bila je imenovanje službenika za zaštitu podataka o ličnosti (DPO). DPO upravlja i koordinira sve aktivnosti zaštite podataka o ličnosti i

izveštava prema definisanim ključnim pokazateljima učinka (KPI) centralnu funkciju za zaštitu podataka unutar Addiko banke. Addiko Banka je 25. maja 2018. godine saopštila da je usklađena sa zahtevima propisanim evropskom regulativom GDPR u svim zemljama u kojima posluje. Takođe, zaštita podataka je imala značajnu ulogu u operativnom modelu u kojem su postavljeni razlozi za razmenu podataka o ličnosti unutar grupe.

3.10. Promene u Izvršnom odboru

Najveća promena desila se na mestu predsednika Izvršnog odbora. U februaru 2018. godine na imenovan je Vojislav Lazarević na mesto Predsednika. Takođe, tokom 2018. godine Nebojša Pantelić je imenovan za člana Izvršnog odbora zaduženog za poslove sa stanovništvom.

3.11. Društveno odgovorno poslovanje

U 2018. godini, Addiko Banka je nastavila da primenjuje jedinstvenu strategiju društvene odgovornosti na svim tržištima na kojima posluje. Primarni fokus je na mladima. Tako je Addiko Banka, u partnerstvu sa izdavačkom kućom Laguna u okviru programa Addiko Cares, organizovala posetu dečijih pisaca institucijama sa decom sa posebnim potrebama ili decom bez roditelja. Četiri takve akcije organizovane su u Nišu, Kragujevcu, Novom Sadu i Beogradu, a na svaku od njih je prisustvovalo više zaposlenih. Osim toga, kao strateško opredeljenje Addiko Banke, kao banke koja se suočava sa digitalnom transformacijom, ona je i za zaštitu života, odnosno smanjenje štampanja i korišćenja papira.

4. Finansijski izveštaji

4.1. Analiza bilansa uspeha

U hiljadama dinara

	2018.	2017.	Promena
Prihodi od kamata	4,152,679	4,161,983	-0.22%
Rashodi od kamata	- 983,514	- 952,923	3.21%
Neto prihod po osnovu kamata	3,169,165	3,209,060	-1.24%
Prihodi od naknada i provizija	1,401,414	1,265,885	10.71%
Rashodi naknada i provizija	- 132,431	- 125,196	5.78%
Neto prihod po osnovu naknada i provizija	1,268,983	1,140,689	11.25%
Ostali neto prihod	647,876	1,078,669	-39.94%
Neto prihod po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	284,523	- 83,573	-440.45%
UKUPAN NETO POSLOVNI PRIHOD	5,370,547	5,344,845	0.48%
Troskovi zarada, naknada zarada i ostali licni rashodi	- 1,450,282	- 1,458,199	-0.54%
Troskovi amortizacije	- 187,935	- 207,233	-9.31%
Ostali prihodi	110,714	382,910	-71.09%
Ostali rashodi	- 2,502,318	- 2,842,919	-11.98%
DOBITAK PRE OPOREZIVANJA	1,340,726	1,219,404	9.95%
Porez na dobitak	- 1,025	- 1,156	-11.33%
Gubitak po osnovu odlozenih poreza	- 39,743	-	100.00%
DOBITAK NAKON OPOREZIVANJA	1,299,958	1,218,248	6.71%

Neto prihod od kamata se smanjio u iznosu od 40 miliona dinara, pa je u 2018. godini iznosio 3,169 miliona dinara, u poređenju sa 3,209 miliona dinara za 2017. godinu.

Neto prihodi od naknada i provizija su se povećali za 128 miliona dinara na 1,269 miliona dinara (2017: 1,141 milion dinara) sa razlikom primarno prouzrokovanom većim prihodima od naknada za održavanje tekućih računa, paketa, kao i prihodom po osnovu garancija.

Neto rezultat na finansijskim instrumentima se smanjio sa 183 miliona dinara 2017. godine, na 171 milion dinara 2018. godine.

Ostali poslovni prihodi prikazuju iznos od 245 miliona dinara u poređenju sa 499 miliona dinara 2017. godine.

Operativni rezultat pre promene troškova kreditnog gubitka ostvren je u iznosu od 1,056 miliona dinara (2017: 1,303 miliona dinara).

Razvoj troškova obezvređenja finansijskih sredstava nije uporediv sa prošlogodišnjih iznosima zbog implementacije MSFI 9. Pozitivan rezultat u iznosu od 285 miliona dinara 2018. godine dolazi usled oslobađanja vezanog za uspešan oporavak većih, pojedinačnim klijenata korporativnog segmenta, kao i sprovedene mere prinudne naplate.

Porezi na dobit su sa 41 milion dinara značajno viši u odnosu na prethodni izveštajni period (2017: 1.2 miliona dinara). Ovo odražava na korišćenje prenesenih poreskih gubitaka koji su takođe omogućili priznavanje odloženih poreskih sredstava tokom 2017. i 2018. godine.

Ostvaren je rast dobitka nakon oporezivanja za 6.7% na skoro 1,300 miliona dinara (2017: 1,218 miliona dinara).

4.2. Analiza bilansa stanja

Addiko Banka je primenila MSFI 9 "Finansijski instrumenti" 1. januara 2018. Zahtevi MSFI 9 za kasifikaciju, merenje i umanjenje vrednosti su retroaktivno prilagođeni početnom bilansu na dan primene. Kao što je dozvoljeno po MSFI 9,

Addiko Banka nije pravila uporedne periode. Stoga je samo struktura bilansa stanja na kraju 2017. godine prilagođena novim zahtevima u skladu sa MSFI 9 čime je obezbeđena ograničena uporedivost.

u hiljadama dinara

	2018.	2017.	Promena
Gotovina i sredstva kod centralne banke	11,174,771	10,575,958	6%
Založena finansijska sredstva	0	0	0%
Potraživanja po osnovu derivata	25,656	157,022	-84%
Harije od vrednosti	11,108,524	16,880,855	-34%
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	2,442,156	2,828,041	-14%
Kredit i potraživanja od komitenata	73,001,855	61,639,577	18%
Nematerijalna ulaganja	946,053	680,945	39%
Nekretnine, postrojenja i oprema	629,876	615,354	2%
Odložena poreska sredstva	158,974	0	100%
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	72,446	119,826	-40%
Ostala sredstva	558,209	618,232	-10%
UKUPNO AKTIVA	100,118,520	94,115,810	6%

Ukupna aktiva Addiko Banke je povećana za 6,003 miliona dinara ili 6% sa 94.116 miliona na 100.119 miliona dinara.

Gotovina i sredstva kod Narodne banke povećala se za 599 miliona dinara na 11.175 miliona dinara (2017: 10.576 miliona dinara).

Ukupna neto potraživanja (bruto potraživanja bez rezervisanja za kreditni rizik) su smanjena na 26 miliona dinara sa 157 miliona dinara na kraju 2017. godine. Kredit i potraživanja od banaka su neznatno smanjeni za 386 miliona na 2.442 miliona dinara (2017: 2.828 miliona dinara). U skladu sa strategijom Addiko Banke, u okviru kredita i potraživanja komitentima, poslovna struktura je nastavila da se menja tokom izveštajnog perioda, sa povećanim učešćem profitabilnijih potrošačkih i SME kredita.

Harije od vrednosti obuhvataju 2017 godine pozicije finansijske imovine "raspoložive za prodaju" u iznosu od 16.881 milion dinara, dok je u iznosu od 11.109 miliona dinara na kraju 2018. godine.

Osnovna sredstva su ostala stabilna i iznose 630 miliona dinara, u poređenju sa 615 miliona dinara u 2017. godini.

Nematerijalna imovina se povećala 946 miliona dinara u odnosu na 681 milion dinara zbog daljeg razvoja novih aplikacija za e-bankarstvo i investicija za poboljšanje digitalnih mogućnosti.

Poreska sredstva su se formirala u iznosu od 159 miliona dinara na ime odloženih poreza po osnovu prve primene MSFI 9.

Ostala aktiva se smanjila sa 618 miliona dinara na 558 milion dinara.

Pozicija stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja smanjila se na 72 miliona dinara.

U hiljadama dinara

	2018.	2017.	Promena
Obaveze po osnovu derivata	24,942	32,347	-23%
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	7,589,826	5,382,756	41%
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema ostalim komitentima	65,789,053	61,919,011	6%
Subordinirane obaveze	3,911,759	3,774,141	4%
Rezervisanja	369,533	283,395	30%
Tekuce poreske obaveze	1,025	1,156	-11%
Odložene poreske obaveze	33,785	32,100	5%
Ostale obaveze	1,000,664	745,461	34%
Akcijski kapital	20,545,294	20,545,294	0%
Dobitak	1,299,958	1,218,248	7%
Gubitak	-1,126,066	0	
Rezerve	678,747	181,901	273%
UKUPNO PASIVA	100,118,520	94,115,810	6%

U pasivi, **finansijske obaveze po amortizovanom trošku** su se povećale za 2,207 miliona dinara sa 5,383 na 7,590 miliona dinara, prvenstveno zbog povećanja dugoročnih kredita uzetih od stranih banaka (EBRD).

Depoziti su povećani na 65,789 miliona dinara na kraju 2018 godine (2017: 61,919). Ovaj razvoj je uglavnom rezultat povećanja depozita preduzeća i održavanja stabilnog nivoa tekućih depozita stanovništva, kao i porasta štednih depozita u iznosu 4,530 miliona dinara.

Rezervacije su povećane sa 283 miliona dinara u 2017. godini, na 370 miliona dinara u u 2018. godini.

Najveći uticaj na promene na **kapitalu** odnosi se na efekat prve primene MSFI 9 u iznosu od 1,325 miliona dinara na dan 1. januara 2018. godine, kao i na raspodelu ostvarene dobiti.

5. Analiza ključnih nefinansijskih pokazatelja poslovanja

5.1. Upravljanje ljudskim resursima

Strategija ljudskih resursa pokreće kulturnu transformaciju Addiko Banke. Operativni model omogućava zaposlenima na svim organizacionim nivoima da teže ka ostvarivanju ciljeva kroz timski rad i međunarodnu saradnju. Neophodno je izgraditi kvalitetne HR procese koji se odnose na upravljanje radnim učinkom, selekciju i regrutaciju, razvoj talenata, edukaciju i razvoj liderskih karakteristika u cilju obezbeđivanja agilnosti stavova i sposobnosti zaposlenih.

Procena upravljanja radnim učinkom i talentima su ključni procesi koji se koriste za identifikovanje, razvoj, vrednovanje i prepoznavanje visokokvalitetnih zaposlenih i talenata. Na ovaj način, Addiko Bank teži uspostavljanju kvalitetnog radnog okruženja kako bi postala jedan od najpoželjnijih poslodavaca, privukla talente i pružila zaposlenima perspektivu za dalji karijerni razvoj.

Tokom 2018. godine, jedna od mnogih oblasti u fokusu ljudskih resursa, bile su nove obuke usmerene ka razvoju liderskih sposobnosti. Standardizovanje HR procesa nastavljeno je u oblastima zapošljavanja, onboarding-a, kao i izveštavanja personalnim troškovima. U svim zemljama u kojima Addiko Grupa posluje uvedena je nova online platforma, u cilju smanjenja administracije i osnaženja digitalnih vidova regrutacije. Kontinuirana interna komunikacija i implementacija liderskih standarda za rukovodioca, kao i promocija poželjnog ponašanja na radnom mestu (Addiko „Vrednosti i ponašanja“) bili su od ključnog značaja za dalji razvoj poslovne kulture. Ovi elementi su 2018. godine integrisani u inicijative i programe upravljanja radnim učinkom zaposlenih, razvoja talenata, kao i razvoja liderskih karakteristika.

Tokom 2018. godine nastavljeno je nekoliko manjih programa efikasnosti i optimizacije radnih procesa. Na kraju 2018. godine, Addiko banka je imala 585 FTE. U narednom periodu fokus će biti na podizanju kulturne i poslovne transformacije Addiko banke, kako bi se obezbedilo da se poželjne "Vrednosti i ponašanja" integrišu u svakodnevni rad. Ovo će zahtevati efikasna HR merenja kako bi se obezbedilo da pravi zaposleni zauzimaju ključne pozicije, kao i mere banke u razvoju ključnih sposobnosti kako bi banka bila lider u inovacijama i predvodnik u digitalizaciji u zemljama u kojima posluje.

6. Sistem interne kontrole za računovodstvene procedure

Addiko Banka ima sistem interne kontrole (ICS) za računovodstvene procedure, u kojem se definišu i implementiraju odgovarajuće strukture i procesi u celoj organizaciji.

Cilj sistema unutrašnje kontrole Addiko Banke je da obezbedi efektivno i efikasno poslovanje, adekvatnu identifikaciju, merenje i ublažavanje rizika, razborito poslovanje, pouzdanost finansijskih i nefinansijskih informacija, interno i eksterno, i usklađenost sa zakonima, propisima, regulatornim zahtevima i internim pravilima i odlukama institucije.

Sistem interne kontrole (ICS) se sastoji od skupa pravila, procedura i organizacionih struktura koje imaju za cilj:

- osigurati implementaciju korporativne strategije,
- postizanje efektivnih i efikasnih korporativnih procesa,
- očuvanje vrednosti korporativnih sredstava,
- osigurati pouzdanost i integritet podataka računovodstva i upravljanja,
- osigurati da poslovanje bude u skladu sa svim postojećim pravilima i propisima.

Posebni ciljevi u vezi sa računovodstvenim procedurama Addiko Banke su da ICS osigurava da se sve poslovne transakcije evidentiraju odmah, ispravno i na ujednačen način u računovodstvene svrhe. Implementacija sistema interne kontrole u vezi sa procesom finansijskog izveštavanja je takođe utvrđena u internim pravilima i propisima.

Sistem interne kontrole Addiko Grupe izgrađen je na procesno orijentisanom pristupu. Addiko Banka razrađuje kontrolne aktivnosti kroz procesnu dokumentaciju koja uključuje praćenje i dokumentovanje svakog procesa, uključujući i informacije o toku procesa prema interno postavljenim smernicama za upravljanje procesima.

Uspostavljen je redovan sistem interne kontrole i pravovremeno izveštavanje o nedostatku interne kontrole i eskalaciji relevantnim zainteresovanim stranama. Nedostaci unutrašnje kontrole, bilo da su identifikovani po poslovnoj liniji, internoj reviziji ili drugim kontrolnim funkcijama, blagovremeno se prijavljuju na odgovarajući nivo upravljanja radi dalje odluke i odmah se rešavaju.

Ukupna efikasnost internih kontrola prati se na stalnoj osnovi. Praćenje ključnih rizika je dio svakodnevnih aktivnosti Addiko Banke, kao i periodične procene po poslovnim linijama, internim kontrolnim funkcijama, upravljanju rizicima, usklađenosti i internoj reviziji.

Interna revizija vrši nezavisne i redovne preglede usklađenosti sa zakonskim odredbama i internim pravilima.

Sam sistem unutrašnje kontrole nije statičan sistem, već se kontinuirano prilagođava promenljivom okruženju. Implementacija sistema interne kontrole u osnovi se zasniva na integritetu i etičkom ponašanju zaposlenih. Upravni odbor i rukovodeći tim aktivno i svesno prihvataju svoju ulogu vođenja primera promovisanjem visokih etičkih i integralnih standarda i uspostavljanjem kulture rizika i kontrole unutar organizacije koja naglašava i demonstrira svim nivoima osoblja značaj internih kontrola.

7. Upravljanje finansijskim rizicima

Sistem upravljanja rizicima Banke ima za cilj da se putem poštovanja i primene principa, politika i procedura za upravljanje rizicima obezbedi da se rizici kojima je Banka izložena u svom poslovanju minimiziraju u najvećoj mogućoj meri, da svi aspekti poslovanja Banke budu stabilni i što je moguće manje osetljivi na negativne interne i eksterne faktore, kao i da rizični profil Banke u svakom trenutku bude takav da zadovoljava zahteve opreznog bankarskog poslovanja.

Strategija za rizike Banke proizilazi iz njene poslovne strategije i opisuje planiranu strukturu poslovanja, strateški razvoj i rast uzimajući u obzir procese, metodologije i organizacionu strukturu relevantnu za upravljanje faktorima rizika. Ona definiše okvir za praćenje, kontrolu, i limitiranje rizika kojima se Banka izlaže u svom poslovanju, dok ujedno osigurava adekvatnost internog kapitala, poziciju likvidnosti i ukupnu profitabilnost. Politike i procedure upravljanja pojedinačnim rizicima Banka temelji na zahtevima zakonske i podzakonske regulative Narodne banke Srbije, kao i na smernicama, principima i relevantnim aktima Addiko Grupe.

Banka je uspostavila okvir za upravljanje rizicima (*eng. Risk Appetite Framework - RAF*) koji određuje sklonost Banke ka rizicima i čini deo procesa razvoja i implementacije poslovne i strategije upravljanja rizicima. Nadalje, određuje nivo preuzetog rizika u odnosu na kapacitet za podnošenje rizika. Okvir za upravljanje rizicima definiše nivo rizika koji je Banka spremna da prihvati. Mere kojima je definisan RAF su kalibrisane uzimajući u obzir poslovni plan, Strategiju za rizike i Plan oporavka koji predstavljaju okvir za pravilno unutrašnje upravljanje i kontrolu rizika.

Osim toga, Banka u sklopu strateškog upravljanja rizicima sprovodi još jedan jedan od ključnih procesa - proces interne procene adekvatnosti kapitala (*eng. Internal Capital Adequacy Assessment Process - ICAAP*) sa ciljem

utvrđivanja nivoa kapitala koji je dovoljan za pokriće svih materijalno značajnih rizika kojima je Banka izložena. ICAAP služi kao alat za procenu adekvatnosti internog kapitala u odnosu na rizični profil Banke te provođenje strategije Banke primerene za očuvanje adekvatnog nivoa internog kapitala.

U upravljanju rizicima Banke (identifikovanje rizika, merenje/procena rizika, preduzimanje mera za ublažavanje rizika i praćenje rizika), tokom 2018. godine, aktivno su učestvovali:

- Organi Banke i drugi odbori propisani Zakonom o bankama - Upravni odbor, Izvršni odbor, Odbor za reviziju, Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO) i Kreditni odbor Banke;
- Radna tela Izvršnog odbora Banke - Savetodavno telo za kontrolu rizika, Savetodavno telo za praćenje korporativnih klijenata kao i Savetodavno telo za upravljanje operativnim rizikom;
- Organizacioni delovi Banke - Odeljenje kontrole rizika, Sektor za upravljanje rizicima plasmana privredi, Sektor za upravljanje Retail rizikom i naplatom, Odeljenje sredstava i upravljanja bilansom, Odeljenje za kontrolu usklađenosti poslovanja i po potrebi drugi organizacioni delovi Banke.

Ključni rizici kojima je Banka izložena proizilaze iz samog poslovanja Banke kao i tržišnih uslova, a Banka se sa njima suočava u vidu kreditnog rizika, rizika likvidnosti, kamatnog, tržišnih rizika, operativnog rizika i ostalih rizika kao što su rizik ulaganja u pravna lica i osnovna sredstva i rizik zemlje.

7.1. Kreditni rizik

Proces procene i praćenja kreditnog rizika na nivou pojedinačnog klijenta i grupe povezanih lica vrši se u skladu sa usvojenim politikama i procedurama kojima su utvrđena pravila i kriterijumi za odobravanje novih plasmana, definisane aktivnosti koje se preduzimaju, obaveze i odgovornosti lica uključenih u proces praćenja kreditnog rizika.

Proces identifikacije, procene, merenja i upravljanja kreditnim rizikom sprovodi se na kontinuiranoj osnovi te obuhvata ukupan portfolio Banke koji podleže kreditnom riziku.

Implementacijom MSFI 9 od 1. januara 2018. godine, Banka za procenu obezvređenja finansijske imovine koja se vrednuje po amortizovanoj vrednosti ili po fer vrednosti preko ostalog rezultata primenjuje model očekivanih kreditnih gubitaka (*eng. Expected Credit Loss*)

- ECL) umesto dotadašnjeg modela obezvređivanja zasnovanog na standardu MRS 39.

Metodologija Banke za obezvređivanje po MSFI 9 je u 2018. godini dodatno unapređena primenom novih makroekonomskih predviđanja i novog bihejorističkog modela, što je rezultiralo novim PD (eng. Probability of Default) matricama za obračun ispravki vrednosti.

Tokom 2018. godine Banka je u potpunosti bila usklađena sa Bazel III standardima u pogledu kapitalne adekvatnosti. Ukupni kapitalni zahtev za kreditni rizik na dan 31. decembra 2018. godine iznosi 4.9 mlrd. RSD, pokazatelj adekvatnosti kapitala (PAK) iznosi 18.44%, dok je pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala (koji je jednak vrednosti pokazatelja osnovnog kapitala) na nivou od 16.56%.

7.2. Rizik likvidnosti i kamatni rizik

Sistem upravljanja rizikom likvidnosti Banke temelji se na merama i kriterijumima propisanim od strane Narodne banke Srbije i fokusiran je na kratkoročnu i strukturalnu likvidnost uz implementaciju adekvatnog sistema limitiranja i politika i procedura za rano upozorenje usklađenih sa okvirom ICAAP i ILAAP (eng. Internal Liquidity Adequacy Assessment Process), kao i principima upravljanja rizikom likvidnosti Addiko Grupe.

Aktivnosti upravljanja rizikom likvidnosti Banke u toku 2018. godine bile su usmerene na merenje, praćenje i izveštavanje o projekcijama priliva i odliva likvidnosti, rezervi likvidnosti u različitim scenarijima redovnog poslovanja i potencijalnih kriza likvidnosti, kao i na praćenje i redovno izveštavanje organa Banke i ALCO odbora o dinamici kretanja regulatorno propisanih pokazatelja likvidnosti (pokazatelj likvidnosti, uži pokazatelj likvidnosti, pokazatelj pokrića likvidnom aktivom - Liquidity Coverage Ratio - LCR), kao i drugih pokazatelja likvidnosti po internoj metodologiji Banke ili Bazel III standardu (Liquidity Value-at-Risk, Net Stable Funding Ratio - NSFR).

U toku 2018. godine svi pokazatelji likvidnosti, kako regulatorni tako i indikatori definisani internim aktima Banke u vezi sa upravljanjem rizikom likvidnosti su bili usklađeni i iznad propisanih limita. Vrednosti pokazatelja likvidnosti propisanih regulativom Narodne banke Srbije na dan 31. decembra 2018. godine iznose: pokazatelj likvidnosti - 1.75%, uži pokazatelj likvidnosti - 1.44% i pokazatelj pokrića likvidnom aktivom (LCR) - 116%.

Sistem upravljanja kamatnim rizikom Banke zasniva se na propisanim principima od strane Narodne banke Srbije i Addiko Grupe sa fokusom na analizu, merenje, praćenje i

izveštavanje o kamatnom riziku iz bankarske knjige. U toku 2018. godine svi pokazatelji izloženosti Banke kamatnom riziku bili su usklađeni i okvirima utvrđenih limita definisanih politikama i procedurama Banke u vezi sa upravljanjem kamatnim rizikom.

7.3. Devizni rizik i ostali tržišni rizici

U skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o adekvatnosti kapitala banke, Banka je dužna da pokazatelj deviznog rizika, kao odnos između ukupne neto otvorene devizne pozicije i kapitala Banke održava tako da ukupna neto otvorena devizna pozicija Banke, uključujući i apsolutnu vrednost neto otvorene pozicije u zlatu, na kraju svakog radnog dana, ne bude veća od 20% njenog kapitala. U toku cele 2018. godine Banka je imala usklađen pokazatelj deviznog rizika sa zahtevima Narodne banke Srbije, a na dan 31. decembra pokazatelj je iznosio 2.48%.

Upravljanje tržišnim rizicima Banke regulisano je odgovarajućim politikama kojima se definiše način sprovođenja kriterijuma i mera koje propisuje Narodna banka Srbije i principa Addiko Grupe za kontrolu i upravljanje tržišnim rizicima i koje na predlog Izvršnog odbora usvaja Upravni odbor Banke. Banka je tokom 2018. godine upravljala i kontinuirano imala usklađen nivo izloženosti cenovnom riziku koji proističe po osnovu ulaganja Banke u dužničke hartije od vrednosti, a izloženost je u najvećem delu generisana ulaganjem Banke u državne hartije od vrednosti Republike Srbije.

7.4. Rizik izloženosti

Rizik izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica kontrolisan je i praćen formiranjem jedinstvenih baza podataka o povezanim licima, aktivnim monitoringom, kao i u okviru postupka regulatornog izveštavanja. Banka u toku 2018. godine nije imala prekoračenja regulatorno propisanih limita izloženosti prema jednom odnosno grupi povezanih lica, a o tome se redovno izveštava Savetodavno telo za kontrolu rizika i organi Banke.

7.5. Operativni rizik

Sa ciljem sveobuhvatnog praćenja izloženosti Banke operativnom riziku, sistem upravljanja operativnim rizikom zasniva se na standardnim principima identifikovanja kroz prikupljanje i klasifikovanje podataka o događajima operativnog rizika i gubicima po tom osnovu, primenu i praćenje mera za otklanjanje i ublažavanje i redovno izveštavanje organa Banke i Savetodavnog tela za upravljanje operativnim rizikom sa fokusom na blagovremenu analizu uzroka i predlaganje mera za minimizaciju izloženosti Banke operativnom riziku.

Banka je u toku 2018. godine nastavila da vrši i procenu operativnog rizika koji mogu nastati prilikom uvođenja novih proizvoda i iz aktivnosti koje je Banka poverila trećim licima, kao i procenu sistema rizika i internih kontrola u ključnim procesima Banke (eng. Risk and Control Self-Assessment).

Za obračun kapitalnog zahteva za operativni rizik Banka koristi standardizovani pristup po kome kapitalni zahtev za operativni rizik Banke na dan 31. decembra 2018. godine iznosi 805 miliona RSD.

7.6. Adekvatnost sistema upravljanja rizicima

Sistem upravljanja rizicima Banke tokom 2018. godine bio je adekvatan, imajući u vidu da je Banka u tom periodu:

- Zahvaljujući adekvatnom pristupu odobravanja novih plasmana i unapređenjima u upravljanju i rešavanju problematičnih plasmana, značajno smanjila udeo problematičnih izloženosti u ukupnoj izloženosti, znatno ispod nivoa planiranog;
- Uspešno je implementirala standard MSFI 9 za obračun obezvređenja finansijskih sredstava, koji ima za posledicu:
 - povećanje izloženosti na aktivni, kao posledice ukidanja suspendovane kamate i njenog prebacivanja na bilansu izloženost,
 - uvođenje Faze 1 i 2 (eng. *Stage*) kao posledice podele zdravog portfolija, a paralelno sa tim uvođenje pojma očekivanog kreditnog gubitka (eng. *Expected Credit Loss - ECL*),
 - primena novih makroekonomskih predviđanja,
 - ažuriranje parametara rizika - PD (eng. *Probability of Default*) i LGD (eng. *Loss Given Default*) modela za obračun ispravki vrednosti bilansne aktive i vanbilansnih stavki;
- Regulatorne i interno definisane pokazatelje izloženosti značajnim rizicima održavala u okvirima propisanih limita, redovno pratila i izveštavala organe upravljanja i radna tela Banke uključujući i pokazatelje predviđene važećim Planom oporavka;
- Redovno pratila iskorišćenost postavljenih limita izloženosti po različitim tipovima rizika i blagovremeno definisala mere za prevenciju prekoračenja limita;
- ICAAP proces sprovodila redovno, i sve izračunate vrednosti održavala usklađeno sa interno propisanim ograničenjima.

- Dobila preporuke Narodne banke Srbije u okviru sprovođenja procesa supervizorske procene (SREP), te ih je uzela u obzir u razvoju sistema upravljanja rizicima;

8. Očekivanja

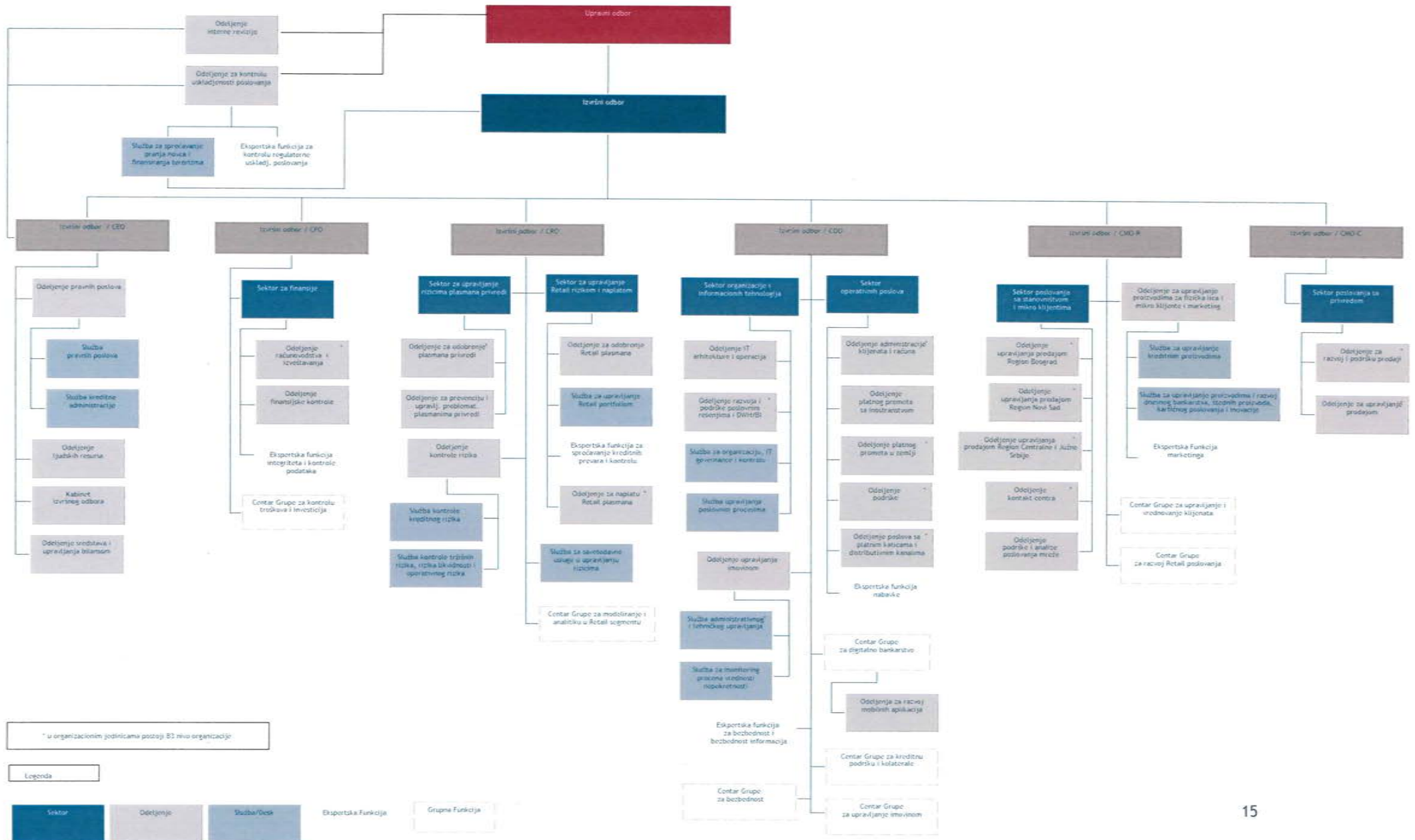
U 2019. očekuje se i dalje relativno snažan rast BDP-a na nivou od oko 3.5% zahvaljujući snažnom rastu lične potrošnje i investicija, fiskalnoj relaksaciji kao i poreskoj reformi. Takva dinamika ekonomske aktivnosti će biti verovatno praćena daljnjim poboljšanjem prilika na tržištu rada, nižom stopom nezaposlenosti, postojećim rastom plata te niskom inflacijom, što sve doprinosi daljem relativno snažnom rastu lične potrošnje.

Očekuje se da će rast privatne potrošnje podstaći nastavak potrošačkog kreditiranja, dok će snažna investiciona aktivnost povoljno uticati na dalji oporavak kreditne aktivnosti u segmentu privrede. Ipak, kreditni rast će se nastaviti nešto sporijim tempom posebno imajući u vidu nove regulatorne mere uvedene od početka godine koje imaju za cilj da spreče prevelike rizike potrošačkog zaduživanja s dužim rokovima dospeća.

9. Organizaciona šema

Organizaciona šema Banke na dan 31.12.2018. godine prikazana je sledećim dijagramom:

Addiko bank a.d. Beograd
Bulevar Vukovih Ratnika 6
11000 Beograd, Srbija

* u organizacionim jedinicama postoji B1 nivo organizacije

Legenda

